
MANUALUL NATO

Ediția celei de a 50-a aniversări

Biroul de informare și presă

NATO - 1110 BRUXELLES, BELGIA

1999

ORGANIZAȚIA TRATATULUI ATLANTICULUI DE NORD

1949-1999

TĂRI MEMBRE

**Belgia, Canada, Danemarca, Franța, Germania, Grecia, Islanda,
Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Norvegia, Olanda, Polonia,
Portugalia, Spania, Republica Cehă, Statele Unite, Turcia,
Ungaria**

Tratatul Atlanticului de Nord, semnat în aprilie 1949, la Washington, instituia o alianță de apărare colectivă conform definiției de la articolul 51 al Cartei ONU. Durata acestuia este nedeterminată. Alianța reunește 17 state europene, Statele Unite și Canada.

În iulie 1997, în timpul summit-ului desfășurat la Madrid, șefii de stat și de guvern ai țărilor Alianței au invitat Polonia, Republica Cehă și Ungaria să înceapă negocierile de aderare în vederea integrării în Alianță în 1999. În conformitate cu articolul 10 al Tratatului, Alianța rămâne deschisă pentru aderarea viitoare a altor state europene în măsură să favorizeze dezvoltarea principiilor sale și să contribuie la securitatea regiunii Atlanticului de Nord.

În paralel cu transformarea internă și externă întreprinsă de către Alianță după sfârșitul războiului rece, NATO a creat un nou Consiliu de Parteneriat Euro-Atlantic, care constituie un forum de consultare și de cooperare cu țările partenere din întreaga zonă euro-atlantică. Alianța a realizat noi structuri ce reflectă intensificarea relațiilor cu Rusia și stabilirea unui parteneriat cu Ucraina, precum și instituirea unui dialog intensificat cu țările mediteraneene interesate. Ea a cunoscut o vastă reformă internă și externă, devenind garantul păcii și stabilității în spațiul euro-atlantic în pragul mileniului III.

4 aprilie 1999 marchează a 50-a aniversare a Tratatului Atlanticului de Nord.

Emblema NATO, care apare pe coperta acestei lucrări a fost adoptată ca simbol al Alianței atlantice de către Consiliul Atlanticului de Nord din octombrie 1953. Cercul reprezintă unitatea și cooperarea , în timp ce roza vânturilor simbolizează direcția comună spre pace pe care o urmează cele 19 țări membre ale Alianței atlantice.

CUPRINS

Cuvânt înainte al Secretarului General	11
Prefață	15

Capitolul 1 - Ce este NATO?

Funcții esențiale	23
Origini	25
NATO astăzi	26

Capitolul 2 - Principalele instituții politice și decizionale ale Alianței

Consiliul Atlanticului de Nord	35
Comitetul pentru planificarea apărării	38
Grupul de Planificare Nucleară	39
Comitetele principale ale NATO	41

Capitolul 3 - Transformarea Alianței

Noul mediu european de securitate	61
Conceptul strategic al Alianței	67
Rolul forțelor militare aliate și transformarea dispozitivului de apărare a Alianței	71
Construcția Identității Europene de Securitate și Apărare în cadrul Alianței	77

Capitolul 4 - Deschiderea Alianței

Invitația adresată noilor țări membre	83
Origini și dezvoltarea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic	86
Parteneriatul pentru Pace	88
Intensificarea Programului Parteneriatului pentru Pace	94
Cooperarea NATO-Rusia	
Parteneriatul NATO cu Ucraina	105
Dialogul mediteranean al Alianței	108
Instituții cheie ale Cooperării, Parteneriatului și Dialogului	111

Capitolul 5 - Rolul operațional al Alianței în menținerea păcii

Procesul de instaurare a păcii în fosta Iugoslavie	117
Forța de Implementare (IFOR) condusă de NATO	125
Forța de Stabilizare (SFOR) condusă de NATO	129
Evoluția procesului de pace în Bosnia-Herțegovina	134

Capitolul 6 - Rolul Alianței în controlul armamentelor

Politica de control a armelor și Conceptul global al NATO	139
Tratatul privind reducerea Forțelor armate convenționale în Europa (CFE)	140
Verificarea și aplicarea acordurilor privind controlul armamentelor	141
Controlul armelor nucleare și provocările proliferării	148

Capitolul 7 - Politica și luarea de decizii

Politica de consens și luarea în comun de decizii	155
Gestionarea crizelor	158
Dimensiunea apărării	159
Politica nucleară	163
Cooperarea economică	166
Informarea publicului	169

Capitolul 8 - Programe și activități

Logistica de consum	179
Cooperarea, planificarea și standardizarea în domeniul armamentelor	187
Sisteme de informare și de comunicare	189
Coordonarea gestiunii circulației aeriene între civili și militari	190
Apărarea aeriană	192
Planurile civile de urgență	194
Cooperarea științifică și provocările de mediu	199

Capitolul 9 - Resurse finanțate în comun: bugetele NATO și managementul financiar

Principiile finanțării comune	208
Repartiția costurilor	210
Bugetul civil	211
Programul NATO de investiție în domeniul securității	212

Managementul resurselor	213
Controlul financiar	216

Capitolul 10 - Organizare civilă și structuri

Cartierul General al NATO	225
Reprezentanți Permanenți și Delegații Naționale	225
Secretarul General	225
Secretariatul Internațional	227
Cabinetul Secretarului General	230
Secretariatul Executiv	230
Biroul pentru Informații și Presă	230
Biroul de Securitate	231
Departamentul pentru Afaceri Politice	231
Departamentul pentru Operațiuni și Planificarea Apărării	233
Departamentul pentru sprijinul Apărării	236
Personalul Cartierului General al NATO privind Consultarea, Comanda și Controlul (NCB)	239
Departamentul pentru Investiții de Securitate Logistică și Planificare pentru situații de urgență civilă	239
Departamentul pentru Probleme Stiințifice și de Mediu	241
Biroul de Management	242
Biroul Controlorului Financiar	242
Biroul Președintelui Cnsiliului Superior al Resurselor	243
Biroul Președintelui Comitetelor privind Bugetul	243
Consiliul Internațional al Revizorilor Contabili	243
Organizațiile NATO de Producție și Logistică	243

Capitolul 11 - Organizare militară și structuri

Comitetul Militar	247
Președintele Comitetului Militar	250
Comandanți Superioari NATO	250
Statul Major Militar Internațional	251

Capitolul 12 - Structura militară de comandă

Rolul forțelor militare integrate	259
Structura militară de comandă actuală	261
Evoluția noii structuri militare	274
Configurația viitoarei structuri militare de comandă	274
Etapa următoare	285

Capitolul - 13 Organizații și agenții importante

Logistică de consum	295
Logistică de producție	299
Standardizare	302
Planificare în situații de urgență civilă	305
Coordonarea traficului aerian, Apărare antiaeriană	306
Supraveghere aeropurtată îndepărtată	307
Sisteme de comunicații și informatice	309
Coordonarea frecvențelor radio	311
Războiul electronic	312
Meteorologie	313
Cercetare și tehnologie	314
Educație și instruire	318
Comitetele directe pentru proiecte și Birouri pentru proiecte	325

Capitolul 14 - Un cadru instituțional mai larg pentru securitate

Organizația Națiunilor Unite	331
Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa	334
Uniunea Europeană	342
Uniunea Europei Occidentale	348
Consiliul Europei	358

Capitolul 15 - Organizații non-guvernamentale și parlamentare

Adunarea Atlanticului de Nord	363
Asociația Tratatului Atlantic	366
Confederația interaliată a ofițerilor în rezervă	371

APENDIX

Appendix 1 Membrii Consiliului Atlanticului de Nord	379
Appendix 2 Secretarii Generali ai NATO	381
Appendix 3 Membrii Comitetului Militar	383
Appendix 4 Șefii Misiunilor diplomatice și ai Birourilor de legătură ale țărilor partenere	385
Appendix 5 Oficialii cei mai importanți ai Secretariatului internațional	387
Appendix 6 :nați comandanți NATO	389
Appendix 7 Abrevieri	391
Appendix 8 Surse de informații suplimentare	403

Lista figurilor

Structura militară și civilă a NATO	36
Principalele comitete ale NATO	40
Principalele instituții de parteneriat, cooperare și dialog	111
Secretariatul Internațional NATO	226
Departamentele Secretariatului internațional	229
Structura militară a NATO	248
Statul major militar internațional	252
Structura militară actuală	
Comandamentul Aliat din Europa	265
Comandamentul Aliat al Atlanticului	268
Structura militară viitoare	273
Comandamentul aliat din Europa	282
Comandamentul Aliat al Atlanticului	

NOTA EDITORULUI

Manualul NATO este editat de Biroul NATO de Informare si Presă ca o carte de referință despre Alianță și politica Alianței. Formulările reflectă cât mai îndeaproape consensul care se manifestă între țările membre pe baza căruia sa se iau toate deciziile în Alianță. Manualul nu este însă un document oficial NATO si nu reflectă opiniile sau pozițiile oficiale ale guvernelor țărilor membre.

Capitolele de Documentare si Cronologie ale Manualului NATO sunt publicate separat, ca volume care însoțesc această ediție.

Cu exceptia cazurilor când se indică altfel, textele din această ediție a Manualului NATO sunt reproduse după ediția aparută la sfârșitul anului 1998.

Dupa publicarea ediției 1998, alte trei țări s-au integrat în Alinantă si au avut loc si alte evenimente majore. Printre acestea se numără campania aeriană din martie 1999 condusă de NATO împotriva guvernului Iugoslaviei răspunzător de politica de represiune si epurare etnică în Kosovo, Reuniunea la nivel înalt de la Washington din aprilie 1999, sau publicarea noului Concept Strategic al Alianței.

Referirile care se fac în Manual la numărul de țări membre NATO, la numărul de țări Partenere, la procesul de extindere a NATO, la politica Alianței cu privire la Kosovo si la alte aspecte influențate de aceste evoluții trebuie corelate cu declaratiile si informările de presă oficiale cele mai recente. Acestea sunt accesibile pe NATO website (<http://www.nato.int>), sau se pot obtine si sub formă tipărită, la cerere, de la Distribution Unit, Biroul de Informare si Presă, NATO - 1110 Bruxelles, Belgia.

CUVANT INAINTE

al Secretarului General

Cu 50 de ani înainte de momentul în care acest manual NATO se îndreaptă către presă, era conceput Tratatul Atlanticului de Nord. Peste câteva luni vom sărbători a 50-a aniversare a semnării lui. Totuși acum 50 de ani, detaliile Tratatului nu fuseseră încă stabilite, negocierile pentru parteneriat erau departe de a fi încheiate, procesul de ratificare nici nu începuse. Fusesse așezată doar temelia și fuseseră făcuți primii pași. 5 țări europene semnaseră, de curând, Tratatul de la Burxelles - o precondiție pentru negocierea unei alianțe transatlantice.

Cu câțiva ani înainte, în august 1941, în timpul tulburărilor celui de-al doilea război mondial, Președintele Statelor Unite și Primul Ministru al Marii Britanii, Roosevelt și Churchill, au emis o declarație a principiilor comune ambelor popoare, referitoare la situația de după război. Declarația lor a rămas cunoscută drept Carta Atlantică (Atlantic Charter). Ea sublinia aspirațiile lor pentru cooperare internațională și stabilirea unui cod de acțiune bazat pe respectul suveranității și dreptului de autodeterminare. Un an mai târziu, cu războiul departe de a se încheia, ei au marcat aniversarea Cartei Atlantice și au evocat conceptul de uniune al "Națiunilor Unite" folosind resursele și eforturile ei combinate pentru apărarea libertății și independenței. În octombrie 1945, conceptul de "Națiuni Unite" a luat formă și substanță concretă odată cu semnarea Cartei Națiunilor Unite.

Acestea au fost antecedentele semnării Tratatului Atlanticului de Nord la Washington în ziua de 4 aprilie 1949. În luna aprilie a anului anterior, Louis St. Laurent în Camera Comună a Parlamentului canadian a promovat ideea unui singur sistem de apărare reciprocă care să includă puterile semnatare ale Tratatului de la Bruxelles și democrațiile nord americane. Ernest Bevin din Camera Comună a Parlamentului Marii Britanii a reacționat cu entuziasm. Se făceau pregătiri simultan, de către senatorul Vandenberg, din Senatul Statelor Unite, pentru a clarifica acea cale constituțională care să permită Statelor Unite să intre în această

Alianță embrionară împreună cu partenerii săi europeni, pentru că altfel nu ar fi putut reuși.

În timp ce scriu acest cuvânt înainte, sunt conștient de viteza cu care se mișcă uneori istoria. În urmă cu mai puțin de 12 luni aceasta era o altă poveste și Alianța fusese lansată într-o călătorie care continuă și astăzi.

Care a fost faptul ce a caracterizat acest excepțional Tratat și i-a permis să se dezvolte într-o componentă vitală a structurilor de securitate ale celui de-al 21-lea secol al acestui nou mileniu? Mai presus de toate, în mod deliberat și conștient, stipulările înțelepte ale acestui document au dezvoltat o formulă simplă care nu este departe de politica Alianței de astăzi, ținerea în frâu a problemelor de securitate de astăzi, concentrarea atenției asupra nevoilor de securitate de mâine, înfruntarea tuturor pericolelor imediate și actuale pentru a obține pacea, planificarea eliminării și suprimării lor pe viitor.

Cu toate că atenția ei nu se îndreaptă către trecut, Alianța se poate mândri cu el. Atunci când nevoia de garantare a păcii și de supraviețuire a libertății și democrației era foarte acută, Alianța a oferit cadrul care a permis structurilor defensive efective să fie aduse acolo. În același timp, a stabilit bazele ce vor permite apoi o redresare totală post-război și prin urmare a adus securitate și stabilitate care au sprijinit succesul modelului economic european. Tributul pe care-l plătește trecutului are darul de a plasa aceste realizări în serviciul prezentului și viitorului.

În timpul anilor de istorie a Alianței, această abordare a fost filozofia nescrisă care a ghidat generațiile de lideri ai Alianței. Procesul este bine documentat și scopul meu nu este să-l trec în revistă aici. De la nevoile de securitate ale Europei de după război, prin anii încurajatori ai evoluției relațiilor Est-Vest și prin anii nefericiți de regrese, am stabilit un drum foarte lung.

Oricum constantele progresului uman sunt cele care lasă cel mai apăsător semn în fața inevitabilelor sușuri și coborâșuri, și formula lăsată moștenire actualei generații de lideri NATO de către predecesorii ei este una dintre cele mai importante dintre aceste constante.

Alianța de astăzi abordează probleme de securitate actuale în cel mai strict mod cu putință. Își aplică experiențe și capacitatea la nivel maxim în ceea ce privește conducerea Forței de Stabilizare care este la lucru în Bosnia- Herțegovina pentru a așeza bazele unui aranjament

pentru o pace durabilă în acea zonă tulburată și pentru a preveni extinderea conflictului ce ar putea amenința pacea și în alte zone.

Aceasta însăși este o abordare fără precedent a rezolvării situațiilor de conflict în Europa, o forță multinațională unificată NATO încercând să asigure o înțelegere internațională pentru pace sub un mandat al Națiunilor Unite, cu sprijinul politic și militar a 36 sau mai multe națiuni. Câte conflicte precedente din istoria Europei ar fi fost prevenite de la escaladarea în războaie europene sau mondiale, dacă mecanismele de consultare și cooperare, sprijinite cu fermitate și determinare politică ar fi fost dezvoltate atunci așa cum se întâmplă acum?

Totuș, deși mecanismele pe care le avem funcționează, ele nu sunt perfecte. Procesul de construire a unei structuri comprehensive pentru securitatea viitoare este departe de a se fi încheiat. Dar abordarea a fost cea corectă și continuă să se îndrepte în direcția bună.

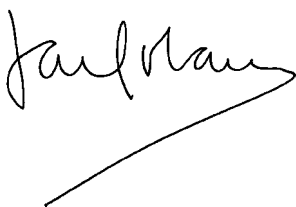
Tinerea în frâu a problemelor de securitate de astăzi, concentrarea atenției asupra nevoilor de mâine. Forțele conduse de NATO care lucrează în sprijinul păcii în Bosnia exemplifică ținerea în frâu. Simultan, Alianța și țările partenere au privirile îndreptate spre viitor și construiesc mecanismele și uneltele de care vor avea nevoie pentru a aborda pericolele la adresa stabilității în secolul XXI. Este un proces bidimensional care se concentrează, pe de o parte, asupra punerii în ordine a aranjamentelor și procedurilor instituționale necesare pentru a permite consultarea și cooperarea, pe de altă parte asupra clădirii încredinței și încrederii care sunt esențiale în cazul în care consultarea și cooperarea vor continua să lucreze cu succes pe termen mai lung.

Astfel, la fiecare nivel de activitate al Alianței, după cum explică această broșură, este în curs de apariție un proces care este creat să ofere populației din zonă euroatlantică condițiile ce permit garantarea securității și stabilității, astfel încât ea să fie liberă să se concentreze asupra dezvoltării economice, eliminării sărăciei și creșterii prosperității.

Nu este nevoie să enumerăm aici diferiții pași care trebuie făcuți pentru atingerea acestui scop ambițios dar perfect realizabil. Ei sunt descriși în cadrul acestor pagini. Fie abordarea scopurilor mai tradiționale de securitate, a controlului armelor, eliminarea pericolelor datorate armelor de distrugere viitoare, fie exploatarea oportunităților mai recente de cooperare dintre NATO și Rusia, dintre NATO și Ucraina, dintre Alianță și partenerii săi din dialogul mediteranean, sau dintre toate

țările care s-au aliat Consiliului de Parteneriatului Euro-Atlantic sau Parteneriatului pentru Pace sau ambelor - obiectivele rămân aceleași, securitate permanentă pentru toți.

Mașinăria NATO depinde în primul rând de cooperarea și luarea de decizii la nivel interguvernamental. De aceea cere sprijinul ramurilor parlamentare și legislative ale structurilor democratice din interiorul țărilor noastre. Și în sfârșit, cere înțelegerea și sprijinul opiniei publice și ale votului populației din toate țările implicate. Guvernele și instituțiile Alianței cunosc importanța acestui fapt și știu că se pot baza pe un astfel de sprijin dacă explică ceea ce fac și oferă dovada pentru a demonstra că acest mecanism funcționează. Aceast manual este o contribuție la acest proces și eu îi rog sincer pe toți cititorii săi să facă uz total de ea pentru a explica altora ce face Alianța, și mai presus de toate pentru a asigura că următoarea generație de votanți și de factori de decizie înțelege care este miza pentru ca ea să continue să lucreze pentru aceleași scopuri.

PREFATA

În cursul ultimei decade, securitatea europeană și Parteneriatul euro-atlantic pe care ea se bazează au suferit o schimbare profundă. Astăzi, la granița unui nou mileniu și în apropierea celei de a 50-a aniversări a Alianței a fost dezvoltat un cadru larg și inclusiv pentru abordarea problemelor de securitate, iar Europa ca întreg beneficiază de pe urma lui. El oferă proiecte pentru cooperare și încurajare a scopurilor comune care nu ar fi putut fi închipuite cu mai puțin de un deceniu în urmă. Cum s-a întâmplat acest lucru?

În 1989 lumea a fost martoră la procesul de schimbare politică fundamentală în relațiile E-V. Zidul de la Berlin, care a reprezentat pentru aproape 40 de ani simbolul Europei divizate a fost în sfârșit dărâmat, statele comuniste unipartide din Europa Centrală și de Est au dispărut, state libere și independente s-au instaurat în republicile fostei Uniuni Sovietice și divizarea de după război a Europei a luat sfârșit.

Rolul jucat de Alianța Nord Atlantică, de la formarea ei în 1949 până la sfârșitul Războiului Rece 4 decenii mai târziu, a fost fundamental în crearea condițiilor care au făcut posibile aceste acumulări. Ca instrument de garantare a securității, libertății și independenței membrilor săi și de promovare a valorilor democratice și apariției instituțiilor democratice europene, Alianța a ajutat la depășirea relațiilor tensionate dintre Est și Vest într-un mod care a permis dezvoltarea unei noi relații de securitate constructivă și inclusivă.

Transformarea mediului de securitate a avut un impact profund chiar și asupra Alianței Nord-Atlantice însăși. Ea a permis Alianței să-și inițieze propriul proces de adaptare, simultan cu continuarea îndeplinirii funcției sale de bază de asigurare a securității statelor sale membre. Ea a fost capabilă să-și urmărească acest scop politic pe termen lung pentru instaurarea ordinii de drept și a păcii durabile în Europa. Alianța are capacitatea de a-și apăra membrii de pericolele adresate integrității lor teritoriale sau independenței politice. Totuși, accentul politicilor sale este plasat asupra prevenirii dezvoltării unor asemenea pericole, prin crearea de relații de pace și prietenie în întreaga zonă euroatlantică.

Sfârșitul războiului rece a permis Alianței să facă reduceri masive la nivelul forțelor sale armate și schimbări importante în pregătirea și desfășurarea lor. A introdus de asemenea, sarcini noi sau mult lărgite pentru Organizația Tratatului Atlanticului de Nord. Acestea includ

stabilirea unui proces de dialog, cooperare și parteneriat cu statele din centrul și estul Europei și cu alte țări din OSCE, dezvoltarea unei relații de lucru strânsă cu alte instituții cu rol în securitatea europeană, de exemplu Națiunile Unite, OSCE și Uniunea Europei Occidentale (UEV), și introducerea unei noi structuri militare de comandă și forță care să reflecte mediul strategic schimbat.

NATO s-a îmbarcat în transformarea militară și politică a structurilor sale la începutul anilor '90. În iulie 1990, la o conferință la nivel înalt intitulată Declarația de la Londra asupra transformării Alianței Nord-Atlantice, liderii aliați și-au anunțat intenția de a adopta Alianța unui nou mediu de securitate. Cu puțin peste un an după aceea, la întâlnirea la nivel înalt de la Roma din noiembrie 1991, ei au publicat un nou concept strategic și o declarație despre cooperare și pace. Aceste documente împreună au schițat drumul reorganizării și redirectionării structurilor și procedurilor politice și militare ale Alianței, reducerea semnificativă a nivelelor de forță și pregătire ale Alianței, și reconfigurarea forțelor Alianței pentru a le face mai capabile să îndeplinească noi misiuni de control al crizelor și de păstrare a păcii simultan cu menținerea capacității de apărare colectivă.

Liderii aliați au mers pe aceeași cale a transformării la următoarea lor întâlnire la nivel înalt de la Bruxelles în ianuarie 1994. Printre deciziile mai importante luate la acest summit a fost dezvoltarea unui nou parteneriat pentru inițiativă de pace. Aceasta a fost o invitație deschisă adresată statelor participante în Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic și altor state CSCE/OSCE să se alăture țărilor NATO într-un program deschis de cooperare practică creat să ducă mai departe capacitatea de a lucra împreună în domeniul susținerii procesului de pace, controlului crizelor și acțiunilor umanitare. O caracteristică importantă a Parteneriatului pentru Pace - care comprimă astăzi 27 țări partenere în plus față de cele 16 țări aliate - este aceea că fiecare partener are posibilitatea de a dezvolta activități de cooperare intensive cu Alianța pe o bază bilaterală, în conformitate cu interesele și capacitățile fiecărui partener individual. Parteneriatul pentru Pace este descris în detaliu în capitolul 4.

La summit-ul de la Bruxelles au fost luate și decizii pentru a face structurile NATO mai flexibile și corespunzătoare noului mediu de securitate din Europa. Printre măsurile introduse a fost conceptul de Forțe Operative Interarme Multinaționale (CJTF) (vezi cap.3). Ceea ce este în mod deosebit atractiv în ceea ce privește conceptul acesta este multi-

lateritatea lui, care oferă Alianței o capacitate îmbunătățită de a răspunde tuturor obligațiilor și misiunilor sale - începând cu apărarea colectivă, menținerea păcii și controlului crizelor. În același timp el poate susține operațiuni comune cu participarea partenerilor non NATO. Poate fi folosit și ca un instrument cheie prin care Alianța ar putea oferi sprijin operațiunilor conduse de Uniunea Europei Occidentale (UEO), ca parte a contribuției Alianței la clădirea unei securități europene mai puternice Identității Europene de Securitate și Apărare în interiorul NATO.

Summit-ul de la Bruxelles a inițiat și alți pași importanți în procesul de transformare și adaptare a Alianței. Un asemenea pas a fost îndreptat către ajutarea prevenirii proliferării armelor nucleare și altor arme de distrugere în masă, atât prin intermediul măsurilor politice cât și celor defensive. Un alt pas a fost îndreptat spre promovarea dialogului, înțelegerii reciproce și construirii încrederii între țările membre NATO și țările non NATO din regiunea mediteraneană.

Întâlnirea de la Berlin a Consiliului Atlanticului de Nord din iunie 1996 a dus inițiativele summit-ului de la Bruxelles cu un pas decisiv mai departe către implementarea măsurilor de adaptare a Alianței la circumstanțele schimbate și în mod deosebit cu trimitere la adoptarea internă a Alianței. O ghidare în plus a fost dată lucrului Comitetului Militar al NATO în reformarea structurii militare de comandă a Alianței și în croirea ei mai potrivită pentru noul peisaj de securitate din Europa și pentru posibilele schimbări în viitor. În plus s-a convenit asupra unor măsuri importante pentru dezvoltarea aranjamentelor viitoare care să permită aliaților europeni să joace un rol mai mare în structurile militare de comandă ale NATO și să ofere posibilități de facilitare a folosirii valorilor NATO, bunurilor NATO și capacităților de a sprijini viitorul proces de pace condus de UEO și a operațiunilor de control al crizelor. Aceste măsuri reunite sunt create să asigure continuitatea militară efectivă a Alianței, să o facă capabilă să preia noi misiuni și să contribuie la clădirea Identității Europene de securitate și apărare în interiorul Alianței.

În săptămânile precedente summit-ului de la Madrid din iulie 1997, doi pași importanți au apărut în efortul continuu al Alianței de a crea parteneriat și cooperare de-a lungul regiunii euro-atlantice. Primul a avut loc pe 27 mai 1997 la Paris, unde liderii aliați și președintele rus Elțîn au semnat Actul Fondator al relațiilor reciproce, cooperării și securității dintre NATO și Federația Rusă. Acest act nu crează doar un mecanism pentru consultare și cooperare - Consiliul Comun Permanent NATO-

Rusia (PJC) - dar stabilește și zonele specifice de interes reciproc în care NATO și Rusia pot clădi un parteneriat solid, efectiv și durabil.

Cel de-al doilea pas a avut loc doar câteva zile mai târziu, în 30 mai 1997, la Sintra, Portugalia unde a fost stabilit Consiliul Parteneriatului Euro Atlantic (EAPC) și unde s-a convenit asupra îmbunătățirii substanțiale a calității și întinderii Programului Parteneriatului pentru Pace. EAPC oferă cadrul cuprinzător pentru toate aspectele extinderii cooperării alianței cu partenerii săi, inclusiv a Parteneriatului pentru Pace. În mod deosebit acordă o atenție mai mare discuțiilor multilaterale politice și de securitate dintre toți membrii EAPC.

Summit-ul de la Madrid ținut în iulie 1997 a dus procesul de schimbare și adaptare internă și externă al NATO la un stadiu crucial. Șefii de stat și guvern aliați au luat decizii cheie ca parte a scopului lor general de reîntărire a păcii și stabilității în zona euroatlantică. Ei au invitat Republica Cehă, Ungaria și Polonia să înceapă discuțiile de aderare cu NATO, având perspectiva alăturării la Alianța ca membri plini. Apoi ei au aprobat menținerea unei politici a "ușilor deschise" în ceea ce privește aderările viitoare și continuarea dialogurilor intensificate cu partenerii interesați de a se alătura NATO. Ei au anunțat implementarea unui program de parteneriat pentru pace substanțial îmbunătățit ca și intensificarea consultărilor cu parteneri prin intermediul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și îmbunătățirea dialogului în curs de desfășurare al Alianței cu vecinii mediteraneeni non NATO.

În domeniul adaptării interne, summit-ul de la Madrid a aprobat progresul făcut în clădirea Identității Europene de Securitate și Apărare în interiorul Alianței și în întărirea cooperării instituționale cu UEO

În ziua a doua a summit-ului de la Madrid, 9 iulie 1997, liderii aliați împreună cu președintele Ucrainei Kucima, au semnat o Cartă pentru un parteneriat distinct între Organizația Tratatului Nord-Atlantic și Ucraina.

Acastă carte stabilește principiile pentru dezvoltarea relațiilor NATO-Ucraina și definește zonele de consultare și cooperare. Ea oferă bazele pentru dezvoltarea unui parteneriat distinct și efectiv NATO-Ucraina creat să promoveze stabilitate viitoare și valori democratice comune în Europa Centrală și de Est.

Evenimentele de mai sus sunt decriptate într-un capitol viitor mai detaliat. Înainte de a ajunge acolo, o reamintire a rolului fundamental al

NATO ar fi potrivită. Capitolul I descrie ce este NATO. Capitolele următoare examinează felul în care sunt conduse afacerile Alianței, cum s-a adaptat Alianța la schimbare, rolul ei specific în domenii cheie precum menținerea păcii și controlul armelor și contextul general pentru cooperarea multinațională în domeniul securității.

Capitolul 1

CE ESTE NATO?

Funcții esențiale

Origini

NATO astăzi

CE ESTE NATO?

FUNCTII ESENTIALE

Obiectivul esențial al NATO este să protejeze libertatea și securitatea tuturor membrilor săi prin mijloace politice și militare în conformitate cu principiile Cartei Națiunilor Unite. Alianța a lucrat încă de la debutul său pentru stabilirea unei ordini de pace dreaptă și de durată în Europa, bazată pe valorile comune ale democrației, drepturile omului și pe guvernarea legii. Acest obiectiv central al Alianței a căpătat o nouă semnificație de la sfârșitul Războiului Rece pentru că pentru prima dată în istoria de după război a Europei, perspectiva realizărilor sale a devenit realitate.

Principiul fundamental operant al Alianței este acela al unei angajări comune în sprijinul unei cooperări reciproce între state suverane, bazată pe indivizibilitatea și securitatea membrilor săi. Solidaritatea în interiorul Alianței asigură faptul că nici o țară membră nu este nevoită să se bazeze doar pe propriile eforturi naționale în abordarea provocărilor fundamentale legate de securitate. Fără a priva statele membre de dreptul și datoria lor de a-și asuma responsabilitățile suverane ce le revin în domeniul apărării, Alianța le dă posibilitatea de a-și realiza obiectivele esențiale de securitate națională prin efort comun. Pe scurt, Alianța este o asociere de state libere unite prin determinarea lor de a-și proteja securitatea, prin garanții reciproce și relații stabile cu alte țări.

Tratatul Atlanticului de Nord din aprilie 1949 - care este baza legală și contractuală a Alianței - a fost creat în cadrul Articolului 51 al Cartei Națiunilor Unite, care reafirmă dreptul inerent al statelor independente la apărare individuală sau colectivă. Conform preambulului Tratatului, scopul Alianței este să promoveze relații de pace și prietenie în zona Atlanticului de Nord. Totuși, la vremea semnării Tratatului, obiectivul imediat al NATO era să-și apere membrii împotriva unei potențiale amenințări rezultate în urma politicilor și a creșterii capacității militare ale fostei Uniuni Sovietice.

Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) oferă structura care permite implementarea scopurilor Alianței. Este o organizație guvernamentală, în care țările membre își păstrează totală suveranitate și independență. Organizația oferă forul în care ele se pot consulta asupra oricărei probleme care s-ar putea ivi și unde pot lua decizii în probleme politice și militare care le afectează securitatea. Oferă structurile necesare

pentru a facilita consultarea și cooperarea dintre ele, în domeniile politic, militar, economic, dar și științific și alte domenii non-militare.

NATO întrupează legătura transatlantică prin care securitatea Americii de Nord este permanent legată de securitatea Europei. Este expresia practică a efortului colectiv efectiv al membrilor săi pentru sprijinirea intereselor lor comune.

Concluzia care rezultă în urma securității egale între membrii alianței, indiferent de deosebirile circumstanțelor sau a capacităților lor militare, contribuie la o stabilitate generală în Europa. Se crează condițiile care favorizează creșterea cooperării între membrii Alianței ca și a cooperării dintre membrii Alianței și alte țări. Pe această bază se dezvoltă noile structuri de cooperare și dezvoltare pentru a servi intereselor unei Europe ce nu mai este subiectul diviziunii și care este liberă să-și urmeze destinul politic, economic, social și cultural.

Pentru a-și atinge acest scop esențial, Alianța desfășoară următoarele acțiuni de securitate fundamentală,

- Oferă o fundație indispensabilă pentru un mediu de securitate stabilă în Europa, bazat pe progresul instituțiilor democratice și pe angajamentul soluționării în mod pașnic a disputelor. Încearcă să creeze un mediu în care nici o țară nu ar avea posibilitatea să intimideze sau constrângă nici o națiune europeană sau să-și impună autoritatea prin amenințare sau forță.
- În conformitate cu al 4-lea Articol al Tratatului Atlanticului de Nord, ea funcționează ca forum transatlantic pentru consultările aliaților în orice problemă care afectează interesele vitale ale membrilor săi, inclusiv schimbările care par a se constitui în riscuri la adresa securității lor. Facilitează coordonarea eforturilor lor în ceea ce privește problemele comune.
- Oferă protecție împotriva oricărei forme de agresiune la adresa integrității teritoriale a oricărui stat membru NATO.
- Promovează securitatea și stabilitatea prin urmărirea cooperării permanente și active cu toți partenerii prin Parteneriatul pentru Pace și prin Consiliul Parteneriatului Euro Atlantic și prin consultare, cooperare și parteneriat cu Rusia și Ucraina.
- Promovează înțelegerea factorilor care sunt în relație cu siguranța internațională și a obiectivelor de cooperare în acest domeniu, prin

programul de informare activă în Alianță și în țările partenere, dar și prin inițiative precum Dialogul Mediteranean.

Structurile create în interiorul NATO permit țărilor membre să-și coordoneze politicile pentru a îndeplini aceste sarcini complementare. Ele oferă consultare continuă și cooperare în domeniile politic, economic și alte domenii non-militare, dar și formularea unor planuri unite de apărare comună, stabilirea infrastructurii și a facilităților și echipamentelor de bază necesare pentru a permite forțelor militare să opereze, permit și aranjamente pentru programele comune de pregătire și exerciții. Sprijinirea acestor activități înseamnă o structură complexă civilă și militară care implică personalul administrativ, bugetar și de planificare, dar și agențiile care au fost stabilite de țările membre ale Alianței pentru a coordona munca în domenii de specialitate - de ex. comunicațiile necesare pentru a facilita consultarea politică și comanda și controlul forțelor militare și suportul logistic necesar susținerii forțelor militare.

ORIGINI

Din 1945 până în 1949, confruntate cu nevoia stringentă de reconstrucție economică, țările Europei de Vest și aliații lor nord-americani, au privit cu îngrijorare politicile și metodele expansioniste ale URSS-ului. După îndeplinirea angajamentelor lor din timpul războiului de a-și reduce efectivele de apărare și de a-și demobiliza forțele, guvernele din Vest au devenit din ce în ce mai alarmate deoarece devenea clar faptul că guvernarea sovietică intenționa să-și păstreze forțele militare la întreaga capacitate. Mai mult decât atât, prin perspectiva țărilor ideologice declarate ale Partidului Comunist Sovietic, era evident că apelurile la respectarea Cartei Națiunilor Unite și la respectarea acordurilor internaționale asupra cărora se convenise la sfârșitul războiului nu vor garanta suveranitatea națională sau independența statelor democratice confruntate cu amenințarea unei agresiuni externe sau a subversiunii interne. Impunerea formelor nedemocratice de guvernare și represiunea opoziției active și a libertăților și drepturilor civice și fundamentale ale omului în multe țări din Europa Centrală și de Est ca și în alte părți ale lumii s-au adăugat la aceste temeri.

Între 1947 și 1949, o serie de evenimente dramatice politice au dus până la limită aceste probleme. Aceste evenimente includ amenințări directe la suveranitatea Greciei, Norvegiei, Turciei și a altor țări din

Europa de Vest, ocuparea Cehoslovaciei în iunie 1948 și blocarea ilegală a Berlinului care a început în luna aprilie a aceluiași an. Semnarea Tratatului de la Bruxelles, în martie 1948, a marcat hotărârea a 5 țări din Europa de Vest - Belgia, Franța, Luxemburg, Olanda și Marea Britanie - de a dezvolta un sistem de apărare comună și de a întări legăturile dintre ele într-un mod ce le va permite să facă față amenințărilor ideologice, politice și militare la adresa securității lor.

Negocierile cu Statele Unite și Canada au condus la crearea unei singure Alianțe Nord Atlantice bazate pe garanții de securitate și angajări reciproce între Europa și America de Nord. Danemarca, Islanda, Italia, Norvegia și Portugalia au fost invitate de puterile semnatare ale Tratatului de la Bruxelles să se alăture procesului. Aceste negocieri au culminat cu semnarea Tratatului de la Washington din aprilie 1949, care a condus la înființarea unui sistem de securitate comun bazat pe parteneriatul dintre aceste 12 țări. În 1952, Grecia și Turcia au aderat la Tratat. Republica Federală Germană s-a alăturat Alianței în 1955, iar în 1982 și Spania a devenit membru NATO.

Alianța Nord Atlantică a fost fondată pe bazele unui Tratat semnat între state membre care s-au alăturat lui în mod liber, fiecare dintre ele în urma unor dezbateri publice și în urma unui proces parlamentar. Tratatul conține drepturile lor individuale dar și obligațiile lor internaționale în conformitate cu Carta Națiunilor Unite. Tratatul angajează fiecare țară membră în împărțirea riscurilor și responsabilităților, dar și a țărilor semnatare să nu intre într-un alt angajament internațional care ar putea contraveni Tratatului.

De la crearea Alianței și până în ziua de astăzi s-a scurs jumătate de secol de istorie. Pentru o bună parte a acestui interval, atenția centrală a NATO a fost asupra oferirii apărării și securității imediate a membrilor săi. Astăzi, aceasta rămâne sarcina sa fundamentală, dar obiectivele sale imediate au suferit schimbări majore. Caracteristicile cheie ale acestei transformări sunt rezumate mai jos.

NATO ASTAZI

Alianța de astăzi a început să ia formă în 1991. Conceptul Strategic adoptat la Roma în noiembrie 1991 de către șefii de state și guvern ai țărilor membre NATO propunea o abordare largă a securității, bazată pe dialog, cooperare și menținerea unei capacități defensive colective. Acesta

integra elemente politice și militare ale doctrinei NATO în domeniul securității într-un întreg coerent, care să se stabilească cooperarea cu noi parteneri din Europa Centrală și de Est ca parte integrantă a strategiei Alianței. Conceptul a oferit scăderea dependenței față de armele nucleare și schimbări majore în cadrul forțelor militare integrate NATO, incluzând reduceri substanțiale în număr și pregătire, îmbunătățirile în domeniul mobilității, flexibilității și adaptabilității lor la diferite întâmplări neprevăzute și o mai bună folosire a formațiilor multinaționale. S-au luat măsuri și pentru formarea structurii militare NATO și adoptarea procedurilor și aranjamentelor de planificare a apărării Alianței, în special în lumina necesităților viitoare în domeniul managementului situațiilor de criză și de menținere a păcii.

La summit-ul de la Roma liderii aliați au emis și o Declarație de Pace și Cooperare, care a definit politicile și sarcinile viitoare ale NATO în relație cu cadrul instituțional general al securității viitoare a Europei și în relație cu evoluția cooperării și parteneriatului cu țările din Europa Centrală și de Est. Declarația a subliniat sprijinul Alianței pentru pașii pe care îl fac țările din Europa Centrală și de Est spre reformă, a oferit asistență practică pentru a le ajuta să treacă peste dificila tranziție, le-a invitat să participe la forumurile corespunzătoare ale Alianței și le-a oferit experiența și expertiza Alianței în cooperarea și consultarea politică, militară, economică și științifică. Cu această ocazie, a fost înființat un Consiliu de Cooperare Nord-Atlantică (NACC) pentru a supraveghea dezvoltarea viitoare a acestui parteneriat.

După publicarea Declarației de la Roma au fost luate măsuri adiționale la întâlnirile ministeriale ale miniștrilor de externe și apărare și prin Sesiunea Permanentă a Consiliului Atlanticului de Nord referitoare la procesul viitor de adaptare și transformare a Alianței. Trei domenii de activitate merită o menționare specială și anume cadrul politic instituțional creat pentru dezvoltarea relațiilor dintre NATO și partenerii săi de cooperare din Europa Centrală și de Est, dezvoltarea cooperării în sferile de apărare și militare, rolul NATO în domeniul managementului situațiilor de criză și menținerii păcii.

În primul rând, în contextul instituțional creat, primul eveniment semnificativ a fost întâlnirea inaugurală a Consiliului de Cooperare Nord Atlantică care a avut loc pe 20 decembrie 1991, cu participarea miniștrilor de externe sau a reprezentanților țărilor NATO și a șase țări din Europa Centrală și de Est ca și a statelor baltice. Rolul NACC a fost să faciliteze cooperarea în domeniile securității și problemelor înrudite cu aceasta

între țările participante, la toate nivelele și să supravegheze procesul de dezvoltare mai strânsă a legăturilor instituționale, dar și a legăturilor neoficiale dintre ele. Cele 11 state de pe teritoriul fostei Uniuni Sovietice, care formează Comunitatea Statelor Independente (CSI), au devenit participanți ai acestui proces în martie 1992. Georgia și Albania s-au alăturat procesului în aprilie și iunie 1992 și, în 1997, când NACC a fost înlocuit de Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), erau 22 de parteneri ai cooperării la Parteneriatul pentru Pace/NACC. Cooperarea NACC a fost implementată pe baza planurilor de lucru stabilite inițial anual, dar din 1995, cuprind doi ani. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic a dus acest proces cu un pas practic mai departe și a dezvoltat un Plan de Acțiune EAPC pentru 1998-2000 ca bază pentru lucrările viitoare.

În al doilea rând, în sferile de apărare și militare, miniștrii Apărării ai NATO s-au întâlnit cu partenerii de cooperare pentru prima dată pe 1 aprilie 1992 pentru a reflecta asupra căilor de aprofundare a dialogului și de a promova cooperarea asupra problemelor care sunt de competența lor. Comitetul Militar și-a ținut prima ședință în sesiunea de cooperare pe 10 aprilie 1992. Sedințe regulate cu partenerii de cooperare au loc acum atât la nivel de miniștrii ai apărării cât și în forumul Comitetului Militar. În paralel, împreună cu aceste întâlniri multilaterale, sunt dezvoltate contactele bilaterale și cooperarea între miniștrii apărării și la nivel militar.

În al treilea rând, pe fondului crizelor din fosta Iugoslavie și din alte zone, în ultimii ani, a crescut atenția în privința rolului NATO în domeniul managementului situațiilor de criză și menținerii păcii și în mod deosebit asupra sprijinului organizației pentru activitățile vizând păstrarea păcii în fosta Iugoslavie. Principalele inițiative în care s-a angajat NATO în ceea ce privește această situație sunt descrise în cap.5.

Cooperarea și consultările în NACC au fost deschise, dar concentrate în special asupra problemelor legate de politică și securitate, menținerea păcii, abordări conceptuale ale controlului armelor și dezarmării, probleme de planificare a apărării și militare, concepte democratice despre relațiile civil-militare, transformarea producției defensive pentru scopuri civile, cheltuielile de apărare, cooperarea științifică și probleme de apărare legate de mediu, răspândirea informațiilor despre NATO în țările partenere de cooperare, consultații de planificare politică, precum și coordonarea civili-militari a managementul traficului aerian.

În ianuarie 1994, la summit-ul Consiliului Atlanticului de Nord de la Bruxelles, NATO a lansat o inițiativă nouă majoră de îmbunătățire a stabilității securității în Europa. A fost lansată o inițiativă pe termen lung de cooperare cu NATO, cunoscut drept Parteneriat pentru Pace. Parteneriatul s-a dezvoltat de atunci într-o componentă fundamentală de securitate în zona euro-atlantică și ocupă un rol central în organizația de astăzi. Invitația la Parteneriat pentru Pace a fost adresată tuturor statelor participante în Consiliul de Cooperare Nord-Atlantică (NACC) și altor state participante la Conferința de Securitate și Cooperare în Europa (CSCE), state ce sunt capabile și doritoare să contribuie la acest program. Invitația a fost acceptată de 27 de state. Activitățile asumate de fiecare partener sunt bazate pe Programele Individuale de Parteneriat elaborate în comun. Scopul și obiectivele Parteneriatului și evoluția sa și înzestrarea viitoare sunt descrise în cap.4.

La Sintra, în mai 1997, NACC a fost înlocuit de Consiliul Parteneriatului Euro Atlantic (EAPC), al cărui scop era să lanseze un nou stadiu al cooperării. Principiile EAPC au fost dezvoltate în strânsă colaborare între Alianță și parteneri și a început prin Documentul fundamental EAPC.

Adoptarea Documentului fundamental EAPC a semnalat hotărârea celor 44 țări participante de a crește cooperarea politică și militară dintre ele și un nou nivel calitativ. Documentul a reafirmat angajamentul comun al țărilor membre pentru a întări și extinde stabilitatea și pacea în zona Euro Atlantică.

Valorile împărtășite și principiile care subliniază acest angajament sunt stabilite în Documentul Cadru al Parteneriatului pentru Pace (vezi Manualul NATO - Documentație, publicat separat). EAPC oferă de fapt un cadru general pentru consultațiile legate de securitate și politică și pentru cooperare îmbunătățită în Parteneriatul pentru Pace.

În decembrie 1997, EAPC a aprobat Planul de Acțiune EAPC pe 1998-2000, reflectând dorința membrilor EAPC de a dezvolta un parteneriat mai puternic și operațional între ei. Unul din țelurile accentuate ale Planului de Acțiune este de a oferi consultațiilor legate de politică, securitate și cooperare în cadrul EAPC o atenție și profunzime și mai mari, precum și de a crește transparența între cele 44 state membre. Miniștrii de Externe EAPC au semnat și ei principiul de înființare a unui Centru de Coordonare Euro Atlantică pentru reacție la dezastre și a unei Formațiuni Euro Atlantice pentru reacție la dezastre.

EAPC oferă oportunități pentru consultații multilaterale orientate către găsirea de soluții, pentru o cooperare practică îmbunătățită, pentru consultații și cooperare sporită asupra problemelor regionale și pentru transparență și încredere în problemele de securitate între toate statele membre EAPC. EAPC reține două principii importante care au sprijinit succesul cooperării dintre aliați și parteneri în primul rând inclusivitatea, în ceea ce privește oportunitățile de consultare politică și cooperare practică ce va fi deschisă pentru toți aliații și partenerii în mod egal, și în al doilea rând, mecanismele de autodiferențiere, adică partenerii vor fi capabili să decidă individual asupra nivelului și zonelor de cooperare cu Alianța. În conformitate cu aceste principii, EAPC se poate reuni în sesiune plenară sau în format limitat între Alianță și grupuri de țări partenere pentru a se concentra asupra problemelor funcționale sau, pe bază ad-hoc, asupra problemelor regionale respective.

Numărul de activități cooperative asumate sub auspiciile EAPC a crescut și el. Bazate pe principiile incluziunii și autodeterminării, acestea includ activități ce vizează probleme ale economiei de apărare, științei, probleme legate de mediul apărării, cooperarea pentru menținerea păcii și pregătirea pentru urgențele civile. Parteneriatul pentru Pace intensificat rămâne, în mod evident, un element de cooperare practică, în domeniile militare și în cele legate de apărare, în interiorul cadrului flexibil al EAPC. Multe țări partenere au stabilit și misiuni diplomatice și birouri de legătură la NATO, care contribuie semnificativ la comunicațiile și contactele în toate sferile.

Din când în când, în anumite momente ale istoriei sale, Alianța se reunește la nivel înalt, cu participarea șefilor de stat și guvern. Prezența președinților și prim-miniștrilor la astfel de întâlniri și participarea lor directă la procesul de luare de decizii prin consens atrage atenția opiniei publice asupra acestor întâlniri și le conferă o semnificație istorică mare. Summit-ul de la Madrid din iulie 1997 a fost un eveniment marcant, martor al realizării inițiativelor majore asumate de Alianță în precedenții 5 sau 6 ani. În același timp, a anunțat trecerea la o fază nouă și dificilă în dezvoltarea NATO, în care structurile și politicile inovatoare, introduse pentru a răspunde noilor circumstanțe, vor fi încercate și puse în practică. Sarcina liderilor Alianței la Madrid a fost să definească trăsăturile esențiale ale politicii viitoare a Alianței ca întreg și să asigure integritatea și coerența acesteia.

La summit-ul de la Madrid, extinderea angajamentului Alianței spre transformări interne și externe a fost demonstrată total prin măsurile

concrete pe termen lung ce acoperă toate domeniile cheie, începerea discuțiilor de aderare și semnarea unei politici a “ușilor deschise” pentru aderarea viitoare, deschiderea unui nou capitol în domeniul relațiilor NATO-Rusia, formarea și sporirea parteneriatului cu Ucraina, intensificarea dialogului cu țările mediteraneene, progres în ceea ce privește Identitatea Europeană Securitate și Apărare în cadrul NATO și definirea structurii militare de comandă radical reformată a Alianței. Această agendă încărcată reprezintă organizația de astăzi, care este capabilă să-și asume noi responsabilități fără să-și prejudicieze sarcinile tradiționale și să-și întemeieze rolul său viitor pe abilitatea sa dovedită de a se adapta la evoluția nevoilor în domeniul securității.

Capitolul 2

PRINCIPALELE INSTITUTII POLITICE SI DECIZIONALE ALE ALIANTEI

Consiliul Atlanticului de Nord

Comitetul pentru planificarea apărării

Grupul de Planificare Nucleară

Comitetele principale ale NATO

PRINCIPALELE INSTITUTII POLITICE SI DECIZIONALE ALE ALIANTEI

Principalele foruri politice și decizionale ale NATO care oferă fundamentul cooperării pentru întreaga gamă de activități ale Alianței sunt următoarele.

CONSILIUL ATLANTICULUI DE NORD

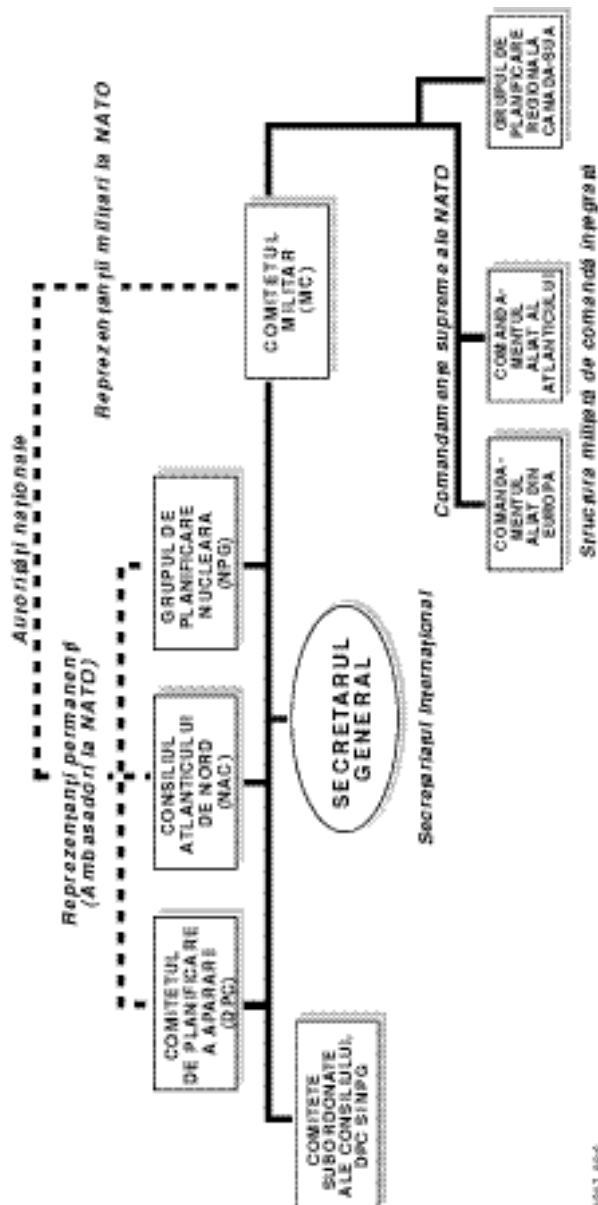
Consiliul Atlanticului de Nord (NAC) este investit cu autoritate politică și puteri decizionale reale și este alcătuit din reprezentanții permanenți ai tuturor țărilor membre, care se reunesc cel puțin o dată pe săptămână. Consiliul se reunește și la nivel mai înalt, respectiv al miniștrilor Afacerilor Externe, miniștrilor Apărării sau al șefilor de guvern, dar exercită aceleași puteri decizionale și autoritate, iar statutul și validitatea hotărârilor sale sunt aceleași indiferent de nivelul reuniunii. Consiliul joacă un rol important în raport cu opinia publică și difuzează declarații și comunicate care explică marelui public și guvernelor țărilor care nu sunt membre ale Alianței orientările și deciziile sale.

Consiliul este singurul organism al Alianței al cărui autoritate derivă explicit din Tratatul Atlanticului de Nord, în termenii căruia a primit însărcinarea de a crea organisme subordonate. Astfel, au fost constituite numeroase comitete și grupuri de planificare pentru a sprijini activitatea Consiliului sau pentru a-și asuma responsabilități în domenii specifice cum ar fi planificarea apărării, planificarea nucleară sau problemele militare.

Consiliul oferă, așadar, guvernelor țărilor membre un for unic pentru consultări pe scară largă asupra tuturor problemelor legate de securitatea lor, fiind cel mai important organism de decizie din cadrul NATO. Toate cele 16 țări membre NATO au aceleași drepturi de a-și exprima opiniile la discuțiile Consiliului. Deciziile luate prin consens sunt expresia voinței colective a guvernelor țărilor membre. Toate guvernele țărilor membre participă la elaborarea orientărilor de către Consiliu sau sub autoritatea acestuia în consens, regulă pe care se bazează toate deciziile.

Fiecare guvern este reprezentat în Consiliu de un Reprezentant permanent cu rang de ambasador, secundat de personal politic și militar sau de delegații la NATO, de dimensiuni variabile.

Structura civilă și militară a NATO

9387-862

Când Consiliul se reunește în această formulă este denumit “Consiliul Permanent”. Bianual și, uneori, mai frecvent, Consiliul se reunește la nivel ministerial fiecare națiune fiind reprezentată de ministrul Afacerilor Externe. Reuniunile Consiliului se pot desfășura și în sesiuni ale miniștrilor Apărării. Reuniunile la vârf, cu participarea șefilor de stat și de guverne, au loc atunci când trebuie examinate probleme deosebit de importante sau în momente cruciale pentru evoluția politicii de securitate a Alianței.

Cu toate că ritmul normal al ședințelor Consiliului este de cel puțin una pe săptămână, în caz de necesitate, el poate fi convocat foarte rapid. Reuniunile sale sunt prezidate de Secretarul General al NATO sau, în absența sa, de Secretarul General adjunct. Ambasadorului sau Reprezentantului Permanent cu cea mai lungă investitură în cadrul Consiliului i se conferă titlul de Decan al Consiliului. Îndeplinind în principal o funcție de ceremonie, Decanul poate fi solicitat să joace un rol oficial mai specific, de exemplu în convenirea întâlnirilor și discuțiilor în timpul alegerii unui nou Secretar General. La reuniunile ministeriale ale miniștrilor Afacerilor Externe, rolul de Președinte onorific este conferit, pe rând, în ordinea alfabetului englez și pe o durată de un an, unuia dintre miniștrii Afacerilor Externe din țările membre. Ordinea ierarhică în Consiliul Permanent este stabilită în baza duratei serviciului, dar la reuniunile Consiliului la orice nivel Reprezentanții Permanenți sunt așezați în ordinea alfabetică, a statelor, conform alfabetului englez. Aceeași procedură este urmată în întreaga structură de comitete a NATO.

Problemele examinate și deciziile luate la reuniunile Consiliului se referă la toate aspectele activităților Organizației și se bazează adesea pe rapoartele și recomandările pregătite, la cererea Consiliului, de către comitetele din subordine. Atât reprezentanții naționali cât și Secretarul General pot aduce în discuție diferite probleme. Reprezentanții Permanenți acționează conform instrucțiunilor primite din țările lor și furnizează colegilor lor informații și explicații asupra punctelor de vedere și pozițiilor adoptate de propriile guverne.

În același timp, ei își informează propriile guverne asupra punctelor de vedere exprimate și pozițiile luate de alte guverne, comunicându-le noile evoluții și ținându-le la curent cu situația obținerii consensului asupra subiectelor sau domeniilor importante în care punctele de vedere naționale sunt divergente.

Atunci când trebuie luate hotărâri, acestea trebuie adoptate în unanimitate și de comun acord. Nu există vot sau hotărâre luate pe baza

majorității. Fiecare țară reprezentată în Consiliu sau în oricare din comitetele sale subordonate își păstrează deplina suveranitate și întreaga responsabilitate a propriilor decizii.

Activitatea Consiliului este pregătită de comitetele subordonate cu responsabilități pentru domenii specifice ale politicii Alianței. O mare parte a acestei activități implică acțiunea Comitetului politic la nivel înalt (SPC) alcătuit din Reprezentanți Permanenți adjuncți, uneori, în funcție de temă, sprijiniți de experți naționali corespunzători. În astfel de cazuri, comitetul este cunoscut sub denumirea de SPC (R). Comitetul politic la nivel înalt are responsabilități specifice în pregătirea majorității declarațiilor și comunicatelor publicate de Consiliu și se reunește anterior întâlnirilor ministeriale în scopul elaborării unor astfel de texte ce sunt trimise Consiliului spre aprobare. Alte aspecte ale activității politice pot fi abordate de Comitetul politic obișnuit, alcătuit din consilieri politici din cadrul delegațiilor naționale.

Atunci când Consiliul se reunește la nivelul miniștrilor Apărării ori abordează probleme de apărare și chestiuni legate de strategia de apărare, alte comitete superioare, cum ar fi Grupul executiv de lucru, pot fi solicitate ca principale organe de consultanță. Dacă pe agenda de lucru a Consiliului se află probleme financiare, pentru pregătirea activității Consiliului va fi însărcinat Biroul Superior pentru Resurse ori Comitetele militar sau civil pentru buget. În funcție de tema discuției, respectivul comitet superior cu responsabilități în domeniul de referință își asumă rolul de coordonator în pregătirea reuniunilor Consiliului și se conformează hotărârilor Consiliului.

Secretariatul Consiliului este format de personal din cadrul departamentelor și birourilor corespunzătoare ale Secretariatului internațional și în particular, din cadrul Secretariatului Executiv, care îndeplinește un rol coordonator în asigurarea executării mandatelor Consiliului și în înregistrarea și difuzarea deciziilor acestuia. Secretarul Executiv este și secretarul Consiliului.

COMITETUL PENTRU PLANIFICAREA APĂRĂRII

Comitetul pentru planificarea apărării (DPC) este alcătuit, în mod normal, din Reprezentanți Permanenți dar se reunește la nivelul miniștrilor Apărării de cel puțin două ori pe an și se ocupă cu majoritatea problemelor de apărare și subiectelor legate de planificarea apărării

colective. Cu excepția Franței, toate țările membre sunt reprezentate în acest for. Comitetul pentru planificarea apărării oferă principii călăuzitoare pentru autoritățile militare ale NATO și, în limitele responsabilităților sale, are aceleași funcții și atribuții, precum și aceeași autoritate ca și Consiliul, în problemele ținând de competența sa.

Activitatea Comitetului pentru planificarea apărării este pregătită de un anumit număr de comitete subordonate cu responsabilități specifice și, în mod deosebit, de Comitetul pentru analiza apărării, care supraveghează procesul de planificare a forțelor armate în cadrul NATO și examinează alte aspecte legate de structura militară integrată (vezi Capitolul 12). Ca și Consiliul, Comitetul pentru planificarea apărării apelează la comitetele superioare cu responsabilități specifice relevante pentru preparative și îndeplinește activitățile rezultate în urma hotărârilor sale.

GRUPUL PENTRU PLANIFICAREA NUCLEARĂ

Miniștrii Apărării din țările membre care fac parte din Comitetul NATO pentru planificarea apărării se reunesc la intervale regulate în cadrul Grupului pentru planificarea nucleară (NPG), unde dezbate probleme specifice, de politică, asociate cu forțele nucleare. Aceste discuții acoperă o gamă largă de subiecte privind politica nucleară, incluzând desfășurarea, siguranța, securitatea și longevitatea armelor nucleare, comunicațiile și sistemele informaționale, controlul armelor nucleare, precum și chestiuni mai complexe de interes comun, cum ar fi proliferarea nucleară. Politica nucleară a Alianței este analizată permanent iar deciziile sunt luate în comun în scopul modificării sau adaptării acesteia conform noilor evoluții, precum și în scopul actualizării și ajustării procedurilor de consultare și planificare.

Activitatea Grupului pentru planificare nucleară este pregătită de un comitet executiv al NPG alcătuit din membri ai delegațiilor naționale aparținând țărilor participante la NPG. Comitetul executiv desfășoară o activitate detaliată în numele Reprezentanților Permanenți NPG. În mod obișnuit se reunește săptămânal dar și de câte ori este necesar. Alte organisme superioare înființate de NPG și subordonate acestuia sunt Grupul NPG de nivel înalt (HLG) și Grupul de nivel înalt pentru protecția armelor (SLWPG). Aceste grupuri, prezidate de Statele Unite și alcătuite din experți și entități decizionale naționale, se reunesc de câteva ori pe an

pentru a discuta aspecte privind planificarea și politica nucleară a NATO, precum și probleme vizând siguranța și securitatea armelor nucleare.

PRINCIPALELE COMITETE ALE NATO

Principalele foruri de consultare și decizionale ale Alianței prezentate mai sus sunt sprijinite de o structură de comitete care asigură reprezentarea egală a tuturor țărilor membre la fiecare nivel și în toate domeniile de activitate la care NATO participă. Unele comitete ce dețin roluri importante în formularea politicilor și elaborarea recomandărilor pentru principalele organisme decizionale sunt menționate mai sus, dar mai există multe altele.

Unele dintre aceste comitete au fost înființate încă de la începutul evoluției NATO și și-au adus contribuția la procesul decizional al Alianței timp îndelungat. Altele au fost înființate mult mai recent în contextul adaptării interne și externe a Alianței, urmând sfârșitul războiului rece și transformarea mediului de securitate din Europa.

Structura de comitete este prezentată în diagrama de la pagina următoare. De asemenea, în capitolele următoare pot fi găsite referiri la activitatea principalelor comitete, abordând politicile și preocupările din domenii specifice.

Următoarea secțiune prezintă pe scurt pentru principalele Comitete NATO, președinția, membrii, rolul, nivelurile, structura subordonată și principalele surse de furnizare a personalului fiecăruia. Trebuie menționat că Secretarul General este președintele titular al unui număr de comitete politice ce sunt prezidate sau co-prezidate, conform unui algoritm permanent, de oficiali superiori responsabili pentru domeniile de interes respective. Comitetele sunt grupate conform președinției lor obișnuite permanente. Prin urmare, lista nu urmează nici un model rigid ierarhic sau structural.

Principala sursă de sprijin prezentată sub comitetele respective este departamentul sau direcția Secretariatului Internațional cu responsabilități fundamentale pentru problemele de interes. Cele mai multe comitete primesc sprijin administrativ, procedural și practic din partea Secretariatului Executiv. De asemenea, multe comitete sunt sprijinite de Statul Major Militar internațional.

Rezumatele nu trebuie confundate cu termenii detaliați de referință pentru fiecare comitet, care sunt aprobați de organismul tutelar în momentul constituirii sale.

Toate comitetele NATO iau decizii sau formulează recomandări pentru autoritățile mai înalte în baza schimbului de informații și consultări ce conduc spre atingerea consensului. Nu există vot sau hotărâre luate pe baza majorității.

NB, Comitetul Militar al NATO se subordonează Consiliului Atlanticului de Nord și Comitetului pentru Planificarea Apărării dar are un statut special ca autoritate militară superioară în cadrul NATO. Rolul Comitetului Militar este descris separat în Capitolul 11.

Comitetul militar și cele mai multe dintre comitetele descrise mai jos se reunesc în mod regulat cu reprezentanți din statele partenere ce fac parte din Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) și Parteneriatul pentru Pace (PpP) pentru a dezbate probleme de interes pentru EAPC/PpP.

1. Consiliul Atlanticului de Nord (NAC)

Membrii: Toate țărilor membre.

Președinte: Secretarul General.

Rol: Principala autoritate decizională a Alianței Nord Atlantice. Singurul organism înființat oficial în baza Tratatului Atlanticului de Nord, investit cu autoritatea de a institui “atâtea organisme auxiliare câte va fi necesar” în scopul implementării Tratatului.

Niveluri: Permanent (Reprezentanți Permanenți/Ambasadori). Ministerial (Miniștri de Externe și/sau ai Apărării). De vârf (șefi de state și de guverne).

Comitete subordonate principale:

Consiliul este sprijinit de un număr mare de comitete ce acoperă întreaga gamă de activități ale Alianței.

Sprijinul Secretariatului Internațional:

Toate Departamentele și Birourile independente ale Secretariatului Internațional sprijină, în mod direct sau indirect, activitatea Consiliului. Rolul Consiliului ca organism însărcinat cu îndeplinirea obiectivelor Tratatului a inclus și crearea unui număr de agenții și organizații care sprijină de asemenea, activitatea sa în domenii specializate.

2. *Comitetul pentru planificarea apărării (DPC)*

- Membri:** Țările membre participante în structura militară integrată a NATO (toate țările membre exceptând Franța).
- Președinte:** Secretarul General.
- Rol:** Principala autoritate decizională în probleme vizând structura militară integrată a NATO.
- Niveluri:** Permanent (Reprezentanți Permanenți/Ambasadori). Ministerial (Miniștri ai Apărării).
- Comitete subordonate principale:**
Comitetul pentru analiza apărării.
- Sprijinul Secretariatului Internațional:**
Departamentul pentru Operațiuni și Planificarea Apărării, Secretariatul Executiv.

3. *Grupul de planificare nucleară (NPG)*

- Membri:** Toate țările membre exceptând Franța.
- Președinte:** Secretarul General.
- Rol:** Principala autoritate decizională în probleme vizând politica nucleară a Alianței.
- Niveluri:** Miniștri ai Apărării, Reprezentanți Permanenți.
- Comitete subordonate principale:**
Grupul la nivel înalt (NPG/HLG), Grupul la nivel înalt pentru protecția armelor (SLWPG), Grupul de personal NPG.
- Sprijinul Secretariatului Internațional:**
Departamentul pentru Operațiuni și planificarea apărării, Secretariatul Executiv

4. *Comitetul militar (MC)*

- Membri:** Toate țările membre.
- Președinte:** Președintele Comitetului militar.
- Rol:** Autoritate militară superioară în cadrul NATO subordonată în totalitate Consiliului Atlanticului de Nord și Comitetului pentru planificarea apărării.
- Niveluri:** Sefii de Stat Major/Sefii Apărării, Reprezentanți naționali militari

Comitete subordonate principale:

Grupul de lucru al Comitetului militar. Un număr de organisme comune militare și civile sunt subordonate, de asemenea, Comitetului militar, precum și Consiliului și Comitetului pentru planificarea apărării.

Sprijinul Secretariatului Internațional:

Statul Major Militar Internațional.

5. Grupul Executiv de lucru (EWG)

Membri: Toate țările membre

Președinte: Secretarul General adjunct. Președinte permanent: Asistentul Secretarului General, Operațiuni și planificarea apărării.

Rol: Organism consultativ superior al Consiliului Atlanticului de Nord, cu competențe în probleme de apărare, de interes pentru cele 16 țări membre, precum și în relațiile cu alte organizații cum ar fi Uniunea Europei Occidentale (UEO).

Niveluri: Consilieri pe probleme de apărare ai delegațiilor naționale.

Comitete subordonate principale: N/A¹**Sprijinul Secretariatului Internațional:**

Departamentul pentru operațiuni și planificarea apărării, Secretariatul Executiv.

6. Forța operativă la nivel înalt pentru controlul armelor convenționale (HLTF)

Membri: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul General adjunct, președintele în exercițiu: secretarul General asistent pentru probleme politice.

Rol: Organism consultativ și de consiliere pentru miniștrii de Externe și ai Apărării, pe probleme vizînd controlul armelor convenționale.

Comitete subordonate principale:

HLTF la nivel de adjuncti

Sprijinul Secretariatului Internațional:

Departamentul pentru Afaceri politice (Secțiunea pentru controlul armelor, dezarmare, cooperare în domeniul securității), Secretariatul Executiv.

¹ Nu este cazul

7. *Comitetul comun pe probleme de proliferare (JCP)*

- Membri:** Toate țările membre.
- Președinte:** Secretarul General adjunct.
- Rol:** Organism consultativ superior furnizând Consiliului Atlanticului de Nord rapoarte coordonate pe probleme politico-militare și de apărare vizând proliferarea armelor de distrugere în masă.
- Niveluri:** Membrii Grupului politico-militar la nivel înalt pe probleme de proliferare (SGP) și ai Grupului superior de apărare pe probleme de proliferare (DGP), reuniți în sesiune comună.

Comitete subordonate principale:N/A.

Sprijinul Secretariatului Internațional:

Departamentul afacerilor politice. Departamentul pentru operațiuni și planificarea apărării, Secretariatul Executiv.

8. *Comitetul director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace (PMSC/PpP).*

- Membri:** Toate țările membre.
- Președinte:** Secretarul General adjunct. Președinți permanenți: Asistentul Secretarului General pentru afaceri politice, Asistentul Secretarului General pentru operațiuni și planificarea apărării/Director, Directoratul pentru parteneriat și cooperare pe probleme de apărare (DPAO).
- Rol:** Principalul organism decizional și consultativ al Consiliului Atlanticului de Nord vizând totalitatea aspectelor Parteneriatului pentru Pace și Programului PpP intensificat, incluzând Procesul de analiză și planificare a PpP (PARP).
- Niveluri:** Reprezentanți ai delegațiilor naționale (doi membri pentru fiecare delegație), componența se modifică frecvent în funcție de subiectele ce urmează a fi discutate.

Comitete subordonate principale: N/A.

Sprijinul Secretariatului Internațional:

Departamentul afacerilor politice, Departamentul pentru operațiuni și planificarea apărării, Secretariatul Executiv.

9. *Comitetul NATO de apărare antiaeriană (NADC)*

- Membrii:** Toate țările membre.
- Președinte:** Secretarul General adjunct.

Rolul: Oferă Consiliului Atlanticului de Nord puncte de vedere privind aspecte ale apărării antiaeriene, inclusiv apărarea împotriva rachetelor tactice. Favorizează armonizarea între activitățile naționale și planurile internaționale relative la comanda și controlul aerian, precum și la armele de apărare antiaeriană.

Nivelurile: Înalți responsabili militari sau civili naționali care participă la gestionarea și la politica privind apărarea sau la sistemelor de comandă și de control aeriene.

Principalele comitete subordonate:

Reprezentanții apărării antiaeriene (ADREP), Comisia pentru armele de apărare antiaeriană (PADW), Comisia pentru filosofia apărării antiaeriene (PADP), Grupul secretariatului internațional pentru detectarea de la distanță (IGEW).

Sprijinul Secretariatului internațional

Departamentul de suport aerian (Direcția apărării antiaeriene și a gestiunii spațiului aerian), Secretariatul executiv.

10. Biroul C3 (consultarea, comandament și conducerea operațiunilor) NATO (NC3B)

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul General adjunct.

Președinte permanent: Secretarul General Adjunct pentru sprijinirea apărării.

Co-vicepreședinți: Directorul secretariatului C3 de la sediul NATO și un co-vicepreședinte național ales.

Rolul: Organism la nivel înalt care acționează în numele Consiliului Atlanticului de Nord și al Comitetului planurilor de apărare pentru toate problemele relative la consultarea, controlul și comunicațiile (C3) din cadrul Organizației.

Niveluri: În calitate de organism director al structurii C3 a NATO, Biroul C3 reunește reprezentanți naționali și reprezentanți ai tuturor celorlalte părți interesate, inclusiv din Comitetul militar al marilor comandamente ale NATO, CDNA, SCEP, ACCS, COEC, NADC, NACMO BOD, NAPMO BOD, NSC, PSMC, NCS, SRB, NACOSA și Agenția NC3.

Principalele comitete subordonate:

Grupul reprezentanților naționali C3 care lucrează la Birou în sesiune permanentă, grupuri de lucru și sub-comitete.

Sprijinul Secretariatului internațional:

Secretariatul celor C3 de la sediul NATO (NHQC3S), Secretariatul executiv.

11. Organizația NATO pentru gestionarea Sistemului de comandă și control aerian (ACCS) (NACMO) Comitetul de direcție

- Membrii:** Cele 14 țări participante (țări membre NATO cu excepția Islandei și Luxemburgului).
- Președinte:** Locțiitor al Secretarului General adjunct. Președintele național (Vice-președintele Comitetului NATO pentru apărarea antiaeriană NADC).
- Rolul:** Asigură planificarea și punerea în practică a programului Sistemului de comandament și control aeriene.
- Nivelurile:** Înalții responsabil militari sau civili naționali care participă la gestionarea apărării antiaeriene sau a sistemelor de comandament și control aeriene.
- Principalele comitete subordonate:**
Comitetul consultativ pentru ACCS
- Sprijinul Secretariatului internațional:**
Departamentul pentru sprijin aerian (Direcția de apărare antiaeriană și de gestionare a spațiului aerian), Secretariatul executiv.

12. Comitetul politic la nivel înalt (SPC)

- Membrii:** Toate țările membre
- Președinte:** Secretarul General Adjunct pentru Afaceri politice
- Rolul:** Organism consultativ de nivel înalt al Consiliului Atlanticului de Nord pentru probleme politice și politico-militare specifice. Ajutat de experți (SPC(R)) pentru studiul unor probleme.
- Nivelurile:** Reprezentanți permanenți adjuncți.
- Principalele comitete subordonate:**N/A
- Sprijinul Secretariatului internațional:**
Departamentul pentru Afaceri politice, Secretariatul executiv și alte diviziuni și birouri ale SI, după necesități.

13. Grupul consultativ asupra politicii atlantice (APAG)

- Membrii:** Toate țările membre.
- Președinte:** Secretarul General Adjunct pentru Afaceri politice.
- Rolul:** Organism consultativ al Consiliului Atlanticului de Nord, însărcinat cu examinarea proiectelor pe termen lung cu privire la politica de securitate.

Nivelurile: Reprezentanții naționali la nivelul directorilor politici, acționând în calitate de experți. APAG se reunește o dată pe an, cu participarea țărilor partenere.

Principalele comitete subordonate:N/A

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru Afaceri politice.

14. Comitetul politic

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul General Adjunct pentru Afaceri politice.

Rolul: Organism consultativ al Consiliului Atlanticului de Nord pentru probleme politice.

Nivelurile: Consilieri politici din delegațiile naționale, cu sprijinul experților în funcție de necesități.

Principalele comitete subordonate:N/A

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru Afaceri politice, Secretariatul executiv.

15. Grupul de cooperare mediteraneeană (MCG)

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul General Adjunct pentru Afaceri politice. Președinte interimar: Adjunctul Asistentului Secretarului General directorul Direcției Politice

Rolul: Organism consultativ al Consiliului Atlanticului de Nord pentru probleme relative la Dialogul Mediteranean.

Nivelurile: Consilieri politici din delegațiile de la NATO. Se reunesc și cu reprezentanți ai țărilor participante la Dialogul Mediteranean.

Principalele comitete subordonate:N/A

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru Afaceri politice, Secretariatul executiv.

16. Grupul politico-militar de nivel înalt privind proliferarea (SGP)

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul General Adjunct pentru Afaceri politice.

Rolul: Organism consultativ de nivel înalt pentru toate aspectele politico-militare ale proliferării armelor de distrugere în masă.

Nivelurile: Înalți funcționari naționali însărcinați cu probleme politice și de securitate ce țin de neproliferare.

Principalele comitete subordonate:

Se reunește de asemenea cu Grupul pentru apărare de nivel înalt privind proliferare (DGP) și devine atunci Comitetul mixt pentru proliferare (JCP).

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru probleme politice, Secretariatul executiv.

17. Comitetul de coordonarea a verificării (VCC)

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul General Adjunct pentru Afaceri politice. Președinte interimar: Seful Secției coordonare a verificării și implementării.

Rolul: Principalul organism de luare a deciziilor pentru problemele ce țin de coordonarea punerii în practică și verificării posesiei de arme convenționale.

Nivelurile: Sesiuni în plen, grupuri de lucru, grupuri de experți, seminarii/ateliere cu experți din ministerele de externe și de apărare, experți ai unităților de verificare și secretarilor delegaților.

Principalele comitete subordonate: N/A

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru Afaceri politice (Secția coordonare a verificării și implementării), Secretariatul executiv.

18. Grupul de coordonare a politicilor (PCG)

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul General Adjunct pentru planificarea apărării și operații.

Rolul: Principalul organism consultativ al Consiliului Atlanticului de Nord pentru problemele politico-militare (incluzând operațiunile de menținere a păcii, implementarea conceptului Forțe Operative Multinaționale Interarme (CJTF) și reexaminarea conceptului strategic al NATO).

Nivelurile: Adjuncți Reprezentanților Permanenți și Reprezentanții Militari Naționali.

Principalele comitete subordonate: N/A.

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru planificarea apărării și operații, Secretariatul executiv.

19. Comitetul de evaluare a apărării (DRC)

Membrii:	Toate țările membre.
Președinte:	Secretarul General Adjunct pentru planificarea apărării și operații.
Rolul:	Comitet consultativ de nivel înalt al Comitetului pentru planificarea apărării și operații pentru planificarea forțelor și alte probleme relative la structura militară integrată.
Nivelurile:	Consilierii pe probleme de apărare din delegațiile naționale
Principalele comitete subordonate:	Grupurile de lucru din DRC.
Sprijinul Secretariatului internațional:	Departamentul pentru planificarea apărării și operații, Secretariatul executiv.

20. Conferința directorilor naționali pentru armamente (CDNA)

Membrii:	Toate țările membre.
Președinte:	Secretarul general. Președinte permanent: Asistentul Secretarului General pentru sprijinirea apărării.
Rolul:	Organism de nivel înalt al Consiliului Atlanticului de Nord care se ocupă cu logistica. Favorizează cooperarea în domeniul armamentelor în cadrul Organizației și studiază aspectele politice, economice și tehnice ale dezvoltării și achiziției de echipamente pentru forțele NATO.
Nivelurile:	Directorii naționali pentru armamente.
Principalele comitete subordonate:	Reprezentanți ai directorilor naționali pentru armamente (NADREPS), Comitetul de examinare a armelor convenționale ale NATO (NCARC), Grupul NATO pentru înarmarea forțelor terestre (NAAG), Grupul NATO pentru înarmarea forțelor aeriene (NAFAG), Grupul NATO pentru înarmarea forțelor navale (NNAG), Grupul consultativ industrial NATO (NIAG).
Sprijinul Secretariatului internațional:	Departamentul pentru sprijinirea apărării (Direcția planificării, programelor și politiciii în materie de armamente), Secretariatul executiv.

21. Comitetul NATO pentru standardizare

Membrii:	Toate țările membre.
Președinte:	Secretarul general. Co-președinți permanenți: Secretarul General Adjunct pentru sprijinirea apărării și Directorul Statutului-Major Militar Internațional.

Rolul: Înaltă autoritate a Alianței însărcinată să ofere Consiliului Atlanticului de Nord puncte de vedere coordonate asupra problemelor standardizării, de interes pentru întreaga NATO.

Nivelurile: Înalți funcționari din capitale care prezintă pozițiile naționale coordonate în materie de standardizare. Participanți din cele trei țări invitate.

Principalele comitete subordonate:

Biroul de legătură al NATO pentru standardizare, instanță care reunește reprezentanți ai Direcțiilor pentru sprijinirea apărării și ai SILCEP (Direcția Logisticii) (IS), direcțiile IMS, Secretariatului C3 de la sediul NATO și ai Agenției militare de standardizare (reprezentând autoritățile însărcinate cu distribuirea sarcinilor în domeniul standardizării și ai marilor comandamente NATO).

Sprijinul Secretariatului internațional:

Secretariatul NATO pentru standardizare (ONS), Secretariatul executiv.

22. Comitetul pentru Infrastructură

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul General Adjunct pentru investițiile din domeniul securității, logisticii și planurilor de urgență. Președinte permanent: Supraveghetorul Programului de investiții în serviciul securității.

Rolul: Responsabil cu punerea în practică a Programului NATO pentru investiții în domeniul securității, examinat și ratificat de Biroul principal al resurselor și aprobat de Consiliul Atlanticului de Nord sau de Comitetul pentru Planificarea Apărării.

Nivelurile: Consilieri pe probleme de infrastructură ai delegațiilor naționale, reprezentanți ai Comitetului militar, ai Marilor comandamente și ai agențiilor NATO.

Principalele comitete subordonate:

Sprijinul Secretariatului internațional:

Direcția pentru investiții în serviciul securității, logisticii și a planurilor de urgență.

23. Înaltul Comitet pentru planificare în situații de urgență civilă (SCEPC)

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul general. Președinți permanenți: Secretarul General Adjunct pentru investiții în domeniul securității, logisticii și al

planificării în situații de urgență civilă /Directorul planurilor civile de urgență.

Rolul: Organism consultativ și de orientare de nivel înalt al Consiliului Atlanticului de Nord pentru planificarea în situații de urgență civilă și problemele legate de ajutorul în caz de catastrofă. Însărcinat cu dirijarea și coordonarea politicilor birourilor și comitetelor de studiu.

Nivelurile: Înalți funcționari din capitale însărcinați cu coordonarea activităților civile de urgență/reprezentanți ai delegațiilor naționale.

Principalele comitete subordonate:

Birourile și comitetele de studiu (transporturi oceanice, transporturi interne de suprafață în Europa, aviația civilă, alimentarea și agricultura, starea de pregătire industrială, studiul produselor petroliere, studiul telecomunicațiilor civile, protecția civilă, planificarea în domeniul sănătății).

Sprijinul Secretariatului internațional:

Direcția pentru investiții în serviciul securității, logisticii și a planurilor de urgență (Direcția planurilor de urgență), Secretariatul executiv.

24. Conferința înalților responsabili ai logisticii ai NATO (SNCL)

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Secretarul general. Președinți permanenți: Secretarul General Adjunct pentru investiții în domeniul securității, logisticii și planificarea în situații de urgență civilă și Adjunctul Președintelui Comitetului militar.

Rolul: Organism de nivel înalt care oferă Consiliului Atlanticului de Nord, Comitetului pentru planurile de apărare și Comitetului militar puncte de vedere cu privire la probleme țin de logistica de consum. Organism mixt, civil și militar, însărcinat cu evaluarea necesităților Alianței în materie de logistică de consum și contribuția cu suport logistic adecvat pentru forțele NATO.

Nivelurile: Înalți responsabili naționali, civili și militari, însărcinați cu logistica de consum din țările membre.

Principalele comitete subordonate:

Reuniunea de lucru privind logistica SNCL, Grupul consultativ pentru deplasări și transport.

Sprijinul Secretariatului internațional:

Direcția pentru investiții în serviciul securității, logisticii și a planurilor de urgență (Direcția de logistică), Direcția logistică, arme și resurse (EMI).

25. *Comitetul științific*

- Membrii:** Toate țările membre.
- Președinte:** Secretarul General Adjunct pentru probleme științifice și de mediu.
- Rolul:** Principala instanță decizională pentru Programul științific al NATO.
- Nivelurile:** Experți naționali în politica științifică numiți de serviciile publice sau de organismele independente din țările membre.

Principalele comitete subordonate:

Comitetul științific crează un anumit număr de sub-comitete, de comisii consultative și de grupuri directoare însărcinate cu misiuni specifice.

Sprijinul Secretariatului internațional:

Direcția pentru probleme științifice și de mediu.

26. *Comitetul pentru provocările societății moderne(CDSM)*

- Membrii:** Toate țările membre.
- Președinte:** Secretarul General.
- Președinte permanent:** Secretarul General Adjunct pentru probleme științifice și de mediu.
- Rolul:** Principala instanță decizională pentru programul științific al NATO privind provocările societății moderne.
- Nivelurile:** Reprezentanți naționali având competențe și/sau responsabilități pentru tot ce face parte din programele pentru protecția mediului înconjurător din țările membre.

Principalele comitete subordonate:

Țările își numesc reprezentanți pe lângă un sub-comitet responsabil cu bursele științifice ale CDSM.

Sprijinul Secretariatului internațional:

Direcția pentru probleme științifice și de mediu.

27. *Comitetele bugetului militar și bugetului civil (CBC/CBM)*

- Membrii:** Toate țările membre.
- Președinte:** Președinte național numit prin rotație de Consiliul Atlanticului de Nord.
- Rolul:** Responsabile în fața Consiliului Atlanticului de Nord pentru evaluarea și recomandarea bugetelor anuale ale Secretariatului internațional, ale Statului-major internațional, ale marilor comandamente ale NATO și ale Forței NAEW&C, precum și pentru supravegherea executării bugetelor.

Nivelurile: Consilieri financiari ai țărilor membre.

Principalele comitete subordonate:

Comitetele bugetului stabilesc grupuri de lucru în funcție de necesități.

Sprijinul Secretariatului internațional:

Biroul Președintelui Comitetelor bugetului, Biroul contabilului finanțelor, Biroul administrației generale și al gestiunii.

28. Biroul principal al resurselor (SRB)

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Președinte național numit prin rotație.

Rolul: Organism consultativ de nivel înalt al Consiliului Atlanticului de Nord pentru gestionarea resurselor militare finanțate în comun.

Nivelurile: Reprezentanți naționali, reprezentanți ai Comitetului militar și ai Marilor comandamente ai NATO, președinți ai Comitetului bugetului militar, ai Comitetului infrastructurii și ai Comitetului efectivelor militare ale NATO.

Principalele comitete subordonate:N/A

Sprijinul Secretariatului internațional:

Biroul Președintelui SRB. Direcția pentru investiții în serviciul securității, logisticii și al planurilor de urgență, Secretariatul executiv.

29. Grupul “apărare” la nivel înalt împotriva proliferării (DGP)

Membrii: Toate țările membre.

Președinte: Co-președenție: un reprezentant nord-american și un reprezentant european.

Rolul: Organism consultativ de nivel înalt pentru aspectele ce țin de proliferarea armelor de distrugere în masă și a vectorilor săi.

Nivelurile: Înalți responsabili ai NATO care se ocupă de probleme de securitate.

Principalele comitete subordonate:

Comitetul director al DGP (compus din experți de calitate ai unui grup de lucru), alte organisme ad-hoc temporare, în funcție de necesități. Se reunește și cu Grupul politico-militar de nivel înalt pentru proliferare (SGP), și devine atunci Comitetul mixt pentru proliferare (JCP).

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru planificarea apărării și operații, Secretariatul executiv.

30. Grupul de nivel înalt (NPG/HLG)

Membrii:	Toate țările membre exceptând Franța.
Președinte:	Președinte național (Statele-Unite).
Rolul:	Organism consultativ al Grupului pentru planurile nucleare (NPG). Se reunește de mai multe ori pe an pentru a examina aspectele ale politicii și planurilor nucleare ale NATO.
Nivelurile:	Experți naționali din capitalele țărilor NATO.
Principalele comitete subordonate:	N/A
Sprijinul Secretariatului internațional:	Departamentul pentru planificarea apărării și operații (Direcția politicii nucleare).

31. Grupul de nivel ridicat pentru protecția împotriva armelor (SLWPG)

Membrii:	Toate țările membre exceptând Franța.
Președinte:	Președinte național (Statele-Unite).
Rolul:	Organism consultativ al Grupului pentru planificare nucleară (NPG). Se reunește de mai multe ori pe an pentru a examina probleme privind siguranța și securitatea armelor nucleare.
Nivelurile:	Experți naționali din capitalele țărilor NATO.
Principalele comitete subordonate:	N/A
Sprijinul Secretariatului internațional:	Departamentul pentru planificarea apărării și operații (Direcția politicii nucleare).

32. Comitetul economic

Membrii:	Toate țările membre.
Președinte:	Directorul pentru probleme economice.
Rolul:	Organism consultativ al Consiliului Atlanticului de Nord pentru probleme economice.
Nivelurile:	Reprezentanți ai delegațiilor de la NATO (consilieri economici). Reuniuni cu participarea unor experți din capitale.
Principalele comitete subordonate:	N/A
Sprijinul Secretariatului internațional:	Direcția economică a Departamentului pentru probleme politice, Secretariatul executiv.

33. Comitetul pentru informație și relații culturale (CICR)

- Membrii:** Toate țările membre.
- Președinte:** Directorul pentru informație și presă.
- Rolul:** Organism consultativ al Consiliului Atlanticului de Nord pentru probleme ce țin de informație și presă.
- Nivelurile:** Reprezentanți ai delegațiilor de la NATO. Reuniuni cu participarea unor experți din capitale.

Principalele comitete subordonate:N/A

Sprijinul Secretariatului internațional:

Biroul de informație și presă, Secretariatul executiv.

34. Comitetul pentru operațiunile Consiliului și exerciții (COEC)

- Membrii:** Toate țările membre.
- Președinte:** Directorul pentru gestionarea crizelor și a operațiunilor, Departamentul pentru planificarea apărării și operații.
- Rolul:** Principala instanță de consultare și de coordonare a dispozițiilor, procedurilor și mijloacelor de gestionare a crizelor, incluzând problemele de comunicare, problemele privind Centrul de situație (SITCEN) al NATO, precum și pregătirea și conducerea/desfășurarea exercițiilor de gestionare a crizelor.
- Nivelurile:** Reprezentanți politici și militari ai delegațiilor naționale interesați de gestionarea crizelor și exerciții.

Principalele comitete subordonate:N/A

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru planificarea apărării și operații (Secția operații a Consiliului), Secretariatul executiv.

35. Comitetul NATO de gestionare a circulației aeriene (NATMC)

(fostul Comitet de coordonare a spațiului aerian european (CEAC))

- Membrii:** Toate țările membre.
- Președinte:** Ales (în prezent Directorul pentru apărarea aeriană și gestionarea spațiului aerian, Secretariatul internațional al NATO).
- Rolul:** Organism consultativ de nivel înalt pentru probleme ce țin de coordonarea civilă/militară a gestionării circulației aeriene.
- Nivelurile:** Înalți responsabili civili și militari cu circulația aeriană provenind din capitalele țărilor membre.

Principalele comitete subordonate:

Grupul privind comunicațiile și navigația. Grupul de supraveghere și identificare. Grupul pentru gestionarea circulației aeriene.

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru sprijinirea apărării. (Direcția pentru apărare aeriană și gestionarea spațiului aerian), Secretariatul executiv.

36. Organizația de gestionare a rețelei de oleoducte NATO din Europa Centrală (CEPMO) – Comitetul de conducere

- Membrii:** Sapte țări membre (Belgia, Canada, Franța, Germania, Olanda, Marea Britanie și Statele Unite).
- Președinte:** Reprezentant național.
- Rolul:** Organism director de nivel înalt pentru Rețeaua central-europeană de oleoducte (CEPS).
- Nivelurile:** Reprezentanți ai țărilor participante și reprezentanți ai Agenției de gestionare a oleoductelor din centrul Europei.

Principalele comitete subordonate: N/A**Sprijinul Secretariatului internațional:**

Departamentul pentru investiții în serviciul securității, logisticii și a planificării pentru situații de urgență civilă (Direcția pentru logistică), Secretariatul executiv, alte autorități militare ale NATO (CINCENT, AFCENT).

37. Comitetul NATO pentru oleoducte (NPC)

- Membrii:** Toate țările membre.
- Președinte:** Directorul interimar al logisticii.
- Rolul:** Organism consultativ de nivel înalt al NATO pentru logistica de consum în domeniul aprovizionării cu produsele petroliere militare.
- Nivelurile:** Experți guvernamentali pentru probleme referitoare la produsele petroliere militare.

Principalele comitete subordonate:

Grupul de lucru pentru misiuni speciale. Grupul de lucru pentru carburanți și lubrifianți. Grupul de lucru asupra materialelor de manutanță a produselor petroliere.

Sprijinul Secretariatului internațional:

Departamentul pentru investiții în serviciul securității, logisticii și a planurilor de urgență (Direcția pentru logistică), Secretariatul executiv, alte autorități militare ale NATO (SHAPE, SACLANT).

38. *Comitetul de securitate al NATO (NSC)*

Membrii:	Toate țările membre.
Președinte:	Directorul Biroului de securitate al NATO (NOS).
Rolul:	Organism consultativ al Consiliului Atlanticului de Nord pentru probleme relative la politica de securitate a NATO.
Nivelurile:	Reprezentanți naționali și ofițeri de securitate ai delegațiilor naționale.
Principalele comitete subordonate:	Grupul de lucru pentru securitatea informatică.
Sprijinul Secretariatului internațional:	Biroul pentru securitate al NATO.

39. *Comitetul special*

Membrii:	Toate țările membre.
Președinte:	Președenția anuală asumată alternativ de statele membre.
Rolul:	Organism consultativ al Consiliului Atlanticului de Nord pentru spionaj și amenințări teroriste sau conexe care ar putea afecta Alianța.
Nivelurile:	Sefii serviciilor de securitate ai țărilor membre.
Principalele comitete subordonate:	N/A
Sprijinul Secretariatului internațional:	Biroul pentru securitate al NATO.

Capitolul 3

TRANSFORMAREA ALIANTEI

Noul mediu european de securitate

Conceptul strategic al Alianței

**Rolul forțelor militare aliate și transformarea dispozitivului de
apărare a Alianței**

**Construcția Identității Europene de Securitate și Apărare în cadrul
Alianței**

TRANSFORMAREA ALIANTEI

NOUL MEDIU DE SECURITATE AL EUROPEI

Pe data de 4 aprilie 1989, Alianța a sărbătorit a 40-a aniversare a semnării Tratatului Atlanticului de Nord. Evenimentul a coincis cu debutul unei perioade de schimbare profundă în desfășurarea relațiilor EST-VEST și a celor internaționale, și cu o transformare pe termen lung a mediului de securitate. Rolul Alianței Nord Atlantice a fost fundamental în stabilirea condițiilor schimbării descrise în aceste pagini. Prin oferirea bazei pentru apărarea colectivă și securitatea comună a statelor sale membre, și prin menținerea unui echilibru strategic în Europa în timpul perioadei războiului Rece, Alianța le-a protejat libertatea și independența.

În conformitate cu Tratatul Atlanticului de Nord, ea continuă să îndeplinească aceste funcții de bază și și-a asumat în plus sarcini noi. Ea se clădește pe temeiurile pe care le-a creat cu scopul de a promova stabilitatea bazată pe valorile democratice comune și respect pentru drepturile omului și supremația legii în Europa.

Următoarele părți descriu originile și cursul acestor evoluții, progresul obținut și îndreptat către realizarea multor obiective pe termen lung ale Alianței, și principalele cauze de îngrijorare cu care se confruntă statele membre și partenerii lor de cooperare, în același timp în care ei continuă să-și adapteze politicile și să-și formeze instituțiile comune pentru a putea întâmpina noi provocări.

Originile mediului de securitate schimbat

Rădăcinile schimbării care au transformat harta politică a Europei pot fi găsite în câteva evoluții datate în anii '60-'70, care aveau să aducă implicații pe termen lung. Au fost multe aspecte ale acestor evoluții dar se evidențiază în mod deosebit trei evenimente și anume: adoptarea de către Alianță, în decembrie 1967, a doctrinei Harmel, bazată pe politici paralele de menținere a unei apărări corespunzătoare, simultan cu încercarea de relaxare a tensiunilor din relațiile EST-VEST, introducerea - în anul 1969 - de către guvernul Republicii Federale Germane a doctrinei "Ostpolitik" a cancelarului Willy Brandt, creată să aducă un suflu mai pozitiv relației cu țările Europei de Est și cu Uniunea Sovietică având în vedere constrângerile lor, și adoptarea în august 1975 a Actului Final CSCE de la Helsinki, care a stabilit noi standarde pentru discutarea problemelor drepturilor omului și a introdus măsuri pentru creșterea încrederii reciproce dintre EST și VEST.

O serie de evenimente importante similare au marcat cursul relațiilor EST-VEST în anii '80. Acestea au inclus desfășurarea în Europa de către NATO a Forțelor Nucleare de rază medie, urmând deciziei cu pistă dublă în decembrie 1979 privind modernizarea nucleară și controlul armelor. Tratatul de la Washington care a urmat, semnat în decembrie 1987, care a dus la eliminarea focoarelor terestre INF american și sovietic pe o bază globală, semnele timpurii ale schimbării în Europa de Est, asociate cu urmarea și recunoașterea, în ciuda regresului de mai târziu, a mișcării sindicatului independent "Solidaritatea" din Polonia, în august 1980, consecințele invaziei sovietice asupra Afganistanului în decembrie 1979 și ultima retragere a forțelor sovietice din Afganistan în februarie 1989, precum și nominalizarea în martie 1985 a lui Mihail Gorbaciov drept Secretar General al Partidului Comunist Sovietic.

În martie 1989, în cadrul CSCE, s-au deschis la Viena negocieri noi promițătoare vizând controlul armelor, între 23 de țări membre NATO și ale Organizației Tratatului de la Varșovia, negocieri vizând și reducerea forțelor convenționale în Europa. Summit-ul NATO ținut la Bruxelles la sfârșitul lui mai 1989 pe acest fond a avut o semnificație specială. Două declarații majore ale politicii Alianței au fost publicate, anume o declarație care să marcheze a 40-a aniversare a Alianței, stabilind obiective și politici menite să ghideze aliații NATO în timpul celui de al cincilea deceniu al cooperării lor, și un Concept Comprehensiv al Controlului Armelor și Dezarmării.

Declarația de la summit-ul din 1989 a inclus multe elemente extrem de importante. Recunoștea schimbările ce se petreceau în Uniunea Sovietică, dar și în alte țări est-europene, sublinia abordarea Alianței privind învingerea tendințelor de divizare a Europei și atingerea obiectivului său pe termen lung pentru formarea unei ordini drepte de pace în Europa. Declarația reitiera nevoia continuă pentru credibilitate, pentru forțe de intimidare eficiente și pentru o apărare adecvată și semnarea inițiativei în trei părți a Președintelui american G. Bush pentru controlul armelor, urmărind: a) o accelerare a negocierilor de la Viena, b) reduceri semnificative în categoriile adiționale de forțe convenționale și c) reduceri majore a personalului militar al SUA și Uniunii Sovietice staționat în afara teritoriului lor național. Declarația summit-ului a stabilit o agendă largă pentru extinderea cooperării Est-Vest în alte domenii, pentru o acțiune asupra provocărilor globale semnificative, pentru măsurile create să întâmpine obiectivele pe termen lung ale Alianței.

Dezvoltările de la sfârșitul anilor '80

Dezvoltările de semnificație majoră pe întreg continentul european și pentru relațiile internaționale au continuat ca un întreg odată cu trecerea anului. La sfârșitul anului 1989 și în săptămânile de la începutul anului 1990 se făcuse un progres semnificativ către reforma sistemelor politice și economice din Polonia și Ungaria. În RDG, Bulgaria, Cehoslovacia și, după o luptă amară, în România se făcuseră oricum pași către libertate și democrație, pași care au depășit așteptările. Promisiunea ținută mai mult de 40 de ani de a pune capăt divizării Europei și odată cu ea divizării Germaniei, a căpătat un înțeles real odată cu deschiderea zidului de la Berlin din noiembrie 1989. Dincolo de simbolul fundamental al acestei căderi, țările membre ale Alianței au privit acest eveniment ca parte a unui proces mai larg care să conducă spre o Europă întregită și liberă. Procesul era, ca și acum, departe de a fi încheiat și a întâmpinat numeroase obstacole și nesiguranțe, dar totuși a fost obținut un progres rapid și dramatic. Au avut loc, sau au fost planificate, alegeri libere în multe țări din Centrul și Estul Europei, diviziile precedente erau depășite, instalațiile de represiune de la granițe erau dezmembrate și în mai puțin de un an, pe 3 octombrie 1990, a avut loc cu sprijinul comunității internaționale și cu acordul guvernului sovietic, unirea celor două Germanii, pe baza unui tratat internațional și a alegerii democratice a întregului popor german.

Atât faptul în sine, cât și planul de reformă au creat schimbări pozitive în relațiile dintre țările din Europa Centrală și de Est și comunitatea internațională, deschizând astfel un nou dialog îmbunătățit între Est și Vest, care a oferit o speranță reală în locul fricii și confruntării și propuneri practice de cooperare în locul polemicilor și stagnării.

Asemenea schimbări nu au fost realizate fără dificultate și pe măsură ce evenimentele din interiorul fostei Uniuni Sovietice și din alte state din Europa Centrală și de Est au fost confirmate, puteau lua naștere noi temeri legate de stabilitate și securitate. Cursul abrupt al reformelor din Uniunea Sovietică a condus la noi provocări și la probleme interne acute. Mai mult decât atât, perspectiva economică nefastă și dificultățile majore trăite în multe din țările din Europa Centrală și de Est în tranziția de la un guvern autoritar și o economie planificată central, la democrația pluralistă și la piața liberă se combină făcând prognoza politică nesigură și subiect de permanentă revizuire.

În tot timpul acestei perioade, NATO a continuat să joace un rol cheie, oferind un cadru pentru consultare și coordonare a politicilor țărilor

sale membre pentru a elimina riscul crizelor care ar putea dăuna intereselor de securitate comună.

Alianța și-a dus la bun sfârșit eforturile sale de a îndepărta dezechilibrele militare, de a crea o deschidere mai mare în probleme militare, de a clădi încrederea prin acorduri radicale, dar echilibrare și verificabile în ceea ce privește controlul armelor, verificarea aranjamentelor, și prin contacte crescute la toate nivelurile.

Mina prieteniei și cooperării

La summit-ul de la Londra din iulie 1990, prin declarația pe cel mai lung termen emisă de când NATO a fost fondată, șefii de stat și guvern au anunțat pași majori în transformarea Alianței în mod compatibil cu noul mediu de securitate și cu eliminarea confruntării dintre Est și Vest. Ei au înaintat oferte guvernelor Uniunii Sovietice și țărilor din Europa Centrală și de Est pentru a-și stabili legături diplomatice cu NATO și pentru a se îndrepta spre o nouă relație bazată pe cooperare. Declarația se profilase cu o lună mai devreme când miniștrii de externe ai NATO se întâlniseră în Scoția și făcuseră un pas extraordinar prin emiterea "Mesajului din Turnberry", înaintând o ofertă de prietenie și cooperare cu Uniunea Sovietică și cu toate celelalte țări europene. Anunțul făcut de președintele Gorbaciov în iulie 1990, prin care anunța acceptarea participării Germaniei unificate la Alianța atlantică, a fost în legătură evidentă cu natura pozitivă a acestui "Mesaj" și cu propunerile și angajamentele substanțiale făcute de guvernele Alianței la Londra.

Declarația de la Londra includea propuneri de dezvoltare a cooperării în multe domenii. Conducătorii și reprezentanții țărilor din Centrul și Estul Europei au fost invitați în cartierele generale ale NATO de la Bruxelles. Au avut astfel loc multe asemenea vizite și s-au stabilit aranjamente pentru contacte permanente la nivel diplomatic. Secretarul General NATO a vizitat Moscova imediat după summit-ul de la Londra pentru a comunica liderilor sovietici propunerile conținute în Declarație și hotărârea Alianței de a se folosi în mod constructiv de noile oportunități politice deschise.

O declarație comună și un angajament la non-agresiune a fost semnat la Paris în noiembrie 1990, în același timp cu semnarea Tratatului despre Forțele Convenționale în Europa și cu publicarea, de către toate Statele membre CSCE, a "Cartei de la Paris pentru o nouă Europă". Declarația Comună a pus capăt reacțiilor adverse și a reafirmat intenția semnatarilor de a se abține de la amenințări și de la folosirea forței împotriva integrității teritoriale sau independenței politice a oricărui stat

în conformitate cu obiectivele și principiile Cartei ONU și a Actului Final de la Helsinki (vezi capitolul 14). Toate celelalte state participante în CSCE au fost invitate să se alăture acestui angajament.

Intr-un interval scurt de timp, au fost stabilite noi contacte militare, incluzând discuții intensificate asupra forțelor și doctrinelor militare. S-a înregistrat un progres și în ceea ce privește acordul “Cer deschis”, care permite survolarea teritoriului național pe o bază reciprocă. Cu scopul de a crește încrederea și transparența vis-a-vis de activitățile militare. Au fost inițiate discuții care se clădeau pe Tratatul CFE de reducere a forțelor convenționale de la Atlantic până la Munții Ural, inclusiv măsuri adiționale de limitare a efectivelor militare în Europa. S-a ajuns la un acord privind intensificarea procesului CSCE dar și în ceea ce privește fixarea de noi standarde pentru stabilirea și păstrarea societăților libere. Au fost luate măsuri pentru a înlesni procesul CSCE, care înregistrase deja un progres anterior în sporirea încrederii reciproce ce urma a fi instituționalizată pentru a oferi un forum pentru un dialog politic mai larg într-o Europă mai unită. În domeniul intern, NATO a început un proces pe termen lung de revizuire a strategiei sale pentru a o adapta noilor circumstanțe.

Criza din Golf

În ciuda cursului pozitiv al multora dintre aceste dezvoltări se pot ridica foarte rapid și în circumstanțe neprevăzute alte amenințări noi la adresa stabilității, așa precum invazia Kuveitului de către Irak, de pe 2 august 1990 și urmarea ulterioară a evenimentelor din zona Golfului au demonstrat-o. Forța de coaliție formată sub comanda Statelor Unite pentru a înfrânge invazia, nu a implicat în mod direct NATO, dar solidaritatea care a fost dobândită în interiorul NATO privind conflictul, a jucat un rol semnificativ. Țările membre NATO au folosit intens forumul Alianței pentru consultări politice încă de la izbucnirea crizei și a avut un rol proeminent în sprijinirea eforturilor Statelor Unite pentru ajungerea la o soluție diplomatică. Când această variantă a eșuat, contribuția directă a țărilor membre NATO la Forța de Coaliție și experiența lor în împărțirea activităților și muncii împreună în interiorul NATO au jucat un rol important. Mai mult decât atât, în conformitate cu acțiunile ce-i reveneau Alianței însăși, elemente ale Forței Mobile ale ACE (Comandamentul Aliat din Europa) al NATO au fost trimise Turcia pentru a demonstra angajamentul de apărare colectivă a Alianței, în baza articolului 5 al Tratatului Atlanticului de Nord, în eventualitatea unei amenințări externe la adresa securității Turciei, rezultând în urma situației din Golf.

În mod semnificativ, unitatea în scop și opoziția hotărâtă manifestate de comunitatea internațională față de acțiunile întreprinse de Irak, au oferit o dovadă pozitivă a transformării care avusese loc în relațiile dintre Uniunea Sovietică și Occident. Beneficiile rezultate din stabilirea unor contacte mai bune și a cooperării crescute între ele erau astfel, în mod clar, evidente. Această recunoaștere timpurie a intereselor reciproce cu privire la securitatea și stabilitatea întregii zone euro-atlantice a contribuit la evoluția ulterioară pozitivă a relațiilor NATO-Rusia, culminând în 1997 cu semnarea documentului Actului Fondator NATO-Rusia. (vezi cap.4)

Pericolele inerente rezultate din criza din Golf au reîntărit hotărârea Alianței de a îmbunătăți și dezvolta nivelul cooperării sale cu țările din Europa Centrală și de Est, ca și cu alte țări, în conformitate cu obiectivele stabilite de șefii de stat și de guvern ai Alianței în Declarația de la Londra. Această hotărâre a fost reîntărită ulterior de evenimentele din 1991, inclusiv datorită pașilor represivi făcuți de guvernul sovietic vis-a-vis de statele baltice, vizând dreptul lor propriu de a-și stabili independență, deteriorarea situației și izbucnirea ostilităților în Iugoslavia, ce au condus la dezmembrarea Federației Iugoslave, însăși încercarea de lovitură de stat din Uniunea Sovietică, din august 1991.

Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic

Împotriva acestor evenimente, anul 1991 a fost marcat de intensificarea vizitelor și contactelor diplomatice dintre NATO și țările din Europa Centrală și de Est, în conformitate cu deciziile de la Londra luate de șefii de stat și de guvern NATO. Odată cu publicarea Declarației de la Roma din noiembrie 1991, a fost pusă baza pentru așezarea acestei relații în dezvoltare pe un suport instituțional. Hotărârea Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic (NACC) din decembrie, de a chema statele membre NATO și inițial, nouă state din Europa Centrală și de Est, într-un nou forum consultativ, a fost o consecință directă a acestei decizii. În martie 1992, participarea în NACC a fost extinsă pentru a include toți membrii Comunității Statele Independente (vezi mai jos), iar în iunie 1992 și Georgia și Albania deveniseră deja membrii.

Amploarea luată de Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic și crearea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) care l-a înlocuit în 1997 sunt descrise mai detaliat în capitolul 4. Întâlnirea inaugurală a NACC a avut loc pe 20 decembrie 1991, tocmai în momentul în care Uniunea Sovietică înceta să existe. Simultan, 11 țări foste republici sovietice au devenit membre ale Comunității Statele Independente, întrunind într-o

perioadă de intensă transformare politică și economică, atât în domeniul intern, cât și în ceea ce privește relațiile lor internaționale. Pe acest fundal, problemele regionale au devenit din ce în ce mai dominante. În Nagorno-Karabakh, Moldova, Georgia și în alte regiuni au apărut serioase izbucniri violente și s-au dezvoltat serioase tensiuni în interiorul și în afara statelor.

Oricum, cauzele majore de îngrijorare au fost deteriorarea situației, folosirea continuă a forței, creșterea pierderilor în vieți omenești în teritoriul din fosta Iugoslavie, eșuarea planurilor pentru progresele pașnice îndreptate către un nou mediu de securitate în Europa. Încă de la începutul crizei, Consiliul Atlanticului de Nord și Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic s-au consultat și au sprijinit eforturile de a reinstaura pacea.

În aceeași perioadă, discutarea măsurilor luate să întărească rolul CSCE în promovarea stabilității și democrației în Europa, inclusiv a propunerilor subliniate în Declarația de la Roma emisă de Alianță, au culminat cu semnarea în 1992 a Documentului de la Helsinki ("Provocările șansei") la întâlnirea la nivel înalt ținută în iulie 1992. Documentul a descris, printre altele, noi inițiative de creare a unui forum CSCE pentru cooperarea în domeniul securității și pentru activitățile CSCE de menținere a păcii, pentru care atât Consiliul Atlanticului de Nord, cât și Consiliul Cooperării Nord-Atlantice și-au exprimat sprijinul total.

CONCEPTUL STRATEGIC AL ALIANTEI

Prin comparație cu precedentele 4 decenii, securitatea în zona euroatlantică s-a îmbunătățit substanțial în timpul anilor '90. Pericolul unei confruntări militare masive a dispărut și abordări bazate pe cooperare în ceea ce privește securitatea au luat locul fostelor confruntări. Totuși, riscuri potențiale la adresa securității, fie instabilitate, fie tensiune, încă mai există. Pe acest fundal, Alianța a publicat la întâlnirea la nivel înalt de la Roma din noiembrie 1991, un nou Concept Strategic. Acest concept a reafirmat funcțiile de bază ale Alianței și importanța menținerii legăturii transatlantice. A recunoscut că securitatea este clădită atât pe considerente politice, economice, sociale și de mediu, cât și pe apărare. Aspectele structurale și instituționale joacă și ele un rol important.

Astfel, Conceptul a proiectat o politică de securitate largă, în care capacitățile militare sunt incluse și ele în numărul mare de elemente semnificative ce trebuie luate în considerare pentru a putea face uz de această oportunitate fără precedent de a îndeplini obiectivele pe termen

lung ale Alianței prin mijloace politice, după cum prevăd angajamentele asumate în articolele 2 și 4 ale Tratatului Atlanticului de Nord.

Conceptul a enunțat cele mai importante principii și considerente care afectează viitorul rol al Alianței. Acești factori urmau să determine caracteristicile transformării ulterioare a structurilor NATO pentru a-i permite organizației să-și îndeplinească sarcinile continuu și pentru a-și juca rolul potrivit în cooperarea cu alte instituții internaționale, în viitoarea securitate a zonei euro-atlantice.

Dezvoltarea politicilor Alianței are loc într-un cadru mai larg al cooperării securității internaționale, luată ca întreg, nu într-o formă izolată față de alte structuri și instituții de securitate. Astfel, Alianța își joacă rolul alături de și în cooperare cu alte organizații. Această bază instituțională de conducere a viitoarei securități europene a fost enunțată în Declarația de la Roma din 1991, care a recunoscut că provocările cu care se confruntă noua Europă nu pot fi abordate în întregime doar de o singură instituție. Aceste provocări necesită cadrul unor instituții care să se reasigure în mod reciproc, să conecteze într-un sistem de structuri inter-relaționale de sprijin reciproc țările din Europa și America de Nord.

De aceea, Alianța lucrează la o nouă arhitectură europeană de securitate, care încearcă să realizeze acest obiectiv prin asigurarea faptului că rolurile NATO, OSCE, UE, UEO și a Consiliului Europei sunt complementare. Alte cadre regionale de cooperare, precum cele care încurajează cooperarea în zona țărilor baltice, a Mării Negre și Mediterane, joacă și ele un rol important. Prevenirea instabilității și a divizării care pot rezulta din cauza dificultăților economice și a naționalismului violent depinde de interacțiunea eficientă dintre aceste diferite elemente.

Alianța atlantică și pașii făcuți de Alianță, inițial în cadrul Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic și ulterior în Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), sunt fundamentali în acest proces. Însăși Alianța este forumul esențial pentru consultarea între membrii săi și este locul de întâlnire pentru ajungerea la consens și pentru implementarea politicilor sprijinite pe angajamentele lor pentru securitate și apărare, în cadrul Tratatului Atlanticului de Nord.

Oricum pe fondul evoluției noii arhitecturi de securitate a Europei, Alianța dezvoltă aranjamente practice împreună cu alte instituții implicate în proces pentru a asigura transparența și complementaritatea necesare între ele. Aceasta include contacte mai strânse și schimburi de informații

și documente între instituții ca și aranjamente reciproce privind participarea și reprezentarea la diverse întâlniri.

Conceptul strategic mai subliniază și nevoia Alianței de a lua în considerare un context mai global al securității. El evidențiază riscurile mai mari, inclusiv proliferarea armelor de distrugere în masă, și modul în care ele sunt livrate, întreruperea fluxului vital al resurselor și actele de terorism și sabotaj care pot afecta interesele de securitate ale Alianței. În consecință el reafirmă importanța acordurilor pentru consultări între aliați în baza articolului și a tratatului de la Washington și acolo unde este nevoie coordonarea eforturilor lor și a reacțiilor lor la asemenea riscuri. Alianța abordează aceste provocări mai mari prin confruntări interne și prin cea mai largă cooperare posibilă cu alte state în forumurile multilaterale corespunzătoare.

Alianța a încercat întotdeauna să-și îndeplinească obiectivele de a veghea asupra securității membrilor săi și de a stabili o pace durabilă și dreaptă în Europa atât prin mijloace politice cât și militare. De aceea, această abordare comprehensivă rămâne baza politicii sale de securitate. Totuși, în noua situație de securitate oportunitățile de a îndeplini aceste obiective prin mijloace politice și de a da dimensiuni economice, sociale și de mediu securității și stabilității sunt mult îmbunătățite.

Urmărirea activă a dialogului de către Alianță și cooperarea cu noi parteneri și cu alte instituții este sprijinită de angajarea ei în menținerea unei capacități defensive colective eficiente și în clădirea bazelor indispensabile pentru managementul crizei și prevenirea conflictelor. Aceste abordări complementare ale mediului de securitate de astăzi sunt în sprijinul reducerii riscului unui conflict ce s-ar putea ivi în urma neînțelegerilor, ajută la îmbunătățirea managementului crizelor care afectează securitatea aliaților și ajută la lărgirea oportunităților de parteneriat dintre toate țările europene pentru a face față problemelor comune de securitate.

De aceea, politica de securitate a Alianței astăzi este bazată pe cele 3 elemente de reasigurare reciprocă, anume, dialogul, cooperarea și menținerea unei capacități defensive colective. Fiecare din aceste momente este creat pentru a da asigurări că acele crize care afectează securitatea europeană pot fi prevenite sau rezolvate în mod pașnic.

Dimensiunea militară a Alianței rămâne un factor esențial pentru atingerea acestor 3 obiective. Ea continuă să reflecte un număr de principii fundamentale.

- Alianța are un obiectiv pur defensiv,
- Securitatea este indivizibilă. Un atac asupra unui membru al Alianței înseamnă un atac asupra tuturor. Prezența forțelor americane angajate în Europa rămâne vitală pentru securitatea continentului, care este inseparabil legată de cea a Americii de Nord.
- Politica de securitate NATO este bazată pe apărarea colectivă, inclusiv pe o structură militară integrată, ca și pe acorduri de cooperare relevantă și de coordonare.
- Menținerea unei combinații potrivite de forță nucleară și convențională pe teritoriul Europei este necesară pentru viitorul previzibil.

În circumstanțele schimbate care afectează securitatea Europei, forțele NATO au fost adaptate noului mediu strategic și au devenit mai puțin numeroase și mai flexibile. Forțele convenționale au fost reduse în mod substanțial și în anumite cazuri a fost redus și nivelul lor de pregătire. Au fost făcute mai mobile, pentru a putea reacționa în fața unor contingente mai mari, au fost reorganizate pentru a asigura flexibilitate pentru a putea contribui la managementul crizelor și pentru a putea constitui în caz de necesitate pentru scopuri defensive. S-a pus un accent crescut pe rolul forțelor multinaționale în interiorul structurilor militare integrate în NATO. Multe asemenea măsuri au fost implementate. Altele sunt introduse odată cu continuarea procesului de adaptare.

Multe lucruri s-au schimbat - atât în interiorul Alianței, cât și pe scena mai largă a securității europene din momentul adoptării în 1991 a Conceptului strategic al Alianței. În iulie 1997, șefii de stat și de guvern, recunoscând că situația suferise schimbări profunde, au convenit că deși principiile fundamentale ale Conceptului rămân valabile, el ar trebui examinat pentru a se asigura că a rămas suficient de consistent pentru noile provocări și pentru situația de securitate a Europei. Ei au cerut Consiliului Permanent să creeze niște termeni de referință pentru această examinare.

I s-a cerut Consiliului să înceapă lucrul pentru a desăvârși în timp pentru prezentare ocazia summitului următor din aprilie 1999.

Lucrul este în desfășurare pentru implementarea acestei decizii.

ROLUL FORTELOR MILITARE ALIATE SI TRANSFORMAREA DISPOZITIVULUI DE APARARE A ALIANTEI

De la constituirea NATO, forțele aliate au reprezentat baza pentru intimidarea eficientă și apărarea împotriva amenințării războiului care a rămas principala problemă de securitate a aliaților timp de 40 de ani. Rolul lor principal rămâne acela de a garanta securitatea și integritatea teritorială a statelor membre.

Sarcina de a oferi securitate prin intimidare și apărare colectivă rămâne neschimbată. Totuși, situația de securitate destul de diferită din anii '90 a permis forțelor aliate să-și asume roluri noi în plus pentru a îndeplini această funcție principală. De exemplu, prin programul îmbunătățit al parteneriatului pentru Pace, și în cadrul EAPC, Consiliul Permanent Comun NATO-Rusia, Comisia NATO-Ucraina și alte forumuri create să intensifice cooperarea, forțele militare ale Alianței au un rol crescut în facilitarea transparenței și în crearea unei încrederi mai mari între NATO și partenerii săi. Mai presus de toate, fiind forțe operaționale de menținere a păcii, ele și-au asumat sarcina vitală de sprijinire a păcii, de sprijinire eficientă a managementului crizelor și a acordurilor de prevenire a conflictelor, a se vedea în special rolul său în implementarea acordului de pace în Bosnia.

Rolurile forțelor NATO de menținerea păcii și controlul crizelor a luat o importanță crescută în paralel cu evoluția rolului general al Alianței în acest domeniu. Într-adevăr, dintre toate provocările cu care a fost confruntată Alianța, nici una nu a avut nevoie de mai multă hotărâre și unitate în scop decât aceea de a-și plasa forțele militare în centrul eforturilor multinaționale de a pune capăt conflictului și de a pune baza unui viitor stabil și pașnic în fosta Iugoslavie.

Prima misiune majoră de luptă în care forța militară a fost folosită de către NATO ca instrument de management al crizei pentru a sprijini eforturile Națiunilor Unite în sistarea conflictului iugoslav a avut loc în 1995. Această acțiune cunoscută sub numele de "Operațiunea Forța Deliberată" (ODE) a fost un factor semnificativ în procesul care a culminat cu ajungerea la un acord de pace în Bosnia. Ulterior, la sfârșitul anului 1995, NATO a avut sarcina de implementa aspectele militare ale acordului, conducând o forță multinațională de implementare și în anul următor o forță de stabilizare, ambele fiind stabilite potrivit mandatelor Națiunilor Unite. Procedând astfel NATO a evoluat de la rolul relativ limitat de sprijinire a eforturilor Națiunilor Unite de menținere a păcii, la

asumarea unui control total al operațiunilor complexe de sprijinire a păcii implicând participarea forțelor din numeroase țări partenere sau non-NATO. Această experiență practică operațională de cooperare în domeniul militar, descrisă în cap.5, a avut repercusiuni mari de exemplu în generarea cooperării politice îmbunătățite, nu doar dintre NATO și partenerii săi ci și dintre NATO și alte țări. Beneficiul procesului este securitatea și stabilitatea întregi Europei.

Rolul schimbat al forțelor militare aliate reflectă și angajamentul Alianței de a dezvolta Identitatea Europeană de Securitatea și Apărare în cadrul NATO (vezi mai jos). Implementarea acestei decizii, care are loc în paralel atât în NATO, cât și în UEO, este descrisă mai jos în acest capitol. Procesul implică un rol suplimentar pentru forțele militare ale Alianței în oferirea sprijinului, sub forma echipamentului și capacităților pentru operații posibile viitoare și exercițiile conduse de UEO. În cadrul NATO, adjunctul european al SACEUR va fi responsabil cu planificarea pe timp de pace a acestor operațiuni. Acordurile Comandamentului European din interiorul noii structuri de comandă NATO (vezi cap.12) au fost elaborate pentru conducerea acestor operațiuni și se lucrează în continuu pentru creșterea cooperării, consultării și informării dintre NATO și UEO.

O ilustrare în ceea ce privește modul în care forțele militare aliate sunt adaptate la noile circumstanțe este implementarea conceptului militar cunoscut sub numele "forțele operative interarme multinaționale" (CJTF).

Cu ocazia summit-ului NATO ținut în ianuarie 1994, șefii de stat și de guvern au aprobat conceptul drept o parte importantă a adaptării structurilor Alianței la schimbările în mediul de securitate. Conceptul este creat pentru a oferi NATO niște mijloace flexibile de reacție în fața noilor provocări de securitate, inclusiv la operațiunile care implică participarea națiunilor din afara Alianței. Scopul este dezvoltarea abilității NATO de a desfășura, în timp scurt, forțe multinaționale și multifuncționale corespunzătoare potrivite cerințelor specifice unei anumite operațiuni militare. Se va facilita astfel integrarea participării non-NATO în operațiunile de sprijinire a păcii conduse de NATO. Multe caracteristici ale conceptului CJTF au fost deja puse în practică în contextul operațiunilor de menținere a păcii conduse de NATO în Bosnia și Herțegovina.

Nu este necesară separarea structurilor pentru CJTF. Aranjamentele pentru numirea forțelor CJTF de națiunile membre urmează procedurile normale NATO de planificare a forțelor. Totuși, flexibilitatea care este

prezentă în conceptul de CJTF induce solicitări considerabile asupra aranjamentelor de conducere și control al forțelor operative, adică asupra comandamentelor CJTF. De aceea sunt stabilite elemente de bază ale unui număr restrâns de comandamente CJTF, în interiorul cartierelor generale ale Structurii de Comandament NATO (vezi cap.12). Cartierele generale CJTF se bazează în principal pe personalul cu dublu rol - de ex. personalul care îndeplinește alte responsabilități atunci când nu operează în cadrul CJTF.

Pe scurt, continua transformare a dispozitivului defensiv a forțelor convenționale ale Alianței este un proces complex pe termen lung, care trebuie să ia în considerare toți factorii menționați mai sus. În ultimă instanță, în eventualitatea unei crize care ar putea conduce la o amenințare militară la adresa securității membrilor Alianței, forțele NATO trebuie să fie capabile să secondeze și întărească acțiunile politice și să contribuie la managementul unor asemenea crize și la rezolvarea lor pașnică. Menținerea unei capacități militare adecvate și pregătirea pentru a acționa în comun, rămân de interes central. Structurile și aranjamentele, care au fost clădite în decursul anilor, permit țărilor membre să beneficieze de avantajele resurselor politice și militare ale acțiunii colective și apărării colective. Aceste angajamente sunt bazate pe o structură integrată care este discutată în capitolul următor. Caracteristicile de bază ale structurii integrate includ planificarea colectivă a forței, planificarea operațională comună, formațiuni multinaționale, proceduri eficiente pentru implementarea consultării, managementul crizelor și consolidarea acordurilor, standarde comune pentru antrenament, echipament și logistică, exerciții interarme și multinaționale, cooperarea în domeniul infrastructurii și a consumatorului și a producerii logisticii (vezi capitolul 8). Toți membrii desemnează forțe pentru Structura Militară Integrată, cu excepția Islandei (care nu are forțe similare) și a Franței care aplică acordul specific de cooperare și coordonare. În decembrie 1997, Spania a anunțat că se va alătura noii structuri militare a Alianței, forțele spaniole fiind și ele în trecut subiectul unor acorduri de cooperare și coordonare separate.

Principalele caracteristici ale schimbării ce afectează forțele militare NATO sunt reducerea în număr și pregătire și creșterea flexibilității, mobilității și multinaționalității. Subliniind aceste schimbări, în plus față de cerințele dictate de noile roluri ale Alianței, două principii indispensabile au rămas sacre, angajamentul pentru apărare colectivă ca

funcție fundamentală, esențială Alianței, păstrarea legăturii transatlantice drept girant al credibilității și eficienței Alianței.

Amenințarea războiului care a planat asupra Europei pentru mai mult de 4 decenii ca rezultat al conflictului ideologic, ostilitățile politice și opoziției militare a fost îndepărtat. Astăzi atenția este concentrată mai puțin asupra amenințării folosirii forței, după cum e prevăzut în articolul 5 al Tratatului Nord-Atlantic, și mai mult asupra menținerii păcii, prevenirii conflictelor și managementului crizelor, sarcini pe care NATO le poate îndeplini și care sunt descrise mai sus.

Efectul clar al schimbărilor care afectează forțele NATO a fost transformarea lor într-o structură substanțial redusă dar mai mobilă. Forțele terestre angajate în Alianță de către țările membre prin procesul NATO de planificare integrată a forțelor și apărării au fost reduse cu 35%. De la începutul deceniului numărul navelor a fost redus cu mai mult de 30% iar escadrițele aeriene de luptă cu aproximativ 40%. De asemenea, s-au făcut reduceri și în numărul forțelor cu înalt nivel de pregătire. În general forțele NATO au fost reorganizate într-o manieră care să le faciliteze refacerea flexibilă și reformarea lor ori de câte ori aceasta este necesar, fie pentru apărarea colectivă fie pentru managementul crizelor, inclusiv pentru operațiunile de sprijinire a păcii.

Forțele nucleare NATO în noul mediu de securitate

În contextul transformării forțelor Alianței s-au făcut referiri și la rolul forțelor nucleare. De la sfârșitul Războiului Rece, Alianța a făcut mulți pași, pentru a-și adapta politica generală și dispozitivul de apărare la noul mediu de securitate, iar poziția forței și strategiei sale nucleare au fost printre primele domenii la care s-au operat modificări. Ele sunt și domeniile care au fost supuse celor mai radicale schimbări.

În timpul Războiului Rece, forțele nucleare au jucat un rol important în strategia de reacție flexibilă. Ele erau integrate în întreaga structură a forțelor NATO și ofereau Alianței o largă paletă de opțiuni politice și militare pentru îndepărtarea războiului din Europa.

În noul mediu de securitate, încrederea în forțele nucleare a fost radical redusă. Strategia Alianței rămâne una de prevenire a războiului și nu mai este dominată de perspectiva unei escaladări nucleare. Forțele sale nucleare nu mai sunt îndreptate către o anumită țară, iar circumstanțele folosirii lor sunt foarte schimbate. Rolul lor este acum unul fundamental politic și vizează un singur lucru, să apere pacea și stabilitatea. De aceea,

deși ele continuă să joace un rol esențial în prevenirea războiului, nu mai sunt direcționate împotriva eliminării unei amenințări specifice.

Increderea mult redusă în armele nucleare a fost manifestată în reducerea lor radicală. Tratatul de Reducere a Armelor Strategice (START I) va reduce numărul armelor strategice de pe teritoriul SUA, de la mai mult de 10000 la 6000 de arme. START II, care a fost semnat în ianuarie 1993, va continua reducerea numărului armelor, astfel încât, atât USA cât și Rusia vor putea deține între 3000-3500 arme. START II va elimina de fapt focoasele balistice intercontinentale multiple și va reduce depozitele nucleare cu două treimi. Ambele țări au arătat că, prin intrarea în vigoare a START II, sunt pregătite să înceapă negocierile de reducere viitoare a armelor strategice până la un număr cuprins între 2000 și 2500. Marea Britanie și Franța au făcut și ele reduceri masive în programele lor nucleare.

De asemenea, au fost făcute reduceri majore în forțele nucleare sub-strategice² (arme nucleare cu bătaie mică sau lansate din avion), inclusiv în artileria nucleară, rachete sol-sol și sol-aer, ca și în numărul armelor sub-strategice pentru forțele navale. Retragera acestor arme de pe teritoriul Europei anunțată în septembrie 1991, a fost finalizată în iulie 1992, reprezentând o reducere de 80%. În timp ce au fost menținute pentru scopuri convenționale câteva sisteme de transmitere, toate focoasele nucleare desemnate acestor forțe au fost în întregime retrase din inventarul NATO. Toate focoasele sunt dezasamblate în prezent.

Singurele arme NATO rămase în Europa pentru bazele terestre ale forțelor substrategice sunt bombe pentru încărcături aeriene cu dublă capacitate, Si aceste arme au fost reduse substanțial în număr și sunt depozitate într-un număr mai mic de baze, în condiții maxime de securitate. Statutul de pregătire nucleară a transporturilor aeriene a fost redus progresiv, simultan cu sporirea accentului asupra rolului lor convențional.

Efectul tuturor acestor schimbări a fost de a se reduce stocul general al NATO de arme nucleare sub-strategice în Europa la aproximativ 1/5 din

² Termenii "strategic" și "substrategic" au semnificații oarecum diferite în diferite țări. Armele nucleare strategice sunt definite în mod obișnuit armele cu rază intercontinentală (peste 5500 km), dar în anumite împrejurări includ rachetele balistice de rază intermediară cu bătaie mai mică. Termenul arme nucleare "substrategice" a fost utilizat în documentele NATO începând din 1989 cu privire la armele nucleare cu rază scurtă și medie iar acum se referă la armele aflate în doarea avioanelor NATO (celelalte arme nucleare substartegice au fost retrase din Europa)

nivelul din 1990. Aliații au considerat că pentru viitorul apropiat ponderea mult scăzută a forțelor substrategice va continua să întrunească cerințele Alianței. În 1996, ei au declarat că nu au nici o intenție, nici un plan și nici un motiv de a depozita arme nucleare pe teritoriul noilor țări membre și nici nu este nevoie să se schimbe vreun aspect al dispozitivului nucleare sau politicii nucleare NATO și nu se întrevăd nici în viitor necesități contrare.

Cu toate acestea, noii membri vor avea drepturi depline în Alianță și vor fi beneficiari ai securității colective oferite de către forțele nucleare tuturor membrilor NATO. Participarea unor țări nenucleare la structura nucleară a Alianței demonstrează solidaritatea Alianței, angajamentul comun ale țărilor membre pentru menținerea securității și larga împărțire a sarcinilor și riscurilor. Acest lucru este reflectat de angajamentul politic făcut de toate țările vis-a-vis de rolul jucat de armele nucleare în strategia Alianței.

Supravegherea politică a dispozitivului nucleare a NATO este, de asemenea, împărțită între națiunile membre. Grupul de Planificare Nucleară NATO oferă un forum în care miniștrii Apărării, din țările aliate nucleare sau non-nucleare deopotrivă, participă la elaborarea politicii nucleare a Alianței și la deciziile dispozitivului nucleare a NATO.

Scopul fundamental al forțelor nucleare ce vor fi păstrate, după ce reducerea menționată mai sus va fi implementată, este de a menține pacea și de a preveni constrângerea. Prezența forțelor nucleare ale SUA în Europa angajate pentru securitatea NATO, oferă o legătură esențială politică și militară între membrii europeni și nord americani ai Alianței. Forțele nucleare ca întreg continuă să contribuie la pacea și stabilitatea europeană prin evidențierea iraționalității unui război major în regiunea euro-atlantică și prin aprecierea riscurilor unei agresiuni asupra NATO, drept incalculabile și inacceptabile, într-un mod în care doar forțele convenționale nu o pot face.

Totuși combinația dintre forțele nucleare plus un procentaj potrivit de capacități convenționale servesc la crearea unei nesiguranțe pentru orice țară care ar putea încerca să obțină un avantaj politic sau militar prin amenințarea cu folosirea armelor de distrugere în masă împotriva Alianței.

NATO trebuie astfel să mențină - și trebuie să se vadă că menține - niște capacități militare esențiale formate dintr-un amestec potrivit de forțe, care să-i permită deținerea unei forțe militare pentru autoapărarea

colectivă. Forțele nucleare continuă să formeze o parte vitală a acestei capacități esențiale. În același timp, schimbările dramatice în mediul de securitate au permis NATO să facă reduceri la fel de dramatice în forțele sale nucleare și în ponderea în care trebuie să se bazeze pe armele nucleare pentru a apăra pacea în Europa.

CONSTRUIREA IDENTITĂȚII EUROPENE DE SECURITATE ȘI APĂRARE ÎN CADRUL NATO

La începutul anilor '90, țările membre europene în NATO s-au îmbarcat într-un proces desemnat să întărească contribuția a lor la misiunile și activitățile Alianței pentru a le permite să-și asume o responsabilitate pentru apărarea și securitatea comună, ca manifestare a solidarității transatlantice. Aceasta s-a făcut pentru a oferi o capacitate europeană militară reală, fără a dubla structurile de comandă, personalul de planificare și bunurile militare și capacitățile deja existente în NATO. O asemenea abordare a fost privită drept corespunzătoare atât pentru dorința europeană de dezvoltare a politicii de securitate și externă comune, cât și pentru nevoia unui parteneriat echilibrat dintre țările europene și nord-americane membre ale Alianței.

Întărirea Identității Europene de Securitate și Apărare (ESDI) a devenit o parte integrală a adaptării structurilor militare și politice NATO. În același timp, este un element important de dezvoltare atât al UE cât și al UEO. Ambele procese au fost duse mai departe în urma Tratatelor de la Maastricht din 1991 și Amsterdam 1997, a declarațiilor corespunzătoare ale UEO și deciziilor luate de Alianță la summit-urile din Londra 1990, Bruxelles 1994 și Madrid 1997.

Odată cu Tratatul de la Maastricht al UE semnat în decembrie 1991 și pus în aplicare pe 1 noiembrie 1993, liderii Comunității Europene s-au pus de acord să dezvolte o politică externă și de securitate comună (PESC) "incluzând aici o eventuală schițare a unei politici de apărare comună care ar putea duce în timp la o apărare comună". Acest acord include referirea la UEO ca parte integrală a dezvoltării UE create de Tratat, nevoia însăși a UEO de a elabora și implementa decizii și acțiuni ale UE care au implicații defensive. La întâlnirea UEO care a avut loc la Maastricht în decembrie 1991, simultan cu întâlnirea Consiliului European, statele membre UEO au făcut publică o declarație prin care se

puneau de acord asupra nevoii reale de Identitate europeană de securitate și apărare și o mare responsabilitate europeană în problema apărării.

În ianuarie 1994, șefii de stat și guvern NATO au primit cu satisfacție intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht și lansarea UE ca mijloc de întărire a pilonului european al Alianței și care permitea membrilor europeni ai NATO să-și aducă o contribuție coerentă la securitatea aliaților. Ei au reafirmat că Alianța este forumul esențial de consultări între membrii săi și instanța pentru ajungerea la acord asupra politicilor ce afectează angajamentele de securitate și apărare ale Aliaților din Tratatul de la Washington. De asemenea, ei au primit bine cooperarea bună și sporită dintre NATO și UEO, la care s-a ajuns pe baza principiilor convenite ale complementarității și transparenței. Ei au anunțat apoi că erau gata să pună la dispoziție anumite bunuri comune ale Alianței pe baza consultărilor din Consiliul Atlanticului de Nord, pentru operațiuni UEO efectuate de aliații europeni în încercarea lor de realizare a politicii externe și de securitate comune.

Șefii de stat și guvern NATO au cerut Consiliului Atlanticului de Nord să examineze posibilitatea de a dezvolta și adapta structurile politice și militare ale Alianței pentru a îndeplini aceste 3 obiective, să conducă misiunile Alianței, inclusiv cele de menținere a păcii, într-un mod eficient și flexibil, să îmbunătățească cooperarea cu UEO, să reflecte apariția Identității Europene de Securitate și Apărare. Ca parte a acestui proiect, a luat naștere CJTF. Conceptul CJTF, la care s-au făcut referiri mai devreme în acest capitol, are scopul de a îmbunătăți flexibilitatea operațională și de a permite apariția unor forțe flexibile și mobile, necesare pentru a reacționa la noile cerințe ale misiunilor Alianței. Este creat înainte de toate pentru a oferi niște capacități militare separabile, dar nu se separate, care să poată fi angajate de NATO sau UEO.

La întâlnirile din Berlin și Bruxelles, din iunie 1996, miniștrii de Externe și ai Apărării au decis că Identitatea Europeană de Securitate și Apărare ar trebui clădită în cadrul NATO, drept parte esențială a procesului în plină desfășurare de adaptare internă a Alianței. Acest lucru va permite aliaților europeni să-și aducă o contribuție mai coerentă și eficientă la misiunile și activitățile Alianței, ca expresie a responsabilităților împărțite. Astfel li se va permite să se comporte potrivit cerințelor, iar simultan se va întări și parteneriatul transatlantic. Făcând deplin uz de conceptul CJTF, identitatea europeană întărită se va baza pe principii militare sănătoase, sprijinită de o planificare militară

corespunzătoare și va permite crearea unor forțe militare coerente și eficiente, capabile să opereze sub controlul politic și strategic al UEO.

Conferința interguvernamentală a UE însărcinată cu revizuirea Tratatului de la Maastricht a condus în iunie 1997 la Tratatul de la Amsterdam. Noul tratat avea un număr de implicații pentru dezvoltarea ulterioară a ESDI. În mod deosebit, Tratatul de la Amsterdam face referiri specifice la sarcinile pe care UEO le definise ca fiind cele ce s-ar putea duce sub autoritatea UEO - așa-numitele "misiuni de tip Petersberg", asupra cărora miniștri UEO căzuseră de acord la întâlnirea lor din iunie 1992, de la Petersberg, lângă Bonn. Acestea sunt de 3 categorii, anume operațiuni umanitare și de salvare, operațiuni de menținere a păcii, și operațiuni rezervate forțelor combatante în contextul situațiilor de management al crizelor, inclusiv de impunere a păcii.

La summit-ul de la Madrid din iulie 1997, șefii de stat și guvern NATO au primit foarte bine pașii mari făcuți în direcția creării în interiorul Alianței a ESDI. Consiliul Atlanticului de Nord în Sesiune Permanentă a fost însărcinat pentru a duce la bun sfârșit munca în domeniul cooperării cu UEO.

Ca rezultat al deciziilor de mai sus, de dezvoltare a ESDI în interiorul NATO, au fost definite aranjamente ca o parte a adaptării Alianței care să acopere toate aspectele sprijinului NATO pentru operațiunile conduse de UEO. Aceste aspecte includ:

- luarea în considerare a cerințelor UEO în noile proceduri NATO de planificare a apărării pentru dezvoltarea forțelor și capacităților
- introducerea procedurilor de identificare a mijloacelor și capabilităților NATO pe care UEO dorește să le utilizeze cu acordul Consiliului Nord-Atlantic
- stabilirea aranjamentelor comandamentului european multinațional din cadrul NATO, care ar putea fi folosit la pregătirea, sprijinirea, comanda și conducerea unei operațiuni sub controlul politic și direcția strategică a UEO. Ca urmare a acestor aranjamente locțiitorul Comandantului Suprem al Forțelor Aliate din Europa (Locțiitorul SACEUR) va primi un rol distinct, atât în mod obișnuit cât și în cazul unor operațiuni UEO, în ceea ce privește forțele puse la dispoziția UEO

- introducerea unor aranjamente de consultare și informare care să prevadă coordonarea obligatorie sub toate aspectele a operațiunii UEO, întreprinsă cu sprijinul NATO
- dezvoltarea planificării militare și exercițiilor pentru misiunile semnificative ale UEO.

În practică, aceste aranjamente ar însemna că dacă s-ar ivi o criză în care UEO s-ar decide să intervină (și Alianța ar decide să nu intervină), ar fi necesară folosirea mijloacelor și capacităților Alianței, posibil și a cartierelor generale CJTF, pentru conducerea unei operațiuni sub propria direcție și propriul control.

Mijloacele cerute ar deveni disponibile pentru UEO pe baza evaluării de către Consiliul Atlanticului de Nord, a fiecărei situații, caz cu caz. Condițiile transferării lor către UEO, ca și monitorizarea folosirii lor, vor fi înregistrate într-un acord specific între cele două organizații. În timpul acțiunii, NATO va monitoriza folosirea bunurilor sale și se va menține o legătură politică permanentă cu UEO. Comandanții europeni din structurile de comandă ale NATO vor fi numiți să acționeze sub controlul politic al UEO. Bunurile respective se vor întoarce în proprietatea NATO la sfârșitul operațiunii sau atunci când este nevoie de ele. În timpul operațiunii, inclusiv în faza lor preparatorie, NATO și UEO se vor consulta permanent.

Următorii pași în dezvoltarea ESDI în cadrul Alianței includ munca ulterioară pentru a completa sau finaliza acordurile asupra folosirii bunurilor NATO și asupra circulației informației între cele două părți, testele comune și evaluarea procedurilor de management a crizelor, urmate de exercițiile de conducere a elementelor și forțelor. Aceste măsuri vor ajuta la dezvoltarea procedurilor concrete necesare pentru sprijinirea operațiunilor UEO și pentru asigurarea că ele sunt bine antrenate în caz că va fi necesar să intre în acțiune.

Capitolul 4

DESCHIDEREA ALIANTEI

Invitația adresată noilor țări membre
Origini și dezvoltarea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic
Parteneriatul pentru Pace
Intensificarea Programului Parteneriatului pentru Pace
Cooperarea NATO-Rusia
Parteneriatul NATO cu Ucraina
Dialogul mediteranean al Alianței
Instituții cheie ale Cooperării, Parteneriatului și Dialogului

DESCHIDEREA ALIANTEI

INVITATIA ADRESATA NOILOR TARI MEMBRE

Prin acord unanim, părțile pot să invite să aderel a Tratat orice alt stat european susceptibil de a favoriza dezvoltarea principiilor prezentului Tratat și să contribuie la securitatea regiunii Atlanticului de Nord (...)

*Articolul 10, Tratatul Atlanticului de Nord
de la Washington DC, 4 aprilie 1949*

De la semnarea Tratatului Nord Atlantic, 4 țări s-au alăturat la cei 12 semnatori inițiali, ridicând la 16 numărul total de aliați NATO. La summit-ul de la Bruxelles din ianuarie 1994, liderii Aliați au reafirmat faptul că Alianța este deschisă pentru noi aderări ale altor state europene, în conformitate cu principiile Tratatului de la Washington. Liderii aliați au primit bine ideea de aderare a noilor membri, această aderare fiind parte a unui proces de evoluție care are în vedere dezvoltările politice și de securitate din întreaga Europă.

Urmând deciziei asupra lui “de ce și cum”, luate de miniștrii de Extern aliați, în decembrie 1994, următoarea admitere în Alianță a fost analizată de către aliați în decursul anului 1995. Strategia care a rezultat, “Studiu asupra lărgirii NATO”, a fost împărtășită țărilor partenere interesate în anul 1995, iar apoi a fost făcut public. Principiile subliniate de acest studiu rămâne baza atitudinii deschise a NATO privind invitarea la aderare adresată potențialilor noi membri. În ceea ce privește “de ce”-ul privind lărgirea NATO, studiul a concluzionat că, odată cu sfârșitul Războiului Rece și cu dispariția Organizației Tratatului de la Varșovia, s-a simțit nevoia clădirii unei securități mai performante în întreaga zonă euro-atlantică, dar fără a crea linii de diviziune.

Lărgirea NATO este un pas înainte către scopul esențial al Alianței, acela de a îmbunătăți securitatea și extinde stabilitatea în întreaga zonă euro-atlantică, complementar tendințelor limpezii către integrare, în special lărgirea UE și UEO și întărirea OSCE (vezi cap.14) Nu se dorește amenințarea nimănui. NATO va rămâne o Alianță defensivă al cărei obiectiv fundamental este acela de a menține pacea în zona euro-atlantică și de a oferi securitate membrilor săi.

Studiul a conchis că lărgirea Alianței va contribui, pe diferite căi, la îmbunătățirea stabilității și securității pentru toate țările din zona euro-atlantică. Se vor încuraja și sprijini reformele democratice, incluzând aici și realizarea unui control democratic și civil asupra forțelor militare. Va dezvolta paternul și obișnuința cooperării, consultării și realizării consensului, care caracterizează relațiile dintre actualii aliați, și va promova relații de bună vecinătate în întreaga zonă euro-atlantică. Va contribui la creșterea transparenței în bugetele militare și în planificare apărării, reîntărind astfel încrederea reciprocă dintre state, și va reîntări tendința de integrare, contribuind astfel la integrarea și cooperarea în Europa. Mai mult decât atât, se va întări capacitatea Alianței de a contribui la securitatea europeană și internațională și la sprijinirea operațiunilor de menținere a păcii sub egida ONU sau OSCE se va întări și lărgi parteneriatul transatlantic.

Cât privește “cum”, studiul a confirmat faptul că, așa cum s-a întâmplat și în trecut, viitoarea extindere a Alianței se va face prin aderarea noilor membri în conformitate cu Articolul 10. Odată admiși, noii membri se vor bucura de drepturi depline și își vor asuma toate obligațiile rezultate din calitatea de membri ai Tratatului. Va trebui ca ei să accepte și să se conformeze principiilor, politicilor și procedurilor adoptate de toți membrii Alianței în momentul în care respectivii membrii se integrează structurii. Studiul a afirmat clar că dorința și abilitatea de a îndeplini aceste criterii, nu numai pe hârtie, ci și în practică va fi un factor critic în orice decizie luată de Alianță pentru a invita o anumită țară să se alăture ei.

De asemenea, aliații au dorit să evite o situație în care un membru nou ar “închide ușa”, în viitor, după el, noilor aderări ale altor țări. Statele care sunt implicate în dispute etnice sau în dispute teritoriale externe, incluzând aici pretenții iredentiste sau dispute interne asupra jurisdicției, trebuie să-și rezolve acele dispute pe căi pașnice în conformitate cu principiile OSCE, înainte de a avea posibilitatea de a deveni membri.

Studiul a subliniat, de asemenea, că capacitatea țărilor interesate de a contribui în mod militar la apărarea colectivă și la menținerea păcii sau la alte noi misiuni ale Alianței ar putea fi un factor decisiv în problema invitării lor pentru a se alătura Alianței. În fine, studiul a conchis că aliații vor decide în consens dacă vor invita fiecare nou membru să se alăture lor, sprijinindu-și decizia pe analiza lor - trebuie luată o asemenea decizie în momentul actual - sau dacă statutul de membru al unei anumite țări va contribui sau nu la securitatea și stabilitatea regiunii nord-atlantice. Nici

o țară din afara Alianței nu are drept de veto sau drept de abținere în ceea ce privește procesul de lărgire sau în ceea ce privește luarea unei decizii referitoare la acesta.

La summit-ul de la Madrid din iulie 1997, la sfârșitul unui proces de deliberare foarte atent și cuprinzător și la finalul unui dialog intens și individual cu țările partenere interesate, șefii de stat și de guvern aliați au invitat Ungaria, Polonia și Republica Cehă să înceapă discuțiile de aderare cu NATO. După această decizie, au avut loc negocieri în toamna lui 1997 cu fiecare țară invitată, iar apoi s-au semnat trei Protocole de Aderare în decembrie 1997, în parte pentru fiecare dintre cele trei țări. Aceste Protocole de Aderare trebuie ratificate de către toți cei 16 Aliați în conformitate cu procedurile respective naționale. Obiectivul NATO este ca procesul de ratificare să se îndeplinească în timp util pentru ca țările nou invitate să-și poată depune instrumentele de aderare la Tratatul de la Washington, pentru a putea deveni membri ai Alianței, până la Aniversarea a 50 de ani de la semnarea Tratatului de la Washington.

Este important de notat că lărgirea NATO este un proces deschis, continuu și nu un eveniment singular. La Madrid, aliații au subliniat din nou faptul că NATO rămâne deschisă pentru potențialii noi membri, în baza articolului 10 al Tratatului Atlanticului de Nord și că Alianța va continua să primească noi membri în conformitate cu principiile Tratatului și în vederea contribuției la mediul de securitate în zona euro-atlantică. Alianța urmează să adreseze invitațiile de aderare în următorii ani acelor națiuni care doresc și pot să-și asume responsabilități și obligații compatibile calității de membre.

În același timp NATO menține o relație activă cu acele țări care și-au manifestat interesul de a deveni membre NATO, dar care nu au fost invitate la Madrid să înceapă discuțiile de aderare, dar care vor rămâne în vederea Alianței pentru o viitoare aderare în baza Studiului NATO asupra lărgirii din 1995, indiferent de poziția lor geografică. Nici o țară democratică europeană care îndeplinește obiectivele Tratatului nu va fi exclusă din calculul aderării. Aliații au căzut de acord ca pașii viitori făcuți în procesul de lărgire, aflat în plină desfășurare, să cântărescă problemele de securitate ale tuturor aliaților, să servească intereselor generale ale Alianței și să sporească securitatea și stabilitatea europeană.

Ca parte a acestui proces, participarea activă a membrilor aspiranți la Consiliul de Parteneriat Euro-Atlantic și la programul Parteneriatului pentru Pace îi ajută să-și mărească implicarea politică și militară în munca Alianței. Dialogurile intense continuă atât cu țările care aspiră la calitatea

de membru NATO, cât și cu țările care întrețin un dialog cu NATO asupra problemelor legate de aderare. Asemenea dialoguri intensificate vor acoperi toate problemele legate de aspectele politice, militare și financiare, referitoare la posibila aderare la NATO, aceasta însă fără a afecta o eventuală decizie a Alianței. Acest proces de dialog include întâlniri în cadrul EAPC-ului ca și întâlniri periodice cu Consiliul Atlanticului de Nord în Sesiune Permanentă și cu secretariatul internațional NATO și alte structuri corespunzătoare NATO. Miniștrii de externe NATO vor supraveghea permanent acest proces. Șefii de state și guverne membre NATO și-au asumat sarcina de a revizui procesul la următoarea lor întâlnire, în 1999.

ORIGINILE SI EVOLUTIA CONSILIULUI DE PARTENERIAT EURO-ATLANTIC

EAPC este structura care supervizează dezvoltarea dialogului și consultării dintre NATO și partenerii săi de cooperare și oferă bazele practice pentru cooperarea și consultarea dintre membrii individuali și Alianță.

Miniștrii de externe ai NACC, profitând de succesul NACC și a PpP, au decis în cadrul întâlnirii lor de la 30 mai 1997, de la Sintra, Portugalia, să creeze un Consiliu de Parteneriat Euro-Atlantic (EAPC). În aceeași zi, miniștrii de externe au adoptat Documentul Fundamental EAPC și au ținut întâlnirea inaugurală EAPC. Procedând astfel, ei și-au reafirmat angajamentul comun de a întări și extinde pacea și stabilitatea în zona Euro-Atlantică, pe baza principiilor și valorilor împărtășite de membrii, care subliniază cooperare lor. EAPC a devenit o componentă importantă în arhitectura securității europene. Se urmărește atent evoluția ei EAPC completează diferite acțiuni ale altor instituții internaționale.

EAPC se reunește de 2 ori pe an atât la nivel de miniștrii de externe, cât și la nivel de miniștrii ai apărării și - ca regulă generală - la nivel ambasadorial, o dată pe lună la Bruxelles. Se poate reuni la nivel de șefi de stat și de guvern, atunci când acest lucru se consideră necesar.

În temeiul Documentului Fundamental EAPC și cu ajutorul experienței câștigate din martie 1992 cu Planurile de lucru NACC pentru Dialog, Parteneriat și Cooperare, EAPC a creat un Plan de Acțiune EAPC. Planul de Acțiune constă în patru secțiuni.

1. Un plan pentru termen scurt pentru consultații EAPC și cooperare practică și un program corespunzător de lucru.
2. Programe și domenii de consultare și cooperare pe termen lung.
3. Planificarea priorităților civile și pregătirea pentru situații de dezastru incluzând înființarea unui Centru Euro-Atlantic de Coordonare a Reacției în situațiile de dezastru (EADRCC) și dezvoltarea unei organizații euro-atlantice de reacție în situații de dezastru (EADRU). (EADCC și EADRU - s-au înființat la 29 mai 1998 prin aprobarea miniștrilor de externe EAPC).
4. Domenii de cooperare în sectoarele militar și în cele înrudite cu apărarea în cadrul programului PpP. (Probleme și activități desfășurate în cadrul PpP sunt incluse în Programul de Lucru al PpP, care este un document separat).

Planul de Acțiune EAPC include domenii speciale de consultări politice precum, probleme legate de politică și securitate managementul de crizelor, probleme regionale, probleme de control al armelor, probleme de controlul și de proliferare a armelor biologice, nucleare și chimice (NBC), terorism internațional, planificarea apărării și a bugetelor, politica și strategia de apărare, impactul asupra securității al evoluțiilor economice. Pot avea loc consultări și în domenii precum, priorități civile și pregătirea pentru situația de dezastru, cooperarea în domeniul armamentului sub egida Conferinței Directorilor Naționale asupra Armamentului (CNAD), siguranța nucleară, probleme de apărare legate de mediu, coordonarea civil-militară a controlului și managementului traficului aerian, cooperare științifică, probleme legate de sprijinirea operațiunilor de susținere a păcii. EAPC transmite idei și sugestii pentru cooperarea practică dezvoltată în cadrul acesta, comitetelor corespunzătoare care lucrează cu anumiți parteneri într-un domeniu.

După fiecare întâlnire obișnuită a miniștrilor de externe, ambasadorii EAPC stabilesc un program de lucru pentru problemele legate de politică și securitate dar și pentru activitățile de cooperare practică prevăzute de Planul de Acțiune EAPC pentru perioada următoare până la întâlnirea ministerială următoare. Problemele discutate sunt dictate de dezvoltările politice și legate de securitate și sunt luate în considerare rezultatele întâlnirilor ministeriale care au avut loc, incluzând și concluziile întâlnirii miniștrilor apărării EAPC.

O realizare importantă în primul an de existență al EAPC și un rezultat tangibil al cooperării politice îmbunătățite în domeniul atenuării

dezastrelor internațional, a fost realizat de EADRCC-ul prevăzut în Planul de Acțiune, ca rezultat al propunerii Federației Ruse.

În plus față de întâlnirile EAPC, au loc și întâlniri cu țările partenere la cooperare sub auspiciile Consiliului Atlanticului de Nord în Sesiune Permanentă sau sub auspiciile altor instituții ale NATO.

Consiliul Atlanticului de Nord este înzestrat cu autoritate prin relația contractuală dintre țările membre NATO stabilite în baza Tratatului Atlanticului de Nord, iar Statutul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic este acela al unui forum consultativ comun care facilitează cooperarea în probleme de securitate și politice între NATO și partenerii săi. Cadru EAPC oferă o implicare mai mare a țărilor partenere în luarea deciziilor legate de activitățile la care participă și ele. Documentul de bază EAPC și Planul de Acțiune EAPC 1998-2000 au fost aprobate prin consensul tuturor celor 44 țări membre. Valoarea EAPC ca forum consultativ rezidă în dorința membrilor săi de a se ridica cooperarea lor politică și militară la un nou nivel calitativ ca și angajamentul lor comun de a întări și extinde pacea și stabilitatea în zona euro-atlantică. Acest fapt se bazează pe niște valori comune și pe niște principii care subliniază cooperarea dintre ele, mai ales acele principii conținute în Documentul Cadru al Parteneriatului pentru Pace.

Există 44 membri EAPC, incluzând aici toate cele 16 membre NATO plus, Albania, Armenia, Austria, Azerbaijan, Belarus, Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Finlanda, Georgia, Ungaria, Kazakhstan, Republica Kirghâstan, Letonia, Lituania, Moldova, Polonia, România, Rusia, Slovacia, Slovenia, Suedia, Elveția, Tadjikistan, Fosta Republică Iugoslavia a Macedoniei, Turkmenistan, Ucraina, Uzbekistan.

PARTENERIATUL PENTRU PACE

Scopuri și obiective

Introducerea inițiativei PpP în 1994 a conferit o nouă dimensiune relației dintre NATO și țările sale partenere, permițând dezvoltarea militară practică în conformitate cu interesele și posibilitățile diferite ale țărilor participante. Programul vizează îmbunătățirea aptitudinilor și capacităților de menținere a păcii prin intermediul planificării comune, pregătirii și exercițiilor, procedând astfel la creșterea interoperabilității forțelor militare ale țărilor partenere cu cele ale NATO. De asemenea, el

vizează facilitarea transparenței în procesele de planificare a apărării naționale și a bugetului și controlul democratic asupra forțelor armate.

Evoluția PpP și Programului Parteneriatului pentru Pace Intensificat - inițiat în primăvara lui 1997 sunt descrise în detaliu mai jos.

PpP este o inițiativă majoră introdusă în NATO la summit-ul de la Bruxelles din ianuarie 1994 al Consiliului Atlanticului de Nord. Scopul Parteneriatului este îmbunătățirea stabilității și securității în Europa. Invitația la PpP a fost adresată tuturor statelor participante la Consiliul de Cooperare Nord Atlantic (NACC), dar și altor state participante la CSCE, capabile și doritoare de a contribui la acest program. Invitația a fost acceptată de 27 de țări. Activitățile pe care și le asumă fiecare țară parteneră sunt bazate pe Programe Individuale de Parteneriat care sunt elaborate în comun.

Programul PpP se concentrează pe cooperarea legată de domeniul apărării, dar întreprinde mai mult decât o activitate de dialog și cooperare pentru a impulsiona un parteneriat real. PpP a devenit o caracteristică importantă și permanentă a arhitecturii securității europene care ajută la extinderea și intensificarea cooperării politice și militare în Europa. Programul ajută la creșterea stabilității, diminuează pericolele la adresa păcii și clădește relații întărite de securitate bazate pe cooperare practică și angajament în sprijinirea principiilor democratice, susținute de Alianță. În conformitate cu Documentul Cadru PIP, care a fost emis de șefii de state și guverne în același timp cu lansarea Documentului-Invitație la PpP, NATO se angajează să se consulte cu oricare partener activ, dacă acel partener resimte o amenințare directă la integritatea sa teritorială, independența sa politică sau la adresa securității sale.

La întâlnirea ministerială din primăvara anului 1997, miniștrii de externe și ai apărării din țările Alianței au convenit asupra unui set de inițiative noi pentru viitoarea întărire a PpP-ului, ca mijloc de dezvoltare a unor relații de securitate mai strânse între NATO și națiunile partenere. Programul Intensificat PpP, care este descris mai târziu în acest capitol, are un rol mai operațional și beneficiază de consultații politice îmbunătățite și de posibilități mai numeroase pentru ca partenerii să participe la luarea deciziilor și la planificarea activităților PpP.

Toți membrii PpP sunt și membrii EAPC, care oferă un cadru general de cooperare între NATO și țările partenere. Totuși, PpP își păstrează propria identitate distinctă în cadrul flexibil oferit de EAPC și își menține propriile elemente esențiale și proceduri. El este fondat pe

baza unei relații bilaterale între NATO și fiecare dintre cele 27 de țări care au aderat la PpP.

Evoluția PpP-ului

Documentul Cadru include sarcini specifice care urmează să fie asumate de fiecare participant pentru a coopera cu NATO în vederea îndeplinirii obiectivelor programului în ansamblu. Ele sunt următoarele:

- să faciliteze transparența în procesele de planificare a apărării naționale și bugetului;
- să asigure controlul democratic asupra forțelor armate;
- să-și mențină capacitatea și pregătirea pentru a contribui la operațiunile desfășurate sub autoritatea ONU și/sau sub responsabilitatea OSCE;
- să dezvolte relații de cooperare militară cu NATO pentru a realiza o planificare comună, pregătire și exerciții, astfel încât să sporească capacitatea participanților la PpP pentru a-și asuma misiuni în domeniul menținerii păcii, căutării și salvării, operațiilor umanitare și altele după cum se va conveni ulterior;
- să-și creeze forțe (pe termen lung) care să fie mai bine pregătite pentru a opera cu acelea ale membrilor Alianței Nord Atlantice.

Documentul Cadru mai menționează faptul că participarea activă la PpP va juca un rol important în evoluția procesului de includere în NATO a unor noi membri.

Proceduri și operațiuni

Orice țară care dorește să se alăture PpP-ului este invitată întâi semneze Documentul Cadru. În plus față de descrierea obiectivelor parteneriatului, documentul acesta descrie principiile esențiale pe care este fondat PpP. În virtutea semnăturilor lor, țările și-au reiterat angajamentul politic de a menține societățile democratice și de a menține principiile legilor internaționale. Ele și-au reafirmat angajamentul de a îndeplini cu bună credință obligațiile Cartei ONU și principiile Declarației Universale a Drepturilor Omului, de a se abține de la amenințarea cu forța sau folosirea forței împotriva integrității teritoriale și independenței politice a altui stat; de a respecta granițele existente; de a rezolva disputele prin mijloace pașnice. Ele și-au reafirmat de asemenea, angajamentul față de Actul Final de la Helsinki și față de toate documentele ulterioare CSCE/OSCE și dorința de a-și îndeplini

angajamentele și obligațiile pe care și le-au asumat în domeniul dezarmării și controlului armelor.

După semnarea Documentului Cadru, următorul pas al procedurii este ca fiecare partener să trimită un Document de prezentare la NATO. Acest document indică pașii care vor fi făcuți pentru îndeplinirea scopurilor politice ale parteneriatului, bunurilor militare sau de altă natură pe care partenerul intenționează să le pună la dispoziția parteneriatului, precum și domeniile specifice de cooperare pe care partenerul dorește să le urmărească împreună cu NATO.

Pe baza indicațiilor din documentul de prezentare și a propunerilor complementare ale NATO și ale țării partenere, este întocmit și întocmit de comun acord un Program individual de parteneriat (IPP). Pe o perioadă de doi ani, IPP conține indicații asupra scopurilor politice ale participării partenerului la PpP, mijloacele militare și altele pe care partenerul le pune la dispoziție pentru nevoile PpP, obiectivele generale ale cooperării între statul partener și Alianță în diverse domenii de cooperare, și la activitățile specifice care urmează să aibă loc în fiecare din domeniile de cooperare inclus în IPP.

Activitățile sunt alese în mod separat de fiecare țară parteneră, în funcție de nevoile și de prioritățile ei, plecând de la lista activităților care figurează în Programul de lucru al Parteneriatului (PWP). Acest principiu de autodiferențiere este un principiu important al PpP, conform căruia nevoile și situația diferitelor țări partener pot varia, fiecare dintre ele având de stabilit tipurile de activitate și modalitățile de cooperare care răspund mai bine nevoilor sale. Programul de lucru conține o descriere generală a domeniilor de cooperare posibile și o listă de activități prevăzute pentru fiecare domeniu. La fel ca și IPP, PWP acoperă o perioadă de doi ani și este revizuit anual. Statele partener sunt asociate integral la pregătirea acestuia.

Organismul principal de lucru însărcinat cu problemele relative la PpP este Comitetul director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace (PMSC). El se reunește în configurații diferite, grupând fie doar țările aliate, fie pe aliați și pe parteneri. Principalele responsabilități ale PMSC sunt, de a consilia Consiliul în probleme de interes pentru PpP, de a asigura coordonarea generală a Programului de lucru al Parteneriatului, de a elabora directive politico-militare pentru autoritățile militare ale NATO în vederea pregătirii contribuției acestora la Programul de lucru al Parteneriatului în ceea ce privește unele exerciții și activități militare, de a da directive pentru elaborarea Programelor individuale de parteneriat, și

pentru supunerea acestora spre aprobarea Consiliului, precum și de a determina și coordona lucrările ce țin de Procesul de planificare și de evaluare a Parteneriatului (PARP) (a se vedea ulterior).

Aspectele militare ale cooperării în cadrul PpP sunt stabilite de autoritățile militare ale NATO în funcție de directivele propuse de PMSC și aprobate de Consiliu. În plan militar, instanța de lucru a PpP este Grupul de lucru pentru cooperare militară (MCWG), organism consultativ al Comitetului militar. MCWG reunește fie doar țările aliate, fie pe aliați și pe statele partenere. Comitetul militar se reunește cu țările partenere pentru a analiza aspectele militare ale cooperării din cadrul PpP.

Celula de coordonare a Parteneriatului (CCP) este o structură PpP unică în genul său. Ea are sediul la Mons (Belgia), unde se află și principalul cartier general al forțelor aliate în Europa (SHAPE). Plasată sub autoritatea Consiliului Atlanticului de Nord, CCP este însărcinată să coordoneze activitățile militare comune desfășurate în cadrul PpP și să efectueze lucrările de planificare militară necesare pentru implementarea aspectelor militare ale Programului de lucru al Parteneriatului, în special în domeniul exercițiilor. Responsabilitatea planificării operaționale în detaliu a acestor exerciții incumbă comandanților însărcinați cu conducerea acestora. CCP are în frunte un director. Personalul ei, care se bucură de un statut internațional, este compus din agenți provenind de la NATO și, după 1998, din țările partenere. De asemenea, sunt detașați la CCP ofițerii de stat-major ai misiunilor țărilor partenere pentru a facilita legăturile.

La sediul NATO, țările partenere sunt reprezentate de personal diplomatic și militar de legătură. Cu toate acestea, de la adoptarea Acordului de la Bruxelles⁵, numeroase țări partenere au stabilit misiuni diplomatice permanente, acreditate în mod oficial la NATO, dar și reprezentanțe militare de nivel înalt pe lângă Comitetul militar.

Procesul de planificare și de evaluare al Parteneriatului pentru Pace (PARP)

NATO s-a angajat în termenii documentului cadru al PpP să realizeze cu țările partenere un proces de planificare și de evaluare care să contribuie la determinarea și evaluarea forțelor și mijloacelor care pot fi puse la dispoziție pentru activități de instruire, exerciții și operațiuni cu caracter multinațional desfășurate în comun cu forțele Alianței. Inițial,

⁵ Acordul de la Bruxelles referitor la Statutul Reprezentanțelor și misiunilor altor țări la NATO a fost semnat pe 14 septembrie 1994 și a intrat în vigoare pe 28 martie 1997

operațiunile PpP erau limitate la operațiuni de menținere a păcii, de cercetare și salvare, și de ajutor umanitar. În decembrie 1996, operațiunile PpP și necesitățile respective în materie de planificare și evaluare au fost totuși extinse astfel încât să cuprindă gama completă a misiunilor Alianței, incluzând operațiunile de sprijinire a păcii.

Partenerii au astfel posibilitatea de a participa la Procesul de planificare și evaluare, care se bazează îndelunga experiență a NATO în planificarea apărării. Este vorba, în mare parte, de un proces bianual care conține deopotrivă elemente bi- și multilaterale. Pentru fiecare ciclu de planificare pe trei ani, statele partenere care doresc să participe la proces se angajează să furnizeze informații pe o gamă vastă de subiecte în legătură mai ales cu politica de apărare, progresele realizate în materie de control democratic asupra forțelor armate, politica lor națională în materie de cooperare în cadrul PpP, dar și planurile financiare și economice pertinente. Aceste informații sunt transmise drept răspuns la un "Studiu al interoperabilității globale în cadrul PpP" făcut public de NATO la un interval de doi ani, toamna. Statele participante la PARP oferă o descriere pe larg a forțelor lor armate și informații detaliate cu privire la forțele pe care sunt dispuși să le pună la dispoziție pentru cooperarea în cadrul PpP.

O analiză a Procesului de planificare și evaluare este realizată pe baza răspunsului fiecărei stat partener. De asemenea, este pus în practică un ansamblu de obiective de interoperabilitate cu scopul de a stabili măsurile pe care fiecare din statele partenere trebuie să le introducă în cadrul forțelor lor armate pentru a-și optimiza forțele în operațiunile desfășurate împreună cu forțele armate ale țărilor membre NATO. După consultări bilaterale și multilaterale, analiza Procesului de planificare și evaluare și obiectivele de interoperabilitate sunt aprobate de comun acord de Alianță și partenerul în cauză. Reprezentanții aliaților și aceia din țările partenere la proces aprobă un raport de sinteză care conține un rezumat al fiecăreia din evaluările stabilite și forțele armate puse la dispoziție de țara parteneră. Acest raport este supus atenției miniștrilor din țările membre ale CPEA.

Prima etapă a PARP a debutat în decembrie 1994, cu participarea a 15 țări partenere. Un raport de sinteză asupra realizărilor înregistrate a fost prezentat miniștrilor din țările aliate și partenere în primavara anului 1995. Ținând seama de succesul primei reuniuni, au fost adoptate o serie de măsuri menite să lărgască și să adâncască procesul în vederea unei întruniri viitoare, care a început în octombrie 1996. Acest al doilea ciclu, la care au participat 18 țări partenere, a scos din nou în relief dinamismul

inerent procesului. S-a putut remarca o creștere considerabilă a câmpului și calității informațiilor schimbate, descrierea forțelor puse la dispoziție de statele partenere era mai clară. Numărul și conținutul obiectivelor de interoperabilitate au crescut de asemenea simțitor, adăugându-se măsurilor adoptate pentru a întări mijloacele țărilor partenere și a capacității acestora de a opera cu forțele Alianței.

Procesul de elaborare a evaluărilor individuale și ale raportului de sinteză a dus, în primăvara anului 1997, la finalizarea recomandărilor care vizează o nouă consolidare a PARP. Acestea coincideau cu măsurile luate pentru a întări programul PpP în ansamblu, și ele au contribuit la lucrările Grupului de nivel înalt pentru intensificarea PpP (a se vedea în cele ce urmează). Aceste recomandări, care au fost aprobate de miniștrii în cadrul reuniunilor din primăvara anului 1997, erau consacrate sporirii paralelismului între PARP și procesul de planificare a apărării care se desfășoară în sânul Alianței însăși. De exemplu, directivele politice trebuie să fie elaborate pentru fiecare ciclu și adoptate de miniștrii apărării din țările care participă la PARP odată cu raportul de sinteză. Aceste directive vor juca un rol foarte similar cu cel al directivelor ministeriale care constituie de mult un element fundamental al procedurii de elaborare a planurilor de apărare ale Alianței. De altfel, aceste obiective de interoperabilitate au fost numite Obiective ale Parteneriatului, tocmai pentru a ține seama că valența lor viitoare se va întinde la dezvoltarea interoperabilității pentru a acoperi alte domenii ce țin de elaborarea unor planuri de apărare.

PARP a contribuit mult la o mai strânsă cooperare a țărilor partenere la operațiunile de pace conduse de NATO în fosta-Iugoslavie. De altfel, el ajută la consolidarea elementului de consultare politică a PpP și asigură o mai mare participare a partenerilor la procesul de luare de decizii și de planificare din cadrul PpP. PARP joacă de asemenea un rol fundamental în pregătirea unor potențiali noi membrii pentru aderarea lor la NATO.

INTENSIFICAREA PROGRAMULUI PARTENERIATULUI PENTRU PACE

Inițiativa Parteneriatului pentru Pace a reușit, într-un mod inegal, să exercite o influență pozitivă asupra stabilității și securității în Europa și să favorizeze îmbunătățirea relațiilor de bună-vecinătate. PpP a devenit de fapt un element permanent dinamic al arhitecturii europene de securitate.

Pe la mijlocul anilor 1996, Alianța a decis deci să consolideze rolul Parteneriatului, urmare a impulsului adus și a succeselor înregistrate. În primăvara anului 1997, miniștrii de externe și ai apărării din țările aliate au lansat o serie de măsuri care au adus PpP o îmbunătățire calitativă și acesta a fost întărit în domeniul politic, în acela al securității, dar și în planurile militar și instituțional.

Intensificarea PpP face parte integrantă din procesul de adaptare externă a Alianței. Cu stabilirea unor relații speciale între Alianță și Rusia, dar și între Alianță și Ucraina, el contribuie la crearea unor condiții propice unei consolidări a dispozițiilor relative la securitatea în Europa.

Domenii de cooperare

Cooperarea în cadrul PpP intensificat acoperă un larg evantai de posibilități, atât în domeniul militar, cât și în cel mai larg, al problemelor ce țin de apărare, dar nu în mod strict de ordin militar. Domeniile de cooperare care figurează în prezent în Programul de lucru al Parteneriatului sunt următoarele:

Aspecte operaționale, materiale și administrative ale standardizării;

Conceperea, planificarea și operațiunile în materie de menținere a păcii

Consultarea, comanda și conducerea operațiunilor (incluzând sistemele de informare și de comunicare)

Controlul democratic al forțelor și structurile de apărare

Elaborarea planurilor și bugetelor de apărare

Exercițiile militare și activitățile de antrenament conexe

Exercițiile non militare și activitățile de antrenament conexe

Instruirea lingvistică

Geografia militară

Gestionarea/controlul spațiului aerian

Gestionarea crizelor

Războiul electronic

Infrastructura militară

Instrucția, formarea și doctrina militară

Logistica de consum

Deplasări și transport

Planificarea, organizarea și gestionarea activităților naționale de cercetare și tehnologie pentru apărare

Planificarea, organizarea și gestionarea programelor naționale de achiziție de materiale de apărare și cooperarea internațională în domeniul armamentelor

Planurile civile de urgență (incluzând starea de pregătire pentru catastrofe)

Politica și strategia de apărare

Probleme relative la apărarea antiacriană

Servicii de sănătate

Suport meteorologic pentru forțele NATO/ale partenerilor

Sisteme de navigație și de identificare, aspecte, proceduri și terminologie ce țin de interoperabilitate.

Im Rahmendokument wird auch erklärt, daß die aktive Mitwirkung am Programm der Partnerschaft für den Frieden im Prozeß der Aufnahme neuer Mitglieder in die NATO eine wichtige Rolle spielt.

Fiecăruia din domeniile de mai sus corespund numeroase evenimente organizate fie de organisme civile sau militare ale NATO, fie de țările membre NATO sau partenere. Aceste evenimente - în 1998 aproape de 2000 - constituie lista de posibilități din care partenerii pot alege pentru programele lor individuale de parteneriat. Practic toate organisme NATO participă în mod direct sau indirect la PpP și desfășoară lucrări comune cu țările partenere ale Alianței.

Obiectivele Programului intensificat

Obiectivele generale ale PpP intensificat sunt următoarele:

- a dezvolta consultarea politică în cadrul PpP;
- a stabili un rol mai operațional pentru PpP;
- a asigura o asociere mai strânsă între partenerii la procesul de luare de decizii și de planificare în cadrul PpP.

Pentru a atinge toate aceste obiective, au fost adoptate o serie de măsuri de întăriri, care vizează nu numai dezvoltarea programului existent, dar și îmbunătățirea calitativă a naturii parteneriatului.

Intensificarea consultărilor politice și luarea de decizii

Crearea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (CPEA), un nou mecanism de cooperare care înlocuiește Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic a reprezentat în sine o evoluție semnificativă a consultării în cadrul PpP. CPEA se reunește în diverse configurații și la diferite niveluri, consultările putând să aibă ca subiect o problemă vastă. Celelalte măsuri de întărire prevăd în special:

- Implicarea crescândă a partenerilor elaborarea și supravegherea politică a operațiunilor viitoare ale PpP conduse de NATO la care doresc să ia parte;
- Punerea la punct a unui cadru politico-militar pentru operațiunile PpP;
- Regândirea posibilităților oferite partenerilor de a fi asociați la procesul decizional atât în sânul Comitetului director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace, cât și în cadrul altor organisme competente. Posibilitățile de asociere pleacă de la simplu schimb de opinii la o participare activă și deplină la căutarea unui consens asupra deciziilor.

Noul rol operațional al Parteneriatului pentru Pace

Pentru a face PpP mai operațional, au fost luate numeroase alte măsuri de întărire. Cele mai importante sunt următoarele:

- Participarea țărilor partenere alături de aliați la operațiunile PpP care vor fi aprobate de Consiliul Atlanticului de Nord.
- Lărgirea temelor exercițiilor PpP ale NATO pentru a aborda toată gama de noi misiuni ale Alianței, incluzând operațiunile de sprijinire a păcii.
- Asocierea partenerilor la planificarea și conducerea activităților PpP, incluzând exercițiile PpP ale NATO și alte operațiuni PpP, prin implementarea unor elemente de stat-major ale PpP în diverse cartiere generale ale NATO. Țările partenere vor fi astfel în măsură să joace în aceste domenii roluri de nivel internațional, și își vor asuma funcții internaționale la Celula de coordonare a Parteneriatului (CCP), în cadrul Statului-major militar internațional al NATO.
- Posibilitățile de participare a elementelor de stat-major ale PpP la planificarea exercițiilor, la dezvoltarea conceptelor și doctrinelor și operațiunilor Forțe operaționale interarme multinaționale (CJTF).

- Posibilitatea de a asocia resortisanții din țările partenere la activitățile cartierelor generale ale CJTF.
- Îmbunătățirea acordurilor cu privire la misiunile naționale de legătură ale țărilor partenere la sediul NATO ca parte a misiunilor diplomatice în mod oficial acreditate pe lângă NATO.
- Dezvoltarea Procesului de planificare și evaluare (PARP) după sistemul de planificare a apărării al NATO, incluzând elaborarea directivelor ministeriale și obiectivele parteneriatului. Adoptarea acestor măsuri trebuie să se desfășoare concomitent cu multiplicarea posibilităților de a spori transparența între participanții la PARP.
- Elaborarea unor modalități care să permită în principiu extinderea câmpului de acțiune și a orientării Programului NATO pentru investiții în domeniul securității (a se vedea capitolul 9) pentru a include în cadrul acestuia proiectele Parteneriatului.
- Lărgirea câmpului de activități de cooperare regională desfășurate în cadrul parteneriatului, incluzând consultările pe probleme de interes pentru securitatea regională și cooperarea practică.

Obiectivul care constă în operaționalizarea parteneriatului, în virtutea deciziilor luate de în 1996 și 1997, pentru a intensifica PpP, se concretizează în mai multe moduri. Una din aceste măsuri importante, aplicate în mod rapid, a fost implementarea unor elemente de stat-major ale PpP (PSE) în diverse cartiere generale ale NATO, la nivelurile strategic și regional. A doua fază a procesului, care vizează să implanteze PSE la nivel sub-regional, este în studiu. Fiecare PSE se compune dintr-un nucleu de ofițeri provenind din țările aliate și partenere, având un statut internațional, care lucrează împreună la planificarea exercițiilor și executării altor funcții de cooperare. Treizeci și opt de țări partenere și treizeci și șapte de ofițeri din țările membre NATO fac parte din cele opt PSE stabilite până în prezent.

Ofițeri provenind din țări partenere au fost detașați la Celula de coordonare a parteneriatului (CPP) de la Mons; beneficiind de un statut internațional, ei îndeplinesc sarcini de stat-major alături de colegii lor din țările membre NATO.

Țările partenere sunt reprezentate la reuniunile Comitetului militar în configurație CPEA/PpP de ofițerii superiori, care își desfășoară

activitatea în cadrul misiunilor țărilor partenere stabilite de NATO, desemnați ca reprezentanți militari ai țărilor lor.

Aceste aranjamente diferite, combinate cu alte măsuri cum ar fi îmbunătățirile Procesului de planificare și de evaluare (PARP) al PpP, intensificarea exercițiilor NATO/PpP și elaborarea unui cadru politico-militar pentru operațiunile PpP, care se desfășoară în contextul mai larg al revizuirii conceptului strategic al Alianței, se află la baza unei creșteri semnificative a rolului operațional al PpP.

Avantajele practice oferite de către PpP în timpul crizei din Albania

Evenimentele din Albania din primăvara anului 1997, au condus la o criză internă care a provocat dezmembrarea unui număr important de instituții naționale, inclusiv a forțelor armate. Inițiativele coordonate de ajutor pentru Albania au fost întreprinse atât pe latură bilaterală, cât și prin organizațiile internaționale competente. Ca răspuns la cererea Albaniei, NATO și-a oferit ajutorul pentru reconstrucția forțelor armate, servindu-se de PpP ca mecanism practic, paralel cu ajutorul bilateral dat de țările membre NATO. Ajutorul a fost furnizat sub mai multe aspecte pe baza unui program special adaptat pentru a acoperi ultimul semestru al anului 1997 și primul semestru al anului 1998, ceea ce a permis forțelor armate albaneze să înceapă procesul de reconstrucție. Acest proces se derulează în condițiile prevăzute, dar este departe de a fi finalizat, din cauza pagubelor provocate de criză. O mică celulă NATO/PpP compusă din personalul NATO, a fost stabilită la Tirana pentru o perioadă limită, în scopul ajutării Albaniei să obțină maximum de profit din aceste măsuri, precum și a punerii în aplicare a Programului său special de parteneriat individual. În primăvara anului 1998, evoluția crizei din Kosovo a accentuat urgența reconstrucției forțelor armate. Din această cauză, sunt luate în considerație noi măsuri pentru a contribui la accelerarea acestui proces.

În timp ce Parteneriatul pentru Pace continuă să evolueze, aplicarea sa, ca mijloc de ajutor al unei țări partenere NATO pentru a depăși efectele unei crize interne grave, este indicatorul utilității și flexibilității acestui Program, precum și a rolului pe care îl are ca element important și permanent al unui nou mediu de securitate în Europa.

Cooperarea în domeniul menținerii păcii

Comitetul director politico-militar/Grupul ad hoc (PMSC/AHG) pentru cooperarea în menținerea păcii, care face parte din EAPC, este organismul principal pentru consultări pe probleme politice și conceptuale în legătură cu menținerea păcii, și pentru schimbul de

experiență și examinarea măsurilor practice de cooperare. PMSC/AHG răspunde periodic pentru activitățile sale în fața miniștrilor de Externe și ai Apărării, cu ocazia reuniunilor lor. Partenerii asistă la toate reuniunile PMSC/AHG. Irlanda, stat membru al OSCE interesat de aceste probleme și având o experiență particulară în menținerea păcii, participă, de asemenea, la lucrările Grupului și are o contribuție activă. Un reprezentant al Președintelui în exercițiu al NATO asistă regulat la reuniunile Grupului, la care sunt uneori reprezentate și Națiunile Unite.

Pe parcursul lucrărilor, Grupul a redactat două rapoarte detaliate pe tema cooperării în menținerea păcii. Primul, cunoscut sub denumirea de "Raportul de la Atena", datează din 1993 și tratează abordările conceptuale pentru menținerea păcii. Cel de al doilea, "Documentul anexă la Raportul de la Atena" din 1995, reexaminează aceste probleme din perspectiva experienței acumulate din 1993 până în 1995.

În 1995, bazându-se pe vasta experiență acumulată în menținerea păcii, inclusiv din conflictul în fosta Iugoslavie, membrii Grupului ad hoc au redactat un compendium ca urmare a operațiunilor de menținere a păcii. Acest document reflectă experiența țărilor aliate și a țărilor partenere în domenii ca pregătirea, conducerea și aspectele operaționale ale acestor activități. Prin schimbul de experiență, țările membre ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic încearcă să stabilească noi abordări practice de menținere a păcii.

De la terminarea Războiului Rece, NATO vede în dezvoltarea relațiilor constructive și de cooperare cu Rusia, un element cheie de securitate și stabilitate, care trebuie să servească intereselor comunității internaționale. Bazându-se pe prima lor cooperare din cadrul Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic (NACC), cu începere din 1991, și pe decizia ulterioară a Rusiei de a adera la Parteneriatul pentru Pace, Alianța și Rusia au încheiat, la 22 iunie 1994, un acord vizând urmărirea "unui dialog și unei cooperări largi și importante", în afara activităților prevăzute în cadrul PpP. Un anumit număr de domenii au fost precizate pentru acest program de cooperare suplimentară, și alte teme au fost adăugate mai târziu.

Reuniunile între cele 16 țări membre ale Alianței și Rusia (denumite reuniunile celor "16+1") ținute la nivelul miniștrilor, ambasadurilor și experților, au permis organizarea unui schimb de informații și de consultări pe probleme de interes comun. Domeniile alese pentru dezvoltarea cooperării conțineau menținerea păcii, securitatea ecologică, știința și problemele umanitare. În ceea ce privește politica de informare,

noi inițiative au fost întreprinse, printre care ameliorarea accesului la informații cu privire la NATO, în Rusia. Într-o primă etapă, un responsabil cu informarea despre NATO a fost trimis la Moscova, unde și-a început activitatea în cursul verii anului 1995.

De asemenea, au fost întreprinse inițiative și în alte domenii. La 20 martie 1996, un Memorandum de înțelegere în privința planurilor civile de urgență și a stadiului de pregătire pentru catastrofe, a fost semnat de către NATO și Ministerul Federației Ruse, pentru protecția civililor, situațiile de urgență și eliminarea consecințelor catastrofelor naturale (EMERCOM), în cadrul Parteneriatului pentru pace. Prin acesta, Federația Rusă se angaja să dezvolte cooperarea în acest domeniu cu țările NATO. Lucrările întreprinse ulterior și-au arătat rezultatele, mai ales prin crearea unui Centru euro-atlantic de coordonare a reacțiilor în caz de catastrofă și a unei Unități euro-atlantice de reacție în caz de catastrofă, în mai 1998 (vezi capitolul 8).

O cooperare eficientă între Rusia și NATO pentru aplicarea aspectelor militare ale Acordului de pace din 1995 pentru Bosnia-Herțegovina, a adus o nouă dimensiune evoluției parteneriatului de securitate NATO-Rusia. Participarea trupelor ruse, alături de contingentele țărilor aliate și ale altor țări partenere, la IFOR condusă de NATO, căreia i-a urmat SFOR, este reflectarea unei responsabilități politice împărtășită de ambele părți. De asemenea, ea demonstrează de o manieră concretă că NATO și Rusia pot colabora eficient la construcția securității cooperative din Europa, și a ajutat cele două părți să-și elimine ideile false pe care puteau să le aibă una despre cealaltă. Participarea unităților rusești la operațiunile din Bosnia a fost pregătită și susținută de către ofițeri ruși prezenți la SHAPE, care au avut un rol esențial în dezvoltarea relațiilor de muncă, aceștia dovedind un înalt nivel de eficacitate și profesionalism.

În acest context, la reuniunea din 10 decembrie 1996, ținută la Bruxelles, miniștrii afacerilor externe ai țărilor din NATO, au cerut Secretarului General să exploreze cu partea rusă posibilitățile de încheiere a unui acord cu privire la aprofundarea și lărgirea relațiilor NATO-Rusia, precum și oferirea unui cadru de dezvoltare viitoare. După patru luni de negocieri intense între Dl. Solana, Secretar General al NATO, și dl. Primakov, în acea perioadă ministrul rus al afacerilor externe, a fost semnat un acord pe baza unui document intitulat "Actul fondator al relațiilor, cooperării și securității reciproce între NATO și Rusia". Acest Act a fost semnat la Paris, la 27 mai 1997, de către Secretarul general al

NATO, șefii de stat și de guverne ai țărilor Alianței atlantice și Președintele Federației Ruse.

Actul fondator NATO-Rusia este expresia unui angajament de durată, la cel mai înalt nivel politic, pentru clădirea unei păci durabile și deschisă tuturor în zona euro-atlantică. El crează cadrul unui nou parteneriat de securitate, constituind una dintre etapele de edificare a unei Europe stabile. Actul permite Alianței și Rusiei să stabilească o relație mai directă, servind nu doar propriilor interese, ci și, într-o perspectivă mai largă, tuturor celor state din zona euro-atlantică.

Cele patru secțiuni ale documentului expun principiile și mecanismele de funcționare a parteneriatului dintre NATO și Rusia. Preambulul descrie contextul în care acordul a fost semnat și subliniază determinarea fiecărei părți pentru realizarea obiectivelor individuale, reamintind ca amândouă au cunoscut o transformare fundamentală de la sfârșitul Războiului Rece.

Secțiunea I a Actului fondator, enunță principiile de bază ale parteneriatului dintre NATO și Rusia. Pentru concretizarea acestui parteneriat, secțiunea a II-a prevede crearea unei noi instituții, Consiliul Comun Permanent NATO-Rusia (PJC), pentru consultări, cooperare și, în măsura posibilului, obținerea consensurilor și luarea deciziilor comune. Actul fondator încredințează PJC următoarele misiuni:

- ținerea de consultări regulate pe o gamă largă de probleme în raport cu politica sau securitatea, descrise în secțiunea a III-a;
- pe baza acestor consultări, ajungerea la inițiative comune pentru care NATO și Rusia și-ar da acordul sau ar acționa în paralel;
- atunci când un consens ar fi atins, luarea de decizii și măsuri adiacente, în funcție de situație.

Odată cu punerea în aplicare a acestui acord, NATO și Rusia colaborează în multe domenii. PJC rămâne oricum total distinct de Consiliul Atlanticului de Nord, care este organul principal de decizie al NATO, însărcinat cu realizarea obiectivelor Tratatului.

NATO și Rusia se consultă și cooperează în special pe subiecte precum proliferarea armelor de distrugere în masă, schimbul de informații cu privire la forțele și politicile de apărare și securitate, pe probleme cu privire la armele nucleare, la conversia industriilor de apărare, pe cele relative la mediul înconjurător în raport cu apărarea, la pregătirea pentru

situații de urgență din domeniul civil și pentru posibilele acțiuni adiacente, inclusiv operațiunile de menținere a păcii.

Secțiunea a IV-a abordează problemele politico-militare. Membrii NATO subliniază încă odată, în declarația din 10 decembrie 1996, că ei "nu au nici o intenție, nici un proiect și nici un motiv" pentru aducerea armelor nucleare pe teritoriul noilor țări membre ale Alianței, și nu au nici o interes în modificarea oricărui aspect al dispozitivului sau al politicii nucleare a NATO și nu prevăd nici o necesitate de a opera vreo modificare în viitor.

De asemenea, secțiunea invocă importanța pe care o are adaptarea Tratatului privind forțele armate convenționale în Europa (CFE) în contextul mai vast de securitate din zona NATO. Ea indică totodată că statele membre NATO și Rusia vor lucra la Viena, atât împreună, cât și cu alte state partenere la adaptarea Tratatului CFE, în scopul ameliorării viabilității și eficacității sale, ținând cont de evoluția mediului de securitate în Europa.

În același timp, această secțiune amintește declarația statelor membre NATO care afirmă că "în contextul actual și previzibil de securitate, Alianța își va îndeplini misiunea de apărare colectivă și celelalte misiuni prin asigurarea interoperabilității și integrării mai mult decât prin folosirea permanentă a forțelor de luptă suplimentare".

Secțiunea a IV-a indică, la final, faptul că pentru a dezvolta cooperarea între instituțiile lor militare, NATO și Rusia "își vor întări consultările și cooperările politico-militare în cadrul PJC", grație unui dialog intensificat între înaltele autorități militare ale NATO, ale statelor membre și cele ale Rusiei. NATO și Rusia au convenit să stabilească misiuni militare la diferite niveluri, pe baza principiului reciprocității, pentru a favoriza acest dialog intens și pentru a aduce un suport elementelor militare din PJC.

Actul fondator reflectă, astfel, evoluția mediului de securitate în Europa și se constituie într-un angajament durabil de cooperare între NATO și Rusia. În afara încheierii de acorduri pe principii care stabilesc parteneriatul lor și pe domeniile specifice de cooperare politică și militară, NATO și Rusia au făcut din PJC un loc pentru consultări, de coordonare, de cooperare și de încercare a găsirii unor consensuri pentru problemele de securitate de interes comun. Consultările în cadrul PJC nu se limitează doar la problemele interne proprii NATO, statelor membre sau Rusiei. Actul fondator nu dă nici Rusiei, nici NATO un drept de veto

asupra acțiunilor celeilalte părți, și el nu poate fi utilizat în așa fel încât să aducă prejudicii intereselor altor state. Rolul său consistă din întărirea cooperării dintre NATO și Rusia, și stabilirea posibilităților de luare a deciziilor și a măsurilor adiacente.

PJC a devenit deja un mijloc important de întărire a încrederii, de disparare a ideilor false, și de dezvoltare a unui program de consultări și cooperare. El se reunește în fiecare lună, la nivelul ambasadurilor și reprezentanților militari, și de două ori pe an la nivelul miniștrilor de Externe și ai Apărării, precum și la nivelul șefilor de Stat Major/ Șefilor de Stat Major General. Poate de asemenea să se reunească la nivelul șefilor de stat și de guvern.

La reuniunea PJC ținută la New York la 26 septembrie 1997, miniștrii Afacerilor Externe au aprobat programul de lucru al PJC pentru sfârșitul anului 1997. Acest program menționa diverse teme a fi supuse consultărilor dintre NATO și Rusia, în special situația din Bosnia-Herțegovina, neproliferarea, stăpânirea armamentelor și menținerea păcii. Domeniile de cooperare practică cuprindeau reconversia ofițerilor, pregătirea pentru situații de urgență și ajutorul în caz de catastrofă. Erau de asemenea menționate măsuri vizând crearea altor structuri prevăzute în Actul fondator, printre care stabilirea de misiuni militare și crearea unui Centru de documentare al NATO la Moscova, precum și alte măsuri destinate a favoriza relațiile dintre Adunarea Atlanticului de Nord și Adunarea Federală a Rusiei.

Miniștrii afacerilor externe au aprobat programul de lucru pentru PJC pe anul 1998 la reuniunea de la Bruxelles, din 17 decembrie 1997. Ei au adoptat un calendar de consultări politice ce trebuia să se întindă până la reuniunea ministerială din primăvară și au decis să urmeze lucrările în curs, la nivel de experți pentru domenii ca menținerea păcii, planurile civile de urgență, problemele științifice și de mediu legate de apărare, precum și posibilitățile de cooperare în materie de armament. În același timp, au convenit să prevadă reuniuni la nivel de experți pentru probleme relative la armele nucleare, la convertirea din sectorul de apărare și la neproliferare.

În cursul reuniunii PJC ținută la Luxemburg, la 28 mai 1998, miniștrii Afacerilor Externe au redactat bilanțul aplicării programului de lucru pentru anul 1998 și au luat cunoștință de consultările avute asupra situației din Bosnia, crizei din Kosovo, menținerii păcii, asupra terorismului, problemelor nucleare și programelor de dezvoltare a infrastructurilor. Miniștrii au apreciat deschiderea Centrului de

documentare NATO pe probleme de securitate europeană, la Moscova, în februarie 1998. Si-au manifestat, de asemenea, susținerea pentru dezvoltarea cooperării privind reconversia cadrelor militare. Activitățile prevăzute pentru anul 1998 conțineau organizarea de seminarii și de grupuri de lucru pe temele reconversiei cadrelor militare și menținerii păcii.

Grupul de lucru pe tema relațiilor NATO-Rusia a fost ținut la Moscova, în perioada 19-20 iunie 1998, cu ocazia aniversării unui an de la semnarea Actului fondator.

La 18 martie 1998, Federația Rusă și-a inaugurat oficial Misiunea de pe lângă NATO. Pentru a facilita cooperarea militară și de apărare, ea a numit un înalt Reprezentant militar, al cărui birou face parte integrantă din această Misiune. La reuniunea lor din 28 mai 1998, de la Luxemburg, miniștrii Afacerilor Externe din PJC au hotărât că misiunile militare vor fi stabilite la sfârșitul anului 1998. Așa cum prevede Actul fondator, stabilirea misiunilor militare va implica detașarea ofițerilor de legătură ruși pe lângă comandamentele NATO precum și trimiterea ofițerilor de legătură NATO în Rusia.

Actul fondator oferă astfel bazele unui parteneriat de securitate stabil și durabil. Lucrările de punere în aplicare sunt pe calea cea bună, iar reuniunile PJC NATO-Rusia la nivel ministerial și de ambasadori, precum și contactele dintre militari, au contribuit la crearea unui nou spirit de cooperare și încredere.

PARTENERIATUL NATO CU UCRAINA

Relațiile NATO cu Ucraina au început să evolueze curând după ce aceasta din urmă și-a obținut independența în 1991. Imediat Ucraina s-a alăturat Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic și a rămas un participant activ de-a lungul întregii existențe a acestui organism. În 1994 s-a alăturat programului Parteneriatului pentru Pace și s-a numărat printre membrii fondatori ai Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, care a înlocuit NACC în mai 1997.

Președintele Kucima a vizitat NATO pe 1 iunie 1995, având o întrevedere cu Secretarul General, unde a semnalat dorința țării sale de a ridica la un nou nivel relațiile NATO-Ucraina. Trei luni mai târziu, în 14 septembrie 1995, ministrul de Externe Udovenko a vizitat NATO pentru a semna formal Programul individual al Ucrainei privind Parteneriatul

pentru Pace și pentru a participa la o reuniune "16+1" cu Consiliul Atlanticului de Nord pe probleme legate de securitatea europeană. În aceeași zi NATO și Ucraina au emis o declarație de presă comună făcând publice principiile generale ale relațiilor NATO-Ucraina în cadrul PpP și în alte domenii. În martie 1996 s-a căzut de acord și asupra unui document de aplicare iar prima consultare în formulă "16+1" la nivelul Comitetului politic a avut loc în 3 aprilie 1996. Întâlnirile la nivel înalt au continuat în tot cursul anului 1996 și începutul lui 1997. A fost înființată și o misiune ucraineană la NATO, incluzând un reprezentant militar iar Ucraina este reprezentată și la Celula de Coordonare a Parteneriatului (PCC) din Mons, Belgia. În conformitate cu deciziile luate de Comisia NATO-Ucraina la reuniunea sa din 29 mai 1998, de la Luxemburg, un ofițer NATO de legătură a fost detașat la Kiev pentru a facilita participarea deplină a Ucrainei la PpP și pentru a consolida cooperarea dintre NATO și autoritățile militare ale Ucrainei în general. Ucraina rămâne un participant activ la activitățile PpP atât la Cartierul General al NATO cât și în țările partener și aliate, găzduind și un număr de exerciții PpP pe teritoriul său.

Ucraina a adus contribuții semnificative la activitățile interanționale de menținere a păcii. În special, a avut o contribuție importantă la Forța de implementare (IFOR) din Bosnia constând într-un batalion de infanterie de 550 de persoane. În mod similar, participă și la Forța de stabilizare (SFOR) din Bosnia, contribuind cu un batalion de infanterie mecanizat și o escadrilă de elicoptere formată din 10 elicoptere grele în regim "la cerere", implicând, în total, 400 de persoane. Ucraina a participat și la Forța operativă internațională de poliție, precum și la forța ONU din Slavonia de Est.

Au avut loc evoluții semnificative și cu privire la cooperarea din alte sfere. Secretarul General Javier Solana a vizitat Ucraina în aprilie 1996 și ulterior în mai 1997 pentru a inaugura Centrul NATO de Documentare și Informare din Kiev, fiind primul centru de acest gen deschis de NATO într-o țară parteneră. De atunci, Centrul a jucat un rol crucial în diseminarea informațiilor despre NATO și în explicarea politicilor Alianței. Secretarul General a revizitat Ucraina în iulie 1998.

În timpul întâlnirii la vârf a șefilor de state și de guverne din țările membre NATO, ce a avut loc în iulie 1997 la Madrid, liderii NATO și președintele ucrainean Kucima au semnat "Carta pentru un parteneriat specific între NATO și Ucraina", ce fusese aprobat cu câteva săptămâni mai devreme, la Sintra, Portugalia. În Cartă țările membre NATO și-au

reafirmat sprijinul pentru suveranitatea și independența Ucrainei, ca și pentru integritatea sa teritorială, dezvoltarea democratică, prosperitatea economică și statutul său de țară fără arme nucleare, precum și principiul inviolabilității frontierelor sale. Aceștia sunt factori cheie pentru stabilitatea și securitatea Europei Centrale și de Est dar și a continentului ca întreg.

Decizia Ucrainei de a susține extinderea indeterminată a Tratatului asupra neproliferării cu arme nucleare (NPT) și contribuția sa la retragerea și dezactivarea armelor nucleare cu baza pe teritoriul său au fost primite cu căldură de NATO. Asigurările date Ucrainei, ca țară-parte a NPT fără arme nucleare, de către toate cele cinci state deținătoare de arme nucleare care fac parte din Tratat au fost, la rândul lor, bine primite.

Pe 16 decembrie 1996 a fost semnat un Memorandum de înțelegere asupra planificării în situații de urgență civilă și pregătire în caz de dezastre, între NATO și Ucraina.

Ariile de consultări și cooperare între Ucraina și NATO, în special prin seminarii comune, grupuri comune de lucru și alte programe de cooperare acoperă o gamă largă de teme. Acestea includ, în mod curent, planificarea în situații de urgență civilă și pregătirea în caz de dezastre; relațiile militar-civil, controlul democratic al forțelor armate și reforma apărării în Ucraina; planificarea apărării, bugetul, politica, strategia și conceptele de securitate națională; conversia apărării; cooperarea militară și interoperabilitatea NATO-Ucraina; instrucția și exerciții militare; aspectele economice ale securității; probleme privind știința și tehnologia; aspecte ale securității mediului, incluzând siguranța nucleară; cercetarea și dezvoltarea aerospațială; coordonarea civilă și militară a administrării și controlului traficului aerian.

Relația dintre cele două entități este un proces dinamic, evolutiv. Există inițiative și în domenii auxiliare precum reforma apărării, relațiile civil-militar și reforma armatei, planificarea și coordonarea resurselor. Recent a fost înființat un Grup comun de lucru NATO-Ucraina (JWG) asupra reformei apărării în scopul continuării eforturilor în aceste domenii.

Consiliul Atlanticului de Nord se reunește periodic cu reprezentanții ucraineni, ca o regulă nu mai puțin de două ori pe an, în cadrul unui for denumit Comisia NATO-Ucraina, înființat de Cartă. Rolul Comisiei este

de a evalua aplicarea Cartei și de a discuta modurile de îmbunătățire sau de dezvoltare a cooperării.

În mai 1998, la o reuniune a Comisiei NATO-Ucraina la nivelul miniștrilor de Externe, s-a căzut de acord asupra dislocării unui ofițer NATO de legătură la Kiev, în vederea facilitării participării depline a Ucrainei la PpP și, mai general, a consolidării cooperării dintre NATO și armata Ucrainei.

DIALOGUL MEDITERANEAN AL ALIANTEI

Securitatea europeană este strâns legată de securitatea și stabilitatea din zona Mediteranei. Dimensiunea mediteraneană este una din componentele de securitate ale arhitecturii europene de securitate. Prin urmare, dialogul inițiat de NATO în 1994 cu șase țări din regiunea mediteraneană: Egipt, Israel, Iordania, Mauritania, Maroc și Tunisia, a constituit o evoluție firească.

Dialogul mediteranean își are originea în Declarația summit-ului de la Bruxelles din ianuarie 1994. Șefii de state și de guverne din țările membre NATO s-au referit la evoluțiile pozitive în procesul de pace din Orientul Mijlociu ca la o "cale de a lua în considerare măsurile de promovare a dialogului, înțelegerii și construirii încrederii între țările din regiune" și au încurajat "toate eforturile ce duc la întărirea stabilității regionale". La reuniunea din decembrie 1994, miniștrii de Externe din țările NATO au declarat disponibilitatea lor "de a stabili contacte, în funcție de fiecare caz în parte, între Aliați și țările mediteraneene nemembre în vederea contribuției la întărirea stabilității regionale". În acest scop, ei au îndemnat Consiliul în sesiune permanentă "să continue analiza situației, dezvoltarea detaliilor dialogului propus și inițierea unor cîntacte preliminare corespunzătoare". Aceasta a dus, în februarie 1995, la invitarea Egiptului, Israelului, Mauritaniei, Marocului și Tunisiei să participe într-un dialog cu NATO. În noiembrie 1995 o astfel de invitație a fost făcută și Iordaniei.

Scopul Dialogului este de a contribui la securitatea și stabilitatea în Mediterana, de a realiza o înțelegere reciprocă mai bună și de a corecta percepțiile greșite cu privire la NATO între țările Dialogului mediteranean.

Dialogul este progresiv și, în principiu, este bazat pe relații bilaterale între fiecare țară participantă și NATO. Totuși, el permite

efectuarea unor reuniuni multilaterale în funcție de fiecare caz în parte. Oferă tuturor partenerilor mediteraneeni aceeași bază pentru consultări și activități comune, a vând ca scop întărirea celorlalte eforturi internaționale ce implică țările mediteraneene, cum ar fi cele întreprinse de procesul de la Barcelona⁶, procesul de pace din Orientul Mijlociu, UEO și OSCE, fără însă a dubla aceste eforturi sau a intenționa să creeze o diviziune a muncii.

Dialogul mediteranean constă într-un dialog politic combinat cu participarea la activități specifice.

Dialogul politic cuprinde consultări politice bilaterale obișnuite. Acestea oferă posibilitatea prezentării unor largi expuneri cu privire la activitățile NATO, incluzând programele sale de deschidere și parteneriat, adaptarea sa internă și abordarea generală a construirii structurilor cooperative de securitate. La rândul lor, țările Dialogului mediteranean sunt invitate să-și exprime opiniile asupra stabilității și securității în regiunea mediteraneană.

Țările Dialogului mediteranean au fost invitate să participe la activități specifice cum ar fi planificarea în caz de urgență civilă, a informațiilor și științei și de a urma cursuri în școlile NATO în domenii ca menținerea păcii, controlul și verificarea armelor, responsabilitatea forțelor armate cu referire la protecția mediului, planificarea în situații de urgență civilă și cooperarea NATO privind securitatea Europeană. Participarea la aceste cursuri se realizează prin auto-finanțare. În scopul sporirii transparenței au fost adăugate și alte activități specifice.

Dialogul mediteranean al NATO a evoluat într-un ritm constant din momentul lansării sale în 1994. În 1997, summit-ul de la Madrid i-a adăugat o nouă și mai dinamică direcție prin înființarea unui Grup de cooperare mediteraneană. Prin implicarea directă a statelor membre ale Alianței în discuțiile politice cu țările membre ale Dialogului, acum există un nou for necesar schimbului de opinii asupra unei game largi de probleme relevante pentru situația securității din Mediterana, ca și dezvoltării viitoare a Dialogului.

⁶ În decembrie 1995, 15 state membre ale Uniunii Europene și 12 țări mediteraneene nemembre (Algeria, Cipru, Egipt, Israel, Iordania, Liban, Malta, Maroc, Siria, Tunisia, Turcia și Autoritatea Palestiniană) au semnat Declarația de la Barcelona care a prezentat cadrul Parteneriatului Euro-Mediteranean (cunoscut și ca Procesul de la Barcelona). Declarația conturează trei obiective majore, 1. Un parteneriat politic și de securitate vizând crearea unei arii comune de pace și stabilitate, 2. Un parteneriat economic și financiar desemnat pentru a înființa o arie comună de prosperitate, 3. Un parteneriat social, cultural și uman pentru a intensifica schimburile de între societățile civile din țările implicate. Procesul se bazează pe încrederea că se până în anul 2010 se va instaura o zonă de comerț complet liberă.

INSTITUTILE DE COOPERARE, PARTENERIAT SI DIALOG

Următoarea secțiune prezintă pe scurt președinția, membrii, statutul sau rolul, nivelurile și structurile asociate, ca și principala sursă de furnizare a personalului pentru instituțiile de cooperare și parteneriat prezentate în organigrama de la pagina următoare.

Detalii suplimentare referitoare la aceste instituții pot fi găsite în secțiunile corespunzătoare din Capitolul 4.

Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC)

- Membri:** Toate țările membre NATO și cei 28 de parteneri de cooperare.
- Președinte:** Secretarul General.
- Rol:** Înființat în conformitate cu Documentul de bază al EAPC din mai 1997, constituind cadrul general pentru consultări politice și de securitate și pentru consolidarea cooperării în cadrul programului Parteneriatului pentru Pace (PpP).
- Niveluri:** Ambasadorial (Reprezențanți permanenți ai țărilor NATO și ambasadori din țările partenere).
- Ministerial (miniștri de Externe și ai Apărării)**
La vârf (șefii de state și de guverne).

Comitete subordonate principale:

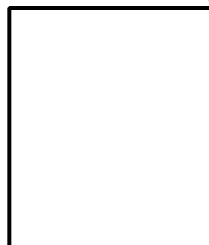
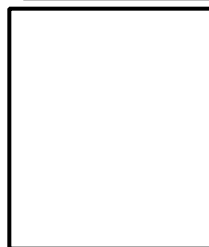
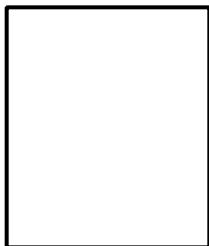
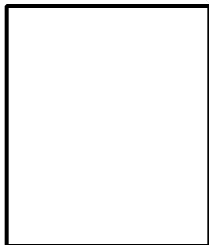
Comitetele subordonate ale Consiliului Atlanticului de Nord reunite cu țările partenere participante la EAPC/PpP. PMSC/Grupurile ad-hoc asupra cooperării în menținerea păcii.

Sprijinul Secretariatului Internațional:

Sprijinit de misiunile diplomatice și ofiterii de legătură ai țărilor EAPC și din cadrul personalului NATO. Numeroase departamente și birouri ale Statului Major Militar Internațional sprijină activitatea EAPC, direct sau indirect.

Consiliul permanent comun NATO-Rusia (PJC)

- Membri:** Toate țările membre NATO și Federația Rusă.
- Președinte:** Secretarul General, Reprezentantul Federației Ruse și un reprezentant al unei țări membre NATO, pe o durată de trei luni fiecare.
- Rol:** Înființat în conformitate cu Actul Fondator NATO-Rusia din 27 mai 1997. For de consultare, cooperare și construire a consensului între NATO și Rusia.

Niveluri: Ambasadorial. Ministerial (miniștri de Externe și ai Apărării). La vârf (șefi de state și de guverne).

Comitete subordonate principale:

Sefii de Stat Major/ai Apărării se reunesc sub auspiciile PJC cel puțin bianual. Reprezentanții militari se reunesc lunar. PJC este sprijinit și de un număr de grupuri de lucru formate din experți.

Sprijinul Secretariatului Internațional:

Sprijinit de Statele Majore ale Rusiei și NATO. Activitatea PJC mai este sprijinită, direct sau indirect, și de numeroase departamente și birouri ale Statului Major militar internațional.

Comisia NATO-Ucraina (NUC)

Membri: Toate țările membre NATO și Ucraina.

Președinte: Secretarul General.

Rol: În conformitate cu Carta NATO-Ucraina din iulie 1997 Consiliul Atlanticului de Nord se reunește periodic cu Ucraina în formula Comisiei NATO-Ucraina, de cel puțin două ori pe an, pentru a evalua aplicarea parteneriatului și a lua în considerare evoluția acestuia.

Niveluri: Ambasadorial sau ministerial (miniștri de Externe sau ai Apărării).

Comitete subordonate principale:

Grupul comun de lucru asupra reformei în domeniul apărării.

Sprijinul Secretariatului Internațional:

Sprijinit de personal din Ucraina și NATO. Activitatea Comisiei mai este sprijinită, direct sau indirect, și de numeroase departamente și birouri ale Statului Major militar internațional.

Grupul de cooperare mediteraneană (MCG)

Membri: Toate țările membre ale Alianței împreună cu Egiptul, Israelul, Iordania, Mauritania, Maroc, Tunisia.

Președinte: Secretarul General asistent pentru afaceri politice.

Președinte în exercițiu:

Locuitorul Secretarului General adjunct și Director, Directoratul Politic.

Rol: Organism consultativ pe probleme privind Mediterana.

Niveluri: Întâlniri au loc la nivel de consilieri politici cu reprezentanți din țările Dialogului mediteranean.

Comitete subordonate principale:N/A

Sprijinul Secretariatului Internațional:

Sprijinit de personal din țările participante și NATO.

Activitatea Grupului mai este sprijinită, direct sau indirect, și de numeroase departamente și birouri ale Statului Major militar internațional.

Capitolul 5

ROLUL OPERATIONAL AL ALIANTEI IN MENTINEREA PACII

Procesul de instaurare a păcii în fosta Iugoslavie
Forța de Implementare (IFOR) condusă de NATO
Forța de Stabilizare (SFOR) condusă de NATO
Evoluția procesului de pace în Bosnia-Herțegovina

ROLUL OPERATIONAL AL ALIANTEI IN MENTINEREA PACII

PROCESUL DE INSTAURARE A PACII IN FOSTA IUGOSLAVIE

Baza politică a rolului Alianței în fosta Iugoslavie a fost definită cu ocazia reuniunii miniștrilor Consiliului Atlanticului de Nord de la Oslo în iunie 1992. Cu acest prilej, miniștrii de externe din țările NATO au declarat că sunt gata să sprijine, de la caz la caz, și în conformitate cu propriile lor proceduri, activitățile de menținere a păcii desfășurate sub responsabilitatea Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa (CSCE) - rebotezată ulterior, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) - în special punând la dispoziție resursele și expertiza Alianței pentru operațiuni de acest tip.

În decembrie 1992, miniștrii de externe din țările NATO au declarat că Alianța este de asemenea dispusă să sprijine operațiunile de menținere a păcii desfășurate sub autoritatea Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite, căruia îi revine responsabilitatea principală cu privire la problemele relative la pacea și securitatea internațională. Miniștrii au examinat operațiunile de menținere a păcii și pe acelea de aplicare de sancțiuni sau de embargo-uri întreprinse de țările membre NATO, în mod individual și sub egida Alianței, cu scopul de a sprijini implementarea rezoluțiilor Consiliului de Securitate care se referă la conflictul din fosta Iugoslavie. Aceștia au arătat că Alianța este pregătită să răspundă și altor inițiative ale Secretarului general al ONU, care ar putea solicita sprijinul Alianței în acest domeniu.

Operațiunile de control și de impunere de măsuri

Între 1992 și 1995, Alianța a adoptat mai multe decizii cheie care s-au tradus prin operațiuni desfășurate de forțele navale ale NATO, împreună cu Uniunea Europei Occidentale (UEO), pentru a controla și pentru a impune ulterior - aplicarea embargoului și a sancțiunilor stabilite de Națiunile Unite în Marea Adriatică; și de forțele aeriene ale NATO, cu scopul de a monitoriza și, ulterior, de a impune respectarea zonei de interdicție aeriană stabilită de Națiunile Unite deasupra Bosniei - Herțegovinei. Alianța a furnizat de asemenea sprijin aerian Forței de protecție a Națiunilor Unite (FORPRONU) din Bosnia-Herțegovina și a autorizat declanșarea loviturilor aeriene pentru a elibera cordonul din jurul orașului Sarajevo și din alte zone amenințate, considerate în mod oficial de Națiunile Unite, ca fiind zone de securitate. Acțiunile decisive

desfășurate de Alianță în sprijinul Națiunilor Unite, precum și eforturile diplomatice ferme care au fost făcute, au permis scoaterea de sub asediu a orașului Sarajevo, au condus la o încetare autentică a focului și au făcut posibilă o reglementare prin negocieri în toamna anului 1995, a conflictului.

Evoluția conflictului

Evoluția conflictului și a procesului care a culminat cu semnarea Acordului de pace în Bosnia au fost lente și deosebit de greoi. Acțiunile succesive desfășurate de Alianță în sprijinul Națiunilor Unite între 1992 și 1995, sunt descrise în cele ce urmează.

De-a lungul acestei perioade, NATO a stabilit planuri de circumstanță pentru o serie de opțiuni referitoare la sprijinirea activităților Națiunilor Unite în cadrul acestui conflict. De asemenea, Alianța a comunicat Națiunilor Unite planurile de circumstanță cu privire la respectarea zonei aeriene deasupra Bosniei-Herțegovinei, la stabilirea unor zone de ajutor și a unor zone de siguranță pentru populația civilă din Bosnia și la modalitățile de a evita o extindere a conflictului în Kosovo și în fosta Republică Iugoslavă Macedonia¹. Planurile de circumstanță erau de asemenea destinate protejării ajutorului umanitar, controlul armamentelor grele și protecției forțelor ONU pe teren.

IULIE 1992

Navele NATO aparținând Forței Mediteraneene Permanente ale Alianței, asistat de Forța Aeriană de Patrulă Maritimă a NATO (MPA), a întreprins operațiuni de monitorizare în Marea Adriatică. Aceste operațiuni au fost desfășurate pentru a verifica respectarea embargoului Națiunilor Unite cu privire la controlul armamentelor aplicat tuturor republicilor fostei Iugoslaviei (Rezoluția Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite (UNSCR 713)) și a sancțiunilor îndreptate împotriva Republicii Federale Iugoslavia (Serbia și Muntenegru) (UNSCR 757).

OCTOMBRIE 1992

Avioane ale sistemului aeropurtat de detectare și de control (AWACS) al NATO au efectuat operațiuni de supraveghere în baza Rezoluției 781 a Consiliului de Securitate a Națiunilor Unite, care stabilise o zonă de interdicție aeriană deasupra Bosniei-Herțegovinei. Informații privind eventuale încălcări ale acestei zone de excludere aeriană au fost comunicate în mod regulat autorităților competente ale Națiunilor Unite.

¹ Turcia a recunoscut Republica Macedonia cu numele său constituțional

NOIEMBRIE 1992

În completarea operațiunilor de supraveghere maritimă, forțele NATO și ale UEO din Marea Adriatică au efectuat operațiuni vizând respectarea sancțiunilor și a embargoului impuse de Națiunile Unite (rezoluția UNSCR 787). Aceste operațiuni nu se mai limitau doar la simpla constatare a eventualelor încălcări, ci presupuneau și folosirea, în caz de necesitate, a navelor de combatere, inspecție și dirijare.

MARTIE 1993

La data de 31 martie, Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite a adoptat rezoluția 816, care autoriza impunerea respectării zonei de interdicție aeriană deasupra Bosniei-Herțegovinei și extindea interdicția la toate zborurile avioanelor și elicopterelor din spațiul aerian corespunzător, cu excepția acelor care aveau acordul FORPRONU. În cazul unor noi încălcări, rezoluția autoriza statele membre ale Națiunilor Unite să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura de respectarea interdicției.

APRILIE 1993

O operațiune NATO de implementare (Deny Flight) a fost lansată cu acest scop pe 12 aprilie. La această operațiune au participat într-o primă fază aproximativ 50 de avioane de vânătoare și de aparate de recunoaștere (ulterior, acest număr a crescut la mai mult de 200), provenind din diferite țări și care au decolat de pe baze aeriene situate în Italia și de pe port-avioanele ce staționau în Marea Adriatică. (De la începutul operațiunii și până în decembrie 1995, avioanele de vânătoare și forțele aeriene de sprijin au efectuat mai mult de 100 000 de ieșiri).

IUNIE 1993

Cu ocazia sesiunii comune desfășurată la 8 iunie, Consiliul Atlanticului de Nord și Consiliul Uniunii Europene Occidentale au aprobat conceptul de operațiuni NATO și UEO combinate, vizând să impună respectarea embargoului asupra armelor decretat de Națiunile Unite în Marea Adriatică. Acest concept prevedea o operațiune numită Sharp Guard, care presupunea desfășurarea unui dispozitiv unic de comandă și control sub autoritatea Consiliului celor două organizații. Controlul operațional al Forței multinațională întrunită NATO și UEO era delegat via Comandamentul Suprem al Forțelor Aliate în Europa (SACEUR), Comandamentului Forțelor Navale Aliate din Europa de Sud (COMNAVSOUTH) la Napoli.

În cursul operațiunii, aproximativ 74 000 nave au fost interpellate de forțele NATO și ale UEO, aproape 6 000 au fost inspectate pe mare și

puțin peste 1 400 au fost dirijate și inspectate într-un port. Nici o încălcare efectivă a embargoului nu a fost semnalată, doar 6 nave au încercat să acest lucru și au fost împiedicate.

(La data de 18 iunie 1996, embargoul asupra armelor decretat de Națiunile Unite a fost ridicat și operațiunea Sharp Guard a fost suspendată. Consiliul Atlanticului de Nord și Consiliul UEO au declarat totuși că ambele organizații, NATO și UEO erau pregătite să reia operațiunile de control, dacă trebuiau impuse din nou sancțiuni de aplicare a Rezoluției 1022 a Consiliului de Securitate).

IULIE 1993

NATO a inițiat misiuni de antrenament pentru a furniza instrumentele aeriene de protecție (Close Air Support) Forței de Protecție a Națiunilor Unite (FORPRONU) care să o asiste în îndeplinirea mandatului său global.

AUGUST 1993

Un anumit număr de decizii au fost aprobate de Consiliul Atlanticului de Nord în cadrul unei rezoluții adoptate de Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite cu privire la protecția generală a zonelor de securitate (Rezoluția 836 a Națiunilor Unite). La data de 2 august, ca urmare a atacurilor repetate, s-a convenit adoptarea imediată a unor măsuri mai aspre, incluzând loviturile aeriene, împotriva acelor care se fac responsabili de menținerea cordonului în jurul orașului Sarajevo și a altor zone, și de împiedicarea acordării ajutorului umanitar în această zonă. Autoritățile militare ale NATO au fost însărcinate să elaboreze opțiuni operaționale pentru lovituri aeriene, în strânsă cooperare cu FORPRONU.

La data de 9 august, Consiliul Atlanticului de Nord a aprobat o serie de "Opțiuni operaționale pentru loviturile aeriene în Bosnia-Herțegovina" recomandate de Comitetul militar al NATO. Aceste opțiuni se refereau la procesul de alegere a țintelor și la dispozițiile NATO/ONU de comandă și control pentru lovituri aeriene.

IANUARIE 1994

La Summitul de la Bruxelles, conducătorii țărilor alianței și-au reafirmat disponibilitatea de a lansa lovituri aeriene pentru a elibera cordonul din jurul orașului Sarajevo și a zonelor de securitate și a altor zone amenințate din Bosnia-Herțegovina.

FEBRUARIE 1994

La data de 9 februarie, răspunzând unei cereri a Secretarului General al ONU, Consiliul Atlanticului de Nord a autorizat pe

comandantul Forțelor Aliate din Europa de Sud (CINCSOUTH) să lanseze lovituri aeriene - la solicitarea Națiunilor Unite- asupra pozițiilor de artilerie și a primelor poziții de luptă din sau în jurul orașului Sarajevo, despre care FORPRONU aflase că erau la originea atacurilor îndreptate împotriva țăintelor civile din acest oraș. Consiliul a stabilit, de asemenea, ca toate armele grele din zona de excludere cu o întindere de 20 km în jurul orașului Sarajevo să fie retrase sau plasate sub controlul FORPRONU în termen de 10 zile. În caz de nerespectare a acestui termen, armele grele deținute încă de o parte sau alta, care s-ar afla în zona de excludere și nu sunt sub controlul FORPRONU, vor fi supuse loviturilor aeriene.

La data de 28 februarie, 4 avioane de luptă care au violat zona de interdicție aeriană deasupra Bosniei-Herțegovinei au fost doborâte de avioane ale NATO în cadrul primei intervenții militare a Alianței din istoria ei.

APRILIE 1994

Pe 11 și 12 aprilie la cererea Comandamentului Forței Națiunilor Unite, aparate ale NATO au furnizat instrumente de protecție aeriană pentru protecția personalului Națiunilor Unite aflat în orașul Gorazde, declarat zonă de securitate de Națiunile Unite.

La data de 12 aprilie, după ce Secretariatul General al Națiunilor Unite a cerut NATO să sprijine eforturile ONU de stopare a asediului asupra orașului Gorazde și de apărare a altor zone de securitate, Consiliul Atlanticului de Nord a anunțat că vor începute atacuri aeriene dacă sârbii din Bosnia nu vor înceta de îndată atacurile.

La data de 24 aprilie, forțele sârbilor din Bosnia se retrăseseră la 3 km de centrul regiunii Gorazde și au permis convoaielor de ajutor umanitar și echipele medicale să intre în oraș. Consiliul a declarat că vor fi declanșate atacuri aeriene împotriva sârbilor bosniaci dacă, după 27 aprilie, vor mai fi găsite arme grele, pe o distanță de 20 km în jurul centrului orașului Gorazde.

IULIE 1994

Autoritățile militare ale NATO au fost însărcinate să elaboreze planuri de circumstanță prin care să sprijine retragerea forțelor ONU din Bosnia-Herțegovina și/sau din Croația dacă acest lucru devine inevitabil.

AUGUST 1994

La 5 august, la cererea FORPRONU, avioane ale NATO au atacat un obiectiv aparținând zonei de interdicție din Sarajevo. Această acțiune

fusese ordonată ca urmare a unui acord între NATO și FORPRONU, comandantă după ce sârbii bosniaci intraseră în posesia armelor de la un centru de colectare a armelor aproape de Sarajevo.

SEPTEMBRIE 1994

La data de 22 septembrie, ca urmare a unui atac al sârbilor bosniaci asupra unui vehicul al FORPRONU în apropiere de Sarajevo, avioanele NATO au bombardat, la cererea FORPRONU, un tanc aparținând forțelor sârbe din Bosnia.

NOIEMBRIE 1994

La data de 19 noiembrie, în baza Rezoluției 958 a Consiliului de Securitate, Consiliului Atlanticului de Nord a aprobat extinderea în Croația a operațiunilor de sprijin aerian de protecție cu scopul de a proteja forțele Națiunile Unite prezente în această țară.

La data de 21 noiembrie, avioanele NATO au atacat aerodromul din Udbina, situat pe teritoriul croat sub control sârb, ca răspuns la atacurile declanșate de pe acest aerodrom asupra țăintelor aflate în regiunea Bihac, în Bosnia-Herțegovina.

La data de 23 noiembrie, după atacurile lansate din sudul localității Otaka (în nord-vestul Bosniei-Herțegovinei), atacurile aeriene au fost îndreptate împotriva radarelor de apărare aeriană situate în această zonă.

MAI 1995

Ca urmare a violărilor zonelor de interdicție și a unor incursiuni repetate în zone de securitate, forțele NATO au lansat atacuri aeriene, pe data de 25 și 26 mai, asupra depozitelor de muniții ale sârbilor din Bosnia situați la Pale. Aproximativ 370 de membrii din Forțelor de menținere a păcii ale Națiunilor Unite din Bosnia au fost făcuți ostatici și folosiți ca scuturi umane în apropiere de unele obiective potențiale, sârbii bosniaci sperând astfel să împiedice lansarea unor noi bombardamente.

La data de 30 mai, miniștrii de externe ai țărilor NATO reuniți la Noordwijk (Olanda) au condamnat escaladarea violenței în Bosnia și actele de ostilitate ale sârbilor bosniaci la adresa personalului Națiunilor Unite.

IUNIE 1995

Planurile pentru o operațiune sub conducerea NATO și menite să sprijine retragerea trupelor Națiunilor Unite au fost provizoriu aprobate de Consiliul Atlanticului de Nord. Alianța și-a exprimat încrederea că

planurile și pregătirile sale vor contribui la menținerea unei forțe a Națiunilor Unite în fosta Iugoslavie.

La data de 18 iunie, ultimii ostatici ai Națiunilor Unite au fost eliberați. Forțele de menținere a păcii ale ONU, care au fost izolate la centrele de colectare a armelor aproape de Sarajevo au fost retrase.

IULIE 1995

La data de 11 iulie, Națiunile Unite au solicitat din partea NATO furnizarea unor instrumente de protecție aeriană pentru a proteja Căștile Albastre amenințate de forțele sârbilor bosniaci care înaintau spre Srebrenica, declarată zonă de securitate de Națiunile Unite. Sub controlul Națiunilor Unite, obiectivele desemnate de ONU au fost atacate de avioane ale NATO. În pofida sprijinului aerian furnizat de NATO, zona de securitate din Srebrenica a căzut în mâinile forțelor sârbe bosniace. Zona de securitate de la Zepa a fost, la interval scurt de timp, ocupată de forțele sârbe bosniace.

La data de 21 iulie, s-a desfășurat la Londra o conferință internațională despre Bosnia-Herțegovina.

La data de 25 iulie, Consiliul Atlanticului de Nord a autorizat elaborarea unor planurilor menite să descurajeze orice atac împotriva zonei de securitate de la Gorazde, precum și apelul la mijloacele aeriene ale NATO, în caz că această zonă de securitate ar fi fost amenințată sau atacată.

AUGUST 1995

La data de întâi august, Consiliul a adoptat decizii similare de descurajare a atacurilor asupra zonelor de securitate de la Sarajevo, Bihac și Tuzla. La data de 4 august, bombardamentele NATO au lovit radarele de apărare aeriană ale forțelor sârbe croate situate în apropiere de aerodromul de la Udbina și de la Knin, în Croația.

La data de 30 august, ripostând tirurilor repetate ale artileriei sârbilor bosniaci asupra orașului Sarajevo, avioanele NATO au lansat, cu sprijinul Forței de Reacție Rapidă a Națiunilor Unite situată pe muntele Igman, o serie de atacuri aeriene asupra obiectivelor militare ale sârbilor bosniaci din Bosnia. Operațiunile aeriene au fost declanșate, după ce comandanții militari ai Națiunilor Unite au convenit că atacul declanșat asupra orașului Sarajevo, cu două zile înainte venea de pe pozițiile sârbilor din Bosnia.

Operațiunile mai sus au fost decise în comun de Comandantul Forțelor Aliate din Europa de Sud (CINCSOUTH) și Comandantul Forțelor de Pace al Națiunilor Unite, pe baza Rezoluției 836 a Consiliului de Securitate al ONU în acord cu deciziile adoptate de Consiliul Atlanticului de Nord la data de 25 iulie și 1 august 1995 și puse în aplicare de Secretarul general al Națiunilor Unite.

NATO și ONU aveau următoarele obiective comune: să reducă amenințările care planau asupra zonei de securitate de la Sarajevo și să descurajeze orice alt atac în zonă sau asupra unei zone de securitate, să oblige pe sârbii bosniaci să-și retragă armele grele din zona de interdicție totală din jurul orașului Sarajevo, să asigure o libertate absolută de mișcare a forțelor și personalului Națiunilor Unite, precum și a ONU și să faciliteze libertatea de acces pe aeroportul din Sarajevo.

SEPTEMBRIE 1995

La data de 20 septembrie, comandanții forțelor NATO și ai Națiunilor Unite au apreciat că sârbii bosniaci respectaseră condițiile dictate de ONU și au suspendat atacurile aeriene. Ei au subliniat totuși că orice atac împotriva orașului Sarajevo sau a oricărei alte zone de securitate, sau orice nerespectare a dispozițiilor privind statutul zonei de interdicție de la Sarajevo sau orice interferență în libertatea de mișcare sau în funcționarea aeroportului din Sarajevo, vor fi analizate și ar putea duce la o reluare a bombardamentelor.

OCTOMBRIE 1995

La data de 4 octombrie, după identificarea unui avion al Alianței de către un radat antiaerian, avioanele NATO au tras trei rachete asupra a două stații radar ale sârbilor bosniaci.

La data de 9 octombrie, ca răspuns la solicitarea forțelor de pace ale Națiunilor Unite pentru sprijin aerian, aflate de două zile sub asaltul de artilerie al sârbilor bosniaci, avioanele NATO au atacat un buncăr de comandă și de control al armatei sârbe din Bosnia, în apropiere de Tuzla.

NOIEMBRIE 1995

Ca urmare a conturării unor perspective de pace din Bosnia, Alianța și-a reafirmat disponibilitatea de a contribui la implementarea unui plan de pace. S-au făcut pregătiri pentru trimiterea în zonă a unei forțe sub conducerea NATO care să vegheze la implementarea aspectelor militare ale acordului de pace.

La data de 21 noiembrie, Acordul de pace privind Bosnia dintre Republica Bosnia și Herțegovina, Republica Croația și Republica

Federală Iugoslavia (Serbia și Muntenegru) a fost inițiat la Dayton (Ohio, Statele Unite).

Incheierea Acordului de pace a permis Consiliului de securitate al Națiunilor Unite să suspende sancțiunile (Rezoluția 1022) și să ridice embargoul asupra armelor în anumite condiții (Rezoluția 1021).

Aplicarea sancțiunilor NATO și UEO a încetat la data de 22 noiembrie 1995, sancțiunile puteau totuși să fie impuse din nou dacă condițiile stabilite de Națiunile Unite nu erau respectate.

DECEMBRIE 1995

Acordul de pace privind Bosnia a fost semnat la Paris pe data de 14 decembrie.

NATO a pus capăt operațiunii NATO de implementare a măsurilor (Deny Flight) lansată în aprilie 1993. La data de 15 decembrie, Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite a adoptat rezoluția 1031, care prevedea transferul responsabilității acestor operațiuni de la ONU către NATO începând cu 20 decembrie și însărcina NATO cu implementarea aspectelor militare ale Acordului de pace.

Începând cu această dată, controlul spațiului aerian al Bosniei-Herțegovinei, în cadrul acestei misiuni a revenit Forței de Implementare (IFOR).

De asemenea, Consiliul Atlanticului de Nord a hotărât că Operațiunea Joint Endeavour, în acord cu Rezoluția Consiliului de securitate al ONU (Rezoluția 1037) va sprijini prin mijloace de protecție aeriană forțele de pace ale Națiunilor Unite în regiunea Slavoniei Orientale (UNTAES).

Controlul spațiului aerian al Bosniei-Herțegovinei și furnizarea de sprijin aerian pentru misiunea UNTAES au fost asigurate în continuare de Forța de Stabilizare (SFOR) care a fost creată, după IFOR, la data de 20 decembrie 1996. Furnizarea de instrumente de protecție aeriană pentru misiunea UNTAES a încetat, în ianuarie 1998, odată cu expirarea mandatului UNTAES.

FORTA DE IMPLEMENTARE CONDUSA DE NATO

După semnarea la Paris la data de 14 decembrie 1995, a Acordului de pace cu privire la Bosnia, NATO a creat o forță multinațională intitulată IFOR. Sarcina acesteia era de a pune în practică aspectele

militare ale acordului. IFOR a intrat în acțiune la data de 16 decembrie 1995, în cadrul unei operațiuni numite “Joint Endeavour”.

În conformitate cu prevederile Acordului de pace, IFOR avea de îndeplinit următoarele sarcini militare:

- să vegheze la stricta respectare a acordului de încetare a focului;
- să asigure retragerea forțelor din zona de separație de-a lungul liniei de încetare a focului, convenită până la teritoriile lor, precum și separarea forțelor;
- să asigure regrouparea tuturor armelor grele în zonele de cantonament și de cazarmament, precum și demobilizarea forțelor rămase în zonă;
- să creeze condițiile necesare pentru o rapidă și ordonată retragere a forțelor Națiunilor Unite care nu fuseseră transferate Forței de Implementare (IFOR) condusă de NATO;
- să asigure controlul asupra spațiului aerian al Bosniei-Herțegovina.

Îndeplinind aceste misiuni, IFOR a jucat un rol esențial în tranziția spre pace, în anul imediat următor semnării Acordului de Pace de la Dayton. Ea a garantat un cadru sigur, în care celelalte organizații internaționale însărcinate cu implementarea aspectelor civile ale Acordului de pace să poată să-și desfășoare acțiunile și în care putea începe reîntoarcerea la o viață normală.

Structura de comandă a IFOR

În conformitate cu cele stipulate în Anexa 1 A, a Acordului de pace, operațiunea Joint Endeavour a fost operațiune dirijată de NATO, aflată sub comanda și controlul politic al Consiliului Atlanticului de Nord. Forța de Implementare avea o structură unică de comandă. Întreaga responsabilitate militară pentru operațiune revenea Comandantului Suprem al Forțelor Aliate în Europa (SACEUR) pe atunci, generalul George Joulwan. Acesta a numit pe amiralul Leighton-Smith (Comandantul șef al Forțelor Aliate din Europa de Sud (CINCSOUTH) prim comandant operativ al IFOR (COMIFOR). În iulie 1996, amiralul Smith a ieșit la pensie și a fost numit comandant al CINSOUTH și al COMIFOR amiralul Joseph Lopez. În noiembrie 1996, atunci când cartierul general al IFOR a fost mutat de la sediul Forțelor Aliate din Europa de Sud (AFSOUTH) la sediul Forțelor Terestre Aliate din Europa Centrală (LANDCENT), generalul Crouch a devenit comandantul COMIFOR. El a fost înlocuit de generalul Shinseki în iulie 1997.

Participarea țărilor non membre NATO

Deși toate țările NATO au participat la IFOR, aceasta a fost mai mult decât o operațiune exclusiv NATO. Încă de la lansarea sa, forțe non NATO au fost integrate în structura unică de comandă alături de forțele statelor NATO, sub ordinele Comandamentului IFOR și ale comandanților de diviziuni multinaționale. La încheierea misiunii IFOR, 18 țări non membre NATO, majoritar participante la Parteneriatul pentru Pace, participaseră la Operațiunea Joint Endeavour.² Forțele rusești s-au alăturat Forței de Implementare în ianuarie 1996. Participarea Rusiei la Forța de Implementare a făcut obiectul unor acorduri speciale între NATO și Rusia. Contingentul rus era direct subordonat. General Col. Leontiy Sevtssov, adjunctul rus al generalului Joulwan. Din punct de vedere operativ, brigada rusă era plasată sub controlul tactic al Diviziunii Multinaționale (Nord) condusă de Statele Unite.

Principalele etape ale misiunii IFOR

Primele detașamente precursore importante de 2600 oameni au început să se desfășoare în Bosnia și în Croația la data de 2 decembrie 1995. Misiunea lor era să stabilească cartierele generale, mijloacele de comunicare și de logistică necesare pentru a primi principale forțe ale IFOR (cca. 60.000), care urmau să fie desfășurate în regiune. Desfășurarea celor mai importante forțe a avut loc la data de 16 decembrie, după acordul final al Consiliului Atlanticului de Nord pentru Planul Operațional (OPLAN) și după adoptarea de către Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite la data de 15 decembrie a Rezoluției 1031 care autoriza misiunea IFOR.

Transferul de autoritate de la Comandantul Forțelor de pace ale Națiunilor Unite către Comandantul IFOR s-a produs la data de 20 decembrie, la 96 de ore, după aprobarea de către Consiliul Atlanticului de Nord a planului de bază al acestei misiuni. În aceeași zi, toate forțele NATO și non NATO participante la operațiune au fost plasate sub comanda și/sau controlul comandamentului IFOR.

La data de 19 ianuarie 1996, la 30 de zile după desfășurarea Forței IFOR (Z+30), părțile la Acord și-au retras forțele din zona de separație de o parte și de alta a liniei de încetare a focului stabilită. La data de 3 februarie (Z+45) toate forțele se retrăseseră din zonele care făceau

² Cele 14 state care au contribuit cu trupe la forțe IFOR au fost Albania, Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Finlanda, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România, Rusia, Suedia și Ucraina. Patru alte țări au furnizat trupe: Egipt, Iordania, Malaiezia și Maroc, care, cu excepția Malaeziei, sunt participante la Dialogul NATO asupra Mării Mediteraneene.

obiectul unui transfer. Transferul de teritoriu între entitățile bosniace era realizat la data de 19 martie (Z+90), dată la care era stabilită o nouă zonă de separație de-a lungul liniei frontaliere de demarcație între entități.

În termenii Acordului de pace, toate armele și forțele grele trebuiau să fie amplasate în cantoane sau demobilizate la 18 aprilie (Z+120). Aceasta era ultimul obiectiv al reglementărilor militare ale Acordului de pace. Din cauza unor probleme tehnice, părțile la Acordul de pace nu au respectat termenul pentru retragerea sau demobilizarea forțelor, dar noua dată pentru depunerea armelor grele stabilită de SACEUR la 27 iunie 1996 a fost riguros respectată.

Implementarea în domeniu civil

Pentru a obține o pace durabilă în Bosnia-Herțegovina, este importantă ca dispozițiilor civile ale Acordului de pace să fie și ele integral puse în practică. Aplicând reglementările militare ale Acordului, IFOR a contribuit la crearea unui cadru sigur, de natură să favorizeze reconstrucția civilă și politică. Ea a furnizat de asemenea, un sprijin important pentru îndeplinirea misiunilor civile în limitele mandatului său și al resurselor disponibile. Ea a cooperat direct cu Biroul Înaltului Reprezentant (OHR), Grupul internațional de poliție (IPTF), Comitetul Internațional al Crucii-Roșii (CIRC), Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru refugiați (UCHR), Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie (TPIY) și alte organisme, din care mai mult de 400 de organizații neguvernamentale care acționau în regiune. IFOR a pus la dispoziția acestor organizații o serie de mijloace de sprijin, cum ar fi instalații de adăpostire provizorie, de tratament medical și de evacuare sanitară, de reparare și de recuperare a vehiculelor, precum și asistență în domeniul transporturilor, al informațiilor și al expertizei în materie de securitate și alte forme de suport logistic.

De asemenea, IFOR a furnizat un sprijin important OSCE, asistând această organizație să se achite de misiunea sa de pregătire, de supervizare și de monitorizare a alegerilor care s-au desfășurat la data de 14 septembrie 1996. După aceste alegeri, IFOR s-a implicat în misiunea Biroului Înaltului Reprezentant ajutând împreună cu acesta părțile să creeze noi instituții comune.

Personalul de geniu a IFOR a contribuit la refacerea și redeschiderea a mai mult de 50% din drumurile Bosniei-Herțegovina și la reconstruirea și repararea a mai mult de 60 de poduri, inclusiv pe acelea care leagă țara de Croația. Acestea au luat parte de asemenea la

operațiunile de deminare și de reparare a căilor ferate, precum și la acelea de redeschidere a aeroporturilor pentru transportul civil, la restabilirea alimentării cu gaze, apă și curent electric, la reconstruirea școlilor și spitalelor și la restabilirea principalelor mijloace de telecomunicații.

FORTA DE STABILIZARE (SFOR) CONDUSA DE NATO

De la IFOR la SFOR

După derularea fără incidente a alegerilor din septembrie 1996 din Bosnia, IFOR și-a îndeplinit cu succes misiunea. Cu toate acestea, era evident că mai rămăneau multe lucruri de făcut în domeniul civil și că contextul rămânea potențialmente instabil și puțin sigur. La o săptămână după alegeri, cu ocazia reuniunii neoficiale desfășurate la Bergen (Norvegia), miniștrii apărării din țările NATO erau de părere că Alianța trebuia să reevalueze modalitatea în care ea ar putea să favorizeze instaurarea unui climat de securitate stabil și după expirarea mandatului IFOR în decembrie 1996.

O lună mai târziu, Consiliul Atlanticului de Nord a aprobat o hotărâre politică detaliată cerând autorităților militare ale NATO să studieze diferitele opțiuni de securitate de după IFOR. În noiembrie și decembrie 1996, a fost stabilit la Paris un plan de restructurare pe o perioadă de doi ani și elaborat la Londra sub auspiciile Consiliului de Implementare/Instaurare a Păcii creat în urma Acordului de Pace. Pe baza acestui plan și al studiului realizat de Alianța însăși cu privire la opțiunile de securitate, miniștrii apărării și de externe din țările NATO au decis că o prezență militară redusă era necesară pentru a asigura stabilitatea necesară consolidării păcii. Au decis crearea de către NATO a unei Forțe de Stabilizare (SFOR), care a succedat IFOR la data de 20 decembrie 1996, în ziua expirării mandatului IFOR.

Rolul și mandatul SFOR

În virtutea rezoluției 1088 din 12 decembrie 1996, a Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite, Forța de Stabilizare a fost autorizată să aplice prevederile militare ale Acordului de pace ca succesor legal al IFOR acționând în conformitate cu dispozițiile capitolului VII al Cartei Națiunilor Unite (întărire a păcii). Regulile de participare, adoptate de SFOR erau aceleași ca pentru IFOR și prevedeau o recurgere serioasă la forță, dacă aceasta devenea necesară pentru îndeplinirea misiunii sale și pentru propria sa protecție.

Misiunea de bază a SFOR era să contribuie la instaurarea unui climat stabil necesar pentru consolidarea păcii. SFOR avea următoarele misiuni specifice:

- să descurajeze sau să prevină reluarea ostilităților și să împiedice apariția unor noi amenințări la adresa păcii;
- să consolideze rezultatele obținute de IFOR și să promoveze un climat propice continuării procesului de pace;
- să acorde în limita capacităților sale, asistență selectivă organizațiilor civile.

SFOR era de asemenea, dispusă să acorde sprijin de urgență forțelor ONU și acelor din estul Slavoniei.

Efectivele SFOR, de aproximativ 31 000 în Bosnia, reprezentau aproape jumătate din acelea ale IFOR. Respectând dispozițiile Acordului de la Dayton implementate în cadrul misiunii IFOR, forța SFOR mai mică ca dimensiuni a putut totuși să-și concentreze acțiunea asupra aplicării tuturor prevederilor din Anexa 1 a Acordului de pace. Acestea presupuneau:

- stabilirea climatului de securitate în care autoritățile locale și naționale, precum și celelalte organizații internaționale lucrează în prezent;
- acordarea de asistență altor organisme (pe o bază selectivă și dinainte stabilită), ținând seama de reducerea efectivelor disponibile.

NATO a prevăzut că misiunea SFOR va dura 18 luni și că nivelurile de forțe vor putea fi evaluate după 6 și 12 luni pentru a se stabili dacă se poate trece de la stadiul de stabilizare la acela de descurajare și de finalizare a misiunii SFOR prevăzut pentru luna iunie 1998. La prima evaluare a nivelurilor de forțe efectuată în iunie 1997 s-a constatat că, cu excepția unei ajustări cu ocazia alegerilor municipale din septembrie, nici o altă modificare substanțială relativă la dimensiunea și capacitățile SFOR nu va fi operată până când Consiliul Atlanticului de Nord, după o prealabilă consultare cu țările participante la misiunile SFOR nemembre NATO, nu va fi evaluat condițiile de securitate din Bosnia-Herțegovina de după alegeri.

Structura de comandă a SFOR

Forța de Stabilizare este plasată sub un comandament unic și reprezintă o operațiune condusă de NATO aflată sub controlul și comanda

politică a Consiliului Atlanticului de Nord, așa cum este stipulat în Anexa 1 A a Acordului de pace. Intreaga responsabilitate militară incumbă Comandamentului Suprem al Forțelor Aliate în Europa (SACEUR). Acesta a numit pe Comandantul Suprem al Forțelor Terestre din Europa Centrală (LANDCENT) în calitate de Comandantul al SFOR (COMSFOR).

Participarea țărilor non membre ale NATO

Ca și în cazul IFOR, toate țările NATO care dispun de forțe armate au furnizat trupe Forței de Stabilizare. Islanda, singura țară NATO fără forțe armate, a acordat asistență medicală. Toate cele 18 țări non-membre NATO care au participat la misiunile IFOR, au luat parte și la operațiunile SFOR; este vorba de Albania, Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Finlanda, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România, Rusia, Suedia și Ucraina - toate țări partenere - precum și Egiptul, Iordania, Maroc și Malaezia³. Alte patru țări (Argentina, Irlanda, Slovacia și Slovenia) s-au alăturat SFOR, ceea ce a dat un număr de 22 de țări participante ne membre NATO.

Forțele țărilor non membre NATO au fost integrate în operațiune pe aceeași bază ca și forțele provenind din țările membre. Participarea forțelor ruse la SFOR este reglementată prin dispoziții speciale, dar, în general, toate forțele participante primeau ordine de la comandantul SFOR prin intermediul sediilor divizionale multinaționale. La sediul SFOR de la Sarajevo lucrează personal din 25 de țări membre și non membre NATO.

Țările non membre NATO care au contribuit cu forțe au detașat ofițeri de legătură la SHAPE (a se vedea cap.12); aceștia au participat la operațiunile de planificare și au contribuit la furnizarea de la Centrul Internațional de Coordonare a forțelor necesare operațiunii. La sediul NATO, țările non-membre care au contribuit cu forțe, sunt consultate în legătură cu problemele cele mai importante ale misiunii și au posibilitatea de a-și exprima propriile puncte de vedere sau de a se ralia deciziilor Consiliului Atlanticului de Nord. Principalul mecanism de consultare politică între țările participante la operațiune este așa-numitul Consiliul lărgit în format NAC₁N (în prezent desemnat prin denumirea EAPC (SFOR)), în cadrul căruia Consiliul Atlanticului de Nord se întâlnește cu statele participante non-membre NATO. Consultările cu aceștia au avut de asemenea loc în cadrul reuniunilor EAPC și ale Grupului de coordonare politică (PCG) în configurația SFOR.

3 Participante la Dialogul NATO asupra Mării Mediterane

Participarea țărilor non-membre NATO nu numai că contribuie la realizarea misiunii SFOR, dar are o importanță mai mare în sensul că oferă tuturor forțelor participante provenind din țările partenere o experiență practică a colaborării cu forțele NATO și demonstrează că țările membre și non-membre NATO pot coopera strâns în cadrul unei operațiuni desfășurate sub comanda NATO pentru cauza păcii. Acest lucru are un impact puternic asupra situației în regiune și contribuie la întărirea securității în întreaga Europă și nu numai.

Dispoziții civile

Aplicarea integrală a dispozițiilor civile prevăzute în Acordul de pace este fundamentală pentru instaurarea unei păci durabile. Ca și Forța de Implementare, Forța de Stabilizare (SFOR) oferă suport pentru îndeplinirea misiunilor civile, dar dat fiind efectivele reduse de care dispune, ea a trebuit să-și orienteze eforturile în funcție de anumite priorități și să le pună în practică în mod selectiv.

În conformitate cu instrucțiunile date de Consiliul Atlanticului de Nord, SFOR a oferit climatul stabil necesar organizării alegerilor municipale din septembrie 1997. Ea a sprijinit, totodată, sub alte forme, acțiunea OSCE cu ocazia pregătirii și desfășurării acestor alegeri. Ea va continua să sprijine această organizație în misiunea ei de a asista părțile implicate să aplice acordurile cu privire la măsurile de încredere și de construire a unui climat de securitate și la controlul sub-regional privind posesia de arme. Acest ultim acord impune limitarea stocurilor de arme grele deținute de părți, în vederea prevenirii riscului unei curse a înarmărilor la nivel subregional și realizează o reducere globală a armelor grele în regiune.

SFOR sprijină în mod direct și permanent Biroul Inaltului Reprezentant punând la dispoziția acestuia experți și tehnicieni însărcinați să-l asiste în domeniile telecomunicațiilor, de geniu și transport aerian și instrumente pentru activitățile de informare. Asistența de acest fel este asigurată conform reglementărilor existente.

SFOR va continua de asemenea să sprijine UNHCR în eforturile sale de a asigura întoarcerea refugiaților și a persoanelor deplasate. Ea ajută în același timp, UNHCR să aplice procedurile stabilite pentru a facilita întoarcerea acestora în zona de separație care constituie obiectul negocierilor dintre diferite organizații implicate și părțile la Acordul de pace, de exemplu veghind ca nici o armă, cu excepția celor SFOR, să nu între în zona de separație. SFOR ajută, de asemenea, UNHCR în evaluarea infrastructurii, a condițiilor de adăpost, precum și a factorilor

economici și sociali în mai mult de 80 de orașe. Informațiile sunt ulterior transmise Centrului de informare privind repatrierile, cu scopul de a-l ajuta să-și gireze baza de date privind proiectele referitoare la acordurile de repatriere.

Ca și precedenta IFOR, SFOR continuă să coopereze intens cu Grupul de poliție internațională (IPTF) al Națiunilor Unite punând la dispoziția acestuia mijloace de supraveghere, de comunicare și transport și asigură securitatea activităților acestuia. Echipa sa de sprijin pentru aplicarea legilor continuă să acorde asistență tehnică IPTF, pe care îl ajută să-și pună în practică politica referitoare la posturile de control.

Aplicarea Convenției de arbitraj din 15 februarie 1997 de la Brcko beneficiază de asemenea de sprijinul SFOR, care contribuie la crearea unui climat stabil în oraș și în împrejurimi și acordă asistență supervisorul internațional de la Brcko, Grupului internațional de poliție, UNHCR și altor organisme implicate în aplicarea Convenției.

SFOR a menținut la fel ca și IFOR asistența acordată Tribunalului Penal Internațional pentru fosta Iugoslavia (ICTY). SFOR asigură securitatea și asistența logistică pentru echipele de anchetatori ai TPI, supraveghează și patrulează pe teritoriile unde ar putea să fie descoperite. Consiliul Atlanticului de Nord a autorizat SFOR să aresteze și să transfere Tribunalului Penal Internațional pe indivizii acuzați de crime de război pe care i-ar întâlni în momentul exercitării funcțiilor sale. Un anumit număr de persoane au fost astfel arestați și transferați imediat la Haga, unde își are sediul Tribunalul. Mai mulți s-au predat în mod spontan.

Sprijinul acordat aplicării aspectelor civile este furnizat de forțele locale și de Grupul de cooperare civilo-militară al SFOR (CMTF). Acesta din urmă, cu sediu la Sarajevo, cuprinde aproximativ 350 de persoane. Inițial compus în principal din rezerviștii forțelor terestre americane, Grupul a devenit multinațional. Personalul CMTF are competențe civile de nivel mediu și ridicat în 20 de domenii funcționale, incluzând dreptul, economia și finanțele, agricultura, industria, comerțul și întreprinderile, genul civil, transporturile, serviciile publice, gazarea, serviciile sociale (educație, sănătate publică etc.), cultură, administrație, gestiune și științe politice.

Menținerea unei prezențe militare multinaționale sub comanda NATO.

În decembrie 1997 miniștrii de externe și ai apărării din țările NATO au luat decizii suplimentare pentru aplicarea prevederilor Acordului de pace din Bosnia-Herțegovina. Constatând fragilitatea păcii, în pofida progreselor realizate în diferite domenii, ei au reafirmat atașamentul NATO pentru realizarea unui stat unic, democratic și multiethnic. Ei au subscris fără rezervă la măsurile luate în cadrul Biroului Înaltului Reprezentant din Bosnia care facilitează aplicarea Acordului de pace făcând uz de întreaga sa autoritate pentru a favoriza reglementarea problemelor prin decizii comune pentru problemele sesizate de Consiliului de implementare a păcii. Ei au subliniat intenția lor de a-i sprijini pe toți aceia care susțin aplicarea Acordului de pace și de a se opune tuturor acelorora care încearcă să blocheze procesul de pace.

Consiliul a reevaluat operațiunea SFOR și a confirmat că Forța de Stabilizare își va menține nivelul său actual, exceptând câteva ajustări moderate ale efectivelor sale pentru continuarea mandatului său. Luând la cunoștință consensul general, care s-a desprins în sânul Consiliului de implementare a păcii și în cadrul altor instituții, în privința necesității de a menține o prezență militară după încheierea mandatului SFOR, el a cerut autorităților militare ale NATO să-i prezinte opțiunile în acest sens.

La data de 20 februarie 1998, Consiliul a publicat o declarație în care anunța că, în așteptarea mandatului indispensabil al Națiunilor Unite, NATO ar fi dispusă să organizeze și să conducă o forță multinațională în Bosnia-Herțegovina după expirarea mandatului actual al SFOR, în iunie 1998 și că a ordonat autorităților militare să întreprindă elaborarea planurilor necesare.

Noua forță va păstra numele de SFOR și va opera după aceleași principii în direcția prevenirii unei reluări a ostilităților și creării condițiilor cerute pentru aplicarea dispozițiilor civile ale Acordului de pace. În anumite privințe, capacitățile noii SFOR vor fi întărite de exemplu prin desfășurarea unei Unități multinaționale specializate (MSU), pentru cooperarea sa cu Biroul Înaltului Reprezentant, Grupul de poliție internațională al Națiunilor Unite și autoritățile din Bosnia-Herțegovina.

În același timp Consiliul intenționează să elaboreze o strategie temporală, care prevede revizuiți periodice ale nivelurilor de forțe și

reduceri progresive ale efectivelor, pe măsură ce responsabilitățile vor fi transferate unor instituții comune competente, autorităților civile și altor organizații internaționale competente.

Activitățile de cooperare în domeniul securității

În paralel cu aceste decizii, Consiliul a propus o listă cu viitoarele activități intitulate “activități de cooperare în materii de securitate”. Acestea s-au distins cu claritate de operațiunile desfășurate de SFOR pentru a impune respectarea dispozițiilor militare ale Acordului de pace pentru toate părțile. Acestea urmăresc să favorizeze încrederea și cooperarea în sânul forțelor armate din Bosnia-Herțegovina și să încurajeze dezvoltarea unor practici democratice și mecanisme de apărare centralizate, cum ar fi Comitetul permanent pentru probleme militare (SCMM), creat în urma Acordului.

Un prim set de activități de cooperare în materie de securitate a fost aprobat de Consiliu: stagiile la care vor participa responsabili militari și civili ai apărării trimiși de Bosnia-Herțegovina și care vor fi organizate de Școala NATO din Oberammergau, în Germania (a se vedea cap.13), pentru a promova reconcilierea între fostele facțiuni beligerante; seminarii și vizite și evaluarea modului în care NATO ar putea să ajute guvernul bosniac să asigure funcționarea principalei sale instituții de apărare, Comitetul permanent pentru probleme militare (SCMM).

SCMM este una din instituțiile comune create prin Acordul de pace și are ca misiune coordonarea activităților forțelor armate din Bosnia-Herțegovina. În componența sa intră președinții celor trei grupuri etnice din Bosnia: croații, musulmanii și sârbii, miniștrii apărării și șefii de stat major din Federația croato-bosniacă și din Republica Srpska, precum și observatori naționali și internaționali și dispune de un Secretariat. Puternic susținut de NATO, SCMM contribuie la dezvoltarea rolului acesteia, în special în ceea ce privește aplicarea Tratatului de la Otawa cu privire la interzicerea minelor terestre și cooperarea cu SFOR pentru aplicarea armistițiului acordat cu ocazia restituirii armelor, munițiilor și explozivilor încă deținute după război.

Activitățile de cooperare în materie de securitate patronate de NATO sunt coordonate prin intermediul SCMM și comportă o reprezentare a Federației bosno-croate și a Republicii Srpska, și a celor trei grupuri etnice. Mai multe stagii au avut loc pe probleme de cooperare în domeniul securității. Rezultatele acestor activități au fost încurajatoare pentru participanți și pentru organizatori. În viitor, noi stagii vor fi accesibile reprezentanților altor entități asociate la procesul de pace; vor

fi organizate de asemenea, seminarii de informare pe teme ca menținerea păcii, asistența acordată victimelor catastrofelor și controlul democratic al forțelor armate.

Capitolul 6

ROLUL ALIANTEI IN CONTROLUL ARMAMENTELOR

Politica de control a armelor și Conceptul global al NATO

**Tratatul privind reducerea Forțelor armate convenționale în Europa
(CFE)**

Verificarea și aplicarea acordurilor privind controlul armamentelor

Controlul armelor nucleare și provocările proliferării

ROLUL ALIANTEI IN CONTROLUL ARMAMENTELOR

POLITICA DE CONTROL A ARMAMENTELOR SI CONCEPTUL GLOBAL AL NATO

Căutarea unei mai mari stabilități a relațiilor internaționale prin reducerea nivelurilor de forțe și de armamente devenită posibilă datorită unor acorduri eficiente și verificabile privind controlul armamentelor și datorită unor măsuri de încredere, face de mult timp parte din politica de securitate a NATO. Acordurile importante și verificabile privind controlul armamentelor care să respecte imperativele de securitate ale tuturor țărilor în cauză contribuie la consolidarea stabilității și la reducerea riscurilor de conflict.

Trebuie totuși ca politicile de apărare și aceea privind controlul armamentelor să se armonizeze. Rolurile lor în materie de preservare a păcii trebuie să fie coerente și complementare. În vederea încheierii de acorduri pentru controlul armamentelor, criteriul principal este deci ca acestea să mențină sau să amelioreze stabilitatea și să servească cât mai bine intereselor de securitate pe termen lung ale tuturor părților. Acest lucru presupune acorduri clare, precise și verificabile.

Domeniul controlului de armamente implică, atât măsuri de realizare a încrederii, cât și măsuri de limitare și reducere a efectivelor și echipamentelor militare. Alianța este în mod activ implicată în ambele domenii. Țările sale membre organizează consultări îndelungate cu privire la ansamblul problemelor de dezarmare și de control al armamentelor, cu scopul de a putea adopta poziții comune și de a-și coordona politicile în cauză. Pe lângă consultările care se desfășoară la Consiliul Atlanticului de Nord și la Comitetele politice ale NATO, au fost create unele organisme speciale pentru a rezolva problemele specifice controlului armamentelor. Printre acestea se numără Grupul de lucru la nivel înalt, un organism de coordonare internă a problemele ce țin de controlul armelor convenționale, constituit în 1986.

În mai 1989, cu scopul de a se ocupa de ansamblul de probleme complexe și interdependente care apăreau în domeniul controlului de armamente, Alianța a dezvoltat un Concept global pentru controlul armelor și dezarmare. Conceptul oferă cadru necesar politicilor Alianței în legătură cu toate aspectele din domeniul controlului de armamente.

TRATATUL ASUPRA FORTELOR ARMATE IN EUROPA (CFE)

Negocierile asupra efectivelor Forțele armate convenționale în Europa (CFE), pe care țările membre NATO și acelea din ceea ce era pe atunci în Organizația Tratatului de la Varșovia, care a început la Viena în martie 1989, s-au încheiat cu semnarea Tratatului CFE la 19 noiembrie 1990. Tratatul a fost semnat de 22 state membre ale NATO și ale Organizației Tratatului de la Varșovia cu ocazia reuniunii din cadrul summitului desfășurat la Paris de cele 34 de țări participante la procesul CSCE. Toți participanții CSCE la Summitul de la Paris au semnat de asemenea două alte documente importante: Carta de la Paris pentru o nouă Europă și Documentul de la Viena 1990, care prevedeau numeroase măsuri de realizare a încrederii și securității aplicabile pe întregul continent european.

Ca rezultat al schimbărilor politice și militare care au avut loc începând cu 1989, unele din premisele de bază ale Tratatului CFE s-au modificat pe durata negocierilor. Factorii importanți pentru schimbările din această sferă au fost: unificarea Germaniei, retragerea trupelor sovietice din Europa de Est, apariția unor guverne democratice în Europa Centrală și de Est, dezintegrarea Organizației Tratatului de la Varșovia, reducerile semnificative în dimensiune ale forțelor armate sovietice, precum și ale altor state din această regiune și implicit destrămarea Uniunii Sovietice.

Aceste schimbări au avut implicații majore pentru Tratatul CFE incluzând extinderea calității de membru la Tratat la 30 de state Părți. Cu toate acestea, succesul negocierilor și intrarea în vigoare a Tratatului a întărit în mod fundamental securitatea europeană. Tratatul CFE este încununarea eforturilor depuse de Alianță în 1986 pentru a reduce nivelul forțelor armate în Europa de la Oceanul Atlantic la Munții Urali. Tratatul impune limite juridice deținerii individuale și colective a unor categorii de bază de echipament. El conține dispoziții pentru schimbul excepțional de informații și o inspecție intruzivă și acorduri de verificare. Principalele categorii de echipament la care se fac referiri în cadrul prevederilor din acest tratat sunt acelea care reprezintă capabilitatea militară ofensivă, respectiv tancurile, artileria, vehiculele blindate de luptă, avioane de luptă și elicoptere de atac. Limitele au dus la reduceri dramatice. În perioada de implementare a dispozițiilor tratatului cu o durată de trei ani (1992-1995) unele din cele 58000 de piese de armament convențional și echipament au fost eliminate și au avut loc aproximativ 2500 de inspecții.

Membrii Alianței continuă să acorde o importanță considerabilă Tratatului CFE. Tratatul rămâne fundamentul stabilității și securității militare din Europa. La prima Conferință de revizuire a tratatului, desfășurată la Viena în mai 1996, statele care erau părți la tratat, au recunoscut nevoia de a-l adapta pentru a putea să-și mențină rolul-cheie în aranjamentele europene de securitate dintr-un mediu de securitate în schimbare. Ele au subliniat hotărârea de a îmbunătăți viabilitatea și eficiența tratatului.

Scopul și parametrii pentru procesul de adaptare al tratatului au fost stabiliți la Lisabona în decembrie 1996. Unele elemente "de bază" au fost stabilite și la Viena în iulie 1997. Acestea se refereau la eliminarea vechii structuri "bloc-bloc" a tratatului și înlocuirea acesteia cu un sistem al plafoanelor naționale și teritoriale.

Obiectivul Alianței este de a finaliza procesul de adaptare al Tratatului pentru cea de a doua jumătate a anului 1998, în conformitate cu termenul adoptat la Lisabona.

La Conferința de revizuire a Tratatului din mai 1996, statele părți au convenit elaborarea unui document care să modifice prevederile articolului V al Tratatului (așa-numitul "regim al flancurilor"). Acesta a fost pus în practică în mai 1997.

În același timp, a fost realizat un acord privind aranjamentele de completare a cerinței de distrugere a 15000 de piese din echipamentul condiționat de Tratat în partea de est a munților Urali. Acesta conținea acorduri pentru vizite de inspecție ale unor grupuri de experți, prima având loc în septembrie 1996.

Alianța acordă de asemenea o importanță considerabilă implementării paralele a Actului final al negocierilor asupra specializării personalului din forțele armate convenționale din Europa. Negocierile privind acest act între părțile la Tratatul CFE au început în noiembrie 1990. Acordurile asupra cărora s-a convenit la data de 6 iulie 1992 sta bilesc plafoanele puterii militare.

VERIFICAREA SI APLICAREA ACORDURILOR PRIVIND CONTROLUL ARMAMENTELOR

În 1990, Consiliul Atlanticului de Nord a creat un Comitet de coordonare a verificării însărcinat să coordoneze activitățile membrilor

Alianței în materie de verificare și de aplicare a acordurilor privind posesia de armamente convenționale și de dezarmare în general și Tratatul CFE în particular. Acest Comitet asigură schimbul de informații între țările Alianței cu privire la programele de inspectare și la toate problemele referitoare la verificare și aplicare. El supervizează, de altfel, crearea și exploatarea unei baze de date centrală pentru verificare, care se află la sediul NATO și în care sunt păstrate datele provenind în urma tuturor schimburilor de informații relative la CFE, precum și din obligațiile atestate de reducere și din rapoartele asupra altor inspectii. El exercită aceeași funcție pentru activitățile desfășurate de autoritățile militare ale NATO pe baza inspectiilor - de exemplu stabilirea ca urmare a procedurilor comune pentru misiunile pe teren sau organizarea de stagii de verificare NATO - și furnizează direcțiile necesare în această privință. Comitetul servește, de asemenea, drept cadru pentru consultările între aliați cu privire la respectarea acordurilor încheiate și la problemele conexe.

Comitetul de coordonare a verificării constituie de asemenea centrul consultărilor, al coordonării și al schimbului de experiență între aliați cu privire la activitățile relative la aplicarea Documentului de la Viena din 1994 al CSCE. Printre acestea figurează vizitele de evaluare, inspectiile sau vizitele la bazele aeriene și observările exercițiilor și a altor activități militare. Trebuie semnalată totuși diminuarea sensibilă a numărului de exerciții de mare anvergură.

Din 1992, Comitetul de coordonare a verificării nu a încetat să lărgască cooperarea cu țările Europei centrale și de est pentru aplicarea Tratatului CFE. Seminariile cu partenerii pe care i-a primit la sediul NATO au ajutat în studierea măsurilor care puteau fi luate în comun, astfel încât numeroase activități sunt astăzi efectuate în comun, printre care inspectiile asupra instalațiilor militare, operațiunile de supraveghere și atestarea reducerilor efectuate de către echipele multinaționale.

Comitetul a realizat stagii de verificare destinate partenerilor de cooperare, cărora el a hotărât să le permită accesul la baza de date de verificare a NATO (VERITY).

În ianuarie 1996, mandatul Comitetului a fost modificat, Consiliul Atlanticului de Nord adăugând acestuia sprijinirea activităților desfășurate de OSCE în domeniul posesiei de armamente în fosta Iugoslavie. Comitetul trebuie, de asemenea, să ajute la aplicarea dispozițiilor Acordului de la Dayton referitoare la posesia de armamente având ca sarcini planificarea inspectiilor, instruirea inspectorilor și gestiunea datelor.

Teoria și practica verificării

În era noastră, pacea și stabilitatea necesită dispoziții care să permită garantarea verificării modului în care sunt aplicate acordurile de posesie de armamente. Sporirea încrederei vizată prin controlul de armamente nu poate fi realizată decât dacă toate părțile interesate sunt convinse că acordurile sunt aplicate în mod autentic după cum a fost convenit. Acesta este și motivul pentru care elaborarea și aplicarea dispozițiilor potrivite pentru verificare fac parte integrantă din concepția NATO asupra securității.

În domeniul posesiei de armamente mai ales doi factori au contribuit în mod esențial la îmbunătățirea securității europene și anume succesul aplicării, începând cu 1992, a “Tratatului privind forțele armate convenționale în Europa” (Tratat CFE) și aplicarea măsurilor de încredere și de securitate (MDCS) prevăzute de Documentele de la Viena din 1992 și 1994. În ambele cazuri, acordurile au la bază un schimb larg de informații și comportă dispoziții detaliate de verificare.

Verificarea poate fi definită ca supraveghere reciprocă, de către diferite state, a acordurilor pe care le-au încheiat împreună cu privire la forțele lor armate sau la armamentele și activitățile lor. Măsurile de verificare permit verificarea modului în care sunt respectate acordurile și, în special, verificarea dacă nivelul de forțe notificat autorității competente este conform cu dispozițiile stabilite și că reducerile și limitările de armamente aprobate sunt observate.

Obiectivul principal este deci de a preveni sau identifica cât mai devreme orice încălcare a unui tratat sau acord și de a împiedica ca aceasta să nu degenereze în problemă politică sau strategică. Verificarea modului în care sunt respectate acordurile în cooperare cu alte părți interesate sporește de asemenea transparența și promovează înțelegerea și încrederea reciprocă, fiind vorba de intențiile diferitelor părți la un acord.

Prin urmare, verificarea face parte integrantă din controlul colectiv de armamente și constituie un instrument indispensabil succesului acestuia. Ea se efectuează în mod deschis pe baza consimțământului statului respectiv și a voinței acestuia de a furniza informații și de a coopera cu celelalte părți. Măsurile de verificare “încrucișate” și reciproce întăresc convingerea că puterea militară nu va fi utilizată în mod abuziv. Verificarea a devenit deci o sarcină din ce în ce mai importantă în cadrul politicii de securitate și element de bază în procesul politic de întărire a încrederii și securității.

În practică, verificarea implică încă o comparație empirică între datele furnizate de părțile la acord (de exemplu cu privire la capacitățile și

activitățile militare, la desfășurarea și planificarea acestora) și situația reală de pe teren. Această comparație se face prin intermediul controalelor directe efectuate cu ocazia vizitelor de evaluare curente sau a inspecțiilor efectuate la fața locului, precum și prin supravegherea schimbărilor și printr-un proces de evaluare permanentă. Acordurile referitoare la controlul de armamente comportă un ansamblu de obligații de notificare, de drepturi de inspecție și de proceduri de verificare care permit executarea măsurilor prevăzute.

Principiul verificării respectării acordurilor privind controlul de armamente fost consacrat pentru prima dată în Documentul de la Stockholm din 1986 referitor la măsurile de încredere și de securitate. Adesea, principalele tratate și acorduri privind controlul de armamente încheiate înainte de această dată nu enunțau reguli sau dispoziții explicite în materie de verificare. Primul acord privind controlul de armamente în care figurau procedurile de supraveghere riguroase acceptate de cele două părți erau Tratatul între Statele Unite ale Americii și Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice privind eliminarea bombelor lor cu rază medie sau scurtă de acțiune (Tratatul INF) intrat în vigoare la data de 1 iunie 1988. Acest acord, demonstrându-și eficacitatea prin regimul de verificare pe care îl prevedea, a servit ca model pentru dispozițiile Documentelor de la Viena și ale Tratatului CFE în materie de verificare.

Verificarea aplicării Tratatului privind forțele armate convenționale în Europa (CFE).

Tratatul privind CFE, din 19 noiembrie 1990, este un acord global care constrânge juridic controlul de armamente convenționale. Obiectivul său este de a reduce dezechilibrele existente în cadrul sistemelor de arme convenționale de importanță majoră în Europa astfel încât să fie eliminate mijloacele de a lansa un atac surpriză sau o ofensivă de mare anvergură pe acest continent. Dispozițiile sale de bază referitoare la reducerile de armamente și la limitele maxime, sau "plafoanele", pe care le stabilește pentru armamentele convenționale conțin reguli de verificare detaliate bazate pe un sistem practic de comunicare a informațiilor pertinente.

Tratatul CFE a intrat în mod oficial în vigoare la data de 9 noiembrie 1992, după ratificarea sa de către toate statele semnatare. Într-adevăr, anumite elemente din Tratat făceau obiectul unei aplicări provizorii începând cu iulie 1992, tocmai pentru a permite punerea în practică a procedurilor de verificare. În momentul semnării sale, 22 de state erau părți la Tratatul CFE; toate aceste state erau membre NATO sau ale Organizației Tratatului de la Varșovia. În urma schimbărilor politice care au survenit în

Europa în acea perioadă, numărul statelor semnatare a ajuns la 30. Pentru două grupuri de state, Tratatul CFE a stabilit plafoane globale egale pentru indicatori specifici de echipament militar. Pentru fiecare grup, nivelurile globale de echipamente în Europa au fost limitate la 20.000 de tancuri, 30.000 de vehicule de luptă, 20.000 de piese de artilerie, 6.800 avioane de luptă și 2.000 elicoptere de atac. Pe lângă plafoanele globale, au fost prevăzute sub-limite regionale. Obiectivul era de a reuși o corelație echilibrată a forțelor de pe teren în Europa centrală și celea din regiunile de flanc (nord și sud) ale NATO. În categoriile astfel vizate, orice echipament care depășește limitele globale sau regionale trebuia să facă obiectul unei "reduceri", adică să fie distruse/retrase din uz/acțiune sau transferat în afara zonei de aplicare a Tratatului.

Verificare Tratatului CFE se bazează pe 3 piloni principali: schimbul de informații, obligația de reducere și un regim de verificare. Fiecare din cele 30 de state părți la Tratat trebuie să furnizeze anual celorlalte state datele care inventariază dotările din sistemele de arme reduse prin Tratat și care indică amplasarea acestor sisteme, precum și numărul și felul acestora. În decursul a 40 de luni de la intrarea în vigoare a Tratatului, fiecare stat parte era obligat să reducă orice dotare care depășea plafoanele aprobate. Fiecare are dreptul de a proceda la inspecții și obligația de a le accepta, cu caracter de reciprocitate.

Protocolul privind inspecția, care enunță dispozițiile aplicabile în acest domeniu, permite inspectorilor din statele semnatare să proceda la inspecții asupra instalațiilor unde se află sistemele de arme de importanță majoră, să efectueze "Inspecții de neîncredere" în întreaga zonă de aplicare a Tratatului inclusiv la instalațiile non-militare și de a efectua "Inspecții de supraveghe a reducerii" sistemelor de arme care depășesc limitele stabilite în Tratat. Frecvența inspecțiilor la care trebuie să se aștepte un stat parte depinde de numărul de unități, de depozitele sau de locurile de reducere (numite "obiecte de verificare") aflate pe teritoriul său unde sunt deținute echipamentele stabilite prin Tratat.

Pe durata unei inspecții pe teren, o echipă pe teren compusă din 9 persoane compară echipamentele declarate ale locului sau ale instalației ce sunt inspectate cu echipamentele existente în acel moment. Echipa de inspecție nu anunță locul unde vor interveni decât cu câteva ore înainte. Se poate, prin urmare, exclude orice disimulare a unui caz de nerespectare a Tratatului sau de abatere de la dispozițiile sale.

Fiind vorba de inspecții ale reducerilor, echipele multinaționale se prezintă la locul de reducere în două rânduri: la începutul oricărui proces de

reducere, pentru a întocmi un inventar al echipamentelor care trebuie eliminate, apoi la finalul procesului, pentru a face comparațiile necesare cu inventarul inițial odată ce procesul de eliminare a fost încheiat.

Inspecțiile obiectivelor naționale de verificare, inspecțiile de neîncredere și supraveghere a reducerilor sunt efectuate în paralel. Până în prezent, nici una din inspecțiile efectuate nu a scos în evidență diferențe notabile între informațiile declarate și echipamentele existente care ar indica o încălcare deliberată a dispozițiilor Tratatului CFE.

Măsurile de încredere și de securitate - Documentul de la Viena din 1994

Aplicarea Tratatului CFE, care constituie deja o reușită a fost completată prin măsuri de încredere și de securitate stipulate în Documentul de la Stockholm (1986). Aceste măsuri au fost schițate în Documentele de la Viena din 1992 și 1994 și verificările au arătat că ele au fost aplicate corect. Documentul de la Viena din 1994 prevede un ansamblu de măsuri complementare acceptate de 54 de state membre ale OSCE, care susțin și completează regimul de verificare mai riguroasă al Tratatului CFE. Documentul de la Viena este studiat în mod constant, pentru ca aceste dispoziții să poată fi evaluate și adaptate evoluției situației.

Măsurile stipulate în Documentul de la Viena, care sunt în același timp importante din punct de vedere militar și constrângătoare pe plan politic, sunt întărite prin dispoziții adecvate în materie de verificare. Acestea prevăd în special:

- un schimb anual de informații global. Acest schimb se referă la informațiile relative la forțele armate și la organizarea lor, sistemele de arme și echipamentele de importanță majoră și amplasamentele prevăzute, precum și planificarea apărării, bugetele militare și nivelul efectivelor țărilor;
- verificarea de tip aleatoriu a acestor informații prin “vizite de evaluare” în unitățile implicate;
- inspecții ale activităților militare notificabile;
- vizite ale observatorilor al căror rol consistă în a se asigura că măsurile care urmează au fost aplicate/respectate.

Activitățile în cooperare relative la verificare

În 1993, NATO a lansat un program de cooperare intensificat care își propune să ofere statelor Europei de est sau partenerilor la cooperare părți la Tratatul CFE posibilitățile de a stabili o coordonare, o cooperare și o participare practice cu țările NATO pentru aplicarea Tratatului. Cu ocazia

unui seminar cu partenerii de cooperare desfășurat în ianuarie 1993 la sediul NATO, țările aliate au invitat partenerii să înceapă să participe la activitățile unui anumit număr de echipe de inspecție mixte multinaționale, efectuate de către țărilor membre ale NATO. Pentru ca dispozițiile Tratatului să fie aplicate în mod corect pe aceeași bază, țările partenere au fost invitate de asemenea să asigure instruirea inspectorilor în cadrul unor stagii organizate de NATO. Astăzi le sunt adresate în mod regulat invitații să participe la inspecții mixte.

Echipele aliate au efectuat mai mult de 1000 de inspecții cu scopul de a verifica dotările declarate cu echipamente interzise prin Tratatul CFE. Inspectori provenind din 14 țări partenere ale Tratatului CFE au luat parte la aceste activități iar inspectorii NATO au participat la mai mult de 100 de inspecții în Europa centrală și de est, în cadrul echipelor conduse de țările partenere. Mai mult de 200 de inspectorii din țările aliate și partenere au urmat stagiile pentru inspectorii și însoțitorii la școala NATO de la Oberammergau (a se vedea cap.13) iar mulți au participat la seminariile și atelierile de verificare.

«Cer deschis»

Printre celelalte elemente importante din domeniul controlului armamentelor care au permis o mai mare transparență și au întărit încrederea în sectorul militar se numără acordurile încheiate în martie 1992 cu privire la un Tratat «Cer deschis», care autorizează, conform principiului reciprocității, survolarea teritoriului statelor părți. Alianța sprijină puternic ratificarea rapidă a acestui Tratat de către cele 28 de țări care l-au semnat.

Tratatul «Cer deschis» urmărește să sporească încrederea, să faciliteze verificarea modului în care acordurile prezente sau viitoare privind controlul armamentelor sunt respectate și să mărească capacitatea de detectare rapidă și de gestionare ulterioară a crizelor autorizând, potrivit principiului reciprocității, survolarea teritoriului statelor părți.

Tratatul care încă nu a intrat în vigoare, are ca scop fundamental garantarea faptului că nici o activitate militară îndreptată împotriva securității altor state nu are loc pe teritoriul unui stat parte. Conform prevederilor acestuia este permisă efectuarea liberă de zboruri de observare deasupra oricărui teritoriu al fiecărui stat participant de mai multe ori pe an, în funcție de cotele de zbor respective, utilizând diferite tipuri de capturi menționate în Tratat.

Coordonarea activităților de verificare

Este responsabilitatea fiecărui stat suveran să se asigure de aplicarea prevederilor referitoare la verificare și să aprecieze respectarea tratatelor și a acordurilor al căror semnatar este. Oricum, dat fiind amploarea și complexitatea lor, procesele de verificare nu pot fi efectuate de statele acționând individual. Nici o țară nu poate să garanteze singură că toate părțile respectă prevederile diferitelor acorduri. Sunt prin urmare necesare schimbul de informații și coordonarea activităților astfel încât să i se ofere fiecărei țări o viziune completă asupra tuturor măsurilor de verificare aplicate de celelalte. Acest lucru permite, de altfel, tuturor statelor implicate să aibă un profit maxim din activitățile lor naționale de verificare și să reducă costul acestora.

Astfel, Consiliul Atlanticului de Nord a fost determinat să ia în 1990 decizia de a crea un Comitet de coordonare a verificării (VCC), însărcinat să coordoneze activitățile tuturor membrilor Alianței în materie de verificare și de aplicare a acordurilor privind posesia de armamente convenționale în general, și a Tratatului CFE în particular. Rolul Comitetului este descris anterior în prezentul capitol.

Obiectivele pentru viitor

Rezultatele controlului armamentelor și ale verificării în cooperare nu sunt încă integral garantate. Supravegherea, conform principiului reciprocității, asupra forțelor armate și a sistemelor de arme, inclusiv adaptarea și desăvârșirea procedurilor pentru a ține seama de evoluția contextului de securitate, rămâne un element esențial al politicii NATO în materie de controlul armamentelor. Fiind vorba de verificare, obiectivul general este acela de a face astfel încât procesul să fie destul de bine stabilit pentru a se putea desfășura cu eficiență chiar în caz de criză.

CONTROLUL ARMELOR NUCLEARE SI PROVOCARILE PROLIFERARII

Provocările proliferării

În ceea ce privește controlul armelor nucleare, Alianța urmărește să garanteze securitatea cu un nivel de arme nucleare reprezentând minimum necesar prezervării păcii și stabilității.

NATO însăși nu este parte la acordurile privind posesia de arme nucleare care sunt tratate pe o bază individuală sau bilaterală. Cu toate acestea, Alianța se interesează foarte de aproape de succesul aplicării lor.

Aplicarea Acordului START I, care, în iulie 1991, prevedea o reducere a ordinului cu 30% din forțele strategice ale Statelor Unite și ale Uniunii Sovietice, și intrarea în vigoare a Acordului START II, semnat în ianuarie 1993, sunt elemente cheie ale posesiei de arme nucleare. Odată transpus în practică, Tratatul START II va avea ca efect eliminarea rachetelor balistice intercontinentale cu baza de lansare la sol (ICBM) și reducerea cu două sferturi a nivelurilor actuale de arme nucleare strategice.

Retragerea din Europa a armelor nucleare tactice americane cu lansare terestră și maritimă s-a încheiat în iulie 1992. Franța și Marea Britanie și-au redus și ele arsenalele nucleare. Trebuie semnalat de asemenea transferarea armelor nucleare tactice ale fostei Uniuni Sovietice pe teritoriul Rusiei, cu scopul lichidării acestora care s-a terminat în mai 1992.

Tările membre NATO au susținut fără rezervă Protocolul de la Lisabona încheiat în mai 1992 între Statele Unite și cele patru state ale fostei Uniuni Sovietice care dispun de arme nucleare pe teritoriul lor (Belarus, Kazakhstan, Rusia și Ucraina), prin care acestea se angajează să aplice împreună prevederile Tratatului START I. În calitate de state fără arme nucleare în dotare, Belarus, Kazakhstan și Ucraina au aderat la Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare (TNP).

În 1995, TNP a fost prelungit necondiționat și pe termen nedefinit, ceea ce reprezintă rezultatul multor ani de eforturi ale aliaților. În scurt timp, au fost depășite alte mari etape prin Tratatul de interdicere completă a testelor (CTBT) care a fost deschis cu semnarea în septembrie 1996 și Convenția cu privire la armele chimice intrată în vigoare în aprilie 1997. Guvernele țărilor NATO și-au afirmat în mod constant sprijinul pentru aceste acorduri și pentru alte măsuri importante privind nonproliferarea și dezarmarea și ele preconizează cu ardoare intrarea rapidă în vigoare a CTBT și a Tratatului START II.

Controlul de arme nucleare și prevenirea proliferării acestora constituie subiecte majore ale preocupărilor Alianței la fel ca și prevenirea proliferării armelor biologice și chimice. Răspunsul NATO la provocările pe care aceste arme, numite în general arme de distrugere în masă (WDM) sau arme NBC (nucleare, biologice și chimice) face parte integrantă din adaptarea permanentă a Alianței la noul context de securitate.

La Summit-ul din ianuarie 1994, șefii de stat și de guvern din țările membre NATO au recunoscut în mod oficial că proliferarea armelor de distrugere în masă și a vectorilor lor reprezintă o amenințare la adresa

securității și au afirmat că rezolvarea acestei probleme este importantă. În acest sens, ei au decis să intensifice și să multiplice ansamblul activităților politice și eforturilor NATO de apărare împotriva proliferării. Primul rezultat al acestei decizii a fost Cadrul de orientare al Alianței, difuzat cu ocazia reuniunii la nivel ministerial a Consiliului Atlanticului de Nord de la data de 9 iunie 1994, care reprezintă o expunere generală concepției NATO în domeniu

Ca și cazul altor provocări și riscuri la adresa securității cu care Alianța se confruntă în prezent și spre deosebire de ceea ce exista în trecut, orice amenințare cauzată de WMD prezintă aspecte multiple, are un caracter multidirecțional și greu de prevăzut și de evaluat. În 1996, miniștrii de externe ai țărilor NATO au reafirmat că proliferarea armelor nucleare, biologice și chimice și a vectorilor lor reprezintă un motiv de serioasă preocupare pentru NATO, căci poate constitui o amenințare directă la adresa securității internaționale. Trebuie avute în vedere în mod deosebit riscurile în creștere de proliferare din afara zonei NATO, rolul pe care îl joacă în acest context fumizorii de tehnologie NBC, pericolele constante pe care transferurile ilicite de WMD și de materii conexe, precum și instabilitățile politico-militare și viitoarele tendințe tehnologice din domeniul ADM

Aspecte politice

Fiind vorba de aceste riscuri și de modalitatea de a le răspunde acestora, principalul obiectiv al Alianței este acela de a împiedica proliferarea sau, dacă aceasta se produce, de a-i răsturna evoluția printr-o acțiune diplomatică. NATO susține activitățile desfășurate în celelalte foruri și instituții internaționale cu scopul de a atinge aceste obiective.

Grupul politico-militar la nivel înalt cu privire la proliferare (SGP) a fost creat de Consiliul Atlanticului de Nord pentru a trata aspectele politice ale concepției NATO cu privire la proliferare. SGP a statuat în planurile politicii, securității și economiei, un ansamblu de factori susceptibili să influențeze proliferarea. De asemenea, el a inventariat instrumentele politice și economice care să permită prevenirea proliferării sau să răspundă acesteia. Grupul continuă să evalueze problemele proliferării în zonele geografice care interesează în mod deosebit Alianța, discutând mai ales evoluțiile înregistrate în zona din proximitatea teritoriului NATO.

De altfel, acesta organizează dezbateri și schimbă informații cu privire la programele bilaterale ale aliaților care vizează retragerea și lichidarea VMD în Rusia, Ucraina, Belarus și în Kazakhstan.

SGP și-a concentrat activitățile pe probleme politice cotidiene cu scopul de a contribui la aplicarea și întărirea normelor și acordurilor internaționale în domeniile posesiei de armament, dezarmării și non-proliferării. El a accentuat consecințele grave ale tentativelor de achiziționare de WMD ale anumitor țări și necesitatea respectării normelor internaționale în materi de non-proliferare. El a subliniat totodată importanța creării unui climat de încredere și de securitate pentru a diminua tensiunile regionale și pentru a reduce toate instigările de a achiziționa arme VMD.

SGP organizează în mod constant consultări cu țările partenere, mai ales reuniuni cu Rusia și Ucraina, în configurație "16+1", cu scopul de a favoriza o înțelegere și o abordare comune a problemei proliferării. De asemenea, în cadrul Dialogului NATO cu privire la Marea Mediterană sunt comunicate țărilor participante, informații referitoare la concepția Alianței cu privire la riscurile ridicate de proliferarea armelor ADM.

Aspecte relative la apărare

Dat fiind că acțiunea politică desfășurată pentru a împiedica proliferarea nu va fi poate întotdeauna încununată cu succes, Alianța se ocupă, de asemenea, de riscurile proliferării în planul apărării, cu scopul de a putea garanta securitatea tuturor țărilor sale membre, în pofida pre-existenței amenințării cu utilizarea sau a utilizării de arme NBC. Dispozitivul militar al NATO este conceput pentru a demonstra coeziunea Alianței, pentru a avea un efect liniștitor și a prezerva libertatea de acțiune a NATO în fața riscurilor proliferării. Acest dispozitiv trebuie să comunice în mod clar oricărui agresor potențial că Alianța nu va ceda pr esiunii exercitate prin amenințarea cu folosirea sau utilizarea armelor NBC și că este capabilă să răspundă în mod eficient amenințărilor care vor plana asupra securității sale.

Grupul principal militar pentru proliferare (DGP) a fost creat de Consiliul Atlanticului de Nord pentru a fie examinate capacitățile militare necesare descurajării proliferării armelor NBC și a amenințării cu folosirea sau utilizarea unor astfel de arme, și pentru a proteja populațiile, teritoriul și forțele țărilor NATO. Pornind de la o primă evaluare globală a riscurilor, DGP a inventariat un anumit număr de principii de bază, precum și o gamă de mijloace cerute de susținerea dispozitivului de apărare al NATO în fața riscurilor de proliferare. S-a ajuns la următoarele concluzii:

- Capacitățile militare globale ale Alianței sprijină și completează acțiunea desfășurată la nivel internațional pentru stoparea proliferării. Menținând un potențial militar eficient, Alianța arată fără echivoc că

ia în serios riscurile proliferării, că refuză cu hotărâre să se lase intimidată de amenințările pe care ADM le prezintă și ajută la întărirea normelor de luptă împotriva proliferării adoptate la nivel internațional. Mijloacele militare colective ale Alianței contribuie toate la deprecierea armelor de distrugere în masă, făcând achiziționarea sau utilizarea acestora mai puțin interesantă și mai costisitoare;

- Dispozitivul global de descurajare al Alianței cu privire la amenințările referitoare la proliferări este întărit prin adăugarea la componentele sale nucleare a unei combinații adecvate de capacități convenționale de răspuns cu forme pasive și active de apărare, precum și cu mijloace eficiente de informare și supraveghere. Acest ansamblu contribuie într-o bună măsură la prevenirea proliferării, ceea ce constituie obiectivul fundamental al Alianței.

DGP a formulat recomandări vizând îmbunătățirea capacității Alianței de a face față riscurilor proliferării, bazându-se pe capacitățile militare specifice. Recomandările sale au fost aprobate de miniștrii apărării în 1996 și un plan detaliat de acțiune, a fost adoptat cu această ocazie pe termen cât mai scurt, prevăzând, în special pentru aliații implicați, stabilirea de obiective pentru forțe.

Ulterior au fost elaborate și aprobate obiectivele pentru forțele complementare punând accent în mod deosebit pe întărirea protecției forțelor desfășurate și pe ameliorarea mijloacelor de apărare împotriva armelor biologice. În prezent, obiectivele de forțe privind riscurile proliferării sunt recunoscute ca făcând parte integrantă din procesul de planificare a apărării colective a Alianței și sunt luate în calcul în procedurile de întocmire a planurilor de forțe.

Capitolul 7

POLITICA SI LUAREA DE DECIZII

Politica de consens și luarea în comun de decizii

Gestionarea crizelor

Dimensiunea apărării

Politica nucleară

Cooperarea economică

Informarea publicului

POLITICA CONSENSULUI SI LUAREA DE DECIZII COMUNE

Intr-o alianță formată din state suverane independente, atitudinea acestora nu poate fi definită și aplicată decât dacă fiecare din guvernele țărilor membre este informat complet cu privire la marile direcții și la intențiile celorlalți, precum și referitor la principiile care le inspiră. Din acest motiv consultările politice trebuie să aibă loc în mod regulat, cu precădere pe baza dezbaterilor, înainte ca țările să ia decizii.

Consultarea politică în cadrul NATO a început în mod sistematic încă de la prima reuniune a Consiliului în septembrie 1949, la scurt timp după intrarea în vigoare a Tratatului Atlanticului de Nord. De atunci, a fost întărită și adaptată noilor evoluții. Forumul principal de consultare politică rămâne Consiliul. Reuniunile sale se desfășoară cu un minim de formalism, iar discuțiile din cadrul acestora sunt deschise și directe. Secretarul general, în calitatea sa de președinte, joacă un rol important în deliberările acestuia și este principalul reprezentant și purtătorul de cuvânt, atât în contactele cu diferite guverne, cât și față de vis-a-vis de opinia publică.

Consultări regulate au loc, de asemenea și în cadrul altor instanțe, toate împuternicite de Consiliu, Comitetul politic la nivel înalt, și la alte niveluri, Grupul de coordonare a direcțiilor orientărilor, grupurile de experți regionali, grupuri politice ad hoc de lucru, Grupul consultativ al politicii atlantice și alte comitete speciale au de jucat un rol direct pentru a facilita consultarea politică și toate joacă un rol direct în facilitarea consultării politice între guvernele țărilor membre. Ca și Consiliul, ele sunt ajutate în activitățile lor de Secretariatul internațional, stabilit de Secretarul General al NATO și de Statul Major militar internațional, care acționează sub autoritatea directorului său și este însărcinat să sprijine prin intermediul acestuia activitățile Comitetului militar.

Consultarea politică între membrii Alianței nu vizează numai evenimentele care se desfășoară în zona Tratatului Atlanticului de Nord, căci, din ce în ce mai mult, acele evenimente care se produc în afara acestei zone au implicații pentru Alianță, și figurează deci pe agenda Consiliului și a comitetelor subordonate. Mecanismul consultativ al Alianței este cu ușurință disponibil și larg utilizat de țările membre în astfel de cazuri, chiar dacă NATO ca alianță nu este în mod direct vizată. Consultarea le permite acestora să stabilească în mod rapid domeniile în

care o acțiune coordonată poate fi întreprinsă în interesul securității și al stabilității.

Necesitatea de a se consulta nu se limitează numai la problemele politice. Consultări serioase se desfășoară și în alte domenii. Procesul este continuu și se desfășoară, atât în mod informal cât și formal, cu un număr redus de amânări și inconveniente, datorită prezenței celor 16 delegații naționale la sediul NATO. El permite, la nevoie, reunirea rapidă a reprezentanților tuturor guvernelor implicate, cu scopul unor dezbateri intense cu privire la probleme deosebit de importante sau urgente.

Consultarea în cadrul Alianței îmbracă forme multiple. La nivelul de bază, este vorba de un simplu schimb de puncte de vedere și de informații. La un alt nivel, ea constă în a comunica măsurile sau deciziile pe care guvernele le-au luat deja sau se pot declara dispuse să le ia și care au implicații directe sau indirecte asupra intereselor alianților. Ea poate, de asemenea, să servească drept notificare prealabilă cu privire la măsurile sau deciziile care trebuie să fie reținute de guverne, cu scopul ca acestea să poată primi aprobarea sau să facă obiectul observației din partea altor țări. Ea poate include dezbateri vizând obținerea unui consens cu privire la politicile care vor fi adoptate sau la măsurile care vor fi luate în paralel. În fine, ea este menită să permită țărilor membre să ajungă la acorduri colective sau la acțiunile de ansamblu ale Alianței.

Consultări cu privire la probleme politice pertinente au de asemenea loc în mod regulat cu țările partenere în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (CPEA), precum și cu Rusia, în principal în cadrul Consiliului Permanent Comun NATO-Rusia (CCP), cu Ucraina, în cadrul Comisiei NATO-Ucraina, și cu participanții la Dialogul Mediteranean NATO în cadrul Grupului de cooperare mediteraneană. Principiile de funcționare ale acestor instanțe se inspiră din acelea care stau de multă vreme la baza consultărilor din cadrul Alianței propriu-zise și consultările se desfășoară cu aceeași deschidere și în același spirit de cooperare. Rolul fiecăreia din aceste instituții este descris mai detaliat în alte capitole. În final, consultările dintre NATO și oricare participant activ la Parteneriatul pentru Pace sunt prevăzute pentru cazul în care acest partener ar percepe o amenințare directă la adresa integrității sale teritoriale, a independenței sale politice sau a securității sale.

Bazându-se în luarea de decizii comune pe principiul consensului, membrii Alianței protejează experiența și concepțiile individuale, beneficiind de mecanisme și proceduri care le permit să acționeze în comun într-un mod rapid și decisiv, atunci când circumstanțele cer acest

lucru. Datorită consultărilor și schimburilor zilnice de informații, reprezentanții țărilor pot, dacă este nevoie, să se reunească în termen scurt, adesea cunoscând deja preocupările respective ale acestora, pentru a adopta direcții comune.

În caz de necesitate, ei se străduiesc să depășească divergențele dintre țările lor, pentru ca să poată fi întreprinse acțiuni comune cu toată forța conferită de deciziile adoptate de toate guvernele țărilor membre. Aceste decizii traduc prin urmare voința comună a țărilor de a le pune integral în practică. Astfel se conferă forță și credibilitate deciziilor care pot fi dificile din punct de vedere politic sau care se lovesc de exigențe contradictorii în materie de resurse.

Toate țările membre ale NATO participă din plin la cooperarea politică din cadrul Alianței și sunt de asemenea atașate prevederilor Tratatului Atlanticului de Nord, și în special angajamentului reciproc enunțat de articolul 5 - considera un atac armat îndreptat împotriva uneia sau mai multor părți ca fiind un atac îndreptat împotriva tuturor - care simbolizează caracterul indivizibil al securității lor.

Modul în care a evoluat Alianța permite totuși să se țină seama de variațiile nevoilor și politicilor țărilor membre în cadrul Alianței. Această suplețe se manifestă în diferite moduri. Diferențele uneori pot să se refere în mare parte la aspecte legate de procedură și nu suscită în acest caz nici o dificultate. Islanda, de exemplu, nu dispune de forțe armate și dacă vrea, se lasă reprezentată în instanțele militare ale NATO de un civil. În alte cazuri, diferențele privesc mai mult aspecte legate de fond. Franța membru fondator al Alianței în 1949, s-a retras din structura militară integrată a NATO în 1966, rămânând membră cu drepturi depline a structurilor politice ale acesteia. Spania aderase la Alianță în 1982, dar potrivit rezultatelor unui referendum național organizat în 1986, rămăsese în afara structurii militare integrate a Alianței.

La Summitul de la Madrid, din 1997, Spania a anunțat că este dispusă să participe activ la noua structură de comandă a Alianței, după ce se va conveni asupra acesteia. În decembrie 1997, a apărut un acord cu privire la noua structură de comandă, în general, și cu privire la felul, numărul și amplasamentul cartierelor generale în particular.

În comunicatele acestora de sfârșit de an, miniștri de externe și ai apărării și-au exprimat satisfacția la ideea că Spania va lua parte la noua structură militară și la noua structură de comandă asupra căreia se convenise recent.

De asemenea, pot exista diferențe între țările membre ale NATO pornind de la situația lor geografică, politică, militară sau constituțională. De exemplu, participarea Norvegiei și a Danemarcei la dispozițiunile militare ale NATO, trebuie să respecte legislația acestor țări, care nu autorizează staționarea armelor nucleare sau de forțe străine pe teritoriul național pe timp de pace. Intr-un alt context, se poate ca aranjamentele militare elaborate la nivel regional să determine intervenția numai a forțelor țărilor direct interesate sau în măsură să participe în zona unde se desfășoară o astfel de activitate. Este cazul, mai ales, al unităților furnizate de unele țări Forței Mobile a ACE și Forțelor Navale Permanente ale NATO (a se vedea cap 12).

GESTIONAREA CRIZELOR

Gestionarea crizelor, așa cum este ea înțeleasă azi, reprezintă un nou mod de abordare a securității în cadrul Alianței. Ținând seama de natura total diferită a riscurilor cu care NATO se confruntă, gestionarea crizelor de către Alianță are în prezent la bază trei elemente care se susțin reciproc, dialogul, cooperarea cu alte state și menținerea capacității de apărare colectivă a NATO. Toate aceste elemente sunt concepute astfel încât crizele care afectează securitatea euro-atlantică să poată fi evitate sau rezolvate în mod pașnic.

Consultarea între țările membre NATO joacă un rol fundamental în gestionarea crizelor și are o importanță deosebită în perioadele de tensiune și criză. În astfel de situații, trebuie ca guvernele statelor membre să poată să se consulte imediat și în mod permanent, pentru ca deciziile rezultate de pe urma unui consens să poată fi adoptate în mod rapid cu privire la măsurile ce vor fi luate în domeniul politic, pe plan militar și în ceea ce privește situațiile de urgență din domeniul civil.

Astfel consultarea intensivă necesară se efectuează în principal în cadrul Consiliului și al Comitetului de planificare a apărării, care sunt asistate de Grupul de coordonare a politicilor, Comitetul politic, Comitetul militar și Înaltul Comitet pentru planificarea în situații de urgență civilă. De asemenea, mai pot intervenii, în caz de necesitate, și alte comitete ale NATO. Practicile și procedurile care trebuie prin urmare să fie aplicate constituie dispozitivul de gestionare a crizelor. Mijloacele materiale cerute Alianței de proces, și în special sistemele de telecomunicații, sunt asigurate de Centrul de situații al NATO, care

funcționează 24 de ore din 24. La intervale regulate sunt organizate exerciții comune cărora li se asociază capitalele naționale și Comandamentele NATO. Acestea au ca obiectiv testarea și perfecționare procedurilor de gestionare a crizelor. Comitetul Operațiunilor și al Exercițiilor Consiliului (COEC) este acela care coordonează aranjamentele, procedurile și mijloacele utilizate pentru gestionarea crizelor, precum și pregătirea și modul de desfășurare al exercițiilor organizate în acest domeniu și care coordonează, de asemenea, activitățile de gestionare a crizelor împreună cu țări partenere.

Dat fiind importanța contribuției țărilor partenere în această direcție, gestionarea crizelor este în același timp unul din domeniile de activitate stabilite în cadrul Programului de lucru al Parteneriatului pentru Pace și figurează în programele individuale de parteneriat. Activitățile prevăzute cuprind expuneri și consultări, stagii de gestionare a crizelor, participarea statelor partenere la un exercițiu anual de gestionare a crizelor la nivel NATO și elaborarea unor documente generice privind gestionarea crizelor destinate țărilor partenere. Gestionarea crizelor este de asemenea considerată ca fiind un domeniu de consultare și cooperare în cadrul Actului fondator privind relațiile bilaterale, cooperare și securitate dintre NATO și Federația Rusă, precum și în cadrul Cartei de parteneriat specifice între NATO și Ucraina (a se vedea cap 4).

DIMENSIUNEA DE APARARE

Planificarea apărării NATO se bazează pe principiile fundamentale ale securității colective în ansamblul ei, solidaritatea politică între țările membre, întărirea colaborării și a legăturilor între ele, în toate domeniile în care cooperarea servește interesele tuturor și ale fiecăruia în parte, repartitia rolurilor și responsabilităților și recunoașterea angajamentelor reciproce, și voința hătărârea comună de a menține un număr suficient de forțe armate care să sprijine strategia și politica Alianței.

În contextul politic și strategic actual al Europei, mai mult decât în trecut, Alianța nu va reuși să mențină pacea și să prevină războiul decât dacă practică eficient o diplomatie preventivă și o gestionare a crizelor care amenință securitatea. Aspectele politice, economice, sociale și de mediu ale securității și stabilității capătă deci o importanță din ce în ce mai mare.

Dimensiunea de apărare a Alianței rămâne esențială și fundamentală și contribuie atât la menținerea stabilității în Europa, cât și la gestionarea crizelor. Reorganizarea forțelor Alianței după sfârșitul războiului rece permite în prezent NATO să reacționeze la o gamă mult mai mare de situații. Cu toate acestea, menținerea unui potențial militar suficient și voința clar exprimată de a acționa în comun pentru apărare comună sunt esențiale pentru îndeplinirea obiectivelor Alianței în materie de securitate. În ultima instanță acest potențial asociat cu solidaritatea politică urmărește să prevină orice formă de constrângere sau de intimidare, precum și să împiedice ca agresiunea militară îndreptată împotriva Alianței să fie vreodată percepută drept o opțiune cu o șansă cât de mică de succes și să protejeze Europa în ansamblul ei de consecințele oricărei amenințări la adresa Alianței.

În ceea ce privește importanța și natura contribuției statelor membre NATO la apărarea colectivă acestea își păstrează întreaga lor suveranitate și libertate totală de acțiune. Cu toate acestea, caracteristicile structurii de apărare a NATO cer ca guvernele să țină seama în deciziile lor de interesele globale ale Alianței. În acest sens, acestea vor trebui să respecte procedurile convenite cu privire la planificarea apărării, care oferă metodele și mecanismele de evaluare a forțelor necesare punerii în practică a politicilor Alianței, coordonării planurilor naționale de apărare și elaborării obiectivelor de planificare a forțelor care răspund intereselor întregii Alianței. Planificarea are în vedere mai mulți factori, în special noul cadru politic, de evaluările comandanților NATO cu privire la forțele adecvate îndeplinirii misiunilor lor, de evoluția tehnologiei, de importanța unei reparații echitabile a rolurilor, riscurilor și responsabilităților din sânul Alianței, precum și de posibilitățile economice și financiare ale diferitelor țări. Acest proces permite examinarea comună a tuturor elementelor pertinente, relevante în vederea utilizării optime a resurselor naționale colective alocate apărării.

Un schimb anual de informații cu privire la planurile țărilor asigură o coordonare strânsă între serviciile Secretariatului internațional și Statul Major militar internațional, între autoritățile militare ale NATO și guvernele țărilor membre. Acesta permite compararea intențiilor fiecărei țări cu nevoile globale ale NATO și, în caz de necesitate, adaptarea acestora din urmă la noile direcții politice ministeriale, la exigențele modernizării și la schimbările care afectează rolurile și responsabilitățile forțelor în general. Toate aceste aspecte sunt în mod constant examinate și fac obiectul unui studiu în fiecare fază a ciclului planificării apărării.

O reexaminare a procesului de elaborare a planurilor NATO de apărare a fost efectuată în cadrul adaptării Alianței. Concluziile au fost ratificate de miniștrii țărilor membre în iunie 1997. Un proces unic, coerent a fost demarat pentru a permite NATO să creeze în continuare forțele și capacitățile necesare îndeplinirii realizării întregii game de misiuni ale Alianței. Este vorba în special de a sprijini operațiunile care ar putea fi conduse de Uniunea Europei Occidentale (UEO) în cadrul Identității Europene de Securitate și Apărare (a se vedea cap 3.). Tot în acest cadru, procesul permite în sânul Alianței, ca toți aliații europeni să fie ajutați să elaboreze propriile lor planuri referitoare la modul de desfășurare a operațiunilor conduse de UEO.

În ultimii ani, procesul de elaborare a planurilor de apărare a avut ca punct de plecare Conceptul strategic adoptat în 1991, care prezintă în linii generale obiectivele Alianței și mijloacele de realizare ale acestora. Miniștrii apărării, prezintă la un interval de doi ani, informații mai amănunțite, în cadrul unui document intitulat "Directiva ministerială". Această recomandare oferă direcții pentru planificarea apărării, în general, și planificarea forțelor, în particular. Ea are în vedere factorii politici, economici, tehnologici și militari care ar putea influența evoluția forțelor și capacitățile statelor aliate și definește prioritățile și domeniile de preocupare care trebuie să inspire în primul rând autoritățile militare ale NATO atunci când acestea își stabilesc obiectivele de forțe, precum și țările care planifică în mod individual. Ea dezvoltă planuri privind forțele și capacitățile cerute, atât pentru apărarea colectivă, cât și pentru situațiile neprevăzute de art.5 al Tratatului de la Washington. De asemenea, ea prezintă, dacă este necesar, indicații privind cooperarea cu alte organizații. După reexaminarea procesului de elaborare a planificării apărării, Directiva ministerială cuprinde în prezent o secțiune distinctă care conține direcțiile politice ale Uniunii Europei Occidentale (UEO), care definesc câmpul probabil de aplicare al operațiunilor conduse de aceasta. Fiind implicați toți aliații, alte elemente noi ale Directivei ministeriale țin seama în același timp de cerințele UEO. Pornind de la această directivă sunt stabilite obiective specifice de planificare pentru forțele armate ale fiecărui stat membru. Este vorba de "Obiective forțelor", care sunt valabile în general pentru o perioadă de șase ani sau mai mult în anumite cazuri. La fel ca și Directiva ministerială, acestea sunt actualizate din doi în doi ani.

Planificarea aliată a apărării este examinată în fiecare an iar miniștrii apărării fac recomandări asupra acestuia într-un "Evaluarea

anuală al apărării”. Ca răspuns la un Chestionar cu privire la planificarea apărării (DPQ) difuzat în fiecare an, guvernele statelor membre își pregătesc și prezintă Alianței planurilor proprii cu privire la forțe și estimările lor în materie de cheltuieli de apărare pentru cei cinci ani de desfășurare a studiului. Evaluarea anuală al apărării este concepută pentru a evalua contribuția statelor membre la apărarea comună în funcție de posibilitățile acestora și de constrângerile respective, și cadrul Obiectivelor forțelor stabilite. Este vorba în fine de redactarea unui plan comun pentru forțele NATO care să fie baza planurilor NATO privind apărarea pentru o perioadă de cinci ani. Evaluarea apărării a fost adaptată ca parte a procesului de examinare a planificării apărării NATO. În anii impari, toamna, va fi efectuat Evaluarea limitată privind apărarea pe baza Chestionarului cu privire la planificarea apărării. În anii pari, toamna se va face o evaluare totală. În mod normal, actualizarea va avea dimensiuni restrânse și nu va ține seama decât de modificările importante survenite în planurile fiecărui aliat.

Răspunsurile țărilor la Chestionarul cu privire la planificarea apărării sunt examinate simultan de Secretariatul internațional (SI) și de autoritățile militare NATO. Secretariatul internațional redactează proiectul “Capitole pe țării” pentru membrii organizației. Aceste capitole scot în evidență, în detalii, toate divergențele nerezolvate între Obiectivele forțele NATO și planurile țărilor, inclusiv gradul de compatibilitate al planurilor naționale la cerințele operațiunilor conduse de UEO. Acestea indică dacă statele au respectat sau intenționează să și respecte angajamentele cu privire la forțe pe anul în curs. Toate lacunele sunt explicate, iar eforturile naționale sunt evaluate prin raportarea la capacitățile și limitele respective. Proiectele privind “Capitolele pe țări” sunt completate de evaluările Înalților Comandanți ai NATO axate pe capacitățile forțelor, în funcție de cerințele și misiunile operaționale ale acestora. În anii “de actualizare” proiectele privind “Capitolele pe țări” și evaluările MNC vor fi actualizate, având în vedere doar schimbările semnalate comparativ cu anul precedent.

Proiectele privind Capitolele pe țări sunt studiate în cadrul unor “examinări multinaționale”. Obiectul acestora din urmă este să determine în ce măsură țările și-au îndeplinit angajamentele referitoare la forțe, pe anul în curs. Ele urmăresc mai ales să elimine eventualele diferențe dintre planurile țărilor cu privire la forțe și obiectivele sau planurile privind forțele NATO. Ele au totodată menirea de a determina în ce măsură planurile unor anumite state aliate ar putea fi utilizate pentru a răspunde

cerințelor operațiunilor conduse de UEO, și de a contribui la armonizarea planificării apărării a diferitelor țări aliate.

În baza "Capitolelor pe țări" și a unei evaluări a Comitetului militar esre înaintat Comitetului de planificarea apărării un Raport general. Aceasta recomandă adoptarea de către miniștrii apărării ai țărilor aliate a planului privind forțele NATO valabil pentru o perioadă de cinci ani și examinează echilibrul, fezabilitatea și acceptabilitatea planului privind forțele. De asemenea, cuprinde secțiuni cu privire la respectarea de către țări a angajamentelor lor pe anul în curs, precum și o evaluare a progreselor realizate în materie de obiective globale în domeniul liniilor directoare incluse în Directiva ministerială, inclusiv acelea referitoare la cerințele operațiunilor conduse de UEO. După ce a fost aprobat de către Comitetul de planificarea apărării, Raportul general ar putea, în același timp, să ofere Uniunii Europene Occidentale posibilitatea de a se pronunța, în funcție de propriile ei necesități, cu privire la aspecte care țin de planul privind forțele NATO pentru o perioadă de cinci. În anii "de actualizare" va fi întocmit un Raport general care să descrie în linii generale consecințele globale ale oricărei schimbări importante în planurile aliaților. Vor fi luate dispoziții similare pentru consultările cu UEO în ceea ce privește Raportul general cu privire la Evaluarea apărării în întregime.

În cadrul consultărilor Alianței, sunt necesare consultări suplimentare "în afara ciclului" cu aliații, atunci când o țară intenționează să-și modifice în mod sensibil angajamentelor și planurilor aprobate de miniștrii cu ocazia mecanismului de Evaluare a apărării și a Obiectivelor privind forțele. Această cerință este valabilă și atunci când calendarul adoptării de decizii naționale împiedică studiarea acestor modificări în cadrul următoarei Evaluări a apărării.

POLITICA NUCLEARA

De la sfârșitul Războiului Rece, Alianța a adoptat măsuri cu un câmp mare de aplicabilitate în vederea adaptării politice și a dispozitivului său de apărare noului mediu de securitate. Strategia și dispozitivul forțelor nucleare ale NATO figurează printre primele domenii supuse unei reexaminări și care au constituit obiectul unor anumite schimbări dintre cele mai radicale.

Intr-adevăr, strategia și dispozitivul de forțe nucleare al NATO ilustrează perfect măsurile concrete și pozitive adoptate de Alianță pentru

a se adapta schimbării. În noul mediu de securitate, ea a putut să-și reducă în mod radical dependența față de forțele nucleare. Strategia ei se axează pe prevenirea războiului, dar nu mai este dominată de posibilitatea unei escaladări care să dispună de arme nucleare. Aceste forțe continuă să joace un rol important în prevenirea războiului, dar în prezent, obiectivul lor este, în mod fundamental, politic. Ele nu mai sunt îndreptate împotriva unei țări anume, nici împotriva unei amenințări precise. Ele există pentru a menține pacea și a evita orice formă de constrângere, iar situațiile în care folosirea lor ar putea fi posibilă sunt considerate perspective foarte îndepărtate.

Forțele nucleare ale NATO contribuie la pacea și stabilitatea în Europa, evidențiind caracterul irațional al unui război de mari dimensiuni în regiunea euro-atlantică. Comparativ cu forțele convenționale forțele nucleare fac mai incalculabile și mai inacceptabile riscurile unei agresiuni îndreptate împotriva NATO.

Ele descurajează orice țară care ar putea intenționa să-și asigure un avantaj politic sau militar prin amenințarea cu folosirea sau utilizarea de arme nucleare, biologice sau chimice (NBC) împotriva Alianței. Sprijinind stabilitatea europeană, contribuind la descurajarea atât a amenințărilor cu recurgerea la arme de distrugere în masă (ADM) cât și a utilizării acestora, dispozitivul nuclear al NATO servește nu numai interesle aliaților, dar și pe acelea ale țărilor partenere și ale întregii Europe.

În timpul războiului Rece forțele nucleare ale NATO au jucat un rol central în strategia de ripostă flexibilă a Alianței. Pentru a împiedica, prin descurajare, un război de mare amploare în Europa, NATO a integrat armele nucleare în ansamblul structurii sale de forțe și a menținut o serie de planuri de desemnare a obiectivelor care pot fi puse în practică pe baza unui scurt preaviz.

Dependența mai scăzută a NATO față de forțele nucleare s-a manifestat prin reduceri importante ale acestor forțe. În 1991, NATO a hotărât să reducă cu mai mult de 80% comparativ cu nivelurile din timpul Războiului Rece, numărul de arme alocate pentru forțele sale strategice din Europa. Această reducere s-a încheiat în 1993. În consecință, toate armele substrategice terestre (artileria nucleară, rachetele sol-sol și sol-aer) au fost eliminate, la fel și toate armele substrategice cu care erau prevăzute armele navale de suprafață. Toate încărcăturile nucleare alocate inițial forțelor substrategice au fost retrase din arsenalul NATO. Majoritatea acestor încărcături au fost deja distruse, și altele urmează să fie

distruse pe viitor. Aceste reduceri nu s-au tradus numai printr-o scădere spectaculoasă a numărului de arme nucleare stocate aflate în Europa, dar și printr-o diminuare semnificativă a tipurilor de sisteme de arme nucleare.

Pe lângă micșorarea numărului de forțe substrategice reducerea forțelor strategice puse la dispoziția Alianței este în curs. Prin Tratatul privind reducerea armelor strategice STAR I, numărul de arme strategice desfășurate de Statele Unite, care era mai mare de 10.000 va fi redus la 6.000. Tratatul STAR II va reduce și mai mult numărul de arme deținute de fiecare parte, la un nivel situat între 3000 și 3500. SUA și Rusia s-au declarat dispuse, atunci când Tratatul STAR I va intra în vigoare să inițieze negocieri cu intenția de a reduce nivelul de încărcături nucleare la un număr de 2000-2500 pentru fiecare. De asemenea, Franța și Mare Britanie au precedat la reduceri majore ale forțelor lor strategice.

Singurele arme nucleare terestre pe care NATO le menține în Europa sunt bombele pentru avioane cu dublă capacitate. Aceste arme, al căror număr a fost de asemenea redus în mod considerabil, sunt stocate în condiții de maximă securitate într-un număr redus de baze. Gradul de pregătire nucleară a avioanelor NATO cu dublă capacitate a fost progresiv redusă, o mai mare importanță fiind acordată funcțiilor convenționale. Nici una din armele nucleare ale NATO nu are drept țintă vreun stat.

Aliații au considerat că acest dispozitiv de forțe “substrategice” poate, într-un viitor previzibil să răspundă cerințelor Alianței. NATO a declarat de asemenea că extinderea ei nu va presupune nici o modificare a actualului său dispozitiv nuclear. Țările membre NATO nu au nici o intenție, nici un proiect și nici un motiv de a desfășura arme nucleare pe teritoriul noilor membri, de a modifica vreun aspect din dispozitivul lor militar sau din politica lor nucleară și nici nu prevăd această posibilitate pe viitor.

Securitatea colectivă garantată de dispozitivul militar al NATO este asigurat de toți membri Alianței, acest lucru dă un sentiment de siguranță țărilor care, astfel, ar putea să se simtă vulnerabile. Prezența forțelor nucleare ale SUA în Europa, care sunt alocate NATO, creează o legătură politică și militară importantă destinate între statele membre europene și nord-americane ale Alianței. În același timp, participarea țărilor nedotate cu arme nucleare la dispozitivul militar al Alianței demonstrează solidaritatea care există între aliați, atașamentul lor comun pentru a menține securitatea și modul coerent în care aceștia își împart riscurile și responsabilitățile.

De asemenea, țările membre NATO contribuie împreună la supravegherea dispozitivului nuclear al Alianței. Grupul de planificare nucleară a NATO este o instanță în cadrul căreia miniștri apărării ai țărilor aliate dotate sau nu cu arme nucleare a Alianței și la adoptarea de decizii relative la dispozitivul nuclear NATO.

COOPERAREA ECONOMICA

Cooperarea economică în cadrul Alianței se realizează în baza Art. 2 al Tratatului Atlanticului de Nord, care prevede că părțile "vor încerca să elimine orice dezacord în politicile lor economice cu caracter internațional și vor încuraja colaborarea economică între ele". Comitetul economic al NATO, creat pentru a încuraja cooperarea în acest domeniu, este singurul forum al Alianței destinat exclusiv consultărilor cu privire la dezvoltările economice având o influență directă asupra politicii de securitate. Analizele și evaluările comune ale acestor evoluții reprezintă elemente cheie ale coordonării planurilor privind apărarea Alianței. Ele se referă la probleme precum, compararea cheltuielilor militare, evoluția industriei de apărare resursele alocate pentru materializarea planurilor de apărare și garantarea investițiilor rentabile în domeniul economiei naționale.

Cooperarea economică în sânul Alianței pleacă de la principiul potrivit căruia cooperarea economică și conflictul economic sunt ireconciliabile. Țările membre NATO trebuie deci, atât în domeniul economic cât și cel politic, să colaboreze în mod activ și să fie dispuse să se consulte asupra unor subiecte de interes comun în momentul în care devine conștientă de comunitatea lor de interese.

Statele membre nu ignoră că scopurile și principiile art2 al Tratatului sunt, în multe privințe, urmărite și puse în practică de alte organizații și de către acele instanțe internaționale pentru care cooperarea economică constituie vocația primordială. Prin urmare NATO încurajează colaborarea între membrii săi, de fiecare dată când apar probleme economice care prezintă un interes special pentru Alianță. Este mai cazul problemelor care au implicații asupra securității și apărării. Alianța reprezintă astfel un forum care discută aspectele diferite dar independente referitoare la probleme politice, militare și economice. Ea oferă în același timp modalitatea de a iniția acțiuni specifice în domeniul economic cu scopul de a salvagarda interesele comune ale aliaților.

În virtutea intereselor sale globale în materie de securitate și respectând evoluția priorităților sale, Alianța trebuie să examineze o gamă mare de probleme economice, pornind de la care se vor studia cheltuielile de apărare și tendințele bugetare din acest domeniu, fenomenul de restructurare a industriilor de apărare, tendințele cu privire la utilizarea în industria de apărare, precum și a perspectivele privind cheltuielile de apărare, modul de abordare al acestora și influențele acestora asupra dimensiunii și structurii forțelor armate.

În concordanță cu Planul de lucru aprobat, activitățile desfășurate în sfera economică a coperării NATO cu țările partenere s-au concentrat pe aspectele de securitate ale dezvoltării economice, incluzând bugetele și cheltuielile de apărare precum și relațiile lor cu economia și restructurarea industriei de apărare. De asemenea, problemele economice ale apărării ocupă un loc important în Planul de Acțiune al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic pentru 1998-2000, publicat în ianuarie 1998. Planul de Acțiune menționează, în special, următoarele teme,

- Gestionarea resurselor în materie de cheltuieli de apărare,
- Transparența planificării apărării și bugetelor,
- Trecerea de la armate bazate pe conscripții la armate profesionalizate,
- Inchiderea bazelor militare,
- Restructurarea industriilor de apărare, inclusiv privatizarea lor.

Între țările aliate și statele partenere are loc deja un dialog fructuos cu privire la bugetele de apărare și la unele probleme, cum ar fi, formularea bugetelor de apărare, analizele costurilor și avantajelor reducerilor operate în sectorul apărării, planificarea și gestionarea programelor naționale de apărare, supravegherea la nivel legislativ a bugetelor de apărare, aspectele economice ale armatelor bazate pe conscripție/în armatele profesioniste, precum și rolul sectorului privat în domeniul apărării.

Aspectele economice privind bugetele și cheltuielile de apărare vor rămâne elemente fundamentale ale cooperării dintre NATO și țările partenere. În acest context, eforturile pe care țările NATO le depun pentru a aplica criterii economice în cazul gestionării bugetelor de apărare, ar trebui să prezinte un interes special. Țările NATO de exemplu, își comunică experiențele în domeniile următoare.

- principii noi de gestionare, rezultate din acelea din sectorul comercial și care vizează crearea unor agenții de apărare însărcinate să asigure bunuri și servicii în limitele unui buget dat.
- extinderea concurenței la serviciile de apărare, sub forma unor studii de piață și finanțări externe.
- îmbunătățirea metodelor de limitare a costurilor și reexaminarea priorităților în contextul unei reduceri a resurselor alocate.

Cooperarea economică este la fel de importantă în contextul restructurării industriei de apărare. Conversia acestei industrii reprezintă unul din domeniile specifice de interes reciproc pentru consultări și cooperarea între NATO și Rusia, pe de o parte, și între NATO și Ucraina, pe de altă parte.

Spre deosebire de instituțiile finaciare specializate, NATO nu are mandatul sau resursele necesare pentru a finanța programele speciale de cooperare economică. Cu toate acestea, Alianța încearcă să promoveze dialogul și schimburile de date cu privire la experiența cu experții din țările partenere însărcinați cu gestionarea procesului de restructurare.

Incurajarea acestui tip de cooperare demonstrează clar, din ce în ce mai mult, că nu există un model unic pentru restructurarea industriilor de apărare. Chiar dacă există unele probleme și provocări comune, fiecare țară are interesul de a respecta direcțiile care îi sunt specifice, ținând seama de mediul său politic social și economic. Pentru a înțelege mai bine acest dualism și a trage concluziile potrivite, accentul cade în special pe analiza informațiilor practice cu privire la experiența din domeniul restructurării apărării. Această parte a activităților cuprinde studii de caz individuale și are la bază experiența unor numeroase agenții competente în domeniu ale administrațiilor naționale și serviciile privind gestionarea societăților private și publice, precum și a autorităților locale și regionale. Ea permite de asemenea să fie luate în calcul dimensiunile sectoriale și regionale ale restructurării apărării.

Cooperarea în acest domeniu se va baza în continuare pe aspectele practice ale restructurării și adaptării industriilor de apărare, ținând seama de diferențele regionale. La modul general, evoluția apărării, precum și reacția ofertei prin restructurări industriale și consecințele economice ale acestora din urmă trebuie să fie urmărite îndeaproape. De altfel, industriile de apărare și-au pierdut caracterul particular și sunt din ce în ce mai mult obligate să se adapteze cerințelor forțelor pieței. Este deci

necesară analiza efectelor privatizării întreprinderilor pentru apărare asupra economiei.

Aspectele de securitate ale evoluțiilor economice sunt examinate în cadrul unui Colocviu anual al NATO și a altor seminarii și ateliere. Colocviul economic beneficiază de participarea experților din sfera afacerilor, universităților și administrațiilor naționale și internaționale și servește drept bază pentru schimburile de idei și experiență în domeniul economic. Printre temele care au fost recent studiate figurează dimensiunea socială și umană a evoluției și a reformelor economice în țările partenere la cooperare, stadiul de avansare al acestor reforme, implicațiile lor asupra securității, oportunitățile și constrângerile care apar în legătură cu acestea, precum și privatizarea în țările partenere.

INFORMAREA PUBLICULUI

Responsabilitatea deciziilor luate de aceste state în domeniul apărării și al securității, precum și a rolului fiecărui stat membru în cadrul Alianței revine guvernelor statelor membre. Alegerea metodelor care vor fi adoptate și a resurselor care urmează a fi alocate pentru a informa opinia publică națională cu privire la politicile și obiectivele NATO variază de la o țară la alta și reprezintă în același timp o prerogativă a autorităților naționale. Toate guvernele țărilor membre NATO recunosc că cei din administrația lor au, în virtutea principiilor democratice, dreptul de a fi informați cu privire la structurile internaționale care stau la baza securității lor și că este important ca opinia publică să înțeleagă și să sprijine politica de securitate a țării lor.

Rolul Biroului pentru informare și presă al NATO este de a completa, furnizând ajutorul necesar, activitățile de informare a opiniei publice desfășurate de fiecare țară, de a gira relațiile curente ale organizației cu presa și mediile și de a furniza informații care să răspundă întrebărilor țărilor nemembre care sunt interesate de Alianță. Acest interes derivă în mare parte din cooperarea și parteneriatul Alianței cu statele membre ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (CPEA), din relațiile sale speciale bilaterale cu Rusia și din parteneriatul cu Ucraina, și din dezvoltarea Dialogului Mediteranean.

În plus concentrarea opiniei publice mondiale asupra Bosniei și Forței de Implementare condusă de NATO, apoi asupra Forței de Stabilizare (SFOR) a făcut necesară o creștere corespunzătoare a

programelor de informare care își propun să explice rolul jucat de NATO în încheierea conflictului din fosta Iugoslavie și crearea condițiilor necesare stabilității viitoare în regiune. Noi evoluții intervenite în cadrul Alianței, cum ar fi realizarea inițiativei Parteneriatului pentru Pace, restructurarea forțelor armate ale NATO și transformarea internă a Alianței, identității europene în cadrul Alianței și transformarea externă a NATO, s-au adăugat toate la interesul opiniei publice și necesității de a oferi informații suficiente care să răspundă acesteia.

Odată cu deschiderea Alianței pentru primirea de noi membrii, și în special după procesul de aderare a celor trei țări, provocarea în ceea ce privește informația a căpătat o altă semnificație. În Republica Cehă, Ungaria și Polonia, guvernele trebuie să explice în mod constant opiniei lor publice implicațiile apartenenței la NATO și să determine ca aceasta să sprijine participarea viitoare la Alianță. În aceste țări, cunoașterea NATO, relațiilor civile și militare din cadrul Alianței și procedurile acesteia de elaborarea de decizii este limitată, și, uneori, neplăcut influențată de percepțiile negative de atitudinile puternice ancorate și de absența informațiilor viabile. Biroul de informare și de presă al NATO are deci sarcina deosebită de a ajuta cele trei guverne și de a răspunde interesului opiniei publice din aceste țări prin mijloacele de care dispune.

Obiectivele generale ale politicilor Alianței privind presa și informarea constă în a facilita cunoașterea de către opinia publică a faptelor cu privire la securitate și în a o încuraja să participe în deplină cunoștință din cauză la o dezbatere constructivă asupra problemelor actuale de securitate, cât și asupra scopurilor politicii viitoare. Oricare din planurile de acțiune și programele de lucru elaborate pentru a îndeplini obiectivele principalelor inițiative ale țărilor NATO din ultimii ani conțin capitole specifice referitoare la cerințele de informare. Este cazul Planului de acțiune 1998-2000 adoptat de miniștrii de externe ai țărilor CPEA, al programului de lucru ale Consiliului permanent comun al NATO și Rusia și ale Comisiei NATO-Ucraina precum și al activităților prevăzute în cadrul Dialogului NATO privind Mediterana.

Programele gestionate din bugetul pentru informare de la sediul NATO se compun din activități care au loc chiar la sediu, din activitățile externe gestionate de Biroul de informare și de presă al NATO, din activități care se desfășoară sub egida organizațiilor guvernamentale sau non guvernamentale din afara sediului NATO, dat pot să fie susținute prin contribuțiile conceptuale practice sau financiare ale Biroului de informare și de presă, precum și din activitățile care sunt organizate de alte agenții

exterioare cu un ajutor direct sau indirect al NATO. Principalele activități din cadrul fiecăruia din aceste programe sunt descrise în cele ce urmează.

În afară de NATO, și alte organizații și agenții joacă un rol important oferind informații asupra unor teme referitoare la Alianță, difuzând contribuții scrise, exploatând avantajele mijloacelor electronice de comunicații pe Internet și răspunzând întrebărilor publicului. Lista acestora este lungă și cuprinde deopotrivă organizații naționale și multinaționale. Trebuie menționate în special,

- Birourile de informare a publicului și de presă ale guvernelor țările membre NATO și CPEA, și cel partenere .
- Ambasadele țărilor membre NATO servind pe rând drept ambasadă punct de contact în capitolele țărilor partenere.
- Parlamentele naționale și Adunarea Atlanticului de Nord (AAN), instanță parlamentară internațională creată pentru a promova obiectivele și politicile Alianței la nivel parlamentar. Adunarea Atlanticului de Nord are sediul la Bruxelles.
- Consiliile comitetele sau asociațiile atlantice ale țărilor membre și partenere, care au menirea de a facilita cunoașterea și înțelegerea obiectivelor și politicilor Alianței.
- Instituțiile și fundațiile create la nivel național sau internațional în unele țări din regiunea euro-atlantică cu scopul de a promova identificarea atitudinilor și contribuția mediilor universitare la dezbaterile privind unele probleme de securitate.
- Birourile de informare a publicului ale cartierelor generale ale NATO din unele țări membre.
- Structuri de instruire și antrenament ale Alianței cum ar fi, Colegiul de apărare NATO, la Roma, Școala NATO (SHAPE) de la Oberammergau , instituțiile independente, precum Centrul Marshall de la Oberammergau, și colegiile de apărare existente la nivel național,
- Structurile internaționale reunind secțiunile naționale ale acestor organizații, precum Asociația Tratatului Atlantic (ATA), care grupează comitete , consiliile și grupările atlantice ale țărilor membre și partenere, și Confederația interaliată a ofițerilor în rezervă (CIOR), din care fac parte asociațiile ofițerilor de rezervă din întreaga Alianță . Asociația Tratatului Atlantic dispune de un secretariat mic la Paris și de o reprezentanță la Bruxelles. De

asemenea, CIOR dispune de un birou de legătură în sediul NATO, la Bruxelles.

Biroul de informare și de presă are un mic birou regional de informare în Islanda, la Reykjavik, care reprezintă singurul birou regional de informare al NATO cu sediul într-unul din statele membre. Cartierele generale aparținând structurii militare integrate a NATO (a se vedea cap 12), care sunt amplasate în diferite zone ale Alianței, precum și unele agenții și organisme NATO situate pe teritoriul din afara sediului de la Bruxelles (a se vedea cap. 13), constituie o parte importantă a identității Alianței și reprezintă atât puncte de contact cât și surse suplimentare de informare.

În cadrul largului program NATO de cooperare cu țările partenere, și în special al relațiilor de cooperare ale Alianței cu Rusia și Ucraina, Consiliul Atlanticului de Nord a adoptat măsuri care vizează facilitarea accesului în aceste țări, la informații cu privire la Alianță.

În 1995, el a aprobat numirea unui administrator însărcinat cu informarea, care va fi trimis la Moscova. Acesta a lucrat la început la Ambasada Franței, care era pe atunci ambasada punct de contact a NATO în Rusia. În 1996, acest mic birou de informare a fost transferat la Ambasada Germaniei, atunci când acesta a devenit ambasada punct de contact. Ulterior, Germania a încadrat un colonel german caruia îi revine sarcina de a sprijini NATO să dezvolte împreună cu forțele armate ale Rusiei, contacte și activități pe linie de informare. Este prevăzută deschiderea, la o dată ulterioară, la Moscova, a unui birou de informare NATO independent.

În ianuarie 1998, un Centru independent de documentare NATO situat în clădirea Institutului rus de informații științifice pentru științele sociale (INION), a fost deschis la Moscova. finanțat de Alianță. Acest Centru permite accesul la publicațiile și documentele pe probleme de securitate și publică în același timp un buletin NATO, "Acțiuni și comentarii" care se adresează cercurilor academice și altor persoane interesate.

În 1996, a fost deschis la Kiev un Centru de informare și documentare NATO. Personalul și resursele acestuia sunt asigurate de Biroul de informare și de presă, centrul are sediul în cadrul Institutului ucrainean privind problemele internaționale, el permite accesul la documente și servește drept intermediar pentru alte activități de informare, inclusiv vizite la NATO și seminarii sub egida NATO.

Adresele diferitelor birouri și centre de informare menționate în prezentul capitol precum și unele precizări privind serviciul integrat de informații al NATO, care permite accesul electronic la nivel mondial, la informațiile referitoare la NATO, sunt prezentate la sfârșitul manualului.

Mijloacele de comunicare folosite de Biroul de informare și de presă al NATO, atât în mod direct, cât și cu ajutorul punctelor de contact menționate anterior, derivă din formele verbale și scrise folosite în mod tradițional pentru a furniza informații și a promova dialogul. Biroul gestionează un program imens de vizite, în cadrul căruia formatorii de opinie în număr de până la 20000 vin în fiecare an la sediul Alianței pentru prezentări și dezbateri cu experții Secretariatului internațional al Statului Major militar internațional și ai delegațiilor naționale la NATO, în legătură cu aspecte ce țin de activitățile și comportamentul Alianței.

Biroul de informare și de presă difuzează un anume număr de publicații mergând de la compilări ale declarațiilor și textelor oficiale ale Alianței până la publicații periodice și non periodice al căror obiectiv este să contribuie la dezbateri publice documentate asupra problemelor corespunzătoare proprii unei politici de securitate.

Textele oficiale difuzate de Alianță de obicei sub formă de comunicate și declarații de presă reprezintă documente care au constituit obiectul unor negocieri oficiale și care exprimă atitudinile țărilor membre față de unele subiecte precise sau cu privire la toate problemele cu caracter politic examinate în mod regulat de-a lungul anului. Ele reprezintă arhivele publice ale Alianței și permit regândirea procesului de elaborare de decizii și evoluția acestor decizii în cadrul sau în circumstanțele politice pe care le reflectă. Toate aceste texte sunt publicate în cele două limbi oficiale ale Alianței, și, adesea, și în alte limbi.

Pe lângă aceste documente, Biroul de informare și de presă mai contribuie și la difuzarea declarațiilor Secretarului General al NATO, care este principalul purtătorul de cuvânt al organizației, și textele discursurilor acestuia și ale altor înalți responsabili NATO. Aceste documente ajută în același timp la explicarea politicii promovate și la înțelegerea obiectivelor și motivațiilor acesteia.

Sub autoritatea Secretarului General, Biroul de informare publică o revistă periodică intitulată Revista NATO și numeroase manuale, broșuri, buletine și alte documente de referință care permit opiniei publice să cunoască și să înțeleagă mai bine Alianța. Aceste documente sunt tipărite

în funcție de resurse și cerințe, în două din limbile oficiale ale NATO și în numeroase limbi ale țărilor partenere. Revista NATO este publicată conform unui calendar care depinde de limba în care este editată revista, ea apare de patru-cinci ori pe an în șase limbi și rareori în alte patru limbi. În prezent, sunt prevăzute noi editări în limbile celor trei țări invitate să devină membre ale Alianței.

Unele publicații ale Biroului de informare și de presă apar în mod regulat în rusă și ucraineană, și dacă este posibil, și în alte limbi din Europa centrală și de est. Edițiile precedente ale manualului NATO au apărut în 17 de limbi, iar ediția de față va fi disponibilă în 20 de limbi.

Distribuția principalelor publicații ale NATO este asigurată, în general, de autoritățile fiecărei țări, chiar dacă trimiterea documentelor este centralizată de NATO pentru acei destinatari care au solicitat ca numele lor să fie adăugat pe lista de adrese.

Difuzarea contribuțiilor scrise se realizează de asemenea prin mijloace electronice. Majoritatea documentelor și informațiilor publice ale NATO sunt difuzate via Serviciul integrat al informațiilor al NATO. Informații suplimentare pe această temă vor putea fi găsite în secțiunea "Surse de informații suplimentare" (apendice 8).

NATO are un Program științific separat, descris în capitolul 8, care publică un buletin și care dispune de propriile lui publicații științifice difuzate separat de editori specializați în funcție de acordurile din sectorul comercial.

Personalul de informare și de presă cuprinde administratorii naționali de legătură însărcinați cu gestionarea programelor de informare care sunt adresate țărilor în cauză. Aceste programe constau în organizarea de vizite la NATO, de conferințe și seminarii în diferite zone ale Alianței, și în ajutarea parlamentarilor, mediilor universitare, ziariștilor și a altor clase profesionale interesate din diferite țări pentru a avea acces la informațiile publice de care au nevoie. Biroul de legătură pentru Europa Centrală și de Est joacă un rol asemănător difuzând informații în numeroase țări partenere NATO. Administratorii naționali de legătură pentru țările membre NATO contribuie de asemenea la aceste activități.

Programele de informare din diferite state pot include un anumit sprijin conceptual, practic și financiar pentru activitățile de publicare corespunzătoare ale organizațiilor non-guvernamentale ale țărilor membre și partenere. Guvernele din țărilor partenere pot fi de asemenea

să primească un ajutor similar pentru pregătirea și difuzarea publicațiilor concepute pentru a informa opinia publică pe probleme relative la NATO.

În domeniul universitar, activitățile de informare ale NATO presupun acordarea, în fiecare an, a unei burse Manfred Worner, care poartă numele unui fost secretar general al NATO, și gestionarea unor numeroase burse NATO-CPEA oferite cercetătorilor din țările membre și parteneri. Bursele, care reprezintă subvenții ce trebuie să ajute beneficiarii acestora să-și finanțeze cheltuielile de transport și de cercetare, sunt oferite anual, prin concurs și conform recomandărilor unui juriu independent pentru studii în domenii ce țin în general de aria de interes politic a NATO și de probleme politice actuale ale Alianței.

Programul privind problemele universitare aduce, în același timp, un sprijin periodic conferințelor multinaționale care discută teme și subiecte de importanță majoră în materie de securitate.

Interesul publicului pentru politicile NATO și accesul la informații în acest domeniu se manifestă atât în mod direct, cât și prin spațiul pe care presa și mass-media îl acordă evoluțiilor și activităților Alianței. O parte foarte importantă a activităților Biroului de informare și de presă se referă deci la activitățile din domeniul presei și la sprijinul pe care Serviciul de presă al NATO îl acordă reprezentanților acreditați și altor reprezentanți ai presei.

Întâlnirile cu presa și interviurile cu înalți responsabili NATO, expunerile, accesul la foto, la facilitățile audio și video și la serviciile de transmisie electronică se înscriu printre la nivelul cerințelor mass-media la nivel mondial. Evenimentele care marchează istoria Alianței, cum ar fi reuniunile la vârf pot trezi interesul mai multor ziaristi, cărora trebuie să le fie furnizate toate mijloacele necesare. Resurse similare trebuie să fie prevăzute pentru evenimentele majore care se desfășoară în afara sediului NATO, de exemplu, pentru reuniunile miniștrilor sau summit-urile desfășurate în străinătate. Serviciul de presă și de informare al Biroului de informare și de presă oferă sprijinul necesar ziariștilor, primul ocupându-se de solicitările imediate sau pe termen scurt, în timp ce al doilea permite accesul la o gamă vastă de informații de bază care pot fi consultate de reprezentanții mass-mediei pentru o perioadă mai lungă.

Purtătorul de cuvânt pentru presă și serviciul de presă lucrează zilnic în strânsă cooperare cu Biroul Secretarului General și îl sprijină pe acesta în contactele sale cu mass-media și presa. Serviciul de presă este însărcinat în același timp să faciliteze contactele între înalți responsabili

NATO și presă, și să asigure acreditarea oficială a ziariștilor care asistă la activitățile NATO deschise publicului. În fiecare zi, sunt pregătite sinteze și reviste ale presei internaționale și telegrame ale agențiilor de presă, de către Serviciul de presă în atenția Secretariatului internațional și a Statului Major militar internațional, a delegațiilor naționale, a misiunilor diplomatice și a misiunilor de legătură care își desfășoară activitatea la sediul NATO. Responsabilii misiunilor de legătură însărcinați cu informarea și personalul Serviciului de presă realizează, de asemenea, reviste ale presei naționale din țările membre și parteneri pentru Secretarul General și contribuie la pregătirea vizitelor oficiale în aceste state.

Biroul de informare și de presă gestionează în același timp biblioteca sediului NATO, care poate fi consultată de personalul național și internațional care lucrează la sediu

Capitolul 8

PROGRAME SI ACTIVITATI¹

Logistica de consum

**Cooperarea, planificarea și standardizarea în domeniul
armamentelor**

Sisteme de informare și de comunicare

Coordonarea gestiunii circulației aeriene între civili și militari

Apărarea aeriană

Planurile civile de urgență

Cooperarea științifică și provocările de mediu

LOGISTICA DE CONSUM

Termenul de “logistică” înseamnă lucruri diferite în contexte diferite. De asemenea, există diferențe în utilizarea acestui termen de către țările NATO și în categoriile ce sprijină operațiunile militare care sunt considerate drept componente de logistică. Definiția NATO cu privire la logistică vorbește despre “știința planificării și executării deplasărilor forțelor armate și a întreținerii acestora”. Trebuie să se distingă cinci categorii principale:

- designul și finalizarea, achiziția, depozitarea, transportul, distribuirea, menținerea, evacuarea și dispunerea materialului,³
- transportul personalului,
- achiziția, construirea, întreținerea, utilizarea și dispunerea instalațiilor,
- achiziția sau prestarea de servicii,
- contribuția la serviciile medicale și sanitare.

Aceste categorii cuprind în mod inevitabil o gamă largă de servicii și responsabilități. În cadrul Alianței, acestea sunt împărțite, din punct de vedere al procesului decizional, dar și din acela al organizării, în mai multe sectoare:

- aspectele de logistică privind producția sau achiziția, care reprezintă în principal o responsabilitate individuală și națională și care sunt tratate la nivelul țărilor. Cooperarea și coordonarea din sânul Alianței sunt exersate cu toate acestea în numeroase domenii, în mare parte sub egida Conferinței directorilor naționali ai armamentelor (CDNA) și a altor organisme subordonate. În plan organizatoric, aspectele de logistică privind producția sau achiziția în sânul NATO sunt în principal responsabilitatea Departamentului de sprijinire a apărării a Secretariatului internațional, în plan civil, și a Direcției logistice, armamente și resurse a Statului Major Militar Internațional, în plan militar,
- aspectele “de consum” sau operaționale de logistică, care fac obiectul primei părți a prezentului capitol, sunt în principal de

³ Logistica presupune atât aspecte materiale cât și de producție și achiziții

resortul Conferinței înalților responsabili în materie de logistică ai NATO și ai Comitetului de oleoducte al NATO. Comitetul Sefilor serviciilor medicale militare din cadrul NATO (COMEDS) este însărcinat cu consilierea Comitetului Militar în probleme medicale. Din punct de vedere organizatoric, responsabilitatea pentru aspectele “de consum” sau operaționale de logistică, în plan civil, incumbă Departamentului pentru infrastructură, logisticii și planificarea pentru situații de urgență civilă a Secretariatului internațional. În plan militar, aceasta incumbă Direcției logistice, armamente și resurse a Statului Major militar internațional.

Suportul logistic al Conceptului strategic al Alianței

Conceptul strategic al Alianței, adoptat de șefii de stat și de guvern din țările NATO în noiembrie 1991, pune accentul pe caracterul mobil și multinațional al forțelor NATO și pe necesitatea unei logistici aliate suplă pentru a putea veni în sprijinul acestora. Constatând că acordarea de suport logistic, chiar dacă este o responsabilitate națională, trebuie să fie în același timp o responsabilitate colectivă dacă se dorește obținerea unui caracter flexibil pentru aceasta, Conferința înalților responsabili în materie de logistică a NATO a reacționat la introducerea noului Concept strategic făcând o analiză a principalelor caracteristici ale strategiei militare și ale structurilor de forțe ale NATO și ale implicațiilor acestora asupra principiilor și politicilor în materie de logistică.

Principiile și politicile în materie de logistică

Noile principii și politici în materie de logistică au fost aprobate de Comitetul 1 pentru planificarea apărării în 1992, în cadrul documentului MC 319. Ele au contribuit la elaborarea ulterioară a principiilor și politicilor specifice referitoare la domeniile funcționale ale logisticii, cum ar fi asistența medicală (MC 326), sprijinirea țării gazdă (MC 334) și deplasările și transporturile (MC 336/1).

Principiile și politicile conținute de documentul MC 319 au fost examinate temeinic din perspectiva experienței practice acumulată în timpul operațiunilor de sprijinire a păcii conduse de NATO. O versiune revizuită (MC 319/1) a fost aprobată de Consiliu în 1997. Aceste principii și politici care se aplică situațiilor pe timp de pace, de criză și de conflict, cuprind atât operațiunile prevăzute de articolul 5 al Tratatului Atlanticului

⁴ Articolul 5 al Tratatului Atlanticului de Nord se referă în primul rând la descurajarea utilizării forței împotriva unui membru al Alianței și consacră principiul conform căruia atacul împotriva unui aliat este un atac împotriva tuturor. Acțiunile Alianței ce exced scopul prevăzut în Articolul 5 sunt denumite "Operațiuni neprevăzute de Articolul 5".

de Nord, cât și cele "neprevăzute de Articolul 5"⁴. Ele se aplică în același timp operațiunilor desfășurate în cadrul conceptului de Forțe operative interarme multinaționale (a se vedea capitolul 3) și operațiunilor conduse de NATO la care participă țări nemembre.

Principiile cheie

Responsabilitatea

Tările membre și autoritățile NATO sunt responsabile toate cu suportul logistic pentru operațiunile multinaționale ale Alianței. Fiecare comandant al NATO fixează cerințele logistice și coordonează planurile și suportul logistice în domeniul acestuia de responsabilitate.

Furnizarea

Tările trebuie să vegheze, în mod individual sau prin dispoziții de cooperare, pentru furnizarea de resurse logistice necesare sprijinirii forțelor alocate NATO pe timp de pace, în perioadă de criză sau în caz de conflict.

Autoritatea

Comandanți militari NATO, trebuie să dispună, la un nivel adecvat, de o autoritate suficientă asupra mijloacelor logistice necesare care să le permită utilizarea și sprijinirea forțelor în mod eficient. Este și cazul pentru comandanți non-NATO ai forțelor multinaționale care participă la o operațiune condusă de Alianță.

Cooperarea și coordonarea

Cooperarea și coordonarea între țările și autoritățile NATO sunt indispensabile. În plus, cooperarea logistică între sectoarele civil și militar la nivel național și internațional trebuie să utilizeze cât mai eficient resursele reduse. Dispozițiile de cooperare și asistența reciprocă între țări pentru furnizarea și utilizare de resurse logistice pot de asemenea să ușureze povara care cade asupra unei țări.

În examinarea câmpului de acțiune, care să permită dezvoltarea unor forme diferite de cooperare în domeniul logisticii de consum cu scopul de a oferi avantajelor o valoare maximă, sunt studiate suportul logistic multinațional integrat, specializarea rolurilor, finanțarea comună a resurselor și aplicarea principiului de "țară pilot". Rolul potențial al unor agenții NATO, precum Agenția NATO de întreținere și aprovizionare (NAMSA) (a se vedea capitolul 13) este de asemenea luat în considerare dacă acesta prevede posibilitatea unor soluții rentabile.

Necesitatea unei coordonări în domeniul suportului logistic este prezentă la niveluri diferite și nu poate fi restrânsă la NATO. Pentru operațiunile "neprevăzute de Articolul 5 al Tratatului", este posibil ca activitățile de cooperare să poată fi extinse la țările non-membre NATO și, în caz de necesitate, Națiunilor Unite, Uniunii Europene Occidentale, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa și la organizațiile non-guvernamentale corespunzătoare.

Logistica în activitățile de cooperare

Logistica în activitățile de cooperare poate fi definită ca reprezentând totalitatea dispozițiilor bilaterale și multilaterale destinate să optimizeze suportul logistic într-un mod rațional și coordonat. Obiectivul logisticii în activitățile de cooperare desfășurate în cadrul NATO este de a profita de economii substanțiale în vederea reducerii costurilor și obținerii unei mai mari eficiențe. Acest aspect suscită un interes tot mai mare după importanțele reduceri operate în bugetele apărării și asupra nivelurilor de forțe. Toate țările caută mijloace economice care să asigure suportul necesar forțelor armate.

În cadrul NATO, dezvoltarea prevederilor cu privire la logistica în activitățile de cooperare este facilitată de unele agenții de producție și de logistică create în acest scop. Printre aceste agenții se numără NAMS - Agenția NATO de întreținere și de aprovizionare. Oportunitățile care se oferă pentru o logistică eficientă în activitățile de cooperare sunt subliniate de utilizarea de tehnici moderne de gestiune și de achiziție de materiale. Un exemplu în acest sens este un concept elaborat de către NAMS și cunoscut sub numele de "SHARE" (Stock Holding and Asset Requirements Exchange - Burse de schimb de materiale). După cum indică numele acestuia, acest concept reprezintă un aranjament care facilitează repartizarea sau schimbul de materiale din dotare între utilizatorii, stabilind o legătură eficientă între cerințele speciale, pe de o parte, și disponibilitatea mijloacelor corespunzătoare, pe de altă parte.

Logistica multinațională

Logistica multinațională sporește considerabil numărul de forțe care optimizează activitățile individuale de suport logistic. Ea implică acorduri bilaterale sau multilaterale care sporesc caracterul rentabil al activităților de suport logistic din diferite țări, dar și eficacitatea acestora. Aceste acorduri pot contribui considerabil la succesul planificării și desfășurării de operațiuni logistice. Controlul acestor transferuri, în special, este o activitate logistică care solicită o abordare multinațională.

Mobilitate

Eficacitatea și rapiditatea deplasărilor de forțe reprezintă condițiile indispensabile ale oricărei operațiuni militare. A garanta mobilitatea strategică a trupelor și a materialului, asigurând mijloace de transport adecvate, constituie adesea o cerință operațională majoră. Pentru aceasta se va recurge la resurse civile și se va asigura dislocarea unor mari cantități de materiale și echipamente. Prin urmare, planificarea și evaluarea capacităților și capabilităților pot să fie decisive pentru modul în care se răspunde cerințelor politice și militare în schimbare.

În cadrul NATO, punctul de convergență cu privire la problemele ce privesc mobilitatea strategică este Grupul consultativ privind deplasările și transporturile. Sub-grup al Conferinței înalților responsabili în materie de logistică ai NATO, acest organism a fost creat pentru a promova cooperarea în gestionarea problemelor privind dislocările, transporturile și mobilitatea, între organisme militare și civile, precum și între NATO și țările membre.

Suportul țării gazdă

Suportul țării gazdă se referă la ajutorul civil și militar, acordat pe timp de pace, în perioadă de război sau în caz de conflict de către o țară gazdă forțelor aliate și organizațiilor amplasate sau aflate în trecere pe teritoriul acesteia. Acordurile convenite între autoritățile competente ale țărilor gazdă și "țările de origine" și/sau NATO reprezintă baza acestui ajutor.

Contribuția țării gazdă este esențială pentru capacitatea de sprijinire a tuturor tipurilor și categoriilor de forțe. Acordurile bilaterale sau multilaterale care iau în considerație cerințele operaționale ale NATO, contribuie, atât la protecția forțelor cât și la asigurarea de suport logistic și a infrastructurii cerute pentru acceptarea, deplasarea și utilizarea acestora.

Caracterul flexibil cerut forțelor multinaționale presupune formularea de către comandanții militari NATO a cerințelor privind contribuția țării gazdă, negocierea memorandurilor de înțelegere în numele NATO și coordonarea elaborării acordurilor corespunzătoare în materie de asistență din partea țării gazdă. În plus, ca urmare a caracterului din ce în ce mai variabil al opțiunilor de desfășurare,

planificarea aranjamentelor de sprijin al țării gazdă trebuie să se bazeze pe o abordare mai generică decât în trecut.

Asistența medicală

Serviciile de sănătate își aduc o contribuție majoră la operațiunile militare prin prevenirea bolilor, tratarea rapidă a bolnavilor și răniților și refacerea rapidă a acestora. Capabilitățile medicale într-o zonă în care sunt desfășurate forțe, trebuie să fie direct proporționale cu efectivele și riscurile de îmbolnăvire sau de rănire ale acestora. Capabilitățile de asistență medicală trebuie să fie operaționale și pe teren înainte de începutul operațiunilor militare. Comitetul șefilor serviciilor medicale ale NATO (COMEDS) face recomandări Comitetului militar și reprezintă punctul de convergență al cooperarea în acest domeniu. (a se vedea capitolul 13).

Interoperabilitatea și standardizarea în domeniul logisticii

Interoperabilitatea operațională influențează în mod direct eficacitatea în luptă a forțelor NATO, în special atunci când este vorba de formațiuni multinaționale. Standardizarea echipamentelor, sistemelor de aprovizionare și procedurilor este un stimulent general al forțelor, care trebuie să fie luat în considerație în concepția și producția de sisteme și echipamente. Obiectivele elementare care permit obținerea eficacității în luptă sunt interoperabilitatea echipamentului principal, intersanjabilitatea sistemelor de aprovizionare și caracterul comun al procedurilor. Aceste cerințe au o incidență directă asupra suportului logistic în cazul echipamentelor standardizate. De asemenea, trebuie prevăzută o flexibilitate suficientă care să faciliteze participarea țărilor non-membre NATO la operațiunile conduse de Alianță.

Logistica de consum și Parteneriatul pentru Pace

Majoritatea activităților de logistică de consum din cadrul programului de lucru al Parteneriatului și al programelor individuale de parteneriat, cât și al programelor bilaterale aprobate la nivel național, se înscriu în categoriile următoare:

- vizite ale unor echipe în țara parteneră pentru a studia câmpul de acțiune al unei eventuale cooperări pe probleme logistice și organizarea de stagii logistice,
- schimbul de informații, puncte de vedere ale experților, asistența tehnică, stagiile logistice, contribuția logistică la cursurile de menținere a păcii și exerciții logistice,

- contactele oficiale, cum ar fi reuniuni ale serviciilor, seminarii și ateliere de lucru,
- armonizarea și standardizarea conceptelor, politicilor, procedurilor și a altor aspecte ale structurilor și sistemelor logistice.

Activitățile menționate anterior se bazează toate pe reuniuni ale principalelor instanțe NATO care se ocupă de probleme logistice, cu participarea țărilor partenere. Este cazul, de exemplu, al Conferinței înalților responsabili în materie de logistică ale NATO, care se reunește de două ori pe an cu statele partenere la cooperare, și ale Comitetului NATO pentru oleoducte, care se reunește de două ori pe an cu țările partenere. În cele două cazuri, partenerii sunt invitați să asiste la reuniunile organismelor subordonate. Comitetul șefilor serviciilor medicale militare ale NATO se întrunesc de asemenea cu țările partenere. Alte detalii în acest sens, vor putea fi găsite la capitolul 13.

Cursul de logistică pentru parteneri

Un stagiul de logistică al NATO pentru țările partenere se desfășoară în prezent în paralel cu stagiul de logistică al NATO de la Aachen, în Germania. Diferite alte cursuri sunt oferite de NATO și țările partenere în domeniile logisticii NATO, al menținerii păcii în cadrul Națiunilor Unite și al Alianței, al planurilor medicale și al cooperării civil-militari în materie de planificarea de urgență civilă. Conținutul și frecvența cursurilor se stabilesc la cerere.

Exercițiul "sprijin cooperativ"

Acest exercițiu maritim multinațional are loc anual și vizează înțelegerea de către țările partenere a conceptului Alianței în materie de sprijin logistic al operațiunilor maritime multinaționale. Un exercițiu similar este în studiu pentru forțele terestre și aeriene.

Asistență tehnică pentru țările participante la PpP

Agentia NATO de întreținere și aprovizionare (NAMSO) este autorizată să asigure asistență tehnică rambursabilă țărilor participante la Parteneriatul pentru Pace. Această asistență, inițial de natură consultativă, va cuprinde, pe termen lung, gestionarea și operațiunile logistice.

În afară de aceste activități multinaționale, există contacte logistice bilaterale importante între diverse țări membre NATO și statele din cadrul Parteneriatului.

Logistica de consum și menținerea păcii

Operațiunile de supraveghere și impunere desfășurate de NATO pentru a sprijini inițiativele de menținere a păcii ale Națiunilor Unite în fosta Iugoslavie, au scos în evidență importanța logisticii de consum în domeniul menținerii păcii. Sub autoritatea persoanelor responsabile în materie de logistică, care lucrează în cadrul consultărilor referitoare la menținerea păcii, a fost elaborat un volum cu tema "Invățămintele rezultate în urma asistenței logistice acordate operațiunilor de menținere a păcii"⁵. Acest volum nu constituie un document oficial, și, prin urmare, nu reflectă în mod obligatoriu doctrina oficială a NATO sau a altor contributory, dar s-a dovedit a fi un ghid util pentru responsabilii în materie de logistică din statele membre NATO și din alte țări pentru pregătirea forțelor acestora pentru o eventuală sprijinire a operațiunilor de menținere a păcii. De asemenea, textul acestuia trimite la operațiunile NATO și la acelea ale Națiunilor Unite. Revizuirile introduse în 1996 derivă din experiența obținută cu ocazia operațiunilor Forței de Implementare condusă de NATO (IFOR) și exprimă rapoartele primite de la organizațiile naționale și internaționale, dar și de la organizațiile non guvernamentale care au contribuit la asistența logistică.

Organizațiile de producție și de logistică

Consiliul Atlanticului de Nord a creat câteva organizații de producție și de logistică ale NATO (OPLO), însărcinate cu misiuni specifice. Cele care se ocupă îndeosebi cu logistica de consum sunt Organizația NATO de întreținere și aprovizionare (NAMSOC) și Organizația de gestionare a rețelei de oleoducte a NATO din Europa Centrală (CEPMO) (a se vedea cașpitoul 13).

Informații mai detaliate privind logistica de consum a NATO se pot găsi în "Manualul de logistică al NATO", publicat de Secretariatul Conferinței înalților responsabili în materie de logistică ai NATO și care este disponibil la Direcția de logistică a Diviziunii SILCEP, la NATO, 1110, Bruxelles.

⁵ Exemplare ale Compendiului se pot obține de la Direcția de logistică, Departamentul pentru infrastructură, logistică și planificarea de urgență civilă, NATO, 1100, Bruxelles.

COOPERAREA, PLANIFICAREA SI STANDARDIZAREA IN DOMENIUL ARMAMENTELOR

Echiparea și întreținerea forțelor armate incumbă țărilor membre NATO. În general, problemele de cercetare științifică, de dezvoltare și de producție cu privire la echipamentele militare sunt tratate de fiecare țară în conformitate cu propriile sale cerințe și angajamente față de NATO. Cu toate acestea, de la crearea Alianței, există în acest domeniu, în sânul NATO, o coordonare și cooperare foarte importante, unul din obiectivele cheie fiind de a promova standardizarea armamentelor cel puțin până la nivelul interoperabilității. Succesul cooperării în domeniul armamentelor oferă un exemplu practic cu privire la avantajele apărării colective pe probleme politice, militare și de resurse, și contribuie la întărirea coeziunii Alianței, demonstrând, într-un domeniu cheie, unitatea care prevalează între națiuni suverane și independente. Această cooperare are nevoie de o concepție bine elaborată și articulată cu privire la planificarea armamentelor care să permită exploatarea posibilităților de a aloca cu mai multă eficiență resursele necesare cercetării științifice, dezvoltării și producției. În cadrul Alianței, aceasta depinde în același timp de conservarea unei baze industriale și tehnologice solide.

Cooperarea în domeniul armamentelor

Cooperarea între țările membre NATO în domeniul armamentelor reiese din Conferința directorilor naționali ai armamentelor (CDNA), care se reunește în mod regulat pentru a examina problemele politice, economice și tehnice privind dezvoltarea și achiziția de echipamente pentru forțele NATO. Grupurile pentru armamentale ale forțelor terestre, aeriene și navale sprijină lucrările Conferinței și sunt responsabile pe domeniile respective. Comitetul pentru cercetare și tehnologie, care este un organism NATO integrat, însărcinat cu cercetarea și dezvoltarea tehnologică în domeniul apărării, oferă recomandări și asistență CDNA și Comitetului militar. El desfășoară un program de colaborare prin activități cu privire la o serie de probleme de cercetare și tehnologice care țin de apărare. Asistența pentru probleme industriale este asigurată de Grupul consultativ industrial NATO (NIAG), care permite CDNA să beneficieze de o perspectivă industrială cu privire la modalitatea de a promova cooperarea guvernelor cu industriile și chiar între industrii, și ajută Conferința să studieze oportunitățile care se oferă în materie de colaborare internațională. Alte grupuri create de Conferință, numite inițial Grupuri cadru, denumite ulterior "grupurile CDNA pentru Parteneriat", lucrează în domenii precum politica și practicile de achiziție pentru

apărare, codificarea, garantarea calității, criteriile privind testarea și siguranța munițiilor, precum și standardizarea materialelor.

În această structură, grupuri de lucru și ad-hoc sunt însărcinate să promoveze cooperarea în domenii specifice. Structura globală permite țărilor membre să opteze pentru proiecte de echipament și cercetare la care doresc să participe. În același timp, ea facilitează schimbul de informații cu privire la programele național de echipament și la domeniile tehnice și logistice în care cooperarea poate prezenta avantaje pentru state, în particular, și pentru NATO, în general.

În 1993, Consiliul Atlanticului de Nord a aprobat politicile, structurile și procedurile revizuite pentru cooperarea în materie de armamente din cadrul NATO. Era vorba de a spori activitățile de cooperare în domeniul echipamentelor de apărare, de a administra întreaga structură a comitetelor CDNA, astfel încât aceasta să devină eficientă și de a focaliza lucrările Conferinței pe următoarele probleme:

- armonizarea cerințelor militare pentru întreaga Alianță,
- promovarea interoperabilității indispensabile la nivelul câmpului de luptă,
- valorificarea oportunităților de cooperare propuse de CDNA și ameliorarea cooperării transatlantice,
- dezvoltarea tehnologiilor de importanță critică pentru apărare, incluzând o repartitie mai mare a elementelor tehnologice.

În 1994, CDNA a convenit asupra unor măsuri practice de cooperare cu Grupul pentru armamente al Europei occidentale (GAEO), ceea ce constituia o modalitate de a extinde dialogul transatlantic la problemele privind înarmările dintre aliații aliații europeni și cei nord-americani.

Planificarea armamentelor

În 1989, Consiliul Atlanticului de Nord a aprobat crearea unui Sistem de planificare a armamentelor convenționale (SPOAC). Obiectivele acestui sistem sunt de a furniza CDNA și statelor elemente de orientare cu privire la modalitatea optimă de a răspunde cerințelor militare ale Alianței, prin programe care se referă la înarmări individuale și colective, de a armoniza planurile de achiziție în domeniul apărării pe termen cât mai lung și de a propune oportunități viitoare de cooperare în materie de înarmări la nivelul Alianței.

Acest proces de planificare a avut ca rezultat o serie de recomandări transmise din doi în doi ani de către Comitetul de evaluare a armelor convenționale al NATO sub autoritatea CDNA.

Standardizarea

Standardizarea forțelor NATO aduce o contribuție importantă eficacității operaționale combinate a forțelor armate ale Alianței și permite utilizarea cât mai eficientă a resurselor economice. În acest sens au fost depuse eforturi în domenii numeroase și diverse în vederea optimizării cooperării și a eliminării efortului dublu în cercetare, dezvoltare, producție, achiziție și sprijinirea sistemelor de apărare. Acordurile de standardizare NATO relative la proceduri, sisteme și echipamente, acorduri cunoscute sub numele de STANAG, sunt puse în practică și promulgate de Biroul militar NATO pentru standardizare (a se vedea capitolul 13) împreună cu Conferința directorilor naționali ai armamentelor și de către alte autorități implicate.

Formulând, adoptând, punând în practică și menținând normele relative la echipamentele și procedurile utilizate de NATO, se contribuie în mod considerabil la coeziunea Alianței și la eficacitatea structurii sale de apărare. Dacă standardizarea vizează sectoare numeroase, principala instanță însărcinată cu problemele politice din acest domeniu este organizația NATO pentru standardizare (NSO), al cărei obiectiv este să facă din standardizare o parte integrantă din procesul de planificare al Alianței și joacă rolul de coordonator între organismele NATO de la nivel înalt care se confruntă cu cerințele de standardizare. NSO a fost creată în 1995 pentru a da un impuls nou activităților Alianței care vizează ameliorarea coordonarea politicilor și programelor aliate referitoare la standardizarea în domeniile materialului, tehnicilor și operațiunilor. Detalii suplimentare cu privire la acest subiect pot fi găsite la capitolul 13.

SISTEME DE INFORMARE SI DE COMUNICARE

La nivelul NATO, problemele privind consultarea, comanda și controlul operațiunilor sunt desemnate prin termenul generic "C3". Organizația NATO pentru consultare, comandă și control (NC3O - a se vedea capitolul 13) este însărcinată să asigure, la nivelul Alianței, o capacitate rentabilă, interoperabilă și sigură care să permită garantarea unui nivel ridicat de consultare politică, de comandă și de control a forțele armate. Această sarcină este realizată printr-un sistem de informare și

comunicare (SIC) care acoperă întreg teritoriul NATO, reunind la sediul NATO , la Bruxelles, toate cartierele generale ale structurii de comandă integrate, capitalele țărilor și cele mai înalte niveluri naționale de comandament. Acest sistem colaborează în interfață cu rețele naționale fixe și mobile. O rețea protejată este în curs de realizare pentru consultări politice cu țările participante la activitățile Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (CPEA).

NC3O este formată dintr-un organism însărcinat cu orientările, Biroul NATO pentru consultare, comandă și control (NC3B), ce dispune de o sub-structură a cărei sarcină este de a promova programele de cooperare și activitățile de standardizare la nivel multinațional în domeniul C3, de a coordona programele de achiziție multinaționale și naționale finanțate în comun de NATO și de a furniza servicii care să sprijine cercetarea operațională. Biroul face recomandări Consiliului Atlanticului de Nord și Comitetului pentru planificarea apărării, dar și Comitetului militar , asupra tuturor problemelor care intră în competența sa.

Structura NC3O mai cuprinde două agenții. Agenția C3 a NATO (NC3A) este însărcinată, la nivel central, cu planificarea, construcția și integrarea, cu asistența tehnică și controlul configurației sistemelor C3 ale NATO. Ea oferă în același timp opinii științifice și tehnice , precum și un suport în aceste domenii, Înalților comandanți ai NATO și altor autorități asupra unor problemele legate de cercetare operațională, supraveghere, comandament și de desfășurarea operațiunilor aeriene, precum și asistență tehnică pentru exerciții și operațiuni.

Agenția NATO de exploatare și de sprijinire a SIC (NACOSA) asigură funcționarea și întreținerea Sistemului NATO de informare și comunicare și a structurii sale de adiacente, prin elemente de control subordonate.

COORDONAREA GESTIONARII CIRCULATIEI AERIENE INTRE CIVILI SI MILITARI

În 1955, Consiliul Atlanticului de Nord a creat Comitetul de coordonare a spațiului aerian european (CEAC). În 1998, acest comitet a devenit Comitetul NATO de gestiune a circulației aeriene (NATMC).

Comitetul trebuie să asigure o perfectă coordonare a cerințelor tuturor utilizatorilor civili și militari ai spațiului aerian deasupra

teritoriului celor 16 țări membre ale NATO. El este responsabil în special cu desfășurarea de exerciții aeriene de mare anvergură, cu armonizarea sistemelor și procedurilor de control al circulației aeriene, și al repartiției frecvențelor radio. Reprezentanții Organizației aviației civile internaționale, ai Asociației pentru transportul aerian internațional și ai Organizației europene pentru securitatea navigației (EUROCONTROL) participă la activitățile acestuia în calitate de observatori. În contextul noilor misiuni ale Alianței, cum ar fi menținerea păcii, Comitetul poate astfel să asigure o legătură unică între autoritățile militare de mare anvergură și organizațiile civile care se ocupă cu gestionarea spațiului aerian.

În ultimii ani, creșterea spectaculoasă a circulației aeriene civile și întârzierile cauzate de insuficiența mijloacelor de control ale acestei circulații și ale structurilor aeroportuare în numeroase părți ale Europei, care nu fac față cotelor de circulație, au scos în evidență necesitatea unei coordonări eficiente între autoritățile civile și autoritățile militare, care urmărește garantarea unei împărțiri echitabile a spațiului aerian între toți utilizatorii acestuia. În plus, trebuie ca la nivel tehnic să se procedeze, astfel încât operațiunile militare să fie în măsură să mențină gradul cerut de compatibilitate cu elemente diferite ale sistemului de gestionare a circulației aeriene pe care agențiile civile intenționează să le pună în practică. În consecință, și în mod deosebit în optica activităților desfășurate în prezent pentru a obține o integrare paneuropeană a gestionării circulației aeriene, comitetul este reprezentat în mai multe forumuri internaționale și participă la programul european de armonizare și de integrare a controlului circulației aeriene aprobate de miniștrii de transport ai Conferinței europene a aviației civile.

Intrucât schimburile de opinii cu privire la gestiunea spațiului aerian fac parte integrantă din activitățile de parteneriat care se dezvoltă între Alianță și partenerii acesteia, Comitetul participă de asemenea la activitățile de cooperare desfășurate. După 1991, au avut loc în mod regulat reuniuni destinate coordonării gestiunii circulației aeriene între civili și militari, cu participarea reprezentanților la nivel înalt din țările membre NATO și din alte state europene. În mai 1992, țările din Europa Centrală și de Est și din Asia Centrală care erau membre în Consiliul de Cooperare Nord-Atlantică (înlocuit ulterior de Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic) au participat la un seminar pe această temă, cu reprezentanți din statele membre NATO și cu autorități militare ale

Alianței și din cele cinci organizații internaționale cu responsabilități în acest domeniu.

Începând cu noiembrie 1992, statele partenere la cooperare sunt invitate să participe la reuniunile în sesiune plenară ale Comitetului, pe durata cărora a fost examinată dimensiunea civilo-militară a integrării Europei Centrale și de Est în strategiile de gestionare a circulației aeriene ale Europei de Vest. La începutul anului 1994, au fost invitate și alte țări europene neutre să participe la activitățile comitetului, al căror rol, unic în felul său, de forum de coordonare deschisă a utilizatorilor civili și militari ai întregului spațiu aerian din Europa continentală, a fost consacrat, după cum recunoaște Conferința europeană pentru aviația civilă.

Inițiativa Parteneriatului pentru Pace intensifică cooperarea concretă în acest domeniu, mai ales în ceea ce privește coordonarea exercițiilor aeriene. Reuniunile regulate, în sesiune plenară și la nivelul grupurilor de lucru, fac în prezent parte din activitățile de cooperare cu privire la gestionarea circulației aeriene prevăzute în cadrul Programului de lucru al PpP. După introducerea programului Parteneriatului pentru Pace intensificat, se poate spune că activitățile comitetului în aceste domenii se vor lărgi în mod considerabil și se vor multiplica în anii următori.

Gestionarea și controlul asupra spațiului aerian sunt incluse în cadrul Planului de acțiune al CPEA pentru anii 1998-2000 care enumeră domeniile de cooperare stabilite din cadrul programului Parteneriatului pentru Pace. O cooperare relativă la securitatea aeriană și la gestionarea și controlul spațiului aerian este de asemenea prevăzută în contextul relațiilor NATO-Rusia și al parteneriatului NATO cu Ucraina.

APARAREA ANTIAERIANĂ

Comitetul NATO pentru apărarea antiaeriană (NADC) este însărcinat să transmită, în atenția Consiliului Atlanticului de Nord și a Comitetului pentru planificarea apărării, punctele de vedere cu privire la toate aspectele ce țin de apărarea antiaeriană, inclusiv apărarea împotriva rachetelor tactice. De asemenea, el permite statelor membre să-și armonizeze programele cu planurile internaționale referitoare la comanda și controlul aerian, precum și la armamentele de apărare antiaeriană. Apărarea antiaeriană a Canadei și SUA este coordonată în cadrul Comandamentului apărării antiaeriene a Americii de Nord (NORAD).

În 1994, NADC a angajat cu statele partenere la cooperare, sub egida Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic (CCNA), un dialog care viza promovarea înțelegerii și încrederii reciproce cu privire la aspectele de interes comun ale apărării antiaeriene. Evoluțiile care au intervenit în cadrul inițiativelor Parteneriatului pentru Pace, care consolidează și mai mult cooperarea în acest domeniu, presupun reuniuni de lucru ale experților apărării antiaeriene și derularea unui program de cooperare în materie de apărare antiaeriană. Dialogul continuă în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (CPEA) care a înlocuit CCNA, și în contextul programului Parteneriatului pentru Pace intensificat.

O apărare antiaeriană eficientă este indispensabilă securității Alianței. Ea este asigurată printr-un sistem complex care permite detectarea, urmărirea și interceptarea aeronavelor și a rachetelor tactice, fie prin sisteme de arme maritime și arme cu baza la sol, fie prin aparate de interceptare. Structura de comandă și de control a apărării antiaeriene este formată din fosta Infrastructura la sol de apărare antiaeriană a NATO (NADGE), (înlocuită în prezent de Organizația de management a sistemului de comandă și control aerian a NATO, (NACMO)) care cuprinde un anumit număr de stații dispuse din nordul Norvegiei până în Turcia orientală, din Infrastructura electronică ameliorată a apărării aeriene a Marii Britanii (IUKADGE) și din Sistemul de comandă și control aeriene al Portugaliei (POACCS). Aceste sisteme integrează diferite stații, dotate cu radare moderne și cu sisteme perfecționate de prelucrare și de afișaj al informațiilor, conectate la rețelele de comunicații numerice moderne.

Această structură de apărare antiaeriană integrată a fost finanțată în mare parte prin Programul investiții de securitate al NATO (fostul Program pentru infrastructură - a se vedea capitolul 9), iar sistemul care trebuie să-i succedă, sistemul de comandament și de control aerian (ACCS), va fi finanțat în mod analog. ACCS vizează combinarea planificării tactice, operaționalizării și executării tuturor operațiunilor de apărare antiaeriană, cu operațiunile aeriene ofensive și de sprijin. El depășește deci o simplă apărare antiaeriană. El este pe cale de a fi pus în practică sub supravegherea Organizației NATO de gestiune a ACCS, și el va asigura o capacitate operațională inițială încă din primii ani ai viitorului secol.

La sfârșitul anilor 1980, potențialul de detectare la distanță a fost întărit prin achiziționarea unei flote de avioane E-3A de supraveghere îndepărtată și control (AWACS) a NATO. În prezent, sunt aduse

îmbunătățiri în cadrul programelor de modernizare gestionate de Organizația NATO de gestionare a programului sistemului aeropurtat de supraveghere îndepărtată și de control. Aceste aparate care aparțin NATO și care sunt utilizate de aceasta, constituie împreună cu avioanele E-3D, care aparțin Marii Britanii și care sunt utilizate de această țară, Forța aeropurtată de supraveghere îndepărtată a NATO. Forțele aeriene ale Franței și ale SUA dispun în același timp de avioane E, care pot interopera cu structura de apărare antiaeriană a NATO.

Comitetul NATO pentru apărarea antiaeriană a examinat propunerea SUA care urmărește realizarea unui schimb de informații referitoare la supravegherea îndepărtată care privesc lansarea de rachetele balistice tactice și a revizuit Programul pentru apărarea antiaeriană al Alianței. Astfel, s-a născut Programul aliat pentru apărarea antiaeriană lărgită, care comportă măsuri destinate să adapteze structurile apărării aeriene ale NATO, astfel încât să se țină seama de evoluția mediului de securitate și de modificările corespunzătoare ale cerințelor în materie de gestiune a crizelor. În acest sens, sunt studiate necesitatea de a organiza o formațiune multinațională, precum și contribuția potențială a mijloacelor maritime la apărarea antiaeriană continentală și posibilitățile de întărire prin elemente de apărare antiaeriană ușor de transportat.

Intrucât în prezent numeroase țări posedă rachete tactice, Alianța studiază de asemenea contra-măsurile pentru astfel de sisteme. CDNA a întreprins activități privind stabilirea unei capacități aliate de supraveghere terestră care ar veni în completarea potențialului AWACS și ar constitui un instrument util pentru operațiunile militare în contextul apărării antiaeriene lărgite (de exemplu, operațiunile împotriva forțelor convenționale), cum ar fi menținerea păcii și gestionarea crizelor.

PLANIFICAREA PENTRU SITUAȚII DE URGENTA CIVILA

La NATO, Planificarea pentru situații de urgență civilă se referă la elaborarea de planuri colective, în vederea utilizării sistematice și eficiente a resurselor civile ale Alianței, la nivelul țărilor și al NATO, în sprijinul strategiei aliate. Planificarea pentru situații de urgență civilă se focalizează în principal pe protecția societăților moderne, vulnerabile, împotriva efectelor situațiilor de urgență (situații de criză pe timp de război sau de urgență pe timp de pace, cum ar fi cazul catastrofelor).

Chiar dacă planificarea pentru situațiile de urgență civilă este o responsabilitate națională iar resursele civile rămân sub controlul statelor, se admite de mult că planurile celor 16 țări membre vor fi mai eficiente dacă sunt coordonate și vizează un obiectiv comun. De aceea, nouă birouri și comitetele tehnice de studiu ale planificării pentru situațiile de urgență civilă au fost stabilite sub egida Înaltului comitet pentru studiul planificării pentru situațiile de urgență civilă (SCEPC), cu scopul de a coordona planificarea în domeniile următoare:

- Transporturile interioare de suprafață în Europa,
- Transporturile pe ocean,
- Aviația civilă,
- Planificarea produselor petroliere,
- Alimentația și agricultura
- Nivelul de pregătire al industriei
- Telecomunicațiile civile
- Protecția civilă
- Planificarea medicală

Aceste birouri și comitete sunt compuse din experți ai ministerelor competente sau din industriile în cauză din diferite țări membre. În mod normal, fiecare comitet se întrunește de două ori pe an, chiar dacă, în majoritatea cazurilor, grupurile de lucru sau comisiile tehnice stabilite de comitetele principale se reunesc mai des.

Coordonarea generală între diferite sectoare de planificare este asigurată de Înaltul comitet pentru studiul planificării pentru situațiile de urgență civilă (SCEPC), care relevă direct din Consiliul Atlanticului de Nord. Sesiunea permanentă a acestui comitet, în care statele sunt reprezentate de către membri delegațiilor permanente naționale pe lângă NATO, este prezidată de către directorul planificării pentru situațiile de urgență civilă.

Pentru a asigura o participare completă și activă a tuturor guvernelor țărilor membre la dispozițiile planificării pentru situațiile de urgență civilă, SCEPC se reunește în sesiune plenară de două ori pe an. În aceste ocazii, țările sunt reprezentate de șefii organizațiilor naționale privind planificarea pentru situațiile de urgență civilă. Sesiunile plenare

sunt prezidate de asistentul Secretarul General pentru investiții de securitate, logistică și planurile civile de urgență.

Direcția generală a activităților Alianței în ceea ce privește planificarea pentru situațiile de urgență civilă, la nivel național și la nivelul NATO, este asigurată de miniștrii de Externe, care aprobă din doi în doi ani directivele ministeriale care stabilesc prioritățile și câmpul de aplicare al activităților pentru următorii doi ani.

În prezent, activitățile desfășurate în domeniul planificării pentru situațiile de urgență civilă privesc în principal sectoarele următoare:

- gestionarea crizelor
- cooperarea între domeniul civil și militar
- protecția populației
- activitățile desfășurate în cadrul Parteneriatului pentru Pace.

Aceste priorități sunt reflectate de activitățile SCEPC și de programele de lucru ale celor nouă birouri și comitete de studiu.

Activități privind planificarea pentru situațiile de urgență civilă desfășurate în cadrul Parteneriatului pentru Pace

Intr-un ritm și conform unui câmp de acțiune stabilite de fiecare stat partener, țările membre NATO și statele partenere urmăresc să sporească transparența în stabilirea bugetului pentru apărare, să desfășoare activități comune de planificare și exerciții comune și să dezvolte capacitatea de a opera cu forțele NATO în diferite domenii. Planificarea pentru situațiile de urgență civilă (CEP) s-a aflat încă de la început în centrul activităților PpP. Reflectând interesele și prioritățile statelor partenere, programele CEP s-au dezvoltat în mod spectaculos și constituie în prezent unul din elementele non-militare cele mai active ale cooperării în cadrul PpP.

Activitățile din cadrul PpP în domeniile CEP se referă mai întâi de toate la legislația și gestionarea crizelor, la cooperarea între sectorul civil și militar, la prevenirea catastrofelor și ajutorul umanitar.

Aceste activități corespund puternic priorităților generale stabilite de miniștrii de Externe din țările membre NATO în privința Directivelor ministeriale cu privire la CEP. Ele cuprind reuniunile, seminariile și atelierele de lucru, exercițiile și instruirea. Toate cele 28 de state partenere au participat la unele din aceste activități. După 1994, s-au înregistrat mai mult de 7000 de reprezentanți civili și militari participanți la acestea, la

diferite niveluri ale puterilor publice, locale, regionale și naționale, precum și la nivelul organizațiilor non-guvernamentale.

La aceste activități au mai participat numeroase alte organizații internaționale. Se poate cita în acest sens, Consiliul Europei, Uniunea Europeană, Agenția internațională pentru energia atomică, Federația internațională a societăților de Cruce-Roșie și a Semilună Roșie, Biroul de coordonare al problemelor umanitare al Națiunilor Unite (UNOCHA), UNESCO, Inaltul Comisariat ONU pentru Refugiați și Uniunea Europei Occidentale.

Pregătirea pentru catastrofele naturale și protecția populației au fost elementele comune ale majorității activităților din cadrul PpP cu privire la planurile civile de urgență. Aceste activități vizau probleme cum ar fi catastrofele aeriene, avalanșele, accidentele chimice, cutremurele, inundațiile, accidentele nucleare și transportul de produse periculoase. Ele s-au desfășurat adesea cu sprijinul Biroul pentru coordonarea problemelor umanitare al Națiunilor Unite și al proiectului acestuia cu privire la utilizarea resurselor militare pentru protecția civilă (MCDA) pentru asistență în caz de catastrofă.

Ca urmare a extinderii cooperării practice și a participării la elaborarea de decizii a țărilor partenere, adoptate în cadrul CPEA, Inaltul Comisariat pentru studiul planificării pentru situațiile de urgență civilă a finalizat, împreună cu acestea, unele planuri privind capacitatea euro-atlantică de reacție la catastrofe, care dispune de un Centru euro-atlantic de reacție în caz de catastrofă (EADRCC) și de o Unitate euro-atlantică de răspuns la catastrofe. Inițierea EADRCC a fost aprobată de miniștrii CPEA la data de 29 mai 1998. Centrul a făcut ulterior posibilă coordonarea asistenței CPEA pentru operațiunile Inaltului Comisariatului pentru Refugiați desfășurate în Albania pentru a veni în ajutorul refugiaților.

Cooperarea NATO-Rusia în domeniul planificării pentru situațiile de urgență civilă

Cooperarea NATO-Rusia în acest domeniu a început în decembrie 1991, atunci când Consiliul Atlanticului de Nord a însărcinat Inaltul comitet pentru studiul planificării pentru situațiile de urgență civilă să ajute la coordonarea traseului ajutorului umanitar către ceea ce era pe atunci Uniunea Sovietică. Pe parcursul următoarelor luni, cooperarea NATO-Rusia pentru activități umanitare în diferite state care au succedat fostei Uniuni Sovietice a asigurat o bază solidă activităților ulterioare desfășurate între Rusia și NATO. O cooperare s-a stabilit între structurile

CEP ale NATO și Ministerul Federației Rusă însărcinat cu protecția civilă, cu situațiile de urgență și eliminarea consecințelor catastrofelor naturale (EMERCOM din Rusia), care au sprijinit activitățile Biroului de coordonare a problemelor umanitare ale Națiunilor Unite și ale proiectului său MCDA. Un prim atelier de lucru în acest domeniu a avut loc la sediul NATO în decembrie 1992. De atunci, au fost întreprinse importante activități atât de către NATO, cât și de către Rusia.

La data de 20 martie, la Moscova, EMERCOM din Rusia și NATO au semnat un Memorandum de înțelegere cu privire la planificarea pentru situațiile de urgență civilă și nivelul de pregătire pentru catastrofe. Acestea studiază în prezent propunerile privind o cooperare pentru a susține operațiunile UNOCHA în cazul unei catastrofe majore.

Pe 22 și 23 aprilie 1997, în cadrul Parteneriatului pentru Pace (PpP), a fost organizat de către EMERCOM, în Rusia, un simpozion la nivel înalt cu privire la planificarea pentru situațiile de urgență civilă ca provocare umanitară pentru secolul următor. Asociat unei reuniuni în sesiune plenieră a SCEPC, la care participă țările partenere la cooperare, desfășurată la Moscova pe 24 și 25 aprilie, acesta a fost primul simpozion organizat de SCEPC în afara teritoriului țărilor membre NATO. A fost pentru prima dată când Înaltul Comitet al NATO a avut o reuniune oficială în Federația Rusă.

După semnarea, la Paris, a Actului fondator privind relațiile, cooperarea și securitatea reciprocă între NATO și Federația Rusă, la data de 27 mai 1997, și crearea Consiliului Permanent Comun NATO-Rusia a fost înființat un Grup de experți pentru pregătirea situațiilor de urgență civilă și ajutor în caz de catastrofă, care a identificat domeniile pentru activitățile viitoare. Acest grup supervizează punerea în practică a Memorandumului de înțelegere NATO-Rusia. Proiectul pilot al PJC privind utilizarea tehnologiei sateliților în gestionarea catastrofelor este un exemplu pentru activitățile întreprinse de atunci.

Cooperarea NATO-Ucraina

Cooperarea NATO-Ucraina în domeniul planificării pentru situațiile de urgență civilă a început în 1995, după puternicele ploi și inundații din Uda și Donetsk, în partea de Est a Ucrainei. Inundațiile cauzate de acestea au scos din funcțiune și au distrus parțial instalația de epurare a orașului Harkov, provocând o gravă contaminare a resurselor de apă ale unui oraș de aproximativ 2 milioane de locuitori. Direcția de planificare pentru situațiile de urgență civilă a NATO a coordonat asistența acordată de țările organizației și de statele partenere în cazul acestor situații.

În 1996, Ucraina a găzduit prima reuniune a unui birou pentru planificarea pentru situațiile de urgență civilă desfășurată în afara teritoriului NATO. Împreună cu exercițiul "Carpathian Safety 96", Comitetul NATO pentru protecția civilă a ținut împreună cu statele partenere o reuniune la Lvov. O cooperare, încununată de succes, între Direcția de planificare pentru situațiile de urgență civilă a NATO și Ministerul responsabil cu situațiile de urgență și cu protecția populației împotriva consecințelor catastrofei de la Cernobîl a deschis calea organizării unui seminar cu privire la "Evacuarea aereo-medicală și operațiunile de salvare în situațiile de urgență", care a avut loc la Kiev în septembrie 1997.

Cooperarea în domeniul planurilor civile de urgență și al pregătirii pentru catastrofe este un element cheie al Cartei NATO-Ucraina semnată la Madrid în iulie 1997. Un memorandum de înțelegere cu NATO în acest domeniu a fost semnat la data de 16 septembrie 1997.

COOPERAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI PROVOCĂRILE DE MEDIU

Programul științific al NATO

La NATO, cooperarea științifică revine Comitetului științific. Acest comitet este responsabil cu Programul științific al NATO, în cadrul căruia se oferă asistență pentru colaborarea între oamenii de știință din țările membre NATO și aceia din statele partenere ale Alianței sub egida CPEA, în domeniul general al științelor sau în anumite domenii prioritare.

Programul științific sprijină următoarele activități subvențiate pentru cooperare în domeniul cercetării, subvenții de înfrățire, vizitele experților, subvențiile pentru o infrastructură de rețele, cursurile de vară și seminarii de cercetare performantă. Sprijinirea acestor activități este asigurată în mod general sau în unele domenii prioritare care pot să se schimbe în timp. Activitățile trebuie să fie desfășurate în colaborare cu oamenii de știință din țările membre NATO și cu aceia din statele partenere.

Suportul pentru proiectele de cercetare și dezvoltare, industriale și de mediu, realizate de țările partenere, în colaborare cu omologi din țările membre NATO, este, de asemenea, asigurat în cadrul Programului pentru știință în slujba păcii. Acest program are ca obiective să sprijine proiectele de cercetare aplicate și de tehnologie ale țărilor partenere care țin de probleme industriale, de mediu sau de securitate.

Bursele științifice beneficiază, de asemenea, de asistență, dacă criteriile de acordare diferă de la o țară la alta, aceste burse sunt puse la dispoziție în general oamenilor de știință, atât din țările partenere, cât și din statele membre NATO.

Originile cooperării științifice ale NATO derivă din recomandările din 1956 ale Comitetului celor trei privind cooperarea non-militară în sânul NATO. Acest "Comitet al celor trei înțelepți" - miniștrii de externe Lange (Norvegia), Martino (Italia) și Pearson (Canada) - a remarcat că progresele științei și tehnologiei sunt atât de vitale pentru viitorul comunității atlantice, încât membrii NATO trebuie să facă astfel încât să fie examinată orice posibilitate de cooperare fructuoasă. Prin ratificarea raportului unui grup de lucru cu privire la cooperarea științifică și tehnică înființat ulterior, șefii de guvern din țările Alianței au aprobat cu ocazia reuniunii desfășurate în decembrie 1957, constituirea unui Comitet științific al NATO. Acest comitet științific s-a reunit pentru prima dată în martie 1958.

Programul științific s-a dezvoltat timp de mai mult 30 de ani în două direcții, care reprezintă competențele științifice și solidaritatea Alianței, și era conceput încă de la început pentru a susține mai degrabă colaborarea între oamenii de știință, decât pentru a finanța activitățile sau instituțiile de cercetare. Au fost finalizate mecanismele de sprijin și metodele de gestiune în colaborare, pentru a stimula colaborarea între oamenii de știință din țările membre NATO, cu scopul de a ameliora schimbul de informații, care este o condiție sine qua non a progresului științific. În ultimii ani, Programul a oferit oportunități din ce în ce mai mari de colaborare cu statele partenere ale NATO în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic. În 1998, după o îndelungă reexaminare a programului, Comitetul științific a hotărât că acesta va servi numai colaborarea între oamenii de știință din țările membre NATO cu aceia din statele partenere, inclusiv acele state care participă la Dialogul Mediteranean.

Astăzi, aproximativ 13 000 de oameni de știință din țările membre NATO și statele partenere participă anual la Programul științific al NATO, ca beneficiari ai subvențiilor și participanți la reuniuni, sau ca personalități de referință și membrii ai comisiilor consultative. Printre diversele subiecte de studiu astfel tratate figurează "Bio-supravegherea poluării metalice de-a lungul coastei baltice a Poloniei" (subvenție pentru cooperarea în domeniul cercetării - Polonia și Marea-Britanie), "Novosibirsk posibilitatea de a stabili o politică regională a inovației"

(subvenție pentru cooperarea în domeniul cercetării - Rusia și Marea Britanie), "Exploatarea unei rețele naționale pentru cercetare și educație - gestiune și principii de acțiune" (seminar privind cercetarea performantă organizat la Iaroslavl, în Rusia), "Sisteme de testări polivalente pentru evaluarea calității solului în fostele zone militare" (subvenție de înfrățire - Belgia, Rusia, SUA) și "Frecarea în mare viteză la scară atomică" (subvenție de înfrățire - Franța, Ucraina, SUA).

Comitetul științific se reunește de trei ori pe an, și, în fiecare an, cu țările partenere ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic. El este ajutat în activitățile sale de evaluare și de selecție a solicitărilor de asistență de comisiile consultative ale căror membrii sunt aleși de Comitet printre oamenii de știință din țările membre NATO. Planul de acțiune al CPEA asigură cadrul pentru activitățile Comitetului.

Comitetul pentru provocările societății moderne (CCMS)

Provocările de mediu cu care se confruntă comunitatea internațională au fost luate în calcul de Alianță începând cu 1969, odată cu constituirea Comitetului pentru provocările societății moderne (CCMS), care urmărește să răspundă preocupărilor privind mediul înconjurător. Pe această cale, țările membre au participat la numeroase inițiative destinate să valorifice posibilitățile de cooperare oferite de Alianță pentru a aborda problemele de interes pentru mediu și calitatea vieții.

Sub egida Comitetului, au fost întreprinse proiecte în domenii precum poluarea, zgomotul, problemele urbane, energia și sănătatea, și, în particular, problemele de mediu care afectează apărarea. În această privință, pot fi citate studiile pilot cu privire la "Apărarea confruntată cu problemele din domeniul mediului", care a avut ca rezultat directivele privind instruirea și principiile în domeniul mediului, care au fost adoptate de Consiliul Atlanticului de Nord, "Aspectele ecologice ale reutilizării unor foste terenuri militare", care vizează să ajute statele partenere să convertească fostele baze militare pentru utilizare civilă, "Securitatea mediului înconjurător într-un context internațional" și "Sistemele de gestiune a mediului în sectorul militar".

Două principii de bază caracterizează activitățile comitetului pe de o parte, acestea trebuie să stea la baza unor acțiuni concrete, iar pe de altă parte, rezultatele trebuie să fie accesibile în mod liber, atât organizațiilor internaționale, cât și tuturor statelor lumii. Pentru fiecare proiect lansat, unul sau mai multe țări joacă rolul de țări-pilot, asumându-și în principal responsabilitatea planificării activităților și finanțării acestora, a

coordonării executării acestora, a stabilirii de rapoarte necesare și a încurajării măsurilor adecvate.

După 1996, comitetul a adoptat instrumente noi de cooperare în cadrul Programului CCMS. Este vorba mai ales de proiecte ad-hoc de 6 sau 18 luni focalizate pe problemele specifice și de ateliere de lucru destinate să difuzeze informația în domenii bine definite. În acest context, au fost finalizate două proiecte "Manualul privind mediul înconjurător", condus de SUA și Suedia, și "Reînnoirea proiectelor în curs cu privire la Marea Neagră pentru planificarea activităților viitoare", condus de SUA și Turcia.

În conformitate cu Planul de acțiune al CPEA pentru 1998-2000, Comitetul privind provocările societății moderne extinde gama activităților sale pentru a include printre aceste activități, reuniuni comune cu țările partenere ale NATO și seminarii privind problemele de mediu care afectează apărarea, precum și noi studii pilot pe probleme de interes deosebite pentru țările partenere. Pe viitor, o țară parteneră va putea să-și asume rolul de co-director al unui studiu pilot, împreună cu un co-director dintr-o țară NATO. Participanții vor trebui să provină cel puțin din două țări membre ale Alianței.

În fiecare an, au loc reuniuni ale CCMS cu reprezentanți ai țărilor partenere ale CPEA. Printre activitățile în desfășurare sau în studiu, se numără studiile pilot cu privire la unele aspecte ce țin de problemele transfrontaliere de mediu, cauzate de instalații sau activități legate de apărare, cu accent special pe poluarea radioactivă, reducerea noxelor și metodele de refacere aplicabile fostelor zone militare contaminate, protecția stratului de ozon, securitatea mediului înconjurător și activitățile privind corelația între apărare, mediu și economie, obiectivul fiind acela de a defini abordările ce țin de utilizarea forțelor armate din țările membre ale Alianței, precum și din statele partenere care să nu dăuneze mediului.

Cooperarea NATO-Rusia în domeniul științei și mediului

Pe baza dispozițiilor/prevederilor Actului fondator NATO-Rusia, a fost semnat la nivel ministerial, cu ocazia reuniunii de la Luxemburg a Consiliului Permanent Comun NATO-Rusia, în mai 1998, un Memorandum de înțelegere cu privire la cooperarea științifică și tehnologică între NATO și Ministerul științei și tehnologiei din Federația Rusă. Acest Memorandum are ca obiective (a) să încurajeze și să promoveze cooperarea științifică și tehnologică între NATO și Federația Rusă, în domenii de interes comun, și (b) să sprijine activitățile de

cercetare și dezvoltare științifică care favorizează progresele în materie de știință și tehnologie.

Memorandumul prevede înființarea unui Comitet pentru cooperarea științifică și tehnologică NATO-Rusia, care va lucra sub autoritatea Consiliului Permanent Comun. Acest comitet se va reuni o dată pe an, alternativ, în Federația Rusă și la sediul NATO.

În prezent, este în lucru un Memorandum de înțelegere între Federația Rusă și Comitetul privind provocările de mediu în societatea modernă.

Cooperarea NATO-Ucraina

Cooperarea cu Ucraina în cadrul Programului științific al NATO a început în 1991 și este intensificată potrivit prevederilor Cartei NATO-Ucraina.

Cooperarea în cadrul Dialogului Mediteranean

Comitetul științific al NATO desfășoară activități speciale cu țările participante la Dialogul Mediteranean, caz cu caz, și partenerii la Dialogul Mediteranean pot fi invitate să trimită oameni de știință la cursurile de vară și la seminariile de cercetare performantă/avansată organizate în cadrul Programului științific al NATO. De asemenea, la Dialogul Mediteranean mai participă și Comitetul pentru provocările societății moderne.

Organizarea programelor prevăzute de Direcția problemelor științifice și de mediu

PROGRAM ȘTIINȚIFIC	PROVOCĂRILE SOCIETĂȚII MODERNE (CDSM)
Știință generală și aplicată Program de cercetare Seminarii de cercetare avansată Subvenționări ale cercetării în cooperare Subvenții de înfrățire Vizite ale experților Subvenții pentru o infrastructură de rețele Program "Știința în serviciul păcii" Proiecte de cercetare și de dezvoltare Programe de burse de cercetare științifică Program NATO-Rusia	Program de studii pilot privind mediul înconjurător Program de studii pilot privind mediul înconjurător Probleme legate de apărare Studii privind lupta împotriva poluării Riscuri sanitare și tehnologice Studii asupra calității vieții

Capitolul 9

RESURSE FINANTATE IN COMUN, BUGETELE NATO SI MANAGEMENTUL FINANCIAR

Principiile finanțării comune

Repartiția costurilor

Bugetul civil

Programul NATO de investiție în domeniul securității

Managementul resurselor

Controlul financiar

RESURSE FINANTATE IN COMUN, BUGETELE NATO SI MANAGEMENTUL FINANCIAR

NATO este o organizație interguvernamentală căreia statele membre îi alocă resursele necesare pentru funcționarea zilnică și oferă facilitățile cerute de consultare, luarea de decizii și implementarea politicilor și activităților convenite. Este o alianță politică susținută de structura esențial militară care oferă apărarea comună a țărilor membre, cooperarea cu țările partenere și implementarea politicilor Alianței în menținerea păcii și în alte domenii.

În context militar, exceptând câteva centre permanente și unele forțe de dimensiuni reduse, marea majoritate a forțelor și mijloacele militare aparțin țărilor membre NATO și rămân sub comandă și control național, până când unele sau toate, depinde de țară, ar putea fi alocate NATO pentru misiuni militare specifice. Forțele țărilor NATO care au contribuit la Forța de Stabilizare condusă de NATO din Bosnia-Herțegovina pentru a îndeplini mandatul Alianței decurgând din Acordul de pace au fost puse temporar sub autoritatea NATO, dar sunt pregătite, înzestrate și finanțate din bugetele individuale de apărare ale țărilor membre.

Pentru a facilita consultarea și luarea în comun a deciziilor în cadrul Alianței, fiecare membru menține o prezență militară și diplomatică la cartierele generale ale NATO, precum și o reprezentare și/sau militară la centrele diferitelor agenții NATO și a comandamentelor militare. Costurile menținerii și pentru întreținerea personalului delegațiilor lor naționale și pentru misiunile militare sunt de asemenea o responsabilitate națională finanțată în conformitate cu diferite principii și practici ale fiecărei țări.

Cele două exemple de mai sus – costurile menținerii forțelor militare și costurile pentru reprezentarea civilă și militară în instituțiile Alianței – ilustrează cheltuieli care trebuie luate în calcul în orice analiză a costurilor fiecărei țări în calitate de membră NATO. Asemenea cheltuieli ar trebui să fie evaluate printr-o analiză similară a beneficiilor economice obținute de fiecare țară membră ca rezultat al participării ei în Alianță.

Cu toate acestea, rațiunea de a fi membru al Alianței depășește mult limita calculului și balanței financiare, schițat pe baza de mai sus, și cuprinde factori politici, economici, științifice, tehnologice, culturale și alți factori care nu se pretează la convertirea în termeni financiari. Mai mult decât atât, pentru a ajunge la o concluzie semnificativă fiecare stat membru va trebui să ia în calcul costurile care le-ar fi revenit, în timp,

dacă și-ar fi asigurat independent securitatea națională sau prin forme alternative de cooperare internațională.

Obiectivul acestui capitol nu este de a încerca un calcul teoretic, pe care fiecare țară trebuie să îl rezolve în conformitate cu propriile sale proceduri și practici. Scopul acestui capitol este mai degrabă de a descrie principiile ce stau la baza finanțării comune și a repartiției costurilor care incumbă Alianței și bugetele importante folosite pentru a gestiona resursele financiare ale Alianței. Luate împreună, aceste cheltuieli reprezintă mai puțin decât jumătate dintr-un procent al apărării naționale din țările NATO (vezi tabelul 3).

PRINCIPIILE FINANȚĂRII COMUNE

Fondurile NATO sunt destinate în principal acelor cheltuieli care reflectă interesele tuturor țărilor membre. Structura de finanțare comună este diversă și descentralizată. Unele activități multinaționale de cooperare ce țin de cercetare, dezvoltare, producție și suport logistic nu implică toți membri și, în unele cazuri, ar putea implica numai un număr redus de țări membre. Aceste activități, majoritatea fiind realizate de organizațiile de producție și logistică ale NATO, fac subiectul unei finanțări generale și a unor reglementări de audit ale NATO, dar altfel se desfășoară în autonomia virtuală conform dispozițiilor acordate de Consiliul Atlanticului de Nord. Detalii pentru acestea vor fi oferite mai târziu în acest capitol.

Cu puține excepții, fondurile NATO nu acoperă achiziția de forțe militare sau de bunuri fizice militare cum ar fi nave, submarine, avioane, tancuri, sistemele de artilerie sau sistemele de armament. Țările membre vor asigura forțe militare și materiale ale Alianței, acestea rămânând și cu responsabilitatea financiară a aprovizionării acestor forțe. O excepție importantă este Forța aeropurtată de supraveghere îndepărtată și control a NATO, forță aeriană obținută, deținută, menținută și activată de țările membre și plasată sub comanda și controlul operaționale ale comandantului Forței NATO subordonat Înaltilor comandanți ai NATO. De asemenea, NATO finanțează investițiile orientate spre cerințe colective, cum ar fi apărarea antiaeriană, sistemele de comandă și control sau sistemele de comunicare ale Alianței care nu pot fi desemnate ca fiind responsabilitatea unei singure țări. Astfel de investiții fac obiectul menținerii, reînnoirii și înlocuirii finale, în conformitate cu cerințele în

schimbare și evoluțiile tehnologice iar cheltuielile pe care acest lucru le implică reprezintă, de asemenea, o parte semnificativă din fondurile NATO.

Punctul de plecare pentru procesul de căutare și de obținere a aprobării pentru finanțarea comună a oricărui proiect este identificarea și recunoașterea unei necesități de cheltuieli și precizarea că responsabilitatea acestor cheltuieli nu poate fi în mod rezonabil atribuită unei singure țări și că va servi intereselor tuturor țărilor contribuatoare. Cererea trebuie să fie generată, declarată și autenticată și aceasta prin apeluri la o interacțiune complexă a proceselor administrative naționale și internaționale. Odată recunoscută ca atare, solicitarea de cheltuială trebuie să fie considerată eligibilă pentru finanțarea comună la o scară definită. Stabilirea faptului că solicitarea este eligibilă pentru finanțarea comună se face prin consensul țărilor membre, care s-ar declara dispuse să suporte aceste costuri.

De-a lungul anilor de la înființarea Alianței, aplicarea acestor principii a determinat elaborarea unor reguli complexe care precizează nivelurile integrale sau parțiale ale finanțării comune și excluderea unor diferite elemente de cost, de exemplu, taxe naționale sau locale. O altă excluziune importantă și surprinzătoare datând din perioada înființării NATO este salarizarea personalului militar ce-și desfășoară activitatea în comandamentele NATO sau în orice alt comandament internațional care face parte constitutivă din structura militară a Alianței. Aceasta rămâne o sarcină pentru fiecare țară contribuatoare. Cam 15000 de militari care lucrează în comandamentele internaționale, sunt plătiți de țările lor. Remunerarea personalului civil internațional de la sediul NATO de la Bruxelles și de comandamentele militare ale NATO este asigurată din bugetele civile și militare cu finanțare comună (vezi mai jos)). Părți importante ale finanțării comune din cadrul NATO sunt subiectul unor convenții de acest gen acceptate de toate țările membre.

Criteriile pentru finanțarea comună se află sub reviziunea constantă și schimbările pot fi introduse ca rezultat a unor noi circumstanțe – de exemplu, nevoia de a dezvolta definiții clare ale acelor părți care se referă la costurile de menținere a păcii din Bosnia-Herțegovina, care ar trebui să fie suportate de bugetele internaționale și care sunt finanțate din bugetele naționale. Alte schimbări în convențiile existente, relative la finanțarea comună, pot rezulta din evoluțiile organizaționale sau tehnologice sau pur și simplu din necesitatea de a controla costurile pentru a îndeplini cerințele unor reduceri specifice. În pofida acestor schimbări, principiul

finanțării comune pe baza consensului este esențială pentru activitățile Alianței. Continuă să fie susținut de toate țările membre și poate fi văzut ca o reflectare a atașamentului lor politic față de NATO și a solidarității politice, care este marca implementării politicilor stabilite de NATO.

REPARTITIA COSTURILOR

Cheltuielile acceptate pentru finanțarea comună sunt luate în considerație de statele membre, în funcție de interesul trezit de activitatea în cauză și în funcție de regulile de distribuție stabilite. Ca regulă generală, țările membre finanțează toate cheltuielile ce țin de elementele de structură ale NATO din care fac parte. Prin urmare, toate aceste țări contribuie la finanțarea cheltuielilor aferente Secretariatului internațional, Statului Major militar internațional și organismelor Comitetului militar. Cheltuielile se referă la Forța aeropurtată de supraveghere îndepărtată și de control a NATO sunt împărțite între 12 țări participante. Cheltuielile pentru alte elemente sau entități din structura militară internațională și cheltuielile ce derivă din Programul NATO de investiții în domeniul securității sunt împărțite între grupuri de state, a căror compunere diferă în funcție de natura participării fiecărui stat la dispozitivul de comandă integrată al NATO. În aceste diverse configurații, regula prevede ca, cu câteva excepții, țările să participe la finanțarea tuturor cheltuielilor ce țin de entitatea considerată. Excepțiile reprezintă în general expresia unei practici bugetare care rezultă din acordurile tranzacționale individuale încheiate între țările membre în trecut.

După cum s-a convenit, regulile de distribuire a costurilor stabilite, care precizează contribuțiile țărilor membre, trebuie să corespundă "capacității de plată" a fiecărei țări. Cu toate acestea, baza acestor reguli este deopotrivă politică și economică. Regulile pentru bugetul civil și militar și Programul NATO de investiții în domeniul securității au fost negociate pentru prima dată la începutul '50. Ele au fost apoi adaptate, în mare parte, în funcție de regulile de proporționalitate, pentru a ține seama de aderarea unor noi membrii și de diferitele grade de participare la dispozitivul de comandă integrat. Ele reflectă deci, într-un mod imprecis, indicatorii actuali ai capacității economice relative, cum ar fi PIB sau paritățile puterii de cumpărare. Chiar dacă a fost propusă revizuirea din când în când a acestora pentru a le distribui în mod rațional sau de a le repartiza mai bine sarcinile, consensul a scos la lumină preferința pentru menținerea structurii existente. Totuși, extinderea Alianței ar putea

impune reajustarea cotelor-părți existente în funcție de participarea unor noi state membre.

În prezent, bugetul civil este finanțat după o formulă unică de 16 state. Cea mai mare parte a bugetului militar, care acoperă structura militară internațională, este finanțată potrivit unei formule de 16 state ușor modificată, a două formule de 15 țări și a unei formule de 14 state ce decurge în mod proporțional din precedenta. De asemenea, Programul NATO de investiții în domeniul securității este finanțat conform a patru scheme de distribuire ale diferitelor costuri. Partea din bugetul militar destinată finanțării Forței aeropurtate de supravegherea îndepărtată și de control a NATO este stabilită potrivit unei formule de 12 țări și a uneia de 13 țări care reflectă orientarea industrială/comercială a prevederilor de distribuire a costurilor în cadrul organizației de achiziție corespunzătoare, NAPMO (a se vedea capitolul 13).

Tabelele 1 și 2, care figurează la finalul acestui capitol, reiau cotele-părți pentru țările membre în funcție de evaluarea cheltuielilor pentru 1998 din bugetul civil și militar, dar și formulele de distribuire a costurilor aflate în vigoare pentru Programul NATO de investiții în domeniul securității.

BUGETUL CIVIL

El este constituit în principal din creditele vărsate de ministerele de externe. El acoperă cheltuielile de funcționare ale Secretariatului internațional, aflat la sediul NATO, la Bruxelles, sumele pentru realizarea programelor și activităților civile stabilite, dar și pe acelea pentru construirea, exploatarea și întreținerea unor instalații, inclusiv cheltuielile de personal pe care le presupun furnizarea de servicii de conferință - grupurile subordonate, serviciile de securitate etc. - pentru toate reuniunile comitetelor NATO. În ultimii ani, o sumă importantă din resursele bugetare a fost destinată finanțării unor activități desfășurate împreună cu țările partenere. bugetul total aprobat pentru anul 1998 se ridică la aproximativ 157 milioane dolari. Cheltuielile de personal reprezintă cca 62% (97 milioane de dolari). Costul programelor speciale, cum ar fi, Programul științific al NATO sau activitățile de informare se apropie de 24% din buget (cca 38 milioane dolari). Restul (14 % sau 22 milioane dolari) acoperă diversele cheltuieli de funcționare și de capital.

BUGETUL MILITAR

Bugetul militar, stabilit și aplicat sub supravegherea Comitetului militar, este format în mare parte din creditele alocate de ministerele apărării. El acoperă cheltuielile de exploatare și de întreținere și, cu excepția sistemelor și activităților de importanță majoră, care sunt suportate de Programul NATO privind investițiile în domeniul securității, cheltuielile de echipament pentru structura militară internațională. Aceasta cuprinde Comitetul militar, Statul Major militar internațional și organismele care țin de acesta, cele două mari comandamente ale NATO (ACE și ACLANT) și sistemele de comandă, de control și de informare asociate, agențiile de cercetare-dezvoltare și de achiziție și logistică, precum și Forța aeropurtată de supraveghere îndepărtată și de control a NATO. În prezent, bugetul acoperă cheltuielile de funcționare ale structurii de comandament a NATO pentru activitățile de sprijinire a păcii desfășurate în Bosnia-Herțegovina. Bugetul total aprobat pe anul 1998 se ridică la aproximativ 680 milioane dolari. Trebuie subliniat că această schemă exclude costurile foarte importante, alocate personalului militar, suportate de statele contribuatoare implicate. Distribuția întregului buget finanțat în comun este următoarea (cifre rotunjite), 43 % (cca 290 milioane dolari) pentru cheltuielile de exploatare și de întreținere, destinate realizării misiunilor, 33 % (cca 227 milioane dolari) pentru cheltuielile personalului civil, 19 % (cca 129 milioane dolari) pentru cheltuielile administrative generale și 5 % (cca 34 milioane dolari) pentru cheltuielile de dotare.

PROGRAMUL NATO PENTRU INVESTITII IN DOMENIUL SECURITATII

Programul NATO privind investițiile în domeniul securității este pus în practică sub supravegherea Comitetului infrastructurii în cadrul plafoanelor de contribuții anuale aprobate de Consiliul Atlanticului de Nord. Plafonul fixat pentru anul 1998 echivalează cu cca 688 milioane dolari. Programul este destinat finanțării instalațiilor și activităților de care au nevoie înalții comandanți ai NATO pentru a se achita de rolurile ce le revin și despre care se spune că depășesc nevoile naționale ale statelor membre în materie de apărare. Investițiile privesc instalații și activități, cum ar fi, aerodromurile, oleoductele și depozitele de carburant, instalațiile portuare, sistemele de informare și de comunicare, radarele și

alte instrumente pentru navigații și cartierele generale. Ca și bugetul militar, Programul răspunde de asemenea nevoilor ce țin de structura de comandament a NATO în Bosnia-Herțegovina. El a căpătat o dimensiune nouă odată cu activitățile de apărare din cadrul PpP (a se vedea cap.4) și vizează în prezent să înglobeze o eventuală utilizare a mijloacelor NATO de către Uniunea Europei Occidentale (vezi capitolele 3 și 4).

MANAGEMENTUL RESURSELOR

Pe la mijlocul anilor '90, împinși de necesitatea de a optimiza alocarea resurselor militare finanțate în comun, țările membre au consolidat finalizarea “pachetelor de capacități” și prin crearea Biroului principal al resurselor (SRB) care este responsabil cu gestionarea globală a resurselor militare ale NATO (adică resursele care nu sunt acoperite de bugetul civil). Pachetele de capacități cuprind mijloacele de care comandanții NATO dispun și pe acelea de care au nevoie pentru a se achita de sarcinile care le sunt încredințate. Ele reprezintă un instrument important de evaluare a fondurilor finanțate în comun (atât pentru cheltuielile de echipament, cât și pentru cheltuielile obișnuite de utilizare și întreținere), dar și efectivele civile și militare cerute pentru realizarea oricărei misiuni. Aceste pachete sunt examinate de SRB, care este format din reprezentanții țărilor, ai Comitetului militar internațional, ai Înaltilor comandanți ai NATO, precum și din reprezentanți ai președinților comitetelor privind bugetul militar, infrastructura și efectivele apărării ale NATO. SRB ratifică pachetele de capacități ținând seama de efectele acestora asupra resurselor, înainte ca ele să fie aprobate de Consiliul Atlanticului de Nord. De asemenea, propun anual Consiliului, spre aprobare, un plan general al resurselor pe termen mediu, care fixează plafoanele pentru resursele financiare și umane pentru anul următor și prezintă cifre estimative pentru următorii 4 ani. În funcție de acești parametrii, Comitetele privind bugetul militar, infrastructura și efectivele apărării ale NATO verifică pregătirea și aplicarea bugetelor și a planurilor pe care le finanțează. De altfel, SRB întocmește un raport anual care permite Consiliului Atlanticului de Nord să verifice raportul dintre resursele alocate și cerințe și să studieze consecințele noilor politici ale Alianței asupra bugetelor NATO finanțate în comun, din punctul de vedere al resurselor militare. Astfel, SRB studiază de aproape efectele posibile ale extinderii Alianței cu noi membri (Republica Cehă, Ungaria și Polonia) asupra bugetelor NATO cu finanțare comună (a se vedea

cap.4). Costurile corespunzătoare sunt estimate la 1,5 miliarde dolari pentru 10 ani, din care 1,3 miliarde sunt achitate de Programul privind investițiile în domeniul securității.

MANAGEMENTUL FINANCIAR

Gestiunea financiară este concepută de către NATO astfel încât controlul final al cheltuielilor să fie exersat de țările care sunt responsabile cu costurile activităților respective și să fie supus consensului. Acest control se poate exercita, la toate nivelurile procesului decizional, fie prin limitări generale, fie prin restricții speciale. Se poate, de exemplu, impune o limită generală atunci când sunt stabilite resursele sau plafoanele pentru cheltuielile de funcționare, acelea de echipament (conform deciziilor Biroului principal al resurselor) sau efectivele civile și militare, în limitele astfel stabilite, responsabilii cu finanțarea (secretarul general, înalții comandanți ai NATO, comandanții subordonați și alți șefi desemnați ai organismelor NATO) au o oarecare putere discreționară în materie de propuneri și măsuri bugetare. Restricțiile speciale pot avea mai multe forme pornind de la impunerea unor măsuri speciale de economie la imobilizarea temporară a creditelor cu un scop precis sau la restricțiile vizând transferurile creditelor. Aceste restricții sau măsuri pot fi stipulate în condițiile de aprobare a bugetului sau aplicate de statele contribuatoare în cadrul intervențiilor speciale în baza de execuție a bugetului. Aprobarea diverselor bugete poate fi considerată drept concretizarea direcțiilor - cu caracter politic, organizațional sau financiar - pe care statele contribuatoare doresc să le pună în practică. Aceste direcții se schimbă cu timpul, ca răspuns la evoluția mediului internațional și la necesitatea de a adapta, în consecință, structurile și misiunile Organizației.

Acest proces dinamic de adaptare urmat de Alianță în cursul celor cinci decenii de existență ale sale explică într-o mare măsură diversitatea și caracterul descentralizat al structurii de gestiune financiară a NATO. Nici un organism nu exercită singur o putere de gestiune directă asupra celor patru elemente principale ale structurii financiare ale Organizației și anume Secretariatul internațional (finanțat din bugetul civil), structura militară internațională (finanțată din bugetul militar), Programul privind investițiile în domeniul securității și organizațiile specializate de producție și logistică. Acestea din urmă se împart în două categorii, acelea care sunt finanțate potrivit dispozițiilor aplicabile structurii militare internaționale și acelea care derivă din carta hotărâtă de Consiliul

Atlanticului de Nord și care dispun de propriile lor Comitete de conducere, de comitete financiare și de surse de finanțare diferite în cadrul bugetelor naționale.

Gestionarea financiară a bugetelor propriu-zise (bugetele civil și militar) diferă de aceea a Programului NATO privind investițiile în domeniul securității. Diversitatea și caracterul descentralizat al structurii de gestionare financiară sunt consacrate printr-o Reglementare financiară aprobată de Consiliul Atlanticului de Nord. Această reglementare, completată cu reguli și proceduri de adaptare a acesteia la exigențele proprii diverselor organisme și programe NATO, enunță principiile unificatoare de bază în jurul cărora se structurează financiară globală.

Regulamentul prevede ca fiecare organism al NATO să aibă propriul său buget, în moneda țării gazdă iar conversiunile în alte monede se efectuează pe baza unei unități comune de calcul. Bugetul este stabilit pentru un an și coincide cu anul civil. El este pregătit sub autoritatea șefului organismului NATO implicat, examinat de un comitet financiar compus din reprezentanții țărilor contribuatoare, care recomandă aprobarea pe bază de consens și aprobat spre execuție de Consiliul Atlanticului de Nord. Dacă nu s-a ajuns la nici un consens la începutul exercițiului și bugetul nu a fost aprobat, activitățile sunt finanțate sub supravegherea comitetului financiar, cu ajutorul unor donații provizorii care nu trebuie să depășească cifra de buget aprobată pentru exercițiul precedent. Acest regim este valabil pentru șase ani, după care Consiliul este invitat să decidă, fie aprobarea bugetul, fie autorizarea în continuare a finanțării provizorii. Această măsură de circumstanță, deși rar utilizată, întărește principiul de control colectiv al cheltuielilor de către guverne, inerent exigenței de aprobare unanimă a bugetului de către toate țările contribuatoare.

Odată bugetul aprobat, șeful organismului NATO are libertatea de a îl aplica suportând cheltuielile și efectuând plăți pentru scopuri autorizate. Această libertate este limitată, la diferite niveluri, de prevederile Reglementării financiare care privește, de exemplu, recurgerea la solicitările internaționale de oferte, la participarea restrânsă sau nu, pentru contractele de asigurare de bunuri și servicii sau transferurile de credite care permit corectarea sub-/supraestimării creditelor solicitate. Puterea de a aplica în mod liber un buget poate, de asemenea, în anumite cazuri, să fie limitată de obligația de a asigura o strictă punere în practică de noi politici sau de a urmări realizarea proiectelor complexe precum restructurările organizaționale. Atunci când creditele trebuie să fie

angajate, pe măsura cererilor actuale, în cursul exercițiului pentru care acestea au fost acordate, cheltuielile corespunzătoare pot fi efectuate în cursul a două exerciții financiare anuale consecutive.

Aplicarea Programului de investiții de securitate al NATO are ca punct de plecare pachetele de capacități. După ce acestea sunt aprobate, pot fi autorizate diferite proiecte sub responsabilitatea Comitetului de infrastructură. Țara gazdă (în general țara pe teritoriul căreia proiectul trebuie să fie realizat) întocmește o cerere de autorizare în care sunt indicate soluția tehnică, costul proiectului, rațiunile unei finanțări comune și procedura de licitație care va fi urmată. Dacă un stat dorește să recurgă la o procedură de licitație, alta decât aceea a solicitărilor internaționale de oferte, trebuie să ceară o excepție Comitetului infrastructurii. Atunci când acesta a aprobat proiectul, țara gazdă poate să demareze realizarea acestuia.

Sistemul de gestiune financiară aplicabil Programului de investiții de securitate este bazat pe o metodă de compensare financiară internațională. Statele prezintă rapoartele care prezintă în detaliu cheltuielile prevăzute pentru proiectele autorizate, ceea ce face posibilă stabilirea pentru fiecare țară a contribuției pe care o va plăti. După ce proiectul este încheiat, el este supus unei inspecții comune de acceptare de final care se asigură că lucrările executate sunt conforme cu autorizările. Numai după ce raportul de inspecție a fost aprobat de Comitetul infrastructurii NATO devine în mod oficial responsabilă de activitățile și de mijloacele puse astfel la dispoziția sa.

CONTROLUL FINANCIAR

Chiar dacă în cele din urmă, șeful respectivului organism NATO este responsabil cu pregătirea și buna executare a bugetului, sprijinul administrativ este în mare parte încredințat administratorului NATO al finanțelor. Desemnarea acestuia este prerogativa Consiliului Atlanticului de Nord, care poate totuși delega aceasta putere comitetului financiar corespunzător. Fiecare administrator al finanțelor se adresează, în ultimă instanță, comitetului financiar în cazul unui dezacord persistent cu șeful organismului NATO implicat într-o tranzacție ce urmează a fi realizată.

Administratorul financiar este însărcinat să vegheze ca executarea bugetului să fie conformă sub toate aspectele cu autorizările de cheltuieli, cu măsurile speciale de control impuse eventual de comitetul financiar,

precum și cu reglementarea financiară, cu regulile și procedurile conexe de aplicare. De asemenea, este posibil ca, pentru auditul intern, să se instituie măsurile de control și procedurile suplimentare pe care el le consideră necesare menținerii unei perfecte contabilități. Una din principalele sarcini ale administratorului financiar constă în a se asigura că solicitările de fonduri sunt adresate periodic statelor membre contribuatoare în vederea executării bugetului, aceste contribuții trebuie să corespundă cotei părți stabilită de state și să fie calculate astfel încât să se evite acumularea de lichidități excedentare în trezoreria internațională. Rezultatele tuturor acestor activități este reflectat în rapoartele financiare anuale pregătite și prezentate înainte Colegiului internațional al comisarilor pentru conturile de verificare.

Colegiul internațional al Comisarilor pentru conturi este format din reprezentanți ai organismelor naționale de control financiar. Funcționarea sa este reglementată de o cartă ce-i garantează independența, stabilită de Consiliul Atlanticului de Nord, căruia i se subordonează direct. El este abilitat să verifice conturile tuturor organismelor NATO, inclusiv pe acelea ale organizațiilor de producție și de logistica și ale Programului investiției de securitate al NATO.

Acesta trebuie să efectueze nu numai activității de credit financiar, dar și de audit de performanță. Rolul său nu se limitează deci la a menține o contabilitate perfectă și se extinde la studiul/examenul practicilor de gestiune în general.

Tabel 1

**Cote-părți ale țărilor membre ale NATO –
Bugetele civil și militar**

(pe baza estimărilor pentru anul 1998)

Țările NATO	Bugetul civil		Bugetul militar (cartiere generale, organisme și programe)		Bugetul militar (Forța aeropurtată de detectare de la distanță și de control a NATO)	
	%	USD (mil.)	% ⁶	USD (mil.)	% ⁶	USD (mil.)
Belgia	2,76	4,33	3,29	15,62	3,38	6,96
Canada	5,60	8,79	6,47	30,68	9,42	19,37
Danemarca	1,59	2,50	1,95	9,23	2,00	4,11
Franța	16,50	25,91	6,44	30,54	0,00	0,00
Germania	15,54	24,40	17,98	85,29	28,10	57,81
Grecia	0,38	0,60	0,44	2,08	0,62	1,27
Islanda	0,05	0,08	0,05	0,25	0,00	0,00
Italia	5,75	9,03	6,83	32,40	7,26	14,93
Luxemburg	0,08	0,12	0,10	0,47	0,11	0,22
Țările de Jos	2,75	4,32	3,29	15,60	3,74	7,70
Norvegia	1,11	1,74	1,34	6,37	1,46	3,00
Portugalia	0,63	0,99	0,72	3,42	0,69	1,42
Spania	3,50	5,49	1,07	5,06	0,00	0,00
Turcia	1,59	2,50	1,84	8,71	1,62	3,34
Marea Britanie	18,82	29,55	20,30	96,27	0,12	0,26
SUA	23,35	36,67	27,89	132,24	41,48	85,34
Total:	100,00	157,02	100,00	474,23	100,00	205,73

⁶ Ponderea în funcție de previziunile de cheltuieli pentru 1998

Tabel 2

Cotele-părți ale țărilor membre NATO Programul NATO pentru investiții în domeniul securității

Tările NATO	Cheltuielile împărțite între 14 țări	Cheltuielile împărțite între 15 țări (inclusiv Spania)	Cheltuielile împărțite între 15 țări (inclusiv Franța)	Cheltuielile împărțite între toate țările
Belgia	4,96	4,76	4,26	4,126
Canada	3,2	3,0	2,8	2,75
Danemarca	3,941	3,7875	3,42	3,33
Franța	0	0	13,3436	12,9044
Germania	26,7555	25,7443	23,1597	22,3974
Grecia	1,07	1,05	1,01	1,0
Islanda	0	0	0	0
Italia	9,4	9,1	8,0929	7,745
Luxemburg	0,2377	0,2281	0,2065	0,1973
Tările-Joase	5,48	5,2725	4,72	4,58
Norvegia	3,379	3,271	2,935	2,83
Portugalia	0,41	0,392	0,37	0,345
Spania	0	3,7793	0	3,2916
Turcia	1,17	1,13	1,08	1,04
Marea Britanie	12,1757	11,7156	10,5394	10,1925
SUA	27,8211	26,7697	24,0629	23,2708

⁷ Programul NATO pentru investiții în domeniul securității este un program pe termen lung care asigură în principal continuitatea finanțării proiectelor lansate în diferite momente în cadrul structurii militare integrate a Alianței, din care Franța nu face parte. Unele cheltuieli sunt anterioare aderării Spaniei la Alianță și intrării acestei țări în structura militară integrată. Între 1992 și 1997, Spania nu făcea parte din structura militară integrată, dar, ca și Franța, contribuia la anumite elemente ale Programului NATO pentru investiții în domeniul securității. Tabelul 2 reflectă deci cotele-părți stabilite pentru cheltuielile suportate de 14 țări (toate statele membre exceptând Franța și Spania), de 15 țări (țări făcând parte din structura militară integrată + Spania sau Franța) și de toate țările membre. După aderarea viitorilor membrii, modalitățile de distribuție a costurilor vor fi ajustate, dar formulele de distribuție a costurilor care corespund diverselor configurații de mai sus, vor fi menținute pentru programele demarate înainte de intrarea acestor state. Cifrele indicate mai sus reflectă procentele obținute în septembrie 1998.

Tabelul 3

Notă, Cifrele indicate în tabelul 3 reprezintă plățile efectuate în timpul exercițiului financiar. Ele au la bază definiția NATO a cheltuielilor de apărare, care nu este identică cu aceea a statelor/țărilor. În consecință, aceste cifre să difere vizibil de acelea care sunt publicate de autoritățile naționale. Datele relative la țările care asigură o asistență militară, cuprind cheltuielile ce țin de această asistență, ceea ce nu este cazul datelor cu privire la statele beneficiare. Cheltuielile de cercetare-dezvoltare sunt incluse în cheltuielile de echipament. Costul pensiunilor este inclus în cheltuielile de personal. Definiția exercițiului financiar variază de asemenea de la o țară la alta. Prin urmare, perioada acoperită de cifrele ce figurează în tabel nu este în mod necesar aceeași. Datele privind cheltuielile de apărare ale Franței, care nu participă la elaborarea planurilor colective de forțe ale NATO, nu au decât o valoare de indicator.

Tabelul 3

Cheltuielile de apărare ale țărilor NATO (1980-1997)

(pe baza prețurilor și taxelor curente de schimb – cifre în milioane)

	1980	1985	1990	1993	1994	1995	1996	1997
Belgia (franci belgieni)	115,754	144,183	155,205	129,602	131,955	131,156	131,334	134,835
Danemarca (coroane daneze)	9,117	13,344	16,399	17,390	17,293	17,468	17,896	18,594
Franța (franci francezi)	110,514	186,715	231,911	241,199	246,469	238,432	237,375	242,485
Germania (mărci germane)	48,518	58,650	68,376	61,529	58,957	58,986	58,671	57,947
Grecia (drahme)	96,975	321,981	612,344	932,995	1.052,760	1.171,377	1.343,276	1.510,684
Italia (1000 lire)	7,643	17,767	28,007	32,364	32,835	31,561	36,170	37,190
Luxemburg (franci lux.)	1,534	2,265	3,233	3,740	4,214	4,194	4,380	4,612
Țările de jos (florin)	10,476	12,901	13,513	13,103	12,990	12,864	13,240	13,441
Norvegia (coroane norvegiene)	8,242	15,446	21,251	22,528	24,019	21,433	23,704	23,598
Portugalia (escudos)	43,44	111,375	267,299	352,504	360,811	403,478	401,165	448,544
Spania (pesetas)	350,423	674,883	922,808	1.054,902	994,689	1.078,805	1.091,432	1.099,202
Turcia (1000 lire turcești)	203	1,235	13,866	77,717	156,724	302,864	611,521	1.101,665
Marea Britanie (lira sterlină)	11,593	18,301	22,287	22,686	22,490	21,439	22,095	21,824
Total Europa NATO (dolari EU)	111,981	92,218	186,189	172,825	172,070	184,227	186,617	184,753
Canada (dolari canadieni)	5,788	10,332	13,473	13,293	13,008	12,457	11,511	10,741
SUA (dolari EU)	138,191	258,165	306,170	297,637	288,059	278,856	271,417	272,955
Total America de Nord (dolari EU)	143,141	265,731	317,717	307,941	297,585	287,933	279,860	280,817
Total NATO (dolari EU)	255,122	357,949	503,906	480,765	469,655	472,160	466,477	465,569

Tabelul 4

**Cheltuielile de apărare ale țărilor membre NATO
în procentaj din procentul lor intern brut**

(pe baza prețurilor curente – cifre medii)

	1980- 1984	1985- 1989	1990- 1994	1993	1994	1995	1996	1997 (est.)
Belgia (franci belgieni)	3,3	2,8	2,0	1,8	1,7	1,7	1,6	1,6
Danemarca (coroane daneze)	2,4	2,1	2,0	2,0	1,9	1,8	1,8	1,7
Franța (franci francezi)	4,1	3,8	3,5	3,4	3,3	3,1	3,0	3,0
Germania (mărci germane)	3,4	3,0	2,2	1,9	1,8	1,7	1,7	1,6
Grecia (drahme)	5,4	5,1	4,5	4,4	4,4	4,4	4,5	4,6
Italia (1000 lire)	2,1	2,3	2,1	2,1	2,0	1,8	1,9	1,9
Luxemburg (franci lux.)	1,1	1,0	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Țările de jos (florin)	3,1	2,9	2,4	2,3	2,1	2,0	2,0	1,9
Norvegia (coroane norvegiene)	2,7	2,9	2,8	2,7	2,8	2,3	2,4	2,2
Portugalia (escudos)	3,0	2,8	2,7	2,7	2,6	2,7	2,5	2,6
Spania (pesetas)	2,4	2,2	1,7	1,7	1,5	1,5	1,5	1,4
Turcia (1000 lire turcești)	4,0	3,3	3,8	3,9	4,1	3,9	4,1	4,3
Marea Britanie (lira sterlină)	5,2	4,5	3,8	3,6	3,4	3,1	3,0	2,8
Total Europa NATO (dolari EU)	3,6	3,3	2,7	2,6	2,4	2,3	2,3	2,2
Canada (dolari canadieni)	2,1	2,1	1,9	1,9	1,8	1,6	1,5	1,3
SUA (dolari EU)	5,8	6,3	4,9	4,8	4,3	4,0	3,7	3,6
Total America de Nord (dolari EU)	5,4	6,0	4,7	4,5	4,1	3,8	3,6	3,4
Total NATO (dolari EU)	4,6	4,8	3,7	3,6	3,3	3,0	2,9	2,8

Capitolul 10

ORGANIZARE CIVILI SI STRUCTURI

Cartierul General al NATO
Reprezentanți Permanenți și Delegații Naționale
Secretarul General
Secretariatul Internațional
Cabinetul Secretarului General
Secretariatul Executiv
Biroul pentru Informații și Presă
Biroul de Securitate
Departamentul pentru Afaceri Politice
Departamentul pentru Operațiuni și Planificarea Apărării
Departamentul pentru sprijinul Apărării
Personalul Cartierului General al NATO privind Consultarea,
Comanda și Controlul (NCB)
Departamentul pentru Investiții de Securitate Logistică și
Planificare pentru situații de urgență civilă
Departamentul pentru Probleme Stiințifice și de Mediu
Biroul de Management
Biroul Controlorului Financiar
Biroul Președintelui Cnsiliului Superior al Resurselor
Biroul Președintelui Comitetelor privind Bugetul
Consiliul Internațional al Revizorilor Contabili
Organizațiile NATO de Producție și Logistică

ORGANIZARE CIVILI SI STRUCTURI

CARTIERUL GENERAL AL NATO

Cartierul general al NATO din Bruxelles este atât sediul politic al Alianței, cât și locul de dislocare permanentă a Consiliului Atlanticului de Nord. Aici se află birourile reprezentanților permanenți și ale delegațiilor naționale, ale Secretarului General și Secretariatul Internațional, ale Reprezentanților militari naționali, ale Președintelui Comitetului militar și ale Statului Major Militar Internațional. De asemenea, găzduiește și misiunile diplomatice sau birourile de relații ale unui număr de țări Partenere, Statul Major de Consultare, Comandă și Control (C3) al Cartierului General, precum și unele agenții ale NATO.

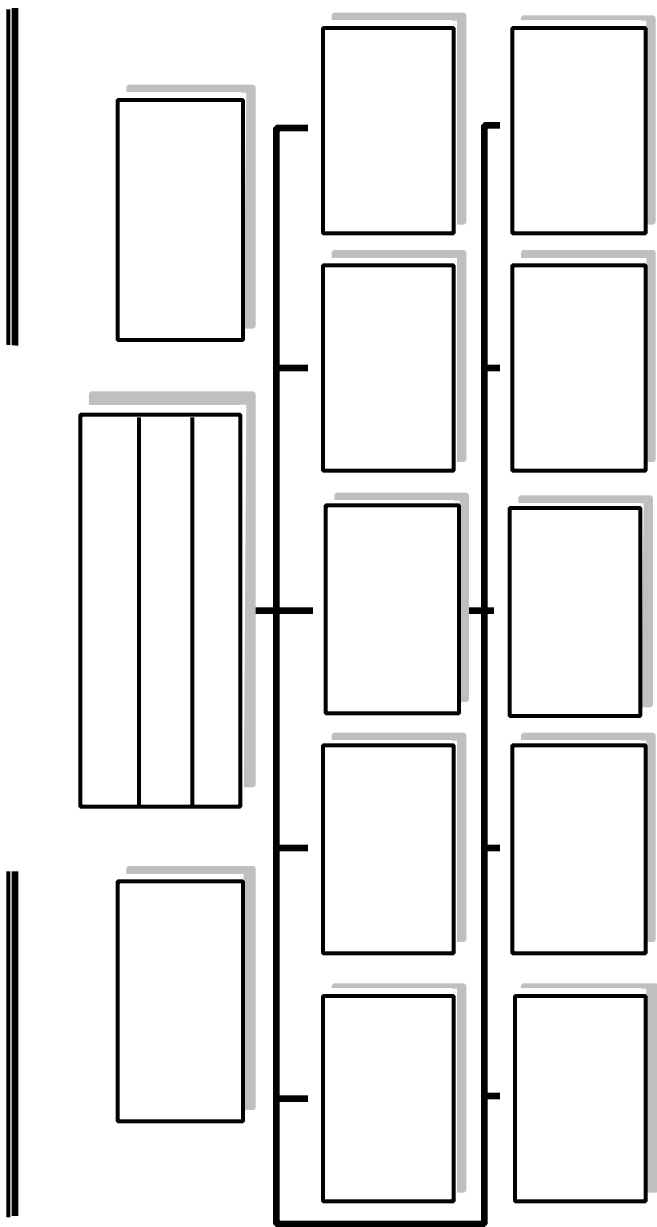
În Cartierul General al NATO lucrează aproximativ 3150 de angajați permanenți. Dintre aceștia, circa 1400 sunt membri ai delegațiilor naționale și reprezentanțelor militare naționale la NATO. Secretariatul Internațional și agențiile numără aproximativ 1300 de salariați civili, iar Statul Major Militar Internațional are 350 de membri, dintre care cca. 80 de civili. De asemenea, reprezentanții misiunilor diplomatice sau ai birourilor de relații din țările Partenere dispun de birouri în Cartierul General al NATO.

REPREZENTANTII PERMANENTI SI DELEGATIILE NATIONALE

Fiecare țară membră este reprezentată în Consiliul Atlanticului de Nord de un Ambasador sau reprezentant permanent, asistat de o delegație națională alcătuită din consilieri și funcționari care reprezintă țările lor în diferitele comitete ale NATO. Delegațiile, prin multe dintre caracteristicile lor, sunt asemănătoare micilor ambasade. Amplasarea lor în sediul Cartierului General al NATO le permite să mențină un contact ușor și rapid, formal și informal, atât între ele, cât și cu serviciile Secretariatului Internațional al NATO și cu reprezentanții țărilor Partenere.

SECRETARUL GENERAL

Secretarul General este un înalt oficial internațional, numit de către guvernele țărilor membre ca Președinte al Consiliului Atlanticului de

Nord, al Comitetului pentru planificarea apărării și al Grupului pentru planificare nucleară, precum și președinte de drept al altor înalte comitete ale NATO și Secretar General și șef executiv al NATO. De asemenea, el este Președintele Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și al Grupului de Cooperare Mediteraneană, dar și Președinte asociat (împreună cu reprezentantul Rusiei și reprezentantul țărilor NATO funcționând ca Președinte onorific) al Consiliului permanent comun NATO-Rusia. În același timp este și Președinte asociat, împreună cu reprezentantul ucrainean, al Comisiei NATO-Ucraina.

Secretarul General este însărcinat cu promovarea și dirijarea procesului de consultare și decizional în cadrul Alianței. El poate propune teme de discuție și elemente de decizie și este abilitat să-și folosească bunele oficii în caz de diferent între țările membre. Este însărcinat cu conducerea Secretariatului internațional și este principalul purtător de cuvânt al Alianței, atât în relațiile externe și în comunicarea și contactele cu guvernele membre, cât și cu mass-media. Locțiitorul Secretarului General îl asistă pe Secretarul General în exercițiul funcției sale și îl înlocuiește în caz de absență. Prezidează Grupul operativ la nivel înalt pentru controlul armamentelor convenționale, Grupul executiv de lucru, Comitetul NATO pentru apărarea antiaeriană, Consiliul consultativ comun, comitetul mixt pe probleme de proliferare, precum și un număr de Grupuri ad-hoc și de lucru.

Secretarul General este responsabil cu conducerea Secretariatului internațional ca întreg și are sub autoritatea sa directă un Cabinet privat și Biroul Secretarului General. Secretariatul internațional este format din reprezentanți ai țărilor membre și servește Consiliul, precum și Comisiile și Grupurile de lucru subordonate lui, dar și Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic, Consiliul permanent comun NATO-Rusia, Comisia NATO-Ucraina și Grupul de Cooperare Mediteraneană. El acționează, atât ca secretariat, cât și ca personal de consultanță politică și operațională și funcționează permanent abordând o largă varietate de probleme relevante pentru Alianță și pentru țările partenere.

SECRETARIATUL INTERNATIONAL

Activitatea Consiliului Nord-Atlantic și a comitetelor sale subordonate este susținută de un Secretariat internațional, al cărui personal, alcătuit din cetățeni ai țărilor membre, este fie recrutat în mod

direct de Organizație, fie detașat de guvernele respective. Membrii Secretariatului internațional depind de Secretarul General și se subordonează total intereselor Organizației, pe toată durata mandatului lor.

Secretariatul internațional are în compunere Biroul Secretarului General, cinci Departamente operative, Biroul administrativ și Biroul Inspectorului financiar. În fruntea fiecărui departament se găsește un Secretar General Adjunct care, de obicei, prezidează principalul comitet care analizează problemele aflate în competența sa. Grație structurii lor pe directorate, secțiuni și servicii, Departamentele sprijină acțiunile comitetelor în diferite domenii de activitate, descrise în alte capitole.

Secretariatul internațional sprijină procesul de realizare a consensului și de luare a deciziilor între țările membre și parteneri și este însărcinat cu pregătirea și urmărirea întâlnirilor și deciziilor comitetelor NATO, cât și ale instituțiilor create pentru coordonarea diferitelor forme de parteneriat bilateral și multilateral cu țările nemembre, înființate încă de la sfârșitul războiului rece. În plus, există un număr de agenții și organizații civile localizate în diferite țări membre, cu responsabilități în domenii ca, sisteme informaționale și comunicaționale sau sprijin logistic (vezi Capitolul 13).

Cabinetul privat sprijină Secretarul General și pe Locțiitorul Secretarului General în toate privințele muncii lor. Personalul său include un Consilier Juridic și un Consilier Specialist în problemele central și est-europene.

Biroul Secretarului General este alcătuit din Cabinetul Privat, Secretariatul Executiv, Biroul de Informații și Presă și Biroul de Securitate al NATO.

Secretariatul executiv are ca sarcină asigurarea bunei funcționări a Consiliului Atlanticului de Nord (NAC), a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), a Consiliului Permanent Comun NATO-Rusia (PJC), a Comisiei NATO-Ucraina (NUC), a Grupului de Cooperare Mediteraneană (MCG), a Comitetului pentru planificarea apărării (DPC) și a Grupului de planificare nucleară (NPG), ca și activitatea întregii structuri de comitete și grupuri de lucru, înființate pentru a sprijini aceste organisme. De asemenea, este responsabil pentru planificarea și organizarea tuturor întâlnirilor la nivel ministerial și la nivel înalt, atât la Cartierul General al NATO, cât și în exterior. Mai mult, Secretariatul executiv este însărcinat cu coordonarea structurilor EAPC și a altor

organisme din cadrul EAPC sau al Parteneriatului pentru Pace, cât și cu administrarea structurilor de acreditare a misiunilor diplomatice din țările partenere la NATO. Membrii Secretariatului executiv acționează ca secretari ai diverselor Comitete, asigurând munca de secretariat și cea administrativă pentru Consiliu și pentru comitetele sale superioare. Ei redactează agendele de lucru, procesele verbale, rapoartele și documentele de natură procedurală cerute de organismele respective, consiliază președinții comitetelor și sunt puncte de contact pentru diferitele comitete.

Secretarul executiv, ca secretar al tuturor organismelor ce operează la nivel ministerial și de ambasadori, este însărcinat de către secretarul general, cu asigurarea concordanței dintre activitatea diferitelor departamente ale Secretariatului internațional și directivele emise. Prin intermediul Serviciului sisteme informaționale, cabinetul său asigură susținerea tehnologiei informaționale, atât către Secretariatul internațional cât și către Statul Major Militar internațional, precum și serviciile de birotică pentru întreg Cartierul General al NATO. În același timp, este însărcinat cu implementarea politicii manageriale a NATO dsse răspândire largă a informațiilor, cât și cu ordonarea, publicarea și arhivarea documentelor NATO, conform procedurilor adoptate și autorizate de țările membre.

Biroul de informare și presă este compus dintr-un serviciu de presă și media și un serviciu de informare, acesta din urmă fiind, la rândul său, alcătuit dintr-o Secție de planificare și producție și o Secție de relații externe. Directorul pentru informare și presă este președintele Comitetului pentru informare și relații culturale. El este ajutat de către un director adjunct, care este și purtătorul de cuvânt oficial al Secretarului General și al Organizației, în relațiile cu mass-media.

Serviciul de presă și mass-media ia măsurile necesare acreditării ziariștilor, difuzează comunicatele de presă, precum și declarațiile și discursurile Secretarului General; el mai asigură un buletin zilnic de presă și un serviciu de selecție a articolelor pentru personalul din Cartierul General al NATO. Organizează întrevederile Secretarului General și ale altor oficiali NATO cu mass-media și asigură asistența tehnică și instalațiile necesare transmisiilor radio sau de televiziune.

Biroul de informare și presă ajută guvernele țărilor membre și partenere să facă mai bine cunoscute publicului rolul și politica NATO, printr-o varietate de programe și activități (vezi capitolul 7). În acest scop, sunt folosite publicații periodice sau speciale, materiale video, fotografii

și expoziții, vizite de grup, conferințe și seminarii, precum și burse de cercetare. Biroul este dotat cu o bibliotecă și un serviciu de documentare, o bibliotecă de mass-media și o unitate de distribuție.

Biroul menține contacte strânse cu autoritățile naționale însărcinate cu problemele de informare și cu organismele non-guvernamentale, organizând activități destinate prezentării, pentru opinia publică din fiecare dintre țările membre, a obiectivelor și realizărilor Alianței. De asemenea, organizează sau finanțează un anumit număr de programe multinaționale la care participă cetățeni din diferite țări membre și, împreună cu partenerii de cooperare ai NATO, întreprinde activități de informare destinate să sporească înțelegerea și cunoașterea publică a statutului Alianței, în țările reprezentate în Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic și în Grupul de Cooperare Mediteraneană.

Biroul pentru securitatea NATO coordonează, monitorizează și aplică politica de securitate a NATO. Directorul pentru Securitate este principalul consilier al Secretarului General pentru probleme de securitate, el fiind și Președintele Comitetului pentru securitate al NATO. El conduce Serviciul pentru securitate din cadrul Cartierului General al NATO și răspunde de coordonarea securității în cadrul NATO.

Departamentul pentru afaceri politice se află în subordinea Secretarului General Adjunct pentru probleme politice, care prezidează Comitetul politic la toate nivelurile, fiind și președintele unui număr de alte comitete (vezi Capitolul 2). Departamentul are o Direcție pentru afaceri politice și o Direcție pentru probleme economice. Directorul Direcției pentru politică este locțiitorul Secretarului General Adjunct pentru afaceri politice și adjunct al Președintelui Comitetului politic la nivel înalt, precum și Președinte ad-interim al Comitetului politic. Directorul Direcției economice este Președintele Comitetului economic.

Activitatea zilnică a Direcției politice este desfășurată de cele cinci secțiuni,

- *Secțiunea pe probleme regionale și multilaterale ale NATO* se axează asupra dezvoltării relațiilor NATO cu alte instituții europene de securitate, în special UE și UEO, organizarea summit-urilor și întâlnirilor dintre miniștrii de Externe din țările membre NATO; evoluțiile politice din țările membre, cu impact asupra NATO; evoluțiile cu impact asupra NATO dintr-un număr de țări care nu participă la Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic sau Parteneriatul pentru Pace (în special Japonia și unele state europene); dezvoltarea

Dialogului Mediteranean al NATO, precum și pregătirea și supravegherea activității Grupului de Cooperare Mediteraneană; și organizarea și supravegherea întâlnirilor dintre experți, în cadrul grupurilor de lucru, privind problemele regionale;

- *Secțiunea planificare politică și redactarea discursurilor* este însărcinată cu redactarea discursurilor, articolelor și notelor relevante pentru Secretarul General și pentru alți oficiali înalți ai Alianței; pregătirea actelor de planificare politică și difuzarea de scurte comunicate asupra agendei politice a NATO. Ea menține contactele cu specialiștii și comunitatea academică și, de asemenea, organizează și urmărește activitățile Grupului de consultanță pe probleme de politică atlantică (APAG-vezi Capitolul 2). Sarcinile Secțiunii mai includ ajutorul în elaborarea comunicatelor și a altor texte și contribuția la procesul de redactare desfășurat în contextul întâlnirilor dintre miniștrii de Externe din țările NATO și întâlnirile la nivel înalt;
- *Secțiunea pentru parteneriat și cooperare* se concentrează pe, evoluțiile politice din țările Europei Centrale și de Est și relațiile bilaterale ale NATO cu aceste țări; coordonarea procesului de extindere a NATO; organizarea și supravegherea întâlnirilor EAPC, la diferite nivele; elaborarea și aplicarea Planurilor de acțiune ale EAPC; intensificarea relațiilor civil-militar și a controlului democratic al forțelor armate, ca și alte aspecte politice ale Parteneriatului pentru Pace; coordonarea cooperării NATO cu Rusia prin intermediul Consiliului Permanent Comun NATO-Rusia și dintre NATO și Ucraina prin intermediul Comisiei NATO-Ucraina și aspectele politice ale rolului NATO în cazul fostei Iugoslavii;
- *Secțiunea dezarmare, controlul armamentelor și cooperare în domeniul securității* se concentrează asupra următoarelor probleme, recrutarea membrilor Forței de elită, incluzând dezvoltarea unor poziții comune și/sau propuneri privind controlul armelor convenționale și măsuri de creștere a încrederii și securității; dezvoltarea relațiilor dintre NATO și OSCE și aspectele politicii de menținere a păcii ce caracterizează relațiile dintre NATO și ONU; recrutarea membrilor Grupului superior politico-militar asupra proliferării; formarea Grupului ad-hoc PMSC asupra cooperării în procesul de menținere a păcii și a Grupului de lucru al PJC NATO-Rusia privind menținerea păcii; planificarea exercițiilor de

gestionare a crizelor și aspectele politice ale crizei din fosta Iugoslavie;

- *Secțiunea Coordonarea implementării și verificării* este însărcinată cu pregătirea și urmărirea activității Comitetului coordonat de verificare (CCV); coordonarea generală a aliaților în ceea ce privește implementarea tratatelor și acordurilor de control al armamentelor, incluzând organizarea echipelor multinaționale de inspecție ale NATO, în cadrul CFE; gestionarea și dezvoltarea bazei NATO de verificare a datelor (VERITY); sprijinirea eforturilor de control al armamentului în fosta Iugoslavie și gestionarea din partea CCV a unui program de intensificare a cooperării cu cele 14 state est și central-europene, semnate ale Tratatului CFE (vezi Capitolul 6), ce cuprinde organizarea unor echipe multinaționale de inspecție, instruire comună, accesul la baza de date VERITY, precum și seminarii și ateliere de lucru periodice, la sediul NATO.

Direcția economică îndeplinește un rol consultativ în privința chestiunilor economice care au, pentru NATO, consecințe legate de securitate sau apărare. Ea întreprinde studii asupra tendințelor economice și asupra problemelor economice ale apărării, aflate în atenția Secretarului General; are însărcinarea Comitetului economic de a analiza aspectele economice ale securității; în cadrul planificării apărării NATO, pregătește evaluări economice ale țărilor membre NATO, pentru Comitetul de analiză a apărării și menține contacte cu organizații economice internaționale. Direcția economică mai are ca sarcină și implementarea activităților de cooperare cu țările partenere în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, Consiliului Permanent Comun NATO-Rusia și Comisia NATO-Ucraina. Aceste activități se concentrează asupra problemelor economice ale securității, incluzând stabilirea bugetului de apărare, restructurarea apărării și problemele economice din domeniul politicii de apărare.

Departamentul pentru planificarea apărării și operații se află în subordinea Secretarului General Adjunct pentru planificare apărării și operații, care este Președintele Comitetului de analiză a apărării (instanța superioară pentru planificarea apărării în cadrul NATO, aflată sub autoritatea Comitetului de planificare a apărării) și vicepreședinte al Grupului executiv de lucru. El prezidează și Grupul de coordonare politică (GCP). Departamentul mai sprijină și Comitetul director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace (PMSC) în coordonarea și dezvoltarea activităților prevăzute în cadrul PpP. Departamentul cuprinde,

Direcția pentru politica de apărare și planificarea forțelor armate, Direcția pentru parteneriat și cooperare în domeniul apărării, Direcția pentru operațiuni și gestionarea crizelor și Direcția pentru politica nucleară.

Direcția pentru politica de apărare și planificarea forțelor armate este alcătuită din, Secțiunea politică de apărare și Secțiunea planificarea apărării. Direcția este responsabilă cu problemele legate de politica de apărare și este însărcinată cu, pregătirea, în colaborare cu delegațiile naționale, a tuturor documentelor și chestiunilor privind analiza apărării, inclusiv analiza programelor naționale de apărare; alte probleme de natură politico-militară, aflate în atenția Comitetului pentru planificarea apărării; pregătirea studiilor privind aspectele generale și particulare ale planificării și politicii de apărare a NATO, la cererea Grupului executiv de lucru și a Comitetului pentru analiza apărării; sprijinirea programului PpP și gestionarea Procesului de analiză și planificare din cadrul PpP (PARP); dezvoltarea conceptului de Forțe Operative Multinationale Interarme (CJTF); menținerea și actualizarea unei baze de date computerizate asupra forțelor NATO; organizarea și direcționarea unor studii statistice necesare evaluării efortului de apărare depus de NATO. Directorul pentru politica de apărare și planificarea forțelor armate este locțiitorul Secretarului General Adjunct și, de asemenea, vicepreședintele Comitetului de analiză a apărării.

Direcția pentru operațiuni și gestionarea crizelor include Secțiunea managementului crizelor, Secțiunea operațiuni ale Consiliului și Grupul de menținere a păcii. Din însărcinarea Secretarului General, directorul acestei direcții este responsabil și cu dezvoltarea și controlul Centrului de criză al NATO (SITCEN).

Secțiunea Managementul crizelor oferă personal de sprijin pentru Secretarul General, Consiliu și Comitetul pentru planificarea apărării și grupuri auxiliare legate de principalele chestiuni politico-militare ale politicii de gestionare a crizelor. Este responsabilă pentru implementarea, monitorizarea și raportarea deciziilor Consiliului, asociate cu gestionarea crizelor, precum și cu pregătirea și dirijarea operațiunilor NATO. De asemenea, îndeplinește o funcție de legătură și coordonare între statele membre NATO și nemembre și organizațiile internaționale corespunzătoare, cum ar fi, Organizația Națiunilor Unite, Organizația pentru Cooperare și Securitate în Europa, Uniunea Europeană, Uniunea Europei Occidentale, Biroul Înaltilor Reprezentanți și Înaltul Comisariat al ONU pentru Refugiați.

Secțiunea Operațiuni ale Consiliului sprijină managementul crizelor elaborat de NATO prin dezvoltarea și ameliorarea procedurilor, organizării și facilităților, în scopul întâmpinării nevoilor Consiliului și Comitetului pentru planificarea apărării și favorizării consultărilor în perioade de tensiuni și crize. Aceasta include coordonarea și actualizarea celor două manuale ale NATO privind managementul crizelor; realizarea anuală a unui exercițiu de gestionare a crizelor, analizarea cerințelor de comunicare în cadrul gestionării crizelor, susținerea dezvoltării sprijinului ADP pentru gestionarea crizelor și coordonarea activităților cu partenerii PpP în scopul întăririi capacității lor de a întreprinde operațiuni de gestionare a crizelor și de a îmbunătăți cooperarea în acest domeniu.

Grupul de menținere a păcii sprijină procesul de gestionare a crizelor prin oferirea de sfaturi cu caracter tehnic și conceptual asupra operațiunilor de susținere a păcii. De asemenea, mai susține și alte aspecte ale activității NATO în domeniul menținerii păcii, inclusiv dezvoltarea politicii Alianței de menținere a păcii, dezvoltarea politicii de cooperare civil-militar (CIMIC) și sprijinirea Grupului ad-hoc PMSC de menținere a păcii.

Centrul de criză al NATO, cunoscut ca SITCEN, are trei roluri specifice, să ajute Consiliul Atlanticului de Nord, Comitetul pentru planificarea apărării și Comitetul militar la îndeplinirea funcțiilor corespunzătoare în domeniul consultării; să servească drept punct central în cadrul Alianței în scopul primirii, schimbului și diseminării informațiilor politice, militare și economice; să stabilească legături cu facilitățile similare ale țărilor membre și ale Comandanților Majori ai NATO. SITCEN este susținut de Centrul de comunicare sau "COMCEN".

Direcția pentru parteneriat și cooperare în domeniul apărării a fost înființată în 1997. Este însărcinată cu implementarea și politica PpP. Prezidează Comitetul director politico-militar asupra Parteneriatului pentru Pace (PMSC) și contribuie la activitatea altor organisme ale NATO asupra problemelor legate de EAPC, cooperarea militară în contextul PpP, relațiile NATO-Rusia și NATO-Ucraina și Dialogul Mediteranean. În contextul aplicării PpP, direcția menține legături strânse cu toate țările partenere PpP și prezidează întâlnirile echipelor NATO înființate pentru a ajuta țările partenere să-și dezvolte propriile Programe individuale de Parteneriat (IPP).

Direcția pentru politica nucleară oferă personal ajutător pentru Secretariatul General, Grupul de planificare nucleară și organele sale superioare, precum și pentru Grupul superior de apărare împotriva

proliferării. Funcțiile sale principale sunt de a ajuta la dezvoltarea tuturor aspectelor privind politica și strategia nucleară, inclusiv dezvoltarea procedurilor și planificării nucleare, a exercițiilor și activităților de instruire; și de a ajuta la coordonarea activităților NATO legate de apărare, ca răspuns la riscurile ce decurg din proliferarea armelor de distrugere în masă și a mijloacelor lor de livrare. Direcția este, de asemenea, însărcinată cu pregătirea întâlnirilor Grupului de planificare nucleară la nivel ministerial, la nivelul reprezentanților permanenți și la nivelul personalului Grupului, dar și cu dezvoltarea informării publice cu privire la atitudinea NATO față de armele nucleare și răspunsul la riscurile proliferării, legate de apărare.

Departamentul pentru sprijinul apărării, care este în subordinea asistentului Secretarului General pentru sprijinul apărării, are următoarele sarcini,

- consilierea Secretarului General, a Consiliului Atlanticului de Nord, a Comitetului pentru planificarea apărării și a altor organisme ale NATO în toate problemele legate de cercetare, dezvoltare, producție și achiziție de armamente, precum și în domeniul apărării anti-aeriene extinse;
- promovarea utilizării cât mai eficiente a resurselor Alianței pentru echiparea forțelor sale militare.

Departamentul asigură legătura cu organizațiile NATO de producție și logistică angajate în proiecte de cooperare în materie de echipamente, dar și cu organismele militare ale NATO preocupate cu cercetarea în domeniul apărării și problemele conexe acestora. În limita responsabilităților și competențelor sale, ia parte la toate aspectele procesului de planificare a apărării de către NATO. Asistentul Secretarului General pentru sprijinul apărării îndeplinește funcția de Președinte permanent al Conferinței directorilor naționali pentru probleme de armament (CNAD) și al Consiliului C3 al NATO, precum și cea de co-președinte al Comitetului NATO pentru standardizare. Departamentul cuprinde două Direcții,

Direcția de planificare, programe și politică în domeniul armamentelor îl sprijină pe Secretarul General Adjunct în abordarea variată a problemelor de politică și programare, legate de achiziția echipamentului de apărare și de cooperarea Alianței în domeniul apărării. Directorul său este locțiitorul Secretarului General Adjunct pentru sprijinul apărării. Direcția este însărcinată să formuleze inițiative de

politici în domeniul armamentelor, care trebuie să contribuie la orientarea activităților CNAD spre îndeplinirea misiunilor Alianței, utilizând, în acest scop, sistemul de planificare a armamentelor convenționale. Este, de asemenea, responsabilă cu armonizarea planificării NATO în domeniul armamentelor cu celelalte aspecte ale procesului general al NATO în domeniul planificării apărării.

Direcția oferă sprijin Grupurilor pentru armament din cadrul forțelor terestre, navale și aeriene și organismelor subordonate lor. Rolul lor este acela de a facilita schimbul de informații și armonizarea conceptelor referitoare la materialele și cerințele operaționale ale viitoarelor capacități ale Alianței în materie de armamente terestre, navale și aeriene, în scopul promovării, în cooperare, a unor soluții bazate pe etapele de programare ale Sistemului stadial de planificare a armamentelor și al obținerii unui nivel ridicat de standardizare a echipamentelor în aplicarea Programului de standardizare al NATO.

În plus, Direcția este însărcinată și cu, aplicarea programului Parteneriatului pentru Pace intensificat în cadrul ariei de responsabilitate a CNAD, incluzând Procesul de analiză și planificare a parteneriatului; gestionarea contribuției CNAD la activitatea condusă de Grupul superior de apărare împotriva proliferării (DGP), cu referire la dimensiunea de apărare a politicii NATO privind proliferarea; susținerea activităților CNAD în domeniul apărării antiaeriene extinse și coordonarea lor cu activitățile paralele ale autorităților militare ale NATO, ale Comitetului NATO privind apărarea antiaeriană și DGP; supravegherea activității CNAD asupra aspectelor echipamentelor de apărare pentru operațiunile de sprijinire a păcii. Direcția menține legătura cu organisme externe cum ar fi Grupul vest-european pentru armamente (WEAG) și agenții cum ar fi Acțiunea Tornado și EF 2000 ale NATO, Agenția de management logistic și producție (NETMA), Agenția NATO de management logistic, producție, dezvoltare și proiectare a elicopterelor (NAHEMA) și Centrul de cercetare submarină SACLANT (SACLANTCEN).

O secțiune a personalului Agenției de cercetare și tehnologie (RTA) face parte, împreună cu Direcția de planificare, programe și politică în domeniul armamentelor, din cadrul Departamentului de sprijinire a apărării. Agenția NATO pentru cercetare și tehnologie, care are Cartierul general la Paris, sprijină activitățile Consiliului NATO de cercetare și tehnologie (RTB). Împreună, RTA și RTB formează Organizația NATO pentru cercetare și tehnologie (RTO). Directorul RTA se subordonează și

raportează asistentului Secretarului General pentru sprijinirea apărării, dar și Directorului Statului Major militar internațional. (Mai multe detalii privind RTA și alte organizații și agenții similare pot fi găsite în Capitolul 13).

Fosta Direcție a sistemului de apărare antiaeriană este acum denumită Direcția de apărare antiaeriană *și controlul spațiului aerian*, reflectând relația importantă dintre apărarea antiaeriană și spațiul militar, dar și civil, și gestionarea traficului aerian. În strânsă cooperare cu autoritățile militare ale NATO, Direcția este însărcinată cu programarea și coordonarea eforturilor pentru asigurarea continuă a adecvării, eficacității și eficienței Sistemului de apărare antiaeriană al NATO din punctul de vedere al politicii și al extinderii sistemului pentru a asigura apărarea antiaeriană împotriva proiectilelor tactice. Ea oferă sprijin pentru Comitetul de apărare antiaeriană al NATO, al cărui rol este de a asista Consiliul și Comitetul pentru planificarea apărării asupra tuturor aspectelor privind dezvoltarea programului de apărare antiaeriană.

În cadrul activităților de cooperare, este responsabilă și cu contribuția la procesul de consultare asupra apărării antiaeriene și controlului spațiului aerian cu viitoarele țări membre și cu cele partenere, ca și cu Rusia și Ucraina, în cadrul Consiliului Permanent Comun NATO-Rusia și a Comisiei NATO-Ucraina. Direcția menține legătura cu agențiile însărcinate cu implementarea sistemelor privind apărarea antiaeriană, Programul aeropurtat de supraveghere îndepărtată al NATO, Programul NATO pentru sistemul de comandă și control aerian, Sistemul ameliorat de rachete sol-aer HAWK și Sistemul de apărare antiaeriană de întindere medie (MEADS).

Mai mult, Direcția este însărcinată și cu susținerea Comitetului de management al traficului aerian al NATO (NATMC) (fost Comitet pentru coordonarea spațiului aerian european sau "CEAC"), al cărui rol este acela de a asigura coordonarea necesităților civile și militare privind spațiul aerian. Joacă un rol important și în eforturile de îmbunătățire a gestionării traficului aerian, luate în cooperare cu țările partenere. Rolul Comitetului a fost extins pentru a se asigura că, la nivel tehnic, operatorii militari pot menține gradul necesar de compatibilitate cu diferitele elemente ale sistemului de gestionare a traficului aerian, pe care agențiile civile intenționează să îl introducă în viitor. În contextul eforturilor actuale, în direcția viitoarei integrări pan-europene a managementului traficului aerian, Direcția reprezintă Comitetul de gestionare a spațiului aerian într-un număr de forumuri internaționale și participă la Programul

de integrare și armonizare a controlului traficului aerian european, aprobat de miniștri de Transporturi ai Conferinței de aviație civilă europeană.

Statul major de consultare, comandă și control de la Cartierul General al NATO (NHQC3S)

NHQC3S combină elementele vechiului C3, privind atât Secretariatul internațional, cât și Statul Major militar internațional, formând un singur stat major integrat. Principala sarcină a MHQC3S este de a dezvolta politici și linii de acțiune pentru planificarea, implementarea, operaționalizarea și menținerea sistemului de informații și comunicații al NATO (CIS) și de a monitoriza aplicarea acestuia. Statul major oferă sprijin pentru Consiliul de consultare, comandă și control al NATO și pentru substructurile sale. De asemenea, oferă sprijin pentru Consiliul Atlanticului de Nord, Comitetul militar, Directorii naționali ai Conferinței asupra armamentelor și Consiliul Superior privind resursele, dar și pentru alte comitete cu responsabilități legate de problemele C3. Statul major este alcătuit din patru organizații, politici și necesități; interoperabilitate; securitatea informației și managementul de frecvență și operează sub conducerea coordonată a asistentului Secretarului General pentru sprijinul apărării și a Directorului Statului Major militar internațional. Directorul NHQC3S este co-președinte al Consiliului NC3 și Președinte al reprezentanților naționali C3 (NC3 Reps.).

Departamentul pentru investiții de securitate, logistică și planificare pentru situații de urgență civilă se află sub autoritatea asistentului Secretarului General de resort. El este președintele, în sesiune plenară, a Inaltului Comitet pentru planificare în situații de urgență civilă și co-președinte al Conferinței înalților responsabili NATO pentru logistică. El este și Președintele Comitetului pentru infrastructură. Departamentul este alcătuit din 3 Direcții,

Dir ecția pentru investiții de securitate se află sub îndrumarea Controlorului Programului pentru investiții de securitate, care este locțiitorul asistentului Secretarului general și Președinte permanent al Comitetului pentru infrastructură. Direcția este însărcinată cu susținerea Consiliului Superior de resurse și a Comitetului pentru infrastructură prin,

- elaborarea, în coordonare cu principalele organizații pentru resurse, a unor propuneri de politică și documente de planificare, cu privire la totalitatea problemelor legate de resurse, ce afectează Alianța;

- elaborarea de propuneri asupra chestiunilor de politică, asupra problemelor legate de forma și mărimea Programului NATO privind investițiile de securitate și asupra procedurilor îmbunătățite de coordonare a acestuia;
- analiza pachetelor de capacități din punct de vedere politic, economic, financiar și tehnic (Pachetele de capacități prezintă necesitățile militare ale Inalților Comandanți ai NATO în termeni de investiții de capital, costuri operaționale și de menținere și resurse umane);
- asigurarea supravegherii tehnice și financiare a Programului NATO pentru investiții de securitate;
- examinarea critică, din punct de vedere financiar și tehnic, a cererilor adresate Comitetului pentru infrastructură în vederea autorizării volumului și finanțării proiectelor ce pot face obiectul unei finanțări comune;
- oferirea de sprijin pentru alte comitete NATO (SPC(R), PCG, PMSC), care abordează probleme NSIP, în special sau probleme legate de resurse, în general.

Direcția de logistică funcționează în subordinea Directorului pentru logistică, care este și Președinte al Comitetului NATO pentru oleoducte și loțiitor al Președintelui Conferinței Inalților responsabili NATO cu probleme de logistică. Direcția are următoarele sarcini,

- elaborarea și coordonarea planurilor și politicilor vizând asigurarea unei abordări coerente a problemelor de logistică a consumurilor în cadrul Alianței și prin Programul Parteneriatului pentru Pace, în scopul măririi eficacității forțelor prin asigurarea unui sprijin logistic cât mai prompt și mai eficient;
- asigurarea sprijinului administrativ necesar Conferinței Inalților responsabili NATO cu probleme de logistică și organismelor sale subsidiare;
- oferirea sprijinului tehnic necesar Comitetului NATO pentru oleoducte;
- asigurarea, coordonarea și menținerea legăturii cu autoritățile militare ale NATO și cu alte comitete și organisme - ale NATO sau nu - însărcinate cu planificarea și executarea sarcinilor legate de logistica de consum;

- menținerea legăturilor, în numele Secretarului General, cu organismele de conducere ale Sistemului Central-European de oleoducte (CEPS) și Organizația NATO pentru întreținere și sprijin (NAMSO).

Direcția de planificare pentru situații de urgență civilă se află în subordinea Directorului pentru planificarea în situații de urgență civilă, care este și Președintele permanent al Inaltului Comitet pentru planificare în situații de urgență civilă. Are următoarele misiuni,

- coordonarea și orientarea planurilor ce vizează tranziția rapidă a economiilor din timp de pace ale țărilor Alianței către o economie pentru situații de urgență;
- dezvoltarea aranjamentelor necesare pentru folosirea resurselor civile în sprijinul apărării Alianței și pentru protecția populației civile;
- asigurarea sprijinului administrativ necesar Inaltului Comitet pentru planificare în situații de urgență civilă și celor nouă birouri și comitete pentru planificare în situații de urgență civilă, însărcinate cu elaborarea dispozitivelor pentru gestionarea crizelor în domeniul transporturilor civile maritime, terestre și aeriene, precum și în cele ale energiei, industriei, alimentației și agriculturii, al comunicațiilor civile, al îngrijirii medicale și apărării civile.

Directorul pentru planificarea în situații de urgență civilă supraveghează și activitățile de planificare în situații de urgență civilă întreprinse în contextul EAPC, al Parteneriatului pentru Pace, al Consiliului Permanent Comun NATO-Rusia, Comisiei NATO-Ucraina și Grupului de Cooperare Mediteraneană.

Departamentul pentru probleme științifice și de mediu este subordonat asistentului Secretarului General pentru probleme științifice și de mediu, care este Președintele Comitetului științific al NATO, Președinte ad-interim al Comitetului asupra problemelor societății moderne. Acesta este secondat de un locțiitor al asistentului Secretarului General. Responsabilitățile sale sunt,

- consilierea Secretarului General asupra problemelor științifice și tehnologice care prezintă interes pentru NATO;
- aplicarea deciziilor Comitetului științific, conducerea activităților subcomitetelor create de acesta și elaborarea căilor de întărire a capacităților științifice și tehnologice ale țărilor Alianței;

- supervizarea elaborării proiectelor-pilot lansate de Comitetul pentru problemele societății moderne;
- asigurarea legăturii în domeniul științific cu Secretariatul internațional al NATO, cu agențiile NATO, organismele țărilor membre însărcinate cu aplicarea politicilor științifice, precum și cu organizațiile internaționale angajate în activități științifice, tehnologice sau legate de mediu;
- supervizarea activităților desemnate să intensifice participarea oamenilor de știință din țările partenere la programele științifice ale NATO și la proiectele Comitetului pentru problemele societății moderne.

Biroul administrativ

Biroul administrativ se află sub autoritatea Directorului administrativ, care are în sarcină toate problemele legate de organizarea și structura Secretariatului internațional și consilierea Secretarului General în probleme legate de politica de personal și remunerația personalului civil la nivelul întregii organizații. Este însărcinat cu pregătirea, prezentarea și administrarea bugetului Secretariatului internațional. Supervizează Secția de coordonare și politică (care se ocupă de problemele administrative ale întregii organizații), Secția buget și analize financiare și Unitatea pentru consiliere administrativă, care are ca sarcină consilierea Secretarului General asupra problemelor legate de organizare, metode de lucru, proceduri și personal.

Locțiitorul Directorului administrativ are ca misiune administrarea generală a Secretariatului internațional, incluzând serviciile legate de personal, întreținerea sediului, asigurarea echipamentelor pentru conferințe, interpretare și traducere, precum și realizarea și distribuirea documentelor interne.

Biroul pentru control financiar

Inspectorul financiar este numit de consiliu și este însărcinat cu procurarea fondurilor și controlul cheltuielilor în cadrul Bugetelor civil și militar, în conformitate cu reglementările financiare ale NATO. Biroul este alcătuit din Serviciul pentru buget și trezorerie și Serviciul pentru control intern.

Biroul Consiliului Superior pentru resurse

Consiliul Superior pentru resurse (SRB) este principalul corp de asistare a Consiliului cu privire la necesitățile și disponibilitatea fondului comun de resurse militare. SRB este prezidat de un Președinte național, ales de către țările membre. Președintele este sprijinit de un număr redus de angajați din cadrul Secretariatului internațional.

Oficiul Președintelui Comitetelor pentru buget

Președinția Comitetelor pentru buget este asigurată de una din țările membre. Acest post beneficiază de o finanțare națională, în scopul menținerii independenței Comitetelor pentru buget. Președintele este asistat de o echipă restrânsă, pusă la dispoziție de Secretariatul internațional.

Colegiul internațional al comisarilor de conturi

Conturile diferitelor organisme NATO și ale celor legate de cheltuielile prevăzute în Programul NATO pentru infrastructură, finanțat în comun, sunt verificate de un Colegiu internațional al comisarilor de conturi. Colegiul este alcătuit din funcționari guvernamentali aparținând organismelor de verificare din țările membre. Ei au un statut independent și sunt selecționați și remunerați de către țările cărora le aparțin. Sunt numiți de Consiliu și se subordonează acestuia.

Organizațiile NATO pentru producție și logistică

Există un anumit număr de organizații NATO pentru producție și logistică (NPLO), create de NATO și mandatate de Consiliul Atlanticului de Nord, pentru executarea unor sarcini specifice. Deși există diferențieri în ceea ce privește mandatul, modalitățile de finanțare, atribuțiile financiare și administrarea lor, toate se subordonează unui Consiliu al Directorilor sau Comitet Director, însărcinat să le supervizeze activitățile. Detalii suplimentare pot fi găsite în Capitolul 13.

Capitolul 11

ORGANIZARE MILITARA SI STRUCTURI

Comitetul Militar

Președintele Comitetului Militar

Comandanți Superiori NATO

Statul Major Militar Internațional

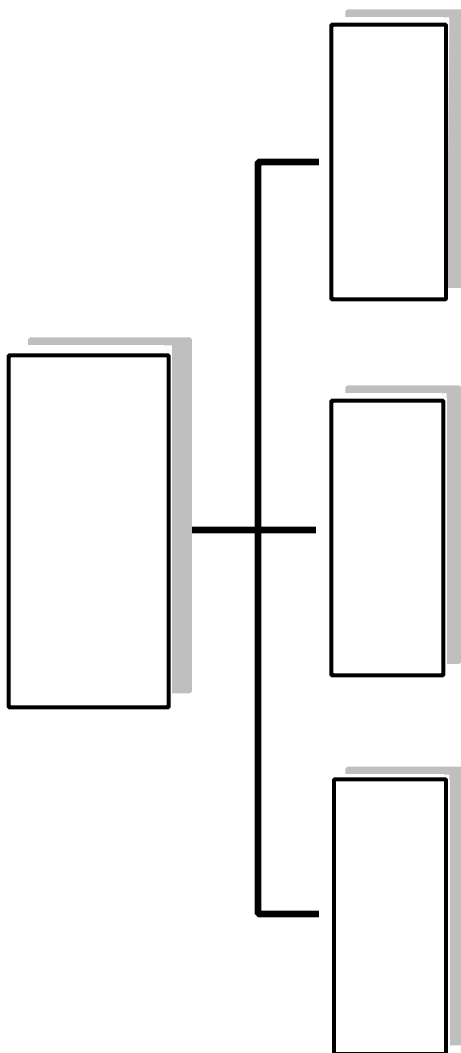
ORGANIZARE MILITARA SI STRUCTURI

COMITETUL MILITAR

Capitolele anterioare au descris deja Cartierul General al NATO din Bruxelles, care este sediul politic al Alianței unde se întâlnesc, la nivel de ambasadori, Reprezentanții permanenți la NATO, în cadrul Consiliului Atlanticului de Nord, sub președinția Secretarului General, pentru a dezbate și aproba politica NATO. La intervale regulate, Consiliul și alte comitete politice superioare (în principal Comitetul pentru planificarea apărării (DPC) și Grupul pentru planificarea nucleară (NPG)) se întâlnesc la Bruxelles sau în alte capitale ale Alianței, în cadrul întâlnirilor la nivel înalt ce implică miniștrii Apărării și de Externe și, din când în când, șefii de state și de guverne, în cadrul Summit-ului. Deciziile luate de fiecare din aceste organisme au același statut și reprezintă politica comună a țărilor membre, indiferent de nivelul la care sunt luate acestea. Subordonate acestor organisme superioare, diferitele comitete specializate sunt formate din oficiali reprezentând țările de proveniență. Structura acestui comitet este cea care oferă mecanismele de bază privind capacitatea Alianței în domeniul consultării și luării deciziilor și asigurarea reprezentării fiecărui stat membru, la fiecare nivel, în toate domeniile de activitate ale NATO.

În mod similar, în scopul asistării și sprijinirii Consiliului Atlanticului de Nord, a DPC și NPG asupra problemelor militare, ofițerii superiori îndeplinesc funcția de Reprezentanți militari naționali la NATO și cea de membri ai Comitetului militar în sesiune permanentă, sub autoritatea unui președinte ales (CMC). Ca și organismele politice decizionale, Comitetul militar se întâlnește regulat la nivel înalt și anume, la nivel de șefilor de Stat Major (CHOD). Islanda, care nu deține forțe militare, este reprezentată la astfel de întâlniri de către un oficial civil. Comitetul este cea mai înaltă autoritate militară a NATO, desfășurându-și activitatea sub autoritatea politică generală a Consiliului, a DPC și a NPG.

La nivel cotidian, activitatea Comitetului militar este desfășurată de reprezentanții militari, acționând în numele șefilor de stat major din țările lor. Ei acționează în calitate națională, reprezentând interesele fundamentale ale țărilor lor, în același timp rămânând deschiși la negocieri și discuții, astfel încât consensul să poată fi realizat. Aceasta implică adesea compromisuri, atunci când atingerea acordului este în interesul Alianței ca întreg și servește la promovarea scopurilor politice și obiectivelor sale globale. În consecință, reprezentanții militari au

suficientă autoritate pentru a abilita Comitetul militar să-și îndeplinească sarcinile și să ia decizii prompte.

Comitetul este însărcinat cu recomandarea spre atenția autorităților politice ale NATO a acelor măsuri considerate a fi necesare pentru apărarea comună în aria de acțiune a NATO. Rolul său principal este de a oferi îndrumare și consiliere asupra politicii și strategiei militare. Consiliază Inaltele Comandamente ale NATO asupra problemelor militare, ai căror reprezentanți participă la întâlnirile sale, și este răspunzător în fața Consiliului de gestionarea generală a problemelor militare ale Alianței, precum și de funcționarea eficientă a agențiilor Comitetului militar (vezi Capitolul 13). Comitetul ajută la elaborarea conceptelor strategice generale ale Alianței și realizează o evaluare anuală a forței și capacităților țărilor și zonelor ce prezintă un risc la adresa intereselor NATO. În plus, responsabilitățile sale pe timp de criză, tensiune sau război sunt acelea de a călăuzi Consiliul și Comitetul pentru planificarea apărării cu privire la situația militară și de a face recomandări asupra utilizării forței militare, aplicarea planurilor de recrutare și elaborarea unor reguli corespunzătoare de angajament.

Comitetul militar se întâlnește în fiecare joi, succedând întâlnirile regulate de miercuri ale Consiliului, astfel încât să poată urmări cu perseverență deciziile Consiliului. În practică, întâlnirile pot fi, de asemenea, convenite ori de câte ori se consideră a fi necesare, atât Consiliul, cât și Comitetul militar întâlnindu-se mult mai frecvent decât prevede orarul săptămânal. Ca un rezultat al rolului Alianței în Bosnia-Herțegovina, al adaptării interne și externe a structurilor Alianței, al dezvoltării parteneriatului și cooperării cu alte țări și al creării de noi instituții care să supravegheze aceste evoluții, frecvența întâlnirilor tuturor organismelor Alianței de luare a deciziilor a crescut considerabil.

Comitetul militar, se reunește, în mod normal, în sesiunea la nivelul șefilor de Stat Major (CHODS), de trei ori pe an. Două dintre aceste întâlniri ale Comitetului militar au loc la Bruxelles, iar cealaltă este găzduită de țările NATO, prin rotație.

În cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) și al Parteneriatului pentru Pace (PpP), Comitetul militar se întâlnește regulat cu țările partenere EAPC/PpP la nivel la Reprezentanți militari naționali (lunar) și la nivel de CHODS (bianual), în scopul dezbaterii problemelor legate de cooperarea militară. Detalii suplimentare sunt oferite la finalul Capitolului 12, împreună cu detaliile privind întâlnirile Comitetului militar cu Ucraina.

PRESEDINTELE COMITETULUI MILITAR

Președintele Comitetului militar (CMC) este ales de către șefii de Stat Major și desemnat în funcție pe o perioadă de trei ani. El acționează exclusiv în calitate internațională și autoritatea sa este delimitată de Comitetul militar, căruia îi este răspunzător pentru îndeplinirea obligațiilor sale. În mod normal, el prezidează toate reuniunile Comitetului militar. În absența sa, atribuțiile sale sunt preluate de către Președintele-adjunct al Comitetului militar (DCMC).

Președintele Comitetului militar este atât purtătorul său de cuvânt, cât și reprezentantul acestuia. El conduce activitățile sale zilnice și reprezintă Comitetul în expunerea directivelor și liniilor de acțiune necesare, în fața Directorului Statului Major militar internațional. De asemenea, el reprezintă Comitetul militar la reuniunile la nivel înalt, cum ar fi cele ale Consiliului Atlanticului de Nord, Comitetului pentru planificarea apărării și Grupului de planificare nucleară, în calitate de consilier pe probleme militare.

Prin funcțiile sale, Președintele Comitetului militar are și un important rol public, fiind și principalul purtător de cuvânt pe probleme militare al Alianței în contactele cu mass-media. Efectuează vizite oficiale și reprezintă Comitetul militar, atât în țările Alianței, cât și în cele cu care NATO urmărește să dezvolte legăturile stabilite în cadrul Programului Parteneriatului pentru Pace, Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, Consiliului Permanent Comun NATO-Rusia, Comisiei NATO-Ucraina și Grupului de Cooperare Mediteraneană. În același timp este și Președintele colaborator al Corpului de consiliere academică al Colegiului de Apărare al NATO. Rolul Colegiului de Apărare este descris în Capitolul 13.

INALȚII COMANDANTII AI NATO

Înălții Comandanții ai NATO (MNC), respectiv Comandantul Suprem al forțelor aliate din Europa (SACEUR) și Comandantul Suprem al forțelor aliate din zona Atlanticului (SACLANT), sunt răspunzători în fața Comitetului militar, pentru direcționarea și coordonarea generală a problemelor militare ale Alianței, în cadrul ariilor lor de comandă. De asemenea, consiliază Comitetul militar. Fiecare este reprezentat la NATO de către militari cu grad de generali sau ofițeri superiori, care îi ajută prin menținerea unor legături strânse cu oficialitățile politice și militare de la

Cartierul General, dar și prin asigurarea eficienței fluxului informațional și comunicațiilor în ambele direcții. Reprezentanții MNC participă la reuniunile Comitetului militar și oferă sfaturi cu privire la activitățile Comitetului militar, în concordanță cu opiniile comandanților lor.

STATUL MAJOR MILITAR INTERNAȚIONAL

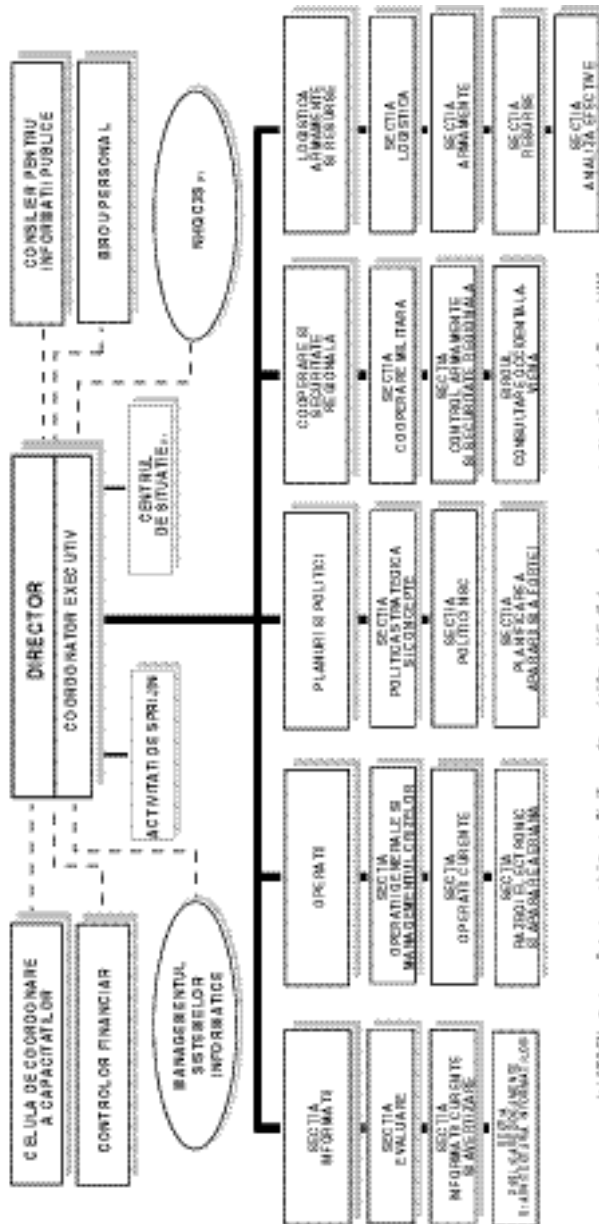
La conducerea Statului Major militar internațional (IMS) se află un Director cu rang de general cu trei stele (DIMS). Acesta este nominalizat de către țările membre și este selecționat de Comitetul militar. Sub conducerea sa, IMS este responsabil cu planificarea, evaluarea și recomandarea politicii privind problemele militare, în scopul analizării acestora de către Comitetul militar, precum și cu asigurarea aplicării imediate a politicilor și deciziilor Comitetului.

IMS este alcătuit din personal militar detașat de țările membre pentru a ocupa funcții la Cartierul General al NATO, în scopul desfășurării unei activități la nivel internațional, în interesul comun al Alianței și nu doar în numele țărilor lor. Unele posturi din cadrul Statului Major militar internațional sunt ocupate de personalul civil, care îndeplinește roluri administrative și de sprijin. IMS susține activitatea Comitetului militar prin pregătirea și supravegherea deciziilor sale, fiind activ implicat și în procesul de cooperare cu țările din Europa Centrală și de Est, în cadrul inițiativei Parteneriatului pentru Pace (PpP).

Coordonarea activității statului major și controlul fluxului informațional și comunicațional, atât în interiorul IMS, cât și între IMS și alte organisme de la Cartierul General al NATO, constituie responsabilitatea unui Coordonator executiv din cadrul Biroului directorului IMS. Coordonatorul executiv, împreună cu subordonații săi, oferă asistență și sprijin administrativ Comitetului militar, precum și consiliere pe probleme de procedură. Directorul Statului Major militar internațional este ajutat și de cinci Directori adjuncți, fiecare dintre aceștia conducând câte un departament funcțional separat.

Departamentul Planificare și Politică dezvoltă și coordonează contribuția Comitetului militar la politica de apărare și planificarea strategică a NATO. Aceasta include contribuția la elaborarea conceptelor politico-militare, a studiilor, evaluărilor și documentelor corespunzătoare; planificarea forțelor armate în cadrul NATO; procesul de stabilire a scopurilor forțelor armate; analiza anuală a apărării, a Procesului de

Statul Major Militar International

(1) STG-EN reprezinta Departamentul de Planificare si Operatiuni si este compus dintr-un grup de lucru si un grup de lucru.

(2) Grupul de lucru KNOCC este o entitate distincta si coordoneaza activitatea de planificare si operatiuni. Grupul de lucru KNOCC este compus dintr-un grup de lucru si un grup de lucru.

analiză și planificare a PpP (PARP) și a reflecției conceptuale pe termen lung. Departamentul mai participă, în numele Comitetului militar, la procesul de planificare generală a apărării în cadrul NATO și elaborează și reprezintă opiniile Comitetului militar și ale Inalților Comandanți ai NATO asupra problemelor de politică militară, în cadrul diferitelor organisme ale NATO.

Departamentul Operații sprijină Comitetul militar în elaborarea planurilor operaționale curente și în abordarea problemelor legate de situația forțelor armate ale NATO și a aspectelor conducerii militare privind rolul NATO în crizele internaționale. Departamentul promovează și coordonează instruirea și exercițiile multinaționale, inclusiv cele care implică țări din cadrul PpP și coordonează eforturile vizând dezvoltarea unei capacități operative eficiente a NATO în domeniul războiului electronic, precum și instruirea și exercițiile pe care le presupune acesta. Are în sarcină monitorizarea și evaluarea programelor și necesităților în domeniul războiului electronic. Oferă sprijin pentru Comitetul NATO pentru apărare antiaeriană și este responsabil cu problemele de apărare antiaeriană în cadrul Statului Major militar internațional. De asemenea, Departamentul servește drept punct de contact pentru Ofițerul de legătură al NATO la Organizația Națiunilor Unite, funcție îndeplinită de un membru activ al Statului Major militar internațional, în numele Organizației ca întreg, atunci când este necesar.

NATO nu are o funcție sau capacități proprii de culegere a informației, dar acționează ca un organism coordonator central pentru compararea, evaluarea și diseminarea informațiilor furnizate de autoritățile naționale. **Departamentul Informații** al IMS coordonează elaborarea și difuzarea informațiilor conform acordurilor NATO, incluzând politica informațională și documentele de bază ale sectorului informații, prin aceasta abilitând Comitetul militar să dea instrucțiuni și să ia decizii bine documentate cu privire la structura, organizarea, logistica și capacitatea operativă a forțelor NATO. Departamentul răspunde și de evaluarea capacităților și structurii forțelor militare care ar putea reprezenta un risc pentru interesele de securitate ale NATO, precum și de monitorizarea și relatarea tuturor evenimentelor din lumea întreagă care prezintă interes pentru Alianță.

Departamentul Cooperare și Securitate Regională reprezintă punctul focal pentru contactele militare și cooperarea în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) și al Parteneriatului pentru Pace (PpP). Are în sarcină elaborarea și coordonarea activității

întregului personal al IMS asupra problemelor privind EAPC și PpP. Sfera-Cooperare Militară a Departamentului include și un grup redus de ofițeri de stat major din țările partenere, care lucrează împreună cu partenerii lor din NATO asupra problemelor privind participarea la PpP. (Elementele de Personal al Parteneriatului pentru Pace). Sfera-Controlul Armelor și Securitate Regională coordonează și elaborează consilierea militară vizând implicarea NATO în diferite aspecte ale dezarmării, controlul armelor și securitatea regională și reprezintă canalul prin intermediul căruia Comitetul militar se concentrează asupra problemelor analizate de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în domeniul dezarmării, al controlului armamentelor și securității comune. O secție a Departamentului se află în Biroul Occidental de Consultare (WCO) la Viena, sarcina sa fiind aceea de a intensifica și facilita cooperarea dintre NATO și OSCE.

Departamentul Logistică, Armamente și Resurse a fost înființat în 1996, preluând unele din responsabilitățile fostului Departament de Logistică și Resurse, cât și unele din sarcinile fostului Departament pentru Armament și Standardizare. Departamentul este responsabil pentru elaborarea și evaluarea politicii și procedurilor militare ale NATO în domeniile, personal, resurse, bugete militare, infrastructură, planificarea armamentelor și cooperare, ca și în cel al standardizării⁸.

În plus, în urma schimbărilor structurale introduse în 1996, a fost înființată o Celulă de coordonare a capacităților, ca parte integrantă a Statului Major militar internațional. Celula de coordonare a capacităților este condusă de un ofițer cu rang de colonel sau echivalent, depinzând de serviciul de unde provine ofițerul și își desfășoară activitatea sub îndrumarea Directorului IMS și a Comitetului militar. Sarcina sa este aceea de a oferi Comitetului militar sprijin asupra problemelor de personal și cele legate de încorporare, în special în contextul conceptului de Forțe Operative Interarme Multinaționale (CJTF) (vezi Capitolele 3 și 12).

Centrul de Criză al NATO sprijină Consiliul Atlanticului de Nord, Comitetul pentru planificarea apărării și Comitetul militar în îndeplinirea

⁸ Trebuie amintit faptul că Departamentul Logistică, Armamente și Resurse al IMS este responsabil atât pentru consumul, cât și pentru materialele logistice. În cadrul Secretariatului internațional civil, aceste probleme se flă în sarcina Departamentului pentru investiții de securitate, logistică și planificare în situații de urgență civilă și a Departamentului pentru sprijinul apărării. Explicații detaliate cu privire la gestionarea diferitelor aspecte de logistică pot fi găsite în Capitolul 8.

funcțiilor lor din domeniul consultării. În cadrul Alianței, servește drept punct de convergență pentru primirea, schimbul și difuzarea informațiilor politice, militare și economice. Monitorizează în permanență evoluția problemelor politice, militare și economice, care prezintă interes pentru NATO și pentru țările membre NATO. De asemenea, Centrul de Criză al NATO oferă instalațiile necesare pentru desfășurarea rapidă a consultărilor în perioada de tensiune sau de criză și menține și actualizează informațiile de bază necesare în timpul unor asemenea perioade.

Inspectorul financiar al IMS are ca sarcină consilierea Președintelui Comitetului militar, a Președintelui-adjunct al Comitetului militar și a Directorului Statului Major militar internațional asupra tuturor aspectelor financiare legate de bugetul IMS. El se subordonează Comitetului pentru bugetul militar (MBC), fiind responsabil cu administrarea financiară a bugetului. Mai îndeplinește următoarele sarcini, pregătirea, justificarea, administrarea și supervizarea tuturor aspectelor vizând bugetul, în cadrul ariilor sale de responsabilitate, pentru prezentarea acestora Comitetului pentru bugetul militar, coordonarea reviziilor contabile și a activităților interne care au un impact financiar asupra IMS sau asupra agențiilor subordonate Comitetului militar. Detalii despre administrarea bugetului militar pot fi găsite în Capitolul 9.

Personalul de Consultare, Comandă și Control de la Cartierul General al NATO (Personalul NATO HQC3) constituie o singură organizație integrată, compusă din personal al Secretariatului internațional, cât și al Statului Major militar internațional. Detalii sunt oferite în Capitolele 10 și 13.

Reprezentarea țărilor partenere

Începând cu 1994, un număr de țări partenere și-au deschis Birouri de legătură și, mai recent, Misiuni diplomatice la Cartierul General al NATO. Legăturile militare cu țările partenere sunt întărite continuu prin înființarea funcțiilor numite “Elemente de Personal al Parteneriatului pentru Pace”. Aceste elemente, prezente atât la Cartierul General al NATO din Bruxelles, cât și în cadrul structurii militare a NATO de pretutindeni, constau în posturi pentru care țările partenere pot desemna candidați. Ofițerii din țările partenere ce ocupă aceste funcții lucrează împreună cu ofițerii din țările membre NATO, participând la pregătirea discuțiilor asupra politicii și la aplicarea deciziilor de politică ce au ca obiect problemele militare relevante pentru Parteneriatul pentru Pace.

Capitolul 12

STRUCTURA MILITARA DE COMANDA

Rolul forțelor militare integrate

Structura militară de comandă actuală

Evoluția noii structuri militare

Configurația viitoarei structuri militare de comandă

Etapă următoare

STRUCTURA MILITARA DE COMANDA

ROLUL FORTELOR MILITARE INTEGRATE

Toate țările care optează pentru participarea la structura militară a NATO contribuie cu forțe armate care, împreună, constituie structura militară integrată a Alianței. În concordanță cu principiile fundamentale ce guvernează relația dintre instituțiile politice și militare în țările democratice, structura militară integrată rămâne în permanență sub îndrumarea și controlul politic de la cel mai înalt nivel.

Rolul structurii militare integrate este de a oferi cadrul organizațional pentru apărarea teritoriului țărilor membre împotriva amenințării la adresa securității și stabilității lor, potrivit Articolului 5 al Tratatului Nord-Atlantic. Totuși, lansarea Parteneriatului pentru Pace și întărirea rolului Alianței în operațiunile de menținere a păcii și de altă natură, au însemnat și diversificarea sarcinilor preluate de structura militară integrată. Cel mai semnificativ exemplu în acest sens este desfășurarea forțelor militare ale NATO, alături de cele ale altor țări, în Bosnia Herțegovina, unde Alianța a fost mandată de către Națiunile Unite, la finele anului 1995, să aplice aspectele militare ale Acordului de pace de la Dayton.

La sfârșitul anului 1996, Forța de implementare (IFOR), creată pentru a duce la îndeplinire această sarcină, a fost înlocuită de Forța multinațională de stabilizare (SFOR) aflată sub comanda NATO, constând tot din forțe armate ale țărilor NATO, alături de forțele celorlalte țări participante la efortul de creare a condițiilor necesare instaurării păcii în fosta Iugoslavie. La finalul anului 1997, guvernele țărilor membre NATO și-au anunțat intenția ca, începând cu mijlocul anului 1998, Alianța să organizeze și să comande o nouă forță multinațională, ce va păstra numele de SFOR, în scopul consolidării realizărilor curente, propunere ce a constituit obiectul unui nou mandat din partea Consiliului de Securitate al ONU.

Aceste decizii și procesul decizional aferent sunt descrise în alte capitole, alături de alte aspecte ale noilor roluri și responsabilități ale Alianței, incluzând aplicarea programului Parteneriatului pentru Pace și dezvoltarea Identității Europene de Securitate și Apărare (ESDI), în cadrul Alianței. Toate acestea au dus la o mai mare solicitare a structurii militare de comandă a NATO și au exercitat o influență majoră asupra

adaptării sale și a apariției unei noi structuri de comandă, descrisă în acest capitol.

Reorganizarea forțelor sale au modificat poziția generală a Alianței în domeniul apărării. Adaptările în ceea ce privește disponibilitatea și pregătirea forțelor NATO continuă să reflecte natura exclusiv defensivă a Alianței. Cu toate acestea, vechiul concept de apărare înaintată nu mai este aplicabil pe continentul european, deși rămân diferențele regionale legate de provocările cu care forțele armate se pot confrunta și de necesitățile corespunzătoare pentru desfășurarea înaintată. Forțele armate ale Statelor Unite din Europa au fost reduse cu aproximativ 65%, iar majoritatea forțelor aliate din Germania a fost retrasă. Toate aceste transformări ale Alianței în domeniul apărării sunt descrise mai detaliat în Capitolul 3.

Un rol important în procesul de transformare l-au jucat și alți factori. De exemplu, flexibilitatea și mobilitatea ce caracterizează poziția actuală a Alianței în domeniul apărării, impun elaborarea de reglementări care să stabilească mijloacele pe care NATO le poate utiliza pentru a aborda provocările și riscurile prezentate de armele de distrugere în masă (arme nucleare, biologice și chimice) și căile de furnizare a acestora. O atenție sporită este acordată și reflectării acestor provocări în capacitățile de apărare ale Alianței.

Un alt factor important în adoptarea noii poziții în materie de apărare este și multinaționalitatea extinsă. Aceasta a oferit posibilitatea îndeplinirii în comun a sarcinilor, a permis menținerea și întărirea capacităților militare ale NATO și a asigurat utilizarea cât mai eficientă a resurselor alocate pentru îndeplinirea obiectivelor de apărare. Principiul multinaționalității este aplicat în cadrul tuturor structurilor NATO și prezintă importanță majoră pentru solidaritatea și coeziunea Alianței, pentru coordonarea misiunilor sale și pentru descurajarea renaționalizării politicii de apărare.

Politica generală a Alianței în domeniul forțelor sale militare este reflectată în Declarația Consiliului Atlanticului de Nord, din martie 1997, care precizează că, în contextul actual și viitor de securitate, NATO își va îndeplini apărarea comună și celelalte misiuni prin asigurarea interoperabilității, integrării și capacității de întărire necesare și nu doar prin staționarea permanentă a unor însemnate forțe de luptă⁹.

⁹ Declarația Consiliului Nord-Atlantic din 14 martie 1997 (PR(97)27)

Adaptarea Alianței și modificarea poziției sale în domeniul apărării au avut, prin urmare, implicații majore asupra structurii sale integrate de comandă, care a fost reorganizată pentru a reflecta mai bine noul mediu de securitate. Obiectivul central în acest sens este menținerea unei singure structuri multinaționale care să asigure unitatea de comandă și să dețină capacitatea de a întreprinde întreaga gamă de misiuni ale Alianței. Totuși, adaptarea se realizează în funcție de noile cerințe, ceea ce include facilitarea aplicării conceptului de Forțe Operative Multinaționale Interarme (CJTF), reducerea forțelor armate ale Alianței în paralel cu sporirea flexibilității și capacității de dislocare a acestora, precum și dezvoltarea Identității Europene de Securitate și Apărare (ESDI) în cadrul Alianței (vezi mai jos). Mai mult, structura de comandă va lua în considerare participarea crescută a țărilor EAPC la activitățile de cooperare, incluzând operațiunile de sprijinire a păcii și va autoriza accesul și asimilarea noilor membri ai Alianței. Planurile privind costurile și eficiența, care răspund necesităților politice și militare, sunt esențiale pentru procesul adaptării.

Pe lângă schimbările și adaptările descrise mai sus, în septembrie 1994, Comitetul militar și-a dat acordul asupra termenelor de referință pentru realizarea unui studiu NATO pe termen lung. Inițiativa aparține Consiliului Nord Atlantic, care a însărcinat Comitetul militar să examineze structura militară integrată și să propună o nouă structură militară a NATO, în concordanță cu noul mediu. O importanță covârșitoare în acest proces a avut-o necesitatea de a dezvolta o structură militară de comandă eficientă, eficace și flexibilă, care să răspundă cerințelor viitoare, incluzând operațiunile de sprijinire a păcii.

Scopul acestui studiu este de a elabora o nouă structură de comandă, care să fie suficient de flexibilă pentru a putea reflecta concluziile analizei asupra Conceptului Strategic al NATO, preconizată a fi finalizată înaintea celei de-a 50-a aniversări a Alianței și a Tratatului Nord Atlantic, în 1999. Un număr de decizii cu privire la viitoarea structură a fost luat încă de la sfârșitul anului 1997, de miniștrii Apărării din țările membre. Acestea sunt prezentate în paragrafele ce urmează descrierii structurii actuale.

STRUCTURA MILITARĂ DE COMANDA ACTUALĂ

Structura militară integrată este alcătuită din forțe armate puse la dispoziția NATO de către țările membre participante la această structură,

în conformitate cu condițiile stabilite. În cadrul structurii actuale, aceste forțe sunt clasate în trei categorii, și anume, **forțele de reacție imediată și rapidă, forțele principalele de apărare și forțele de întărire.**

Forțele de reacție sunt forțe terestre, aeriene și navale polivalente și extrem de mobile, menținute la un nivel înalt de pregătire și disponibile în termen scurt, pentru a asigura o reacție militară promptă în caz de criză. **Forțele de reacție imediată** cuprind elemente terestre și aeriene, precum și Forțele navale permanente ale Alianței din Canalul Mânecii și Mediterana. **Forțele de reacție rapidă** au în compunere Forțele navale permanente ale Alianței din Atlantic, Mediterana și Canalul Mânecii (vezi mai jos), precum și alte componente terestre, aeriene și navale. Componentele aeriene și navale sunt selecționate și dislocate din rândul unităților cu grad înalt de pregătire, care sunt puse la dispoziție de către țările membre.

Forțele principale de apărare includ forțe terestre, aeriene și navale active și de rezervă, capabile să asigure disuasiunea și apărarea în fața amenințării cu forța sau în caz de agresiune. Aceste forțe au în compunere unități multinaționale și naționale cu niveluri variate de pregătire. Există patru unități multinaționale de apărare principale, un corp germano-danez, un corp germano-olandez și două corpuri germano-americane. Unele dintre aceste forțe pot fi angajate și în operațiuni ce nu intră sub incidența Articolului 5¹⁰. În plus, a fost încheiat un acord pentru fixarea condițiilor în care Corpurile europene, ce includ unități din Belgia, Franța, Germania, Luxemburg și Spania vor fi puse la dispoziția NATO în perioade de criză.

Forțele de întărire sunt alcătuite din alte forțe armate menținute la diferite niveluri de pregătire și disponibilitate, care pot fi trimise ca întărituri în orice regiune sau arie maritimă a NATO, în scopuri de descurajare, gestionare a crizelor sau apărare.

Majoritatea forțelor militare de care dispune NATO provine din rândul forțelor armate convenționale ale țărilor membre, participante la structura militară integrată. În principal, ele sunt de două tipuri, forțele care sunt plasate sub **comanda sau controlul operativ** al unui înalt Comandament al NATO, în caz de necesitate, conform procedurilor

¹⁰ Articolul 5 al Tratatului Nord-Atlantic statuează, în principal, descurajarea utilizării forței împotriva membrilor Alianței și susține principiul potrivit căruia orice atac împotriva unuia dintre membrii săi este considerat un atac împotriva tuturor. Activitățile Alianței ce nu se circumscriu întinderii Articolului 5 sunt denumite «operațiuni non-Articol 5» («non-Article 5 Operations»).

specifice, sau în anumite perioade de timp determinate și forțele armate pe care țările membre au acceptat să le pună, în caz de necesitate, sub comanda operativă a unui Înalt Comandament al NATO, la o dată ulterioară.

Unii dintre termenii folosiți anterior au o semnificație militară precisă. Spre exemplu, noțiunile de "comandă" și «control» se referă la natura autorității exercitate de comandanții militari asupra forțelor armate ce le sunt puse la dispoziție. Utilizate în context internațional, aceste noțiuni nu au, în mod obligatoriu, același înțeles ca într-un cadru strict național. Prin punerea forțelor lor militare la dispoziția NATO, țările membre stabilesc și comanda sau controlul operativ, diferit de comanda deplină, ce privește totalitatea aspectelor operațiunilor militare și administrării acestor forțe. Aceste ultime aspecte țin, în continuare, de responsabilitatea națională și rămân sub controlul național.

În general, cea mai mare parte a forțelor NATO rămâne sub comandă națională deplină, până în momentul când ele sunt puse la dispoziția NATO pentru o operațiune specifică, decizia fiind luată la nivel politic. Ca excepții de la această regulă pot fi enumerate, personalul statelor majore integrate, din cadrul diverselor sedii ale NATO, elemente ale structurii de apărare antiaeriană integrată, inclusiv Forța aeropurată de supraveghere îndepărtată și control (AWACS), anumite unități de telecomunicații, Forțele navale permanente, precum și alte elemente ale Forțelor de reacție ale Alianței, descrise mai jos în acest capitol.

Comandantul suprem al forțelor aliate din Europa (SACEUR)

Sarcina principală a SACEUR este ca, sub sub autoritatea politică generală a Consiliului Nord-Atlantic sau a Comitetului pentru planificarea apărării, să contribuie la menținerea păcii, securității și integrității teritoriale a statelor membre ale Alianței. În caz de agresiune este însărcinat, în limitele capacității și autorității Comandamentului aliat din Europa, să ia toate măsurile necesare pentru a demonstra solidaritatea și pregătirea Alianței, în scopul menținerii integrității teritoriului aliaților, pentru a proteja libertatea mărilor și a rutelor esențiale pentru economie și pentru a păstra sau restabili securitatea Comandamentului aliat din Europa.

În plus, SACEUR este însărcinat să dezvolte capacitatea și să mențină nivelulul de pregătire a forțelor armate, necesare pentru a contribui la gestionarea crizelor, la susținerea procesului de pace,

acordarea ajutorului umanitar și protejarea intereselor vitale ale Alianței. Formulează, în atenția autorităților police și militare ale NATO, recomandări asupra oricărei probleme militare ce ar putea afecta capacitatea sa de a-și îndeplini atribuțiile și, în caz de necesitate, se poate adresa direct șefilor de Stat Major, miniștrilor Apărării și șefilor de Guvern din țările membre NATO.

Asemenea președintelui Comitetului militar, Comandantul suprem al forțelor aliate din Europa are un important rol public și este principalul purtător de cuvânt militar al Marelui Cartier General al puterilor aliate din Europa (SHAPE). Prin intermediul propriilor activități și al serviciilor însărcinate cu informarea publică, menține contacte regulate cu mijloacele mass-media și întreprinde vizite oficiale în țările aliate și în țările cu care NATO își intensifică dialogul, cooperarea și parteneriatul. De asemenea, este responsabil cu dezvoltarea contactelor militare dintre NATO și partenerii PpP.

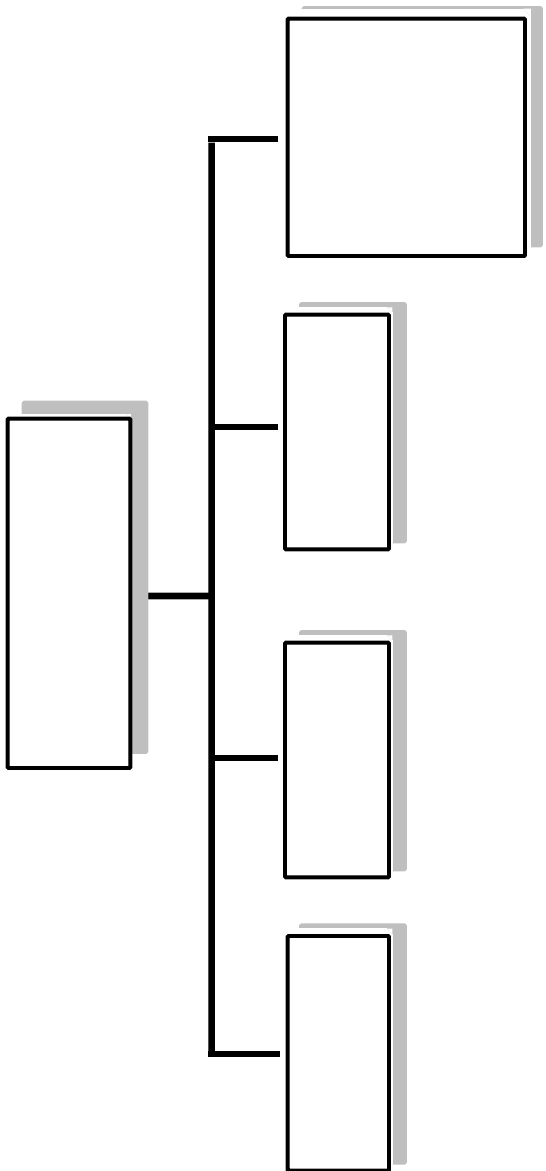
Comandamentul aliat din Europa (ACE)

Cartierul general al Comandamentului aliat din Europa (ACE) este denumit Marele Cartier General al puterilor aliate din Europa (SHAPE) și se află la Casteau, în apropiere de Mons, în Belgia.

Misiunea Comandamentului aliat din Europa este de a asigura securitatea zonei ce se întinde de la punctul nordic reprezentat de Norvegia, până în sudul Europei, incluzând întreaga Mediterană și de la țărmul Atlanticului până la frontiera de est a Turciei. Această arie acoperă aproape două milioane de km² de uscat, peste trei milioane de km² de mare și o populație de aproximativ 320 milioane de locuitori. În caz de criză, Comandantul suprem al forțelor aliate din Europa este răspunzător pentru aplicarea măsurilor militare privind apărarea, securitatea sau restabilirea integrității, stabilite de Comandamentul aliat din Europa, în cadrul puterilor ce-i sunt conferite de către autoritățile politice ale Alianței.

În cadrul Comandamentului aliat din Europa funcționează trei Înalte Comandamente subordonate, aflate sub autoritatea Comandantului Suprem aliat din Europa.

Forțele aliate din nord-vestul Europei (AFNORTHWEST)
Sediu, High Wycombe, Marea Britanie

Aria de acțiune a acestui comandament înglobează Norvegia, Marea Britanie și mările adiacente. Aflat sub comanda unui ofițer britanic cu patru stele, este alcătuit din trei comandamente principale subordonate (PSC),

- Forțele aeriene aliate din nord-vestul Europei (AIRNORTHWEST). Sediul, High Wycombe, Marea Britanie,
- Forțele navale aliate din nord-vestul Europei (NAVNORTHWEST). Sediul, Northwood, Marea Britanie,
- Cartierul General din Europa de Nord (NORTH). Sediul, Stavanger, Norvegia.

Forțele aliate din Europa Centrală (AFCENT)

Sediul, Brunssum, Olanda

Zona AFCENT se întinde de la sudul ariei AFNORTHWEST până la frontiera sudică a Germaniei. Aflat sub comanda unui general german cu patru stele, are în subordine trei Comandamente principale (PSC),

- Forțele terestre aliate din Europa Centrală (LANDCENT). Sediul, Heidelberg, Germania,
- Forțele aeriene aliate din Europa Centrală (AIRCENT). Sediul, Ramstein, Germania,
- Forțele aliate pentru zona Baltica (BALTAP) (sunt subordonate CINCENT pentru forțele aeriene și CINCNORTHWEST pentru forțele navale și aeronavale). Sediul, Karup, Danemarca.

Forțele aliate din Europa de Sud (AFSOUTH)

Sediul, Napoli, Italia

AFSOUTH acoperă o zonă de aproximativ patru milioane km², ce cuprinde Italia, Grecia, Turcia, Marea Mediterană (de la Stâmtoarea Gibraltar până la țărmul Siriei), Marea Marmara și Marea Neagră. Regiunea este separată geografic de cea a AFCENT prin teritoriul țărilor non-membre NATO (Elveția și Austria)¹¹. Aflată sub comanda unui amiral american cu patru stele, AFSOUTH are șase Comandamente principale subordonate (PSC),

- Forțele terestre aliate din Europa de Sud (LANDSOUTH). Sediul, Verona, Italia,

¹¹ Elveția și Austria nu sunt membre NATO și, prin urmare, teritoriul lor național nu face parte din zona de acțiune a NATO, conform Tratatului Nord-Atlantic. Ambele țări sunt membre ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și participă la programul Parteneriatului pentru Pace.

- Forțele terestre aliate din Europa Central-Sudică (LANDSOUTHCENT). Sediul, Larissa, Grecia (urmează să fie activat),
- Forțele terestre aliate din Europa de Sud-Est (LANDSOUTHEAST). Sediul, Izmir, Turcia,
- Forțele aeriene aliate din Europa de Sud (AIRSOUTH). Sediul, Napoli, Italia,
- Forțele navale aliate din Europa de Sud (NAVSOUTH). Sediul, Napoli, Italia,
- Forțele navale de intervenție și sprijin din Europa de Sud. Sediul, Napoli, Italia.

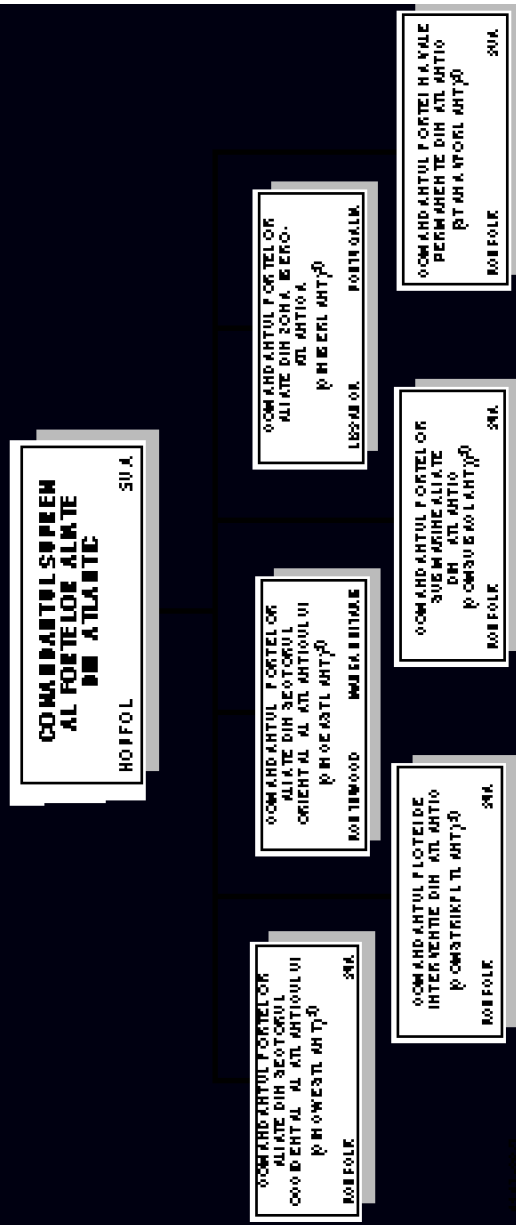
Tările membre dispun de un anumit număr de state majore sub nivelul eșalonului reprezentat de Comandamentul subordonat principal (PSC), care asigură legătura între forțele NATO și forțele armate naționale și care, atunci când este necesar, pot îndeplini atribuțiile unui cartier general al NATO la nivelul imediat inferior PSC. În general, țările membre asigură finanțarea instalațiilor și cheltuielile de exploatare și întreținere a acestora pe timp de pace.

Statele Majore sau comandamentele aflate sub autoritatea Comandantului suprem al forțelor aliate din Europa, care se ocupă, în principal, de forțele de reacție, sunt următoarele,

- Statul Major al forțelor aeriene de reacție (RF(A)S). Sediul, Kalkar, Germania,
- Forța NATO aeropurtată de supraveghere îndepărtată (NAEWF). Sediul, Geilenkirchen, Germania,
- Corpurile de reacție rapidă ale ACE (ARRC). Sediul, Rheindahlen, Germania,
- Divizia multinațională Centru (MND(C)). Sediul, Rheindahlen, Germania,
- Divizia multinațională Sud (MND(S)). (nu este încă în activitate, amplasamentul urmând să fie stabilit),
- Forța navală permanentă din Mediterana (STANAVFORMED),
- Forța navală permanentă din Canalul Mânecii (STANAVFORCHAN),

Structura Mării Atlantică

Diagrama prezintă structura Mării Atlantică, organizată în funcție de zonele de responsabilitate și comandanții asociați.

- Forța mobilă (terestră) a ACE (AMF(L)). Sediul, Heidelberg, Germania.

Statul major al forțelor aeriene de reacție (RFAS)

RFAS a fost creat pentru a facilita planificarea detaliată a forțelor aeriene de reacție. Numără aproximativ 80 de persoane, este amplasat la Kalkar, în Germania și este condus de un general cu trei stele din cadrul forțelor aeriene germane.

Forța NATO aeropurtată de supraveghere îndepărtată (NAEWF)

Forța NATO aeropurtată de supraveghere îndepărtată a fost constituită în urma deciziei, luate în decembrie 1978 de Comitetul pentru planificarea apărării, de a dota NATO cu mijloace de apărare antiaeriană și de supraveghere îndepărtată, pentru a asigura supravegherea aeriană, precum și comanda și controlul pentru toate comandamentele NATO. Forța NATO aeropurtată de supraveghere (NAEWF) reprezintă cel mai vast program de investiție, finanțat în comun, întreprins vreodată de Alianță.

NAEWF este o forță multinațională, pe deplin operativă, alcătuită din două componente, componenta E-3A, care numără 18 aparate E-3A ale NATO și operează de pe o bază principală de operații (MOB), amplasată la Geilenkirchen, în Germania, și componenta E-3D, constituită din șapte aparate E-3D, exploatate de Marea Britanie și proprietate a acesteia, dislocate la baza aeriană britanică de la Waddington. NAEWF pune la dispoziție mijloace de supraveghere aeriană și capacități de avertizare timpurie, ce măresc eficacitatea de comandă și control a forțelor NATO, datele putând fi transmise direct de pe aparatele sistemului aeropurtat de supraveghere îndepărtată și control (AWACS) către centrele de comandă și control aflate la sol, pe mare sau în aer. Fiecare aparat este dotat cu sisteme radar perfecționate, capabile să detecteze avioane la mare distanță și pe suprafețe foarte întinse.

Corpurile de reacție rapidă ale ACE (ARRC)

ARRC este elementul terestru al forțelor de reacție rapidă ale ACE. Rolul său este de a putea fi utilizat de către Comandamentul aliat din Europa (ACE) ca forță de susținere sau de întărire pentru forțele locale ale unei țări din NATO, de fiecare dată când aceasta ar fi necesar. În cadrul planificării pe timp de pace, structura sa numără zece divizii, plus unitățile de corp de armată provenind din 12 țări membre NATO, ceea ce îi permite

să răspundă rapid la o întreagă serie de circumstanțe. Gama sa largă de mijloace îi permite să-și adapteze forțele în așa fel încât să poată face față unor riscuri imprevizibile și de naturi foarte diferite.

Organizarea operativă, compunerea și dimensiunile ARRC depind de tipul de criză, de zona de criză și semnificația sa politică, precum și de capacitățile și disponibilitatea forțelor regionale și locale. Mobilitatea elementelor componente, disponibilitatea mijloacelor de transport, distanțele de acoperit și capacitățile de infrastructură ale țării membre destinate au și ele un rol important, determinant. Cartierul general al ARRC ar putea desfășura până la patru divizii și unități de corp de armată. Marile unități ce pot fi puse la dispoziția ARRC cuprind,

- divizii naționale provenind din Germania, Grecia, Turcia și Statele Unite. FAR (Fuerza de Accion Rapida) spaniolă ar putea fi și ea pusă la dispoziție în virtutea unor acorduri speciale de coordonare,
- divizii cadru, în subordinea unei singure țări, una britanică ce cuprinde un element italian, una britanică ce cuprinde un element danez și una italiană ce cuprinde un element portughez,
- divizia multinațională din regiunea Centrală (MND(C)), cuprinzând unități belgiene, olandeze, germane și britanice,
- divizia multinațională din regiunea Sudică (MND(S)), cuprinzând unități grecești, italiene și turcești,
- unități de corp de armată predominant britanice, dar cu importante contribuții din partea altor aliați.

Cartierul General al ARRC are un caracter multinațional și este amplasat în Germania, la Rheindahlen. Cartierul General al ARRC și cele două divizii multinaționale se află, pe timp de pace, sub comanda și controlul Comandantului suprem al forțelor aliate din Europa (SACEUR). Sub controlul său vor mai fi puse, după dislocare, și alte divizii și unități. Comandantul ARRC este un general britanic cu trei stele.

Forțele de reacție imediată (navale)

În cadrul ACE operează două forțe navale de reacție imediată. Forța navală permanentă din Mediterana (STANAVFORMED) cuprinde distrugătoare și nave de escortă, constituind nucleul forței navale multinaționale de care dispune SACEUR în perioade de tensiune sau de criză. Forța navală permanentă de luptă împotriva minelor (STANAVFORCHAN), compusă din trei nave pentru căutarea de mine și nave de dragare, operează, în principal, în zona AFNORTHWEST și pune

la dispoziția NATO mijloacele sale de luptă împotriva minelor. Cele două forțe se află sub comanda operativă a SACEUR. În caz de nevoie, ele pot fi desfășurate pe întreg teritoriul NATO.

Aceste forțe permit NATO să asigure o prezență navală continuă și sunt o dovadă vizibilă și constantă a solidarității și coeziunii aliaților. Ele constituie o forță de descurajare imediat disponibilă și aduce o contribuție importantă la potențialul operativ al Alianței.

Forțele navale permanente sunt comandate de ofițeri de marină din țările participante, având în mod obișnuit gradul de comodor, pentru Forța navală permanentă din Mediterana și de comandor, pentru Forța navală permanentă din Canalul Mânecii.

Forța navală permanentă din Mediterana (STANAVFORMED) a fost constituită în aprilie 1992, pentru a înlocui fosta forță navală aliată temporară din Mediterana (NAVOCFORMED), creată în 1969. Are în componență distrugătoare și fregate, puse la dispoziție de Germania, Grecia, Italia, Olanda, Spania, Turcia, Marea Britanie și Statele Unite. Acestea, în mod periodic, li se alătură nave aparținând altor țări din NATO.

Forța navală permanentă din Canalul Mânecii (STANAVFORCHAN) a fost creată în mai 1973. Belgia, Germania, Olanda și Marea Britanie sunt principalii contribuabili ai acestei forțe. Periodic, acestei forțe i se alătură și forțele navale ale altor țări, printre care se află și navele daneze și norvegiene.

Forța mobilă a ACE (AMF)

Creată în 1960, AMF era o forță multinațională restrânsă, ce putea fi trimisă rapid în oricare dintre zonele amenințate ale Comandamentului aliat din Europa. Cartierul General al AMF este la Heidelberg, în Germania. Rolul său este de a demonstra solidaritatea Alianței, precum și capacitatea și hotărârea sa de a rezista la toate formele de agresiune împotriva membrilor săi. AMF a fost desfășurată pentru prima dată în cadrul unei misiuni de criză în ianuarie 1991, când o parte a componentei sale aeriene a fost trimisă în sud-estul Turciei, în perioada războiului din Golf, pentru a demonstra solidaritatea dintre membrii NATO în fața unei amenințări potențiale la adresa teritoriului aliat. Componenta terestră a acestei forțe, de mărimea unei brigăzi de aproximativ 5000 de oameni, este alcătuită din unitățile ce-i sunt afectate de către 14 țări membre NATO. Structura AMF este adaptată cerințelor noului rol pe care trebuie să-l joace în cadrul forțelor NATO de reacție imediată (IRF). Noua forță

este alcătuită din elemente terestre și aeriene (IRF(L)) și (IRF(A)), la care contribuie cea mai mare parte dintre aliați.

Comandantul suprem aliat al Atlanticului (SACLANT)

Comandantul suprem aliat al Atlanticului pregătește planurile de apărare destinate comandamentului său, conduce exercițiile integrate și combinate, fixează normele de antrenament, determină efectivele unităților și informează autoritățile militare ale NATO asupra nevoilor sale strategice.

Sarcina principală a Comandamentului aliat al Atlanticului este de a favoriza securitatea în întreaga zonă atlantică, prin protejarea rutelor maritime aliate, sprijinind operațiunile terestre și amfibii, protejând trimiterea de forțe navale de disuasiune nucleară, aparținând Alianței.

Ca și SACEUR, SACLANT se poate adresa direct șefilor de Stat Major, miniștrilor Apărării și șefilor de guverne.

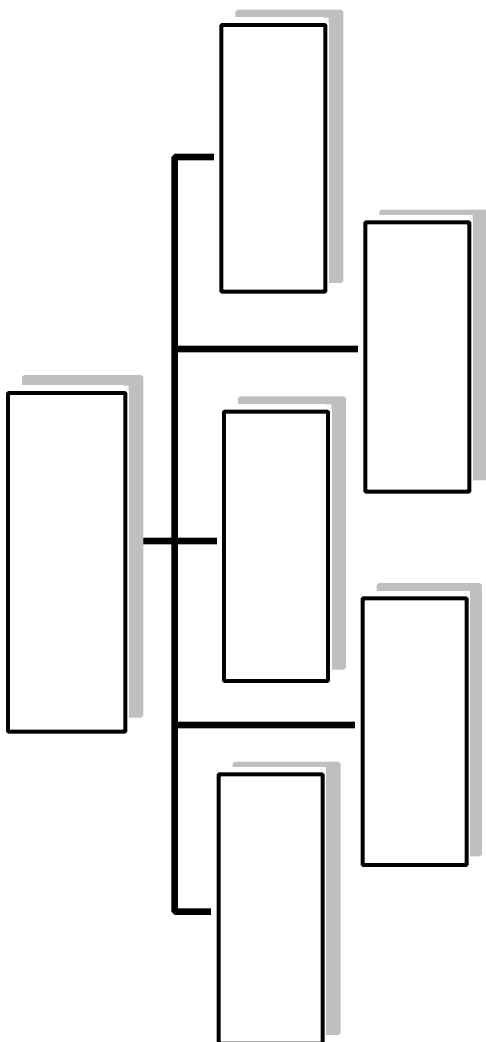
Comandamentul aliat al Atlanticului (ACLANT)

Cartierul General al Comandamentului aliat al Atlanticului (ACLANT) se află în SUA, la Norfolk, Virginia. Zona de responsabilitate a Comandamentului aliat al Atlanticului se întinde de la Polul Nord la Tropicul Cancerului și de la apele teritoriale ale Americii de Nord la țărmurile Europei și Africii, inclusiv Portugalia, exceptând însă Canalul Mânecii și Insulele Britanice.

În noua structură a forțelor, ACLANT păstrază caracteristicile generale ale fostei sale structuri. Cu toate acestea, nu mai există decât un singur comandament de insulă la eșalonul comandamentului subordonat principal, Comandamentul Islandei (ISCOMICELAND). Sunt realizate economii grație unei reorganizări interne.

În cadrul ACLANT, Înaltele Comandamente enumerate mai jos depind de Comandamentul suprem aliat al Atlanticului,

- Comandamentul sectorului occidental al Atlanticului, care cuprinde trei Comandamente subordonate principale, Comandamentul forțelor submarine ale sectorului occidental al Atlanticului, Comandamentul sub-sectorului oceanic și Comandamentul sub-sectorului canadian al Atlanticului,

- Comandamentul sectorului oriental al Atlanticului, care cuprinde, Comandamentul forțelor aeronavale ale sectorului oriental al Atlanticului, Comandamentul sub-sectorului septentrional, Comandamentul sectorului central, Comandamentul forțelor submarine ale sectorului oriental al Atlanticului și Comandamentul Islandei (ISCOMICELAND), -

Comandamentul flotei de intervenție din Atlantic, care cuprinde forța de intervenție de portavioane, forța de intervenție de luptă antisubmarine și forța amfibie de intervenție,

- Comandamentul forțelor submarine aliate din Atlantic,
- Comandamentul zonei ibero-atlantice,
- Forța navală permanentă a Atlanticului (STANAVFORLANT),
- Forțe de reacție imediată.

Grupul regional de planificare Canada-Statele Unite

Grupul regional de planificare Canada-Statele Unite, care acoperă zona Americii de Nord, elaborează și recomandă Comitetului militar, planurile de apărare pentru regiunea Canada-SUA. Se reunește alternativ, în una din cele două țări.

EVOLUTIA NOII STRUCTURI MILITARE

Evoluția noii structuri militare de comandă a NATO a fost influențată de o multitudine de factori, cei mai importanți dintre aceștia fiind, dezvoltarea Identității Europene de Securitate și Apărare în cadrul Alianței, aplicarea conceptului de Forțe Operative Interarme Multinaționale, reducerea și restructurarea generală a forțelor militare aliate, determinată de transformarea mediului de securitate post-război rece, și asumarea de noi sarcini și responsabilități de către Alianță, în special în domeniul operațiunilor de sprijinire a păcii și de gestionare a crizelor. Influența fiecăruia dintre acești factori asupra structurii militare a NATO este descrisă în continuare.

Dezvoltarea Identității Europene de Securitate și Apărare

Raționamentul care a stat la baza deciziei luate de guvernele țărilor membre NATO, de a întări Identitatea europeană de securitate și apărare

(ESDI) în cadrul Alianței, este prezentat în Capitolele 3 și 14, împreună cu implicațiile acestei decizii și interacțiunea care a urmat între NATO și Uniunea Europei Occidentale (UEO).

Apariția unui rol european, mult mai precis și consolidat, în cadrul NATO, are atât o semnificație politică, dar și una militară, jucând un rol cheie în definirea parametrilor transformării interne și externe a Alianței. Procesul este unul continuu, fiind influențat în ultimul deceniu, la diferite stadii, atât de deciziile luate de Uniunea Europeană și de Uniunea Europei Occidentale, cât și de deciziile proprii ale Alianței. Toate aceste decizii au fost interconectate, constituindu-se ca parte a procesului de adaptare a instituțiilor europene și euro-atlantice la noul context de securitate generat de sfârșitul războiului rece. În același timp, un rol important în acest proces l-au avut și alți factori, trei dintre aceștia meritând a fi amintiți.

Primul dintre aceștia a fost intensificarea cooperării în domeniul securității, între democrațiile europene și nord-americane, reprezentate de țările NATO și noile state independente din fosta Uniune Sovietică și Europa Centrală și de Est, precum și țările europene care, în perioada războiului rece, au adoptat o poziție politică neutră sau de non-aliniere. Odată cu sfârșitul divizării Europei, vechea opoziție dintre Est și Vest a încetat să mai prezinte importanță și a permis elaborarea unui nou concept de securitate, mai cuprinzător, inclusiv, în interesul regiunii euro-atlantice ca întreg. Aceasta a necesitat participarea, împreună, a țărilor est- și central-europene și a fostelor țări neutre sau non-alinate, precum și a țărilor membre NATO.

Al doilea factor esențial în acest context a fost creșterea importanței operațiunilor de gestionare a crizelor, de menținere și sprijinire a păcii, care și-au demonstrat semnificația mai ales în conflictul din fosta Iugoslavie.

A treia serie fundamentală de transformări, care au exercitat o influență majoră asupra procesului de restructurare și redefinire a securității după sfârșitul războiului rece, a început cu dorința, exprimată de un important număr de țări din Europa Centrală și de Est, de a deveni membre ale Alianței, urmată de decizia țărilor NATO de a primi noi membri în conformitate cu Articolul 10 al Tratatului Nord-Atlantic și, în sfârșit, de decizia istorică, luată în iulie 1997, de a invita trei țări să inițieze negocierile de aderare. Impactul militar al acestei mutații este descris în acest capitol.

Luată împreună, aceste transformări au oferit contextul în care au loc dezbaterile asupra Identității europene de securitate și apărare, în cadrul Alianței.

În sfera politică, ESDI urmărește să întărească pilonul european al Alianței, intensificând, în același timp, legătura transatlantică. Este destinată să abiliteze aliații europeni să-și asume o mai mare responsabilitate pentru securitatea și apărarea lor comună și să permită o contribuție mai coerentă a aliaților europeni la securitatea Alianței ca întreg.

În sfera militară, dezvoltarea ESDI presupune accesul la dotările Alianței, alături de forțele militare ale țărilor non-membre NATO, în scopul plasării acestora, în anumite circumstanțe, sub autoritatea Uniunii Europene Occidentale, pentru desfășurarea de operațiuni în care Alianța poate să nu se implice direct.

Una dintre necesitățile centrale ale ESDI este, în consecință, existența unor planuri care să permită utilizarea elementelor din structura de comandă a NATO, necesare pentru a sprijini coordonarea operațiunilor conduse de Uniunea Europei Occidentale. Aceste elemente au fost denumite elemente «separabile dar nu separate», deoarece pot fi plasate sub autoritatea Uniunii Europei Occidentale, în același timp rămânând părți integrate în propria structură militară a Alianței.

Un alt aspect central în dezvoltarea Identității europene de securitate și apărare îl constituie conceptul de «Forțe operative interarme multinaționale» sau «CJTF». Acest concept și semnificația sa pentru procesul de adaptare a structurii militare a NATO, sunt descrise mai jos.

Forțele operative interarme multinaționale (CJTF)

Deciziile ce au dus la elaborarea conceptului CJTF au fost adoptate la întâlnirea la nivel înalt a Consiliului Nord-Atlantic, care s-a desfășurat la Bruxelles, în 1994. Necesitatea care a dus la crearea acestui concept a luat naștere în noul context de securitate din Europa, marcat de apariția unor riscuri de intensitate redusă, dar imprevizibile pentru pacea și stabilitatea generală. În mod deosebit, s-a căzut de acord că viitoarele aranjamente de securitate vor solicita formațiuni militare multinaționale, ușor de desfășurat și polyvalente, apte pentru a îndeplini tipuri specifice de sarcini militare, incluzând ajutorul umanitar, menținerea și întărirea păcii, precum și apărarea colectivă. Forțele armate necesare trebuiau să fie

capabile să se adapteze tuturor circumstanțelor, ușor de mobilizat și rapid activate.

În centrul conceptului CJTF, care a fost conceput pentru a satisface aceste cerințe, se află planurile privind comanda și controlul, esențiale pentru a permite acestor forțe să funcționeze eficient. Un stat major al CJTF va fi format din personalul selectat al structurii de comandă, în jurul elementelor centrale («de nucleu»). Acesta va fi întărit de personalul selectat de la cartierul general al NATO și din țările membre, precum și din țările partenere contribuabile, utilizând o abordare modulară, în scopul îndeplinirii cerințelor unei misiuni specifice.

CJTF a depășit deja o serie de dificultăți, de exemplu, în contextul exercițiului «Efortul aliat» din noiembrie 1997, la care a participat și un număr de țări partenere, ca observatori, sau în contextul exercițiului «Hotărârea fermă» din martie 1998, la care țările partenere participante au fost integrate în structura CJTF. Scopul acestor exerciții a fost validarea conceptului de stat major al CJTF, aflat în plin proces de consolidare.

Adaptarea internă a forțelor Alianței

Adaptarea internă a forțelor militare ale Alianței este o continuare a procesului de reducere și restructurare întreprins în ultimii ani, în scopul dezvoltării capacităților Alianței de a face față mai eficient circumstanțelor noului mediu de securitate.

Acest proces își are originea în Declarația de la Londra din iulie 1990, unde șefii de state și de guverne din țările membre NATO au optat pentru necesitatea unui proces de adaptare, proporțional cu schimbările care retrăsau Europa. Reuniunea la nivel înalt de la Londra a constituit un punct decisiv în istoria Alianței și a dus la adoptarea, în noiembrie 1991, a unui nou Concept strategic, care să reflecte o abordare mai largă a securității prefigurate până atunci. Acesta a fost ilustrat de evoluția situației de securitate europeană din 1992 și 1993, iar în ianuarie 1994, șefii de state și de guverne din țările NATO au decis o nouă analizare a modului în care structurile și procedurile politice și militare ale Alianței pot fi dezvoltate și adaptate pentru a îndeplini misiunile Alianței, inclusiv menținerea păcii, mai eficient și flexibil.

În septembrie 1994, Comitetul militar a lansat studiul NATO pe termen lung (LST), pentru a examina structura militară integrată a Alianței și pentru a înainta «propuneri pentru modificarea structurii de

forțe ale Alianței, structurii de comandă și infrastructurii comune». Încă înainte de finalizarea studiului, miniștrii de Externe din țările NATO au adoptat o serie de linii de acțiune cruciale, la reuniunea de la Berlin, din iunie 1996, definind domeniile și extinderea noilor misiuni ale Alianței, pentru îndeplinirea cărora era necesară dotarea noii structuri de comandă.

La întâlnirea de la Berlin din iunie 1996, miniștrii de Externe din țările NATO au afirmat că o parte esențială a adaptării Alianței este clădirea unei Identități europene de securitate și apărare în cadrul NATO, pentru a permite aliaților europeni să aducă o contribuție mai coerentă și eficientă la misiunile și activitățile Alianței, ca expresie a distribuirii egale a responsabilităților, să acționeze corespunzător cerințelor și să întărească legătura trans-atlantică. În același timp, s-a menționat și necesitatea dezvoltării capacității Alianței de a-și asuma noi roluri și misiuni în domeniul prevenirii conflictelor și gestionării crizelor și a intensificării eforturilor împotriva proliferării armelor de distrugere în masă și a mijloacelor de livrare a acestora, menținându-și concomitent capacitatea de apărare colectivă. Aceasta urma să fie completată de întărirea contribuției Alianței la securitatea și stabilitatea întregii regiuni euro-atlantice, prin extinderea și intensificarea cooperării cu țările partenere ale NATO.

Un imbold esențial pentru activitatea Comitetului militar asupra adaptării interne a Alianței a rezultat din deciziile luate, în mod colectiv, de către toate cele 16 țări membre NATO. În decembrie 1997, Spania și-a anunțat intenția de a se alătura noii structuri militare. Franța, care participă la activitatea Comitetului militar privind adaptarea internă, a anunțat că nu este pregătită încă să participe pe deplin la structurile integrate ale NATO, dar și-a exprimat atitudinea pozitivă față de continuarea procesului de adaptare internă, participând selectiv la operațiunile conduse de NATO.

Ca parte a eforturilor Alianței desemnate să îmbunătățească abilitatea sa de a-și îndeplini noile sarcini și misiuni, trebuiau atinse trei obiective, asigurarea eficacității militare a Alianței, prezervarea legăturii transatlantice și dezvoltarea Identității europene de securitate și apărare în cadrul Alianței.

Imperativul crucial în dezvoltarea fiecărei noi structuri consta în necesitatea «orientării spre scop» a acestora. Trebuia să ofere NATO capacitatea de a face față la întreaga gamă de roluri și misiuni ale Alianței, întinzându-se de la sarcina sa tradițională de apărare colectivă, până la îndeplinirea noilor roluri într-un mediu schimbător, incluzând misiunile

ce nu se încadrează în Articolul 5, cum ar fi operațiunile de sprijinire a păcii. Mai mult, trebuiau luați în considerare și factori cum ar fi flexibilitatea, eficacitatea forțelor armate, coeziunea Alianței, principiul multinaționalității și resursele disponibile.

Noua structură trebuia să încorporeze și cerințele ESDI și ale Forței operative interarme multinaționale descrise mai sus. Fundamentul minim pentru planificarea structurii Alianței consta în faptul că cel puțin două state majore ale CJTF trebuiau să fie capabile să întreprindă operațiuni complexe, de întindere largă. Această capacitate trebuia completată cu abilitatea de a amplasa comandanțe mai reduse ale CJTF, pentru operațiuni terestre și navale. Acestea trebuie să fie capabile să comande forțe terestre de dimensiunea brigăzilor sau diviziilor, cu componente ale forțelor navale sau aeriene de dimensiuni similare. Cu ajutorul exercițiilor CJTF, care urmează să fie completate, structura propusă trebuia să realizeze cerințele «de nucleu» privind statele majore ale CJTF și să ofere abilitatea necesară pentru a selecționa personalul statelor majore ale CJTF, atât pentru operațiunile conduse de NATO, cât și pentru cele conduse de UEO.

Noua structură mai trebuia să dețină un potențial crescut și flexibilitatea necesare primirii noilor țări membre, fără necesitatea de a efectua restructurări majore. În acest context, s-a hotărât că accesarea Republicii Ceha, Ungariei și Poloniei nu ar necesita un cartier general adițional, pentru o nouă structură de comandă a NATO. În sfârșit, structura trebuia să ofere oportunități adecvate pentru participarea țărilor partenere.

În ciuda acestui cadru politic și militar complex, procesul de adaptare a structurii militare a Alianței a atins o etapă importantă la sfârșitul anului 1997, când a fost anunțat acordul cu privire la noua structură militară, descrisă mai jos.

CONFIGURATIA VIITOAREI STRUCTURI MILITARE DE COMANDA

Comitetul militar al NATO a înaintat propunerile sale pentru noua structură militară de comandă către ministerele Apărării, pe 2 decembrie 1997. La reuniunea lor, care a urmat după câteva zile, miniștrii Apărării și-au dat acordul asupra structurii militare ca întreg și, în special, asupra tipului, numărului și amplasării statelor majore militare pe care noua structură se va baza. Această restructurare va necesita o reducere a

numărului de state majore de la 65, în prezent, la 20. Structura va cuprinde două Comandamente strategice (SC) principale, unul pentru Atlantic și altul pentru Europa, cu trei Comandamente regionale sub autoritatea SC Atlantic și două sub autoritatea SC Europa. Comandamentele regionale din Europa vor avea în subordine Comandamente componente și Comandamente sub-regionale multinaționale. Grupul de planificare regională Canada-Statele Unite va fi păstrat în noua structură.

Noua structură va abilita Alianța să-și poată îndeplini întreaga gamă de roluri și misiuni cu o mai mare eficacitate și flexibilitate, oferind, în același timp, roluri corespunzătoare aliaților participanți. Va face posibilă implicarea corespunzătoare în relațiile cu țările partenere și va facilita integrarea viitorilor noi membri în structura militară a Alianței. Miniștrii Apărării au însărcinat autoritățile militare ale NATO cu elaborarea unui plan detaliat pentru adoptarea noii structuri de comandă, analizat de către miniștri în toamna anului 1998.

Noile Cartiere Generale

Numărul și amplasamentul Cartierelor Generale ale Comandamentelor strategice (SC), Comandamentelor regionale (RC), Comandamentelor componente (CC) și Comandamentelor sub-regionale multinaționale (JSRC), în noua structură militară de comandă, sunt planificate după cum urmează,

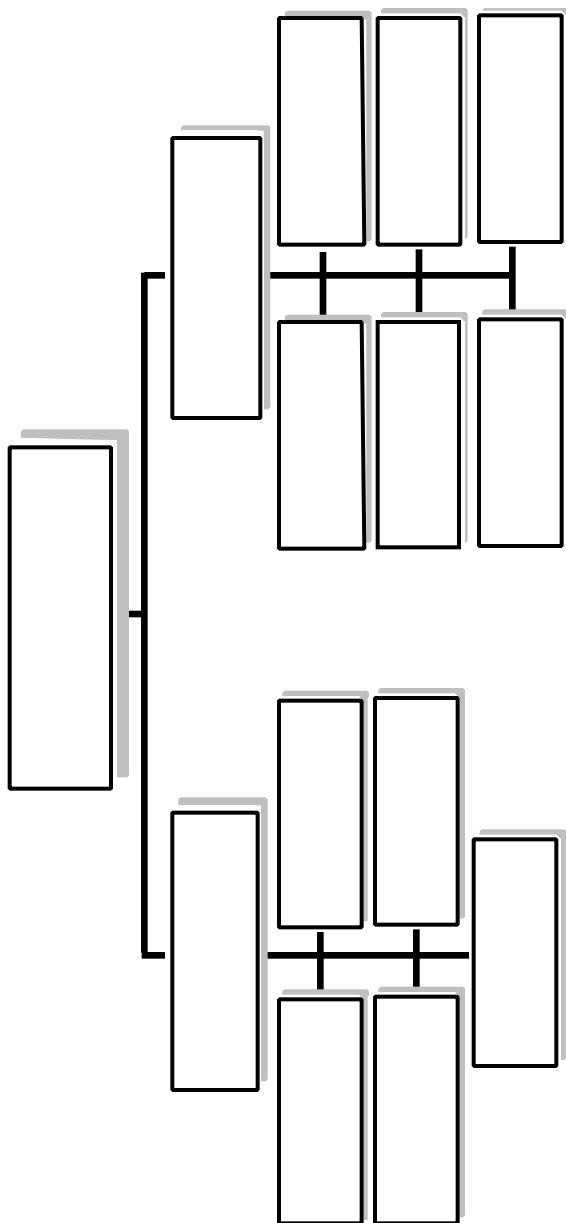
- **Comandamentul aliat din Europa (ACE)** din Mons, Belgia, va fi răspunzător pentru întreaga planificare, orientare și coordonarea tuturor activităților și aspectelor militare ale NATO, în cadrul și în afara ariei sale de comandă, în conformitate cu mandatul conferit. Va avea în subordine două Comandamente regionale,
- **Fortele aliate din Europa de Nord**, la Brunssum, Olanda, care va comanda regiunea de nord a ACE. Va răspunde direct Comandamentului aliat din Europa pentru planificarea și executarea tuturor activităților și aspectelor militare ale Alianței în regiunea nordică, incluzând sarcini adiționale, în interiorul sau în afara regiunii. Următoarele comandamente subordonate raportează direct Comandantului forțelor aliate din Europa de Nord,
 - Două Comandamente de categorii,

- Forțele aeriene aliate din sectorul nordică, la Ramstein, Germania,
- Forțele navale aliate din sectorul nordică, la Northwood, Marea Britanie.
- Trei Comandamente sub regionale interarme,
 - Comandamentul interarme central, la Heidelberg, Germania,
 - Comandamentul interarme nord-estic, la Karup, Danemarca,
 - Comandamentul interarme nordică, la Stavanger, Norvegia.
- *Forțele aliate din Europa de Sud*, la Napoli, Italia, va comanda regiunea sudică a ACE. Își va asuma responsabilități similare cu cele ale Forțelor aliate din Europa de Nord și va cuprinde următoarele comandamente subordonate,
 - Două Comandamente de categorii,
 - Forțele aeriene aliate din sectorul sudic, la Napoli, Italia,
 - Forțele navale aliate din sectorul sudic, la Napoli, Italia.
 - Patru Comandamente sub regionale interarme,
 - Comandamentul interarme sudic, la Verona, Italia,
 - Comandamentul interarme sud-central, la Larissa, Grecia,
 - Comandamentul interarme sud-estic, la Izmir, Turcia,
 - Comandamentul interarme sud-vestic, la Madrid, Spania.

Comandamentul aliat al Atlanticului, la Norfolk, Virginia (SUA), va fi responsabil pentru întreaga planificare, orientare și coordonare a tuturor activităților și aspectelor militare ale Alianței în cadrul ariei sale de comandă. De asemenea, poate primi și sarcini care depășesc aria desemnată. În cadrul Comandamentului aliat al Atlanticului, Comandamentele regionale vor fi direct răspunzătoare pentru planificarea și executarea activităților și a spectelor militare ale Alianței. Aceasta include îndeplinirea sarcinilor primite în cadrul ariei de responsabilitate (AOR) repartizată Comandamentului aliat al Atlanticului sau, dacă este necesar, în afara acesteia.

Următoarele comandamente sunt subordonate Comandamentului Atlantic,

¹² Termenul «secondat» denotă o comandă militară căreia i-au fost repartizate două roluri. Astfel, forțele armate care alcătuiesc Cartierul General regional din sectorul estic al Atlanticului, vor face parte și din Forțele navale aliate din sectorul nordic al ACE.

- *Cartierul General regional din sectorul occidental al Atlanticului*, cu baza la Norfolk, Virginia, SUA, se va concentra asupra părții occidentale a ariei de responsabilitate a Atlanticului,
- *Cartierul General regional din sectorul estic al Atlanticului*, amplasat la Northwood, Marea Britanie, se va concentra asupra părții nord-estice și estice a Atlanticului, incluzând Islanda. Va fi secondat de Forțele navale aliate din regiunea nordică, care își are sediul tot la Northwood, ca parte a Comandamentului aliat din Europa¹²,
- *Cartierul General regional din sectorul sudic al Atlanticului* la Lisabona, Portugalia, care se va concentra asupra părții sud-estice a Atlanticului, incluzând Portugalia ca uscat,
- *Flota de intervenție din Atlantic*, cu sediul la Norfolk, Virginia, SUA, direct răspunzătoare Comandamentului aliat al Atlanticului, va face posibilă intervenția navală rapidă și va întări capacitatea statului major al CJTF, pentru a putea opera în orice zonă a ariei NATO, precum și în afara acesteia, în caz de necesitate,
- *Comandamentul forțelor submarine aliate din Atlantic* va asigura capacitatea de coordonare pentru Comandamentul aliat al Atlanticului și legătura directă cu Comandamentul aliat din Europa, pentru gestionarea politicii și doctrinei Alianței în domeniul submarinelor. Calitatea sa esențială va fi cea de autoritate coordonatoare și sursă principală de sisteme operaționale și tactice, pentru ambele Comandamente strategice.

Noile concepte de comandă și control

În plus, NATO a elaborat noi concepte privind interconexiunile în sfera comenzii, desemnate să asigure o coordonare eficientă între diferitele niveluri de comandă, înființate în cadrul noii structuri de comandă. Aceste noi concepte reflectă o abordare mai flexibilă a dirijării misiunilor Alianței și a îndeplinirii cerințelor misiunilor. Ele au la bază o concepție multifuncțională și științific organizată, asupra structurii de comandă ca întreg, prezentând următoarele caracteristici,

- O relație de comandă bazată pe un «sprijin susținut». Acesta este unul dintre pilonii de sprijin ai conceptului de interconectare, care a conturat dezvoltarea noii structuri. Este desemnat să asigure Consiliului Nord- Atlantic, Comitetului militar și comandanților

militari de la toate nivele, o mai mare flexibilitate în transferarea atenției acolo unde este cea mai mare nevoie. Mai mult, face legătura între cele două Comandamente strategice, la un nivel mult mai ridicat decât până acum, ceea ce va duce la sporirea flexibilității NATO și, mai important, a capacității sale de sprijini activitățile militare pe perioade mai lungi de timp,

- O mai mare atenție acordată coordonării activităților și operațiunilor Alianței la nivel regional, luând în considerare și creșterea interdependenței dintre regiuni. Munca asupra noii structuri de comandă a accentuat necesitatea unor cartiere generale la nivel național, capabile să adăpostească forțe armate, cât și să sprijine consolidarea inter și intra-regională,
- O abordare mai flexibilă a măsurilor de comandă și control (C2), cum ar fi limitele, liniile de coordonare și etapizarea, care vor facilita coordonarea exercițiilor și operațiunilor. De exemplu, în cadrul Comandamentului aliat din Europa, numai acele măsuri de comandă și control necesare pentru conducerea operațiunilor curente, pe timp de pace, vor fi utilizate sau confirmate permanent la nivel strategic și regional. Prin urmare, va fi eliminată necesitatea trasării permanente a limitelor inferioare nivelului regional, în cadrul Comandamentului aliat din Europa și nu va mai fi activat Comandamentul subregional multinațional din zonele de operațiuni comune. În mod similar, nu vor exista arii de responsabilitate la nivel regional, în cadrul Comandamentului aliat al Atlanticului,
- O mai mare concentrare asupra principiului «multinaționalității», cu referire la furnizarea de cadre pentru noile cartiere generale militare. Aceasta va permite reprezentarea tuturor țărilor membre la nivelul Comandamentului strategic, va facilita reprezentarea, la toate nivele structurii de comandă, a țărilor al cărui teritoriu este alăturat altor Comandamente regionale, consolidând capacitățile inițiale de întărire și va duce la o mai largă participare la nivelul Comandamentului subregional multinațional, permițând țărilor al căror teritoriu este alăturat teritoriului altor țări în care este amplasat un Comandament subregional multinațional, să fie reprezentate în mod echitabil.

URMATOAREA ETAPA

Noua structură de comandă constituie o reorganizare majoră a structurii militare integrate, oferind Alianței o capacitate sporită de a efectua o nouă gamă de roluri și misiuni. Noua structură este desemnată să mărească eficacitatea și viabilitatea operativității, atât din perspectivă politică, cât și militară. În același timp, va facilita integrarea noilor membri ai Alianței și va îndeplini cerințele necesare întăririi Parteneriatului pentru Pace. Cu toate acestea, mai rămân multe de făcut. Procesul general de transpunere în viață va trebui să abordeze aspecte cum ar fi cele de personal, infrastructură, comunicații și resurse.

Extinderea NATO și accesarea noilor membri

Obiectivul fundamental al deschiderii Alianței față de noi membri este întărirea stabilității întregii Europe și nu extinderea influenței militare sau capacităților NATO, ori modificarea naturii sale defensive. Garanțiile de securitate colectivă ale NATO și dependența sa față de structurile de forțe multinaționale oferă cele mai bune mijloace de realizare a obiectivului amintit, în baza repartizării egale a riscurilor, responsabilităților și costurilor. Deschiderea Alianței și accesarea viitoare a trei noi membri, combinate cu influența parteneriatului și cooperării în cadrul programului Parteneriatului pentru Pace permit structurii militare să se concentreze asupra nevoilor curente și viitoare. Aceasta necesită capacități mai flexibile și mobile, desemnate să faciliteze răspunsul rapid și consolidarea, precum și celelalte cerințe din domeniul gestionării crizelor. Noile țări membre vor participa la întreaga gamă de misiuni și sarcini ale NATO. Ele se vor implica activ, alături de celelalte țări participante la structura militară de comandă integrată, în planificarea, dezvoltarea și furnizarea de personal pentru structurile de forțe ale NATO.

La Summitul de la Madrid, din iulie 1997, Republica Cehă, Ungaria și Polonia au fost invitate să înceapă negocierile de aderare cu Alianța. Acestea au fost finalizate iar Protocoalele de aderare au fost semnate la sfârșitul anului 1997, accesarea urmând a se realiza în 1999. În această perioadă, în paralel cu procesul politic, a fost întreprinsă și o activitate intensă, atât de către cele trei țări, cât și în cadrul NATO, în vederea adaptării forțelor armate ale Republicii Cehă, Ungariei și Poloniei pentru viitorul lor rol, în așa fel încât procesul de alăturare la structurile militare ale Alianței să poată fi coordonat în mod eficient. Întâlnirile și discuțiile de preaderare se desfășoară în scopul pregătirii fiecărei țări pentru obligațiile pe care vor trebui să și le asume devenind membre ale Alianței

și al familiarizării acestora cu procedurile și practicile corespunzătoare. Aceste pregătiri ajută la descrierea participării fiecărei noi țări membre în structurile NATO, la stabilirea metodelor prin care se poate realiza integrarea lor și la facilitarea implicării lor în activitățile Alianței, pe durata perioadei de pre-aderare.

Activitățile și inițiativele Parteneriatului pentru Pace

În cadrul general al inițiativei Parteneriatului pentru Pace și, în special, în contextul Procesului de analiză și planificare a parteneriatului (PARP) (descriș în Capitolul 4), a fost introdusă o gamă largă de propuneri și activități militare, pentru a continua intensificarea legăturilor dintre țările NATO și cele partenere. Acestea nu se limitează la participarea la exerciții militare, ci include, de exemplu, și oportunități pentru participarea la cursurile Colegiului de apărare al NATO de la Roma și ale {colii NATO (SHAPE) de la Oberammergau. Țările PpP au fost, de asemenea, invitate să desemneze candidați pentru posturile din cadrul structurilor deja menționate, și anume Elementele de personal ale Parteneriatului pentru Pace, situate la diferitele cartiere generale militare ale NATO, cu responsabilități depline în domeniul planificării și coordonării activităților PpP.

De asemenea, ofițerii din țările partenere ocupă funcții cu responsabilități internaționale în cadrul Statului Major militar internațional al NATO, la Celula de coordonare a parteneriatului (PCC) (vezi mai jos). A fost examinată și măsura și gradul implicării personalului din țările partenere în planificarea exercițiilor, elaborarea conceptelor și doctrinei și efectuarea operațiunilor CJTF, precum și participarea în cadrul cartierelor generale ale CJTF.

Progresul în aplicarea multora dintre aceste măsuri a fost rapid. Aproximativ 20 de țări partenere au participat la exercițiul NATO de gestionare a crizelor, desfășurat între 12-18 februarie 1998. Acest exercițiu de comandă (nu a necesitat dislocările curente de trupe) a fost desemnat să testeze și să pună în practică acțiunile întreprinse de NATO în asociere cu țările partenere, privind efectuarea operațiunilor de sprijinire a păcii sub mandat ONU, într-o situație de criză ipotetică. O altă parte a exercițiului s-a concentrat asupra implicării țărilor NATO și partenere în situații de catastrofă materială.

Prin aceste activități, ca și prin cooperarea în alte domenii și activități, identificate ca «arii PpP de cooperare», accentul se pune asupra

sporirii transparenței privind activitățile militare și asupra intensificării consultării și cooperării.

În conducerea activităților NATO/PpP, de exemplu în contextul misiunilor de căutare și salvare și al operațiunilor umanitare sau de sprijinire a păcii, accentul cade pe contribuția la capacitățile și pregătirea țărilor participante pentru a întreprinde astfel de operațiuni. Simultan, este întărită și consolidată înțelegerea reciprocă a diferitelor sisteme și proceduri militare.

O atenție sporită este acordată și multinaționalității în cadrul cartierelor generale militare, ca și în interiorul forțelor ce participă la aceste exerciții. Aceasta a facilitat trecerea la exerciții NATO/PpP mai complexe, implicând unități militare de niveluri mai înalte. Procesul s-a dovedit a fi reciproc avantajos, atât pentru țările NATO, cât și pentru parteneri, oferind posibilitatea învățării unor lecții valoroase, din experiența conlucrării în exerciții combinate.

Celula de coordonare a parteneriatului (PCC)

Celula de coordonare a parteneriatului este o structură unică a PpP, operând sub autoritatea Consiliului Atlanticului de Nord, amplasată la Mons, în Belgia, unde este situat și Marele Cartier General al puterilor aliate din Europa (SHAPE). Statul său major internațional este alcătuit din personal NATO și, începând cu 1998, din ofițeri provenind din țările partenere NATO. Reprezentanții țărilor NATO și parteneri sunt acreditați la PCC și formează o parte integrată a acesteia.

Sarcina PCC este de a coordona activitățile militare multinaționale din cadrul PpP, de comun acord cu statele majore, comandamentele și agențiile NATO și să realizeze planificarea militară necesară aplicării aspectelor militare ale Programului de lucru al Parteneriatului, în special cu privire la exercițiile și activitățile înrudite, din domenii cum ar fi menținerea păcii, operațiunile umanitare și căutarea și salvarea. PCC participă și la evaluarea activităților militare executate. Planificarea operațională detaliată pentru exercițiile militare și de menținere a păcii este, în continuare, responsabilitatea comandamentelor militare ce conduc exercițiile.

Extinderea consultării și cooperării

În urma întâlnirii la nivel înalt de la Madrid, din iulie 1997, ca parte a procesului de întărire a consultării și cooperării și de introducere a măsurilor de mărire a transparenței, a fost creat un număr de noi instituții,

atât în sferile politice, cât și militare.

Alături de Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), Consiliul permanent comun NATO-Rusia (PJC) și Comisia NATO-Ucraina (NUC), care funcționează pe baze politice, civile și care sunt descrise în capitolele anterioare, sunt organizate întâlniri în forme variate, în scopul stabilirii dimensiunii militare a acestor instituții bilaterale și multilaterale de cooperare. Un Comitet militar al Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPMC) se reunește pentru a discuta și schimba opinii asupra aspectelor militare, între toate țările EAPC. În același mod, pentru a facilita intensificarea legăturilor, în sprijinirea relațiilor speciale dintre NATO și Rusia, au fost organizate reuniuni ale reprezentanților militari și șefilor de Stat Major, sub auspiciile PJC (PJC-MR/CS). Întâlniri similare au loc și cu Ucraina, la nivelul reprezentanților militari (MC/PS cu Ucraina) și la nivelul șefilor de Stat Major (MC/CS cu Ucraina).

Reuniunile Comitetului militar al Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPMC) se desfășoară fie în sesiune plenară, cu toate țările partenere, fie în sesiune limitată, în scopul concentrării asupra aspectelor funcționale sau regionale, cum ar fi participarea comună în operațiuni de sprijinire a păcii. Alternativ, ele se pot desfășura în sesiune individuală, cu o singură țară parteneră. Aceste întâlniri au loc fie la nivel de șefi de Stat Major (CHOD), în mod normal bianual, pentru a coincide cu alte reuniuni CHOD desfășurate la Bruxelles, fie lunar, la nivelul reprezentanților militari permanenți. Aceste planificări limitează frecvența și costurile călătoriilor pe care trebuie să le efectueze fiecare șef de Stat Major, la Bruxelles. Toate reuniunile sunt prezidate de Președintele Comitetului militar al NATO.

Consiliul permanent comun NATO-Rusia (PJC) se reunește, în sesiunea șefilor de Stat Major/șefilor Apărării (PJC/CS), de minimum două ori pe an, pentru a se suprapune cu întâlnirile Comitetelor militare la nivelul șefilor de Stat Major, în vara și toamna fiecărui an.

La fiecare reuniune participă și șefii Apărării din țările NATO, Înalții Comandanți NATO și reprezentanții militari ai Rusiei. Reuniunile PJC-MR în sesiune permanentă, la care participă reprezentanții militari de la Bruxelles, au loc mult mai frecvent, de obicei lunar.

Atât întâlnirile la nivelul șefilor de Stat Major, cât și cele în sesiune permanentă, sunt prezidate, în comun, de trei reprezentanți, și anume, Președintele Comitetului militar, un șef de Stat Major dintr-o țară NATO sau un reprezentant militar al NATO de la Cartierul General din Bruxelles

și reprezentantul militar al Rusiei. Reprezentarea NATO la reuniunile amintite se face prin rotație, între țările membre NATO, pentru perioade de trei luni.

În timpul reuniunilor, atât cele la nivelul șefilor de Stat Major, cât și al reprezentanților permanenți, cei trei co-președinți împart conducerea, pentru fiecare subiect al agendei de lucru. Agenda de lucru a fiecărei întâlniri este stabilită în baza acordului bilateral dintre Statul Major militar internațional al NATO și reprezentantul Rusiei, fiind aprobat, în prealabil, de fiecare din cei trei președinți.

Comitetul militar se întâlnește cu Ucraina, la nivelul șefilor de Stat Major, de cel puțin două ori pe an, reuniunile fiind programate astfel încât să corespundă cu alte întâlniri desfășurate la același nivel. La fiecare reuniune participă șefii de Stat Major din țările NATO, Înalți Comandanți NATO și reprezentantul ucrainean, fiind prezidată de Președintele Comitetului militar. Întâlnirile Comitetului militar cu Ucraina, la nivelul reprezentanților militari, se desfășoară tot bianual.

Capitolul 13

ORGANIZATII SI AGENTII IMPORTANTE

Logistică de consum

Logistică de producție

Standardizare

Planificare în situații de urgență civilă

Coordonarea traficului aerian, Apărare antiaeriană

Supraveghere aeropurtată îndepărtată

Sisteme de comunicații și informatice

Coordonarea frecvențelor radio

Războiul electronic

Meteorologie

Cercetare și tehnologie

Educație și instruire

Comitetele directe pentru proiecte și Birouri pentru proiecte

ORGANIZATII SI AGENTII IMPORTANTE¹³

ORGANISME SUBORDONATE IN FIINTATE DE CONSILIU SI DE ALTE FORUMURI DECIZIONALE ALE NATO

În general, organismele subordonate înființate de Consiliul Atlanticului de Nord, Comitetul pentru planificarea apărării, Grupul de planificare nucleară sau Comitetul Militar al NATO, au o funcție consultativă și întreprind studii asupra unor probleme specifice, în baza mandatului conferit de organismul tutelar. Rolul lor este, în principal, de a formula recomandări de politică, ce pot fi folosite ca bază pentru procesul decizional.

Totuși, există și un număr de organizații și agenții care au fost înființate pentru a prelua sarcini mai specifice. Situate la Cartierul General al NATO din Bruxelles sau în diferitele țări membre ale Alianței, ele se constituie ca parte integrată a structurii generale a NATO. În același timp, ele sunt un punct de convergență pentru realizarea de cercetări și formularea de opinii în domenii specializate, pentru aplicarea deciziilor Alianței, pentru gestionarea și coordonarea programelor și sistemelor de cooperare, precum și pentru educație și instruire.

Unele dintre organismele de mai sus se află sub autoritatea directă a unui organism superior, cum ar fi Consiliul Atlanticului de Nord sau Comitetul militar. Altele se subordonează ambelor organisme tutelare ori dețin responsabilități mai largi, ceea ce poate necesita implicarea lor în gestionarea și supervizarea sistemelor și serviciilor care răspund cerințelor Alianței ca întreg. În astfel de cazuri, «autoritatea coordonatoare» poate fi deținută de Înălții Comandanți NATO sau de alte instanțe din structura NATO.

Multe din organizațiile amintite în acest capitol se înscriu în categoria Organizațiilor NATO pentru producție și logistică, denumite «NPLO». Ele sunt organisme auxiliare, create în contextul aplicării Tratatului Atlanticului de Nord-. Fiecărei NPLO îi este asigurată independența organizațională, administrativă și financiară față de Consiliul Atlanticului de Nord. Sarcina lor este de a stabili cerințele colective ale țărilor participante, în domenii de importanță cum ar fi,

¹³ Pe lângă Organizațiile NATO de producție și logistică, Comitetul director pentru proiecte, Agenții și alte organizații, acest capitol descrie și rolul unui număr de comitete politice, care tratează probleme tehnice

planificare și dezvoltare, producție și sprijin operațional și logistic, precum și coordonare, în conformitate cu Cartele lor individuale.

Calitatea de membru al NPLO este accesibilă tuturor țărilor NATO, în baza Memorandumului de înțelegere (MOU), semnat de fiecare țară participantă.

În mod obișnuit, fiecare NPLO este alcătuită dintr-un comitet superior de politică, un Consiliu de directori (uneori denumit Consiliu director), care acționează ca organism coordonator, fiind răspunzător pentru promovarea intereselor colective ale țărilor membre, comitete subordonate sau grupuri de lucru înființate de Consiliu, răspunzând de unele aspecte specifice ale sarcinilor, și o agenție executivă, care este componenta administrativă a NPLO, condusă, de obicei, de un Director general.

Denumirea utilizată pentru a descrie structura organizațională a fiecărei NPLO se încheie, în mod normal, cu termenul «Organizație» și cu termenul «Agenție» pentru organismele administrative. Aceasta se reflectă în acronimele corespunzătoare, rezultând în denumiri ca «NAMSO» - Organizația NATO pentru întreținere și aprovizionare sau «NAMSA» - Agenția NATO pentru întreținere și aprovizionare.

Mai mult, există numeroase Comitete directoare pentru proiecte ale NATO (NPSC) și Birouri de proiectare. Un «Proiect NATO» este un status formal, conferit unui proiect de cooperare în domeniul armamentelor sau al echipamentelor, implicând două sau mai multe țări membre NATO, de către directorii naționali ai Conferinței asupra armamentelor (CNAD). CNAD este un organism superior al NATO, însărcinat cu cooperarea în domeniul producției echipamentelor logistice.

Fiecare Comitet director pentru proiecte este subiectul unui acord inter-guvernamental între țările participante, cu referire la programul de achiziție a echipamentelor de coordonare, execuție și verificare. Înființat în conformitate cu procedurile legale ale NATO privind cooperarea în domeniul cercetării, dezvoltării și producției de echipament militar, NPSC se subordonează CNAD, care analizează realizările și decide asupra continuării, adaptării sau reducerii proiectului și, atunci când este cazul, asupra înființării unui Birou de proiect.

În prezent există aproximativ 20 de Comitete directoare pentru proiecte/Birouri de proiect în cadrul NATO. Acestea sunt prezentate la finalul capitolului.

Următoarele secții oferă informații mai detaliate asupra comitetelor, organizațiilor și agențiilor de politică descrise mai sus, în domeniile proprii de specializare, fiind grupate în categorii:

- Logistică de consum,
- Logistică de producție și echipamente,
- Standardizare,
- Planificare în situații de urgență civilă,
- Coordonarea traficului aerian, Apărare antiaeriană,
- Supraveghere aeropurtată îndepărtată,
- Sisteme de comunicare și informatice,
- Coordonarea frecvențelor radio,
- Război electronic,
- Meteorologie,
- Cercetare și tehnologie,
- Educație și instruire.

LOGISTICA DE CONSUM

Conferința specialiștilor NATO pe probleme de logistică (SNLC)

Principalul comitet care se ocupă cu logistica de consum, SNLC se reunește, sub președinția Secretarului General al NATO, de două ori pe an, în sesiune comună, militară și civilă. Are doi co-președinți permanenți, respectiv Secretarul General adjunct pentru investiții de securitate, logistică și planificare în situații de urgență civilă și Directorul adjunct al Comitetului militar. Conferința se află sub autoritatea, atât a Consiliului, cât și a Comitetului militar, reflectând dependența logisticii de consum de factori atât civili, cât și militari.

Conferința este alcătuită din înalți reprezentanți naționali civili și militari din cadrul ministerelor de Apărare sau al unor organisme echivalente, cu activitate în domeniul logisticii de consum, din țările membre NATO. Reprezentanții Inalților Comandanți NATO, ai Agenției NATO pentru întreținere și aprovizionare (NAMSA), ai Agenției militare pentru standardizare (MAS) și ai altor sectoare din cadrul Statului Major al Cartierului General al NATO, participă și ei la activitatea conferinței.

Sarcina generală a SNLC este de a aborda problemele legate de logistica de consum, în vederea întăririi performanței, eficienței, capacității de susținere și eficacității de luptă a forțelor Alianței.

Organizația NATO pentru întreținere și aprovizionare (NAMSO)

Organizația NATO pentru întreținere și aprovizionare este structura care oferă suportul logistic al sistemelor selectate de armament din dotarea a două sau mai multe țări NATO, prin procurarea și aprovizionarea comună cu piese de rezervă și prin prevederea echipamentelor de întreținere și reparație.

Agenția NATO pentru întreținere și aprovizionare (NAMSA)

Agenția NATO pentru întreținere și aprovizionare este brațul executiv al NAMSO. Sarcina sa este de a oferi servicii logistice în sprijinul sistemelor de arme și echipamente, deținute în comun de către țările membre NATO, în scopul pregătirii materialelor, îmbunătățirii eficienței operațiunilor logistice și reducerii cheltuielilor, printr-un sistem consolidat de achiziții în domeniile, furnizare, întreținere, calibrare, procurare, transport, suport tehnic, servicii ingineresti și gestionarea structurii. Susținut de Agenția NATO pentru întreținere și aprovizionare (NAMSA), Grupul directorilor naționali pentru codificare coordonează Sistemul de codificare al NATO (NCS), în numele CNAD.

Informații suplimentare pot fi obținute de la:

Agenția NATO pentru întreținere și aprovizionare (NAMSA)

8302 Capellen

Luxemburg

Tel: 352 30 63 + Ext.

Fax: 352 30 87 21

Sistemul de oleoducte al NATO (NPS)

Sistemul de oleoducte al NATO cuprinde nouă sisteme militare separate de depozitare și distribuție a combustibililor și lubrifianților și este desemnat să asigure furnizarea și distribuirea permanentă a produselor petroliere necesare NATO. Sistemul este alcătuit dintr-un număr de sub-sisteme naționale de oleoducte, incluzând Italia, Grecia, Norvegia, Portugalia, Turcia (două sisteme separate - estic și vestic) și Marea Britanie, două sisteme multinaționale, respectiv Sistemul de oleoducte al Europei de Nord (localizat în Danemarca și Germania) și Sistemul de oleoducte al Europei Centrale, incluzând Belgia, Franța, Germania, Luxemburg și Olanda. Ca întreg, NSP parcurge 12 țări NATO și deține aproximativ 11500 de kilometri de conducte, asigurând legătura

între depozitele de stocare, bazele aeriene, aeroporturi civile, stații de pompare, rafinării și puncte de intrare.

Sistemul de oleoducte din Europa Centrală (CEPS)

Sistemul de oleoducte din Europa Centrală este cel mai extins sistem de oleoducte al NATO și este utilizat de opt țări-gazdă sau beneficiare (Belgia, Canada, Franța, Germania, Luxemburg, Olanda, Marea Britanie și Statele Unite).

Comitetul pentru oleoducte al NATO (NPC)

Conduc de Directorul departamentului logistică, NPC este principalul organism de consiliere asupra logisticii de consum în sfera produselor petroliere. Acționează în numele Consiliului Atlanticului de Nord, în colaborare cu autoritățile militare ale NATO, abordând totalitatea problemelor legate de interesele generale ale NATO în legătură cu combustibilii, lubrifiantii și produsele asociate și echipamentul militar, ocupându-se și de supravegherea Sistemului de oleoducte al NATO.

Organizația de gestionare a oleoductelor Europei Centrale (CEPMO)

CEPMO cuprinde un organism coordonator, Consiliul de directori în care fiecare țară membră NATO, participantă la sistem, este reprezentată și Sistemul de oleoducte al Europei Centrale (CEPS). Reprezentanții autorităților militare ale NATO, precum și directorul general al Agenției de gestionare a oleoductelor Europei Centrale fac parte din Consiliul director.

Agencia de gestionare a oleoductelor Europei Centrale (CEPMA)

CEPMA este responsabilă de funcționarea permanentă a Sistemului de oleoducte al Europei Centrale și a echipamentelor și dispozitivelor sale de stocare și distribuție.

Informații suplimentare despre organizație și structura managerială a Sistemului de oleoducte al Europei Centrale pot fi obținute de la:

Agencia de gestionare a oleoductelor Europei Centrale (CEPMA)
BP 552
78005 Versailles
Franța
Tel.: 33 1 3924 4900
Fax: 33 1 3955 6539

Comitetul șefilor serviciilor medicale militare (COMEDS)

Comitetul șefilor serviciilor medicale militare din cadrul NATO cuprinde înalte autorități medicale militare din țările membre. Constituie organismul central pentru coordonarea și abordarea aspectelor medicale militare și pentru consilierea Comitetului militar al NATO.

În trecut, problemele medicale din cadrul NATO au fost privite, în general, ca responsabilitate națională. Prin urmare, un timp îndelungat nu a existat necesitatea înființării unei autorități medicale militare, înalt profesionalizate, în cadrul NATO.

Noile misiuni și concepte operaționale ale NATO pun un accent mai mare pe operațiunile militare combinate, sporind importanța coordonării sprijinului medical în operațiuni de menținere a păcii, umanitare sau de intervenție în caz de urgență civilă. Astfel, în 1994, a luat ființă Comitetul șefilor serviciilor medicale militare din cadrul NATO. Președintele și secretarul COMEDS sunt cetățeni belgieni, iar Secretariatul se află în Biroul medicilor militari din Belgia, la Bruxelles.

Alcătuit din medicii militari generaliști ai țărilor Alianței plus medicii militari ai Comandamentelor superioare ale NATO (SHAPE și ACLANT) și reprezentanți din Statul Major militar internațional, COMEDS se reunește bianual, în sesiune plenară și prezintă rapoarte anuale Comitetului militar.

Obiectivele COMEDS includ îmbunătățirea și extinderea cooperării, standardizării și operabilității între țările membre, în domeniul medical, precum și îmbunătățirea schimbului de informații privind aspectele organizaționale, operaționale și procedurale ale serviciilor medicale militare din NATO și țările partenere. Începând cu 1997, țările PpP au fost invitate să participe, cu drepturi depline, la activitatea majorității grupurilor de lucru ale COMEDS.

Activitatea COMEDS este coordonată în colaborare cu alte organisme NATO cu responsabilități în domeniul militar, incluzând Agenția militară de standardizare (MAS) și Comitetul medical comun (JCM). Președintele JMC și președintele grupului medical general de lucru MAS participă la sesiunile plenare ale COMEDS ca observatori.

COMEDS are în subordine nouă grupuri de lucru, care îl ajută la îndeplinirea sarcinilor sale. Acestea sunt enumerate mai jos. Fiecare grup de lucru se reunește cel puțin o dată pe an.

Grupurile de lucru ale COMEDS:

Structuri, operațiuni și proceduri medicale militare, Medicină militară preventivă, Medicină de urgență, Psihiatrie militară, Stomatologie, Materiale medicale și farmacie militară, Cooperare și coordonare în cercetarea medicală militară, Igienă alimentară, tehnologie alimentară și medicină veterinară, Instruire medicală.

Detalii suplimentare:

COMEDS

c/o Ofițerul medical
de Stat Major
Departamentul pentru
logistică, armamente
și resurse
Statul Major militar
internațional NATO
1110 Bruxelles - Belgia
Tel.: 32 2 707 55 51
Fax: 32 2 707 41 17

COMEDS

Statul Major al Serviciului Medical
Quartier Reine Elisabeth
Rue d'Evere
1140 Bruxelles
Belgia
Fax: 32 2 701 30 71

LOGISTICA DE PRODUCTIE

Directorii naționali ai Conferinței asupra armamentelor (CNAD)

Marea parte a muncii de colaborare, întreprinsă în cadrul NATO, în scopul identificării oportunităților de colaborare în cercetarea, conceperea și producția de echipament militar și sisteme de armamente pentru forțele armate, se desfășoară sub auspiciile CNAD. Conferința se reunește în sesiune plenară bianual, sub președinția Secretarului General, Secretarul General adjunct pentru sprijinul apărării îndeplinind funcția de președinte permanent. CNAD reunește înalți oficiali din țările membre cu responsabilități în domeniul achizițiilor de apărare, reprezentanți ai Comitetului militar și ai Inaltelor Comandamente ale NATO, președinții principalelor grupuri CNAD și alte autorități civile și militare, preocupate de diferite aspecte ale logisticii de producție.

Organizarea CNAD

Reprezentanții directorilor naționali pentru armamente (NADREPS) îndeplinesc, în cadrul delegațiilor naționale ale țărilor

membre, sarcinile obișnuite ale CNAD și direcționează activitatea grupurilor sale.

Substructura CNAD cuprinde:

- Grupuri, subgrupuri și grupuri de lucru sub autoritatea a trei dintre Grupurile principale pentru armamente ale CNAD (Grupul NATO pentru armamente navale(NNAG), Grupul NATO pentru armamentul forțelor aeriene(NAFAG) și Grupul NATO pentru modalitățile de achiziție),
- Grupul NATO pentru consiliere pe probleme industriale (NIAG),
- Grupurile CNAD ad-hoc, răspunzătoare pentru proiectele privind armamentele speciale (ex.:Comitetul director pentru supraveghere terestră),
- Grupurile CNAD de parteneriat (Grupul directorilor naționali ai codificării, Grupul directorilor naționali pentru asigurarea calității, Grupul de experți asupra aspectelor de securitate privind transportul și depozitarea muniției și explozivilor militari, Grupul pentru standardizarea materialelor și lucrărilor de inginerie, și Grupul pentru siguranța și susținerea serviciilor de muniție și explozivi),
- Comitetul NATO de verificare a armamentelor convenționale (NCARC) compus din reprezentanți ai Directorilor naționali pentru armamente și ai șefilor Apărării, precum și din reprezentanți ai autorităților militare ale NATO. Sarcina sa este de a coordona Sistemul de planificare a armamentelor convenționale (CAPS), fiind subordonată CNAD.

Agenția NATO de gestionare pentru proiectarea, dezvoltarea, producția și logistica sistemului de apărare antiaeriană de întindere medie (NAMEADSMA)

Informații suplimentare:

NAMEADSMA

Clădirea 1

620 Discovery Drive

Suite 300

Huntsville, AC 35806, SUA

Tel.:1205 922 + ext.

Fax:1205 922 3900

Agenția NATO de gestionare pentru dezvoltarea, producția și logistica avionului EF 2000 și TORNADO (NETMA)

NAETMA înlocuiește vechea Organizație NATO de gestionare pentru punerea la punct și producția unui avion de luptă polivalent (NAMMA) și Agenția NATO de gestionare pentru dezvoltarea, producția și logistica avionului de vânătoare european (NEFMA), având ca sarcină dezvoltarea și producția combinată a avionului de luptă european și a avionului TORNADO (MRCA).

Informații suplimentare:

NETMA
Insel Kammerstr. 12 + 14
Postfach 1302
82008 Unterhaching
Germania
Tel.:49 89 666 800
Fax:49 89 600 80555/6

Agenția pentru gestionarea proiectării, dezvoltării, producerii și logisticii elicopterului NATO (NAHEMA)

Informații suplimentare:

NAHEMA
Le Quatuor
Clădirea A
42 Route de Galice
13082 Aix-en-Provence Cedex 2
Franța
Tel.:33 42 95 92 00
Fax.:33 42 64 30 50

Biroul NATO de gestionare a HAWK (NHMO)

NHMO răspunde de îmbunătățirea programelor pentru sistemul de proiectile sol-aer HAWK.

Informații suplimentare:

NHMO
26 rue Gallieni

92500 Rueil-Malmaison
Franța
Tel.:33 147 08 75 00
Fax:33 147 52 10 99

STANDARDIZAREA

Organizația NATO pentru standardizare (NSO)

Activitățile Organizației NATO de standardizare urmăresc sporirea eficacității militare a Alianței prin dezvoltarea, monitorizarea, aplicarea și actualizarea Programului NATO de standardizare și prin coordonarea activităților de standardizare între organisme superioare ale NATO.

NSO a fost înființată de Consiliul Atlanticului de Nord în ianuarie 1995, pentru a stimula activitatea Alianței în direcția îmbunătățirii coordonării programelor și politicilor pentru standardizarea materialelor, tehnicilor și operațiunilor.

Comitetul NATO pentru standardizare (NCS)

Comitetul oferă sfaturi Consiliului asupra tuturor problemelor privind standardizarea și recomandă linii de acțiune Oficiului NATO de standardizare și Biroului NATO de legătură pentru probleme de standardizare (NSLB). NSLB este forum intern de stat major, reunind elemente ale Secretariatului internațional și ale Statului Major militar internațional, implicate în problemele de standardizare. Sarcinile sale principale sunt armonizarea politicilor și procedurilor de standardizare și coordonarea activităților de standardizare.

Comitetul NATO pentru standardizare este prezidat de Secretarul General sau de cei doi co-președinți permanenți, respectiv Secretarul General adjunct pentru sprijinirea apărării și Directorul Statului Major militar internațional.

Biroul pentru standardizarea NATO (ONS)

Directorul Biroului pentru standardizarea NATO este și director adjunct al Departamentului pentru logistică, armamente și resurse (IMS) și președinte al Agenției militare pentru standardizare (MAS).

Informații suplimentare:

Biroul pentru standardizarea NATO
NATO

1110 Bruxelles
Belgia
Tel.:32 2 707 4111
Fax:32 2 707 5718

Agenția militară pentru standardizare (MAS)

Sarcina Agenției militare pentru standardizare este de a facilita standardizarea operațională, procedurală și de materiale între țările membre, pentru a abilita forțele armate ale NATO să întreprindă misiuni comune, cu eficacitate maximă. În cadrul Organizației NATO pentru standardizare, MAS colaborează cu experții naționali și cu personal calificat din rândurile Secretariatului internațional și Statului Major militar internațional.

Agenția a fost înființată la Londra în 1951 și a fost mutată la Cartierul General al NATO din Bruxelles în 1971. Este o agenție independentă și se află sub autoritatea directă a Comitetului Militar. Procesul de standardizare implică dezvoltarea unor concepte, doctrine, proceduri și planuri, care să permită atingerea și menținerea celor mai eficiente nivele de compatibilitate, interoperabilitate, intersanjabilitate și echivalență în domeniul operațiunilor, administrației și materialelor. MAS este focalizată asupra doctrinelor, tacticilor, procedurilor și terminologiei. Cooperarea între Agenție și grupurile internaționale de experți este realizată prin intermediul Comitetului NATO pentru standardizare, Conferința înalților experți NATO pe probleme de logistică, Grupurile principale pentru armament ale Conferinței directorilor naționali pentru armament, Biroul C3 al NATO, Biroul pentru cercetare și tehnologie, precum și alte comitete. Acordurile de standardizare sunt difuzate în publicațiile Alianței (APs) sau ale STANAG, fiind aplicate apoi la nivel național.

Agenția este condusă de un președinte, un ofițer «cu două stele», care este și director adjunct pentru logistică, armamente și resurse în cadrul Statului Major militar internațional al NATO și director al Biroului NATO pentru standardizare. Cele trei Birouri de servicii specializate au în componență câte un președinte, un ofițer superior de stat major și trei ofițeri de stat major. Președintele MAS prezidează și Biroul de servicii mixte (JSB). În cadrul fiecărui birou, acordurile de standardizare sunt pregătite de grupurile de lucru alcătuite din experți naționali și comandanți militari. Cei mai mulți membri ai Biroului fac parte din personalul Reprezentanților militari ai țării lor la NATO. În cazul Belgiei (care reprezintă și Luxemburgul), Danemarcei, Olandei și Marii Britanii,

membrii Biroului sunt funcționari ai ministerelor Apărării din țările lor. Statele Unite au, la NATO, o delegație MAS separată.

Birourile MAS se întâlnesc în sesiune permanentă o dată pe lună. Biroul de servicii mixte, alcătuit dintr-un reprezentant al fiecărei țări, se reunește mai rar. Deciziile sunt luate, de obicei, pe baza unanimității. Totuși, cum standardizarea este un proces voluntar, acordurile pot fi bazate și pe decizii luate de țările participante pe principiul majorității. Înalții Comandanți NATO au câte un reprezentant în fiecare birou. Din ianuarie 1998, la activitatea MAS participă și Republica Cehă, Ungaria și Polonia, ca viitoare țări membre NATO.

Propuneri privind standardizarea pot fi făcute de țările sau comandanții NATO, sau pot fi transmise către Agenție de înalte autorități NATO. Birourile MAS analizează propunerile țărilor membre și comandanților, în vederea validării. Dacă sunt aprobate, ele sunt trimise unui grup de lucru sau unui custode dintr-o țară sau comandament NATO, pentru elaborarea și dezvoltarea acestora. În cazul acceptării unui proiect STANAG sau AP, la nivelul grupului de lucru, acesta este înaintat, spre analizare, Biroului corespunzător. Dacă este aprobat și de membrii Biroului, este trimis țărilor membre spre ratificare. Biroul apreciază, apoi, dacă un număr suficient de țări a ratificat acordul, astfel încât să poată fi promulgat sau dacă proiectul trebuie revizuit sau chiar abandonat. Dacă un proiect STANAG a fost ratificat de un număr suficient de țări, el este promulgat de către Președintele MAS, care este singura instanță autorizată să sancționeze toate acordurile STANAG sau AP, cu excepția publicațiilor aliate privind comunicarea.

Toate națiunile membre contribuie la bugetul MAS, conform unei formule acceptate de împărțire a cheltuielilor. Funcțiile militare sunt ocupate pe baza unui algoritm național. Posturile pentru președinția MAS și a celor trei Birouri sunt ocupate pe baza competiției între candidații naționali.

MAS este implicată și în activitățile PpP. Majoritatea reuniunilor grupurilor de lucru este deschisă țărilor partenere și include sesiuni în care țările partenere pot ridica probleme comune de standardizare. Pot fi organizate, la cererea țărilor partenere și întâlniri, seminarii și pachete de instrucție individuale. Agenția ține o evidență curentă a tuturor documentelor STANAG și AP remise țărilor PpP. Activitățile de standardizare, efectuate împreună cu țările partenere, se află în continuă expansiune, pe măsura câștigării experienței în cadrul programului PpP și

prin implicarea țărilor NATO și PpP în operațiuni de sprijinire a păcii sub mandat ONU.

Informații suplimentare:

Agencia militară pentru standardizare (MAS)

NATO

1110 Bruxelles

Belgia

Tel.:32 2 707 4111

Fax:32 2 707 5718

PLANIFICAREA IN SITUATII DE URGENTA CIVILA

Inaltul comitet pentru planificare în situații de urgență civilă(SCEPC)

Inaltul comitet pentru planificare în caz de urgență civilă se reunește bianual în sesiune plenară, cu reprezentanții din capitalele țărilor membre și lunar în sesiune permanentă, cu reprezentanții delegațiilor naționale la NATO. Comitetul este prezidat de Secretarul General adjunct pentru investiții de securitate, planificare în situații de urgență civilă și logistică.

Comitetele și birourile pentru planificare în situații de urgență civilă

SCEPC coordonează și ghidează activitățile a nouă comitete și birouri subordonate de planificare, și anume: Biroul de planificare pentru expediții oceanice (PBOS), Biroul de planificare pentru transporturile terestre interne din Europa (PBEIST), Comitetul de planificare a aviației civile (CAPC), Comitetul de planificare pentru alimentație și agricultură (FAPC), Comitetul de planificare industrială (IPC), Comitetul de planificare a materiilor petroliere (PPC), Comitetul medical multinațional (JMC), Comitetul de planificare a comunicațiilor civile (CCPC), și Comitetul pentru protecția civilă (CPC).

Centrul euro-atlantic de coordonare a răspunsului în caz de catastrofe

În mai 1998 a fost înființat, la Cartierul General al NATO, un Centru euro-atlantic de coordonare a răspunsului în caz de catastrofe (EADRCC), condus de directorul Diviziei pentru planificare în situații de

urgență civilă, alcătuit din personal provenind dintr-un număr limitat de țări NATO și parteneri interesați, precum și din reprezentanți ai autorităților militare ale NATO. EADRCC cooperează și cu reprezentanți din partea Națiunilor Unite. Este însărcinat cu coordonarea, în strânsă colaborare cu Biroul ONU pentru coordonarea problemelor umanitare (UNOCHA), a răspunsului țărilor EAPC în fața unui dezastru produs în interiorul ariei geografice a EAPC.

GESTIONAREA TRAFICULUI AERIAN, APARAREA ANTIAERIANĂ

Comitetul NATO pentru gestionarea traficului aerian (NATMC)

(Fostul Comitet de coordonare a spațiului aerian european - CEAC)
- (vezi Capitolul 8).

Comitetul NATO pentru apărarea antiaeriană (NADC)

Ghidează Consiliul și Comitetul pentru planificarea apărării cu privire la totalitatea aspectelor dezvoltării programului de apărare antiaeriană. Se reunește bianual, sub președinția Secretarului General adjunct al NATO (vezi Capitolul 8).

Grupul de lucru asupra studiului Comitetului militar privind apărarea antiaeriană

Grupul de lucru asupra studiului Comitetului militar privind apărarea antiaeriană (MCADSWG) este un organism multinațional, a cărui activitate sprijină Comitetul militar. Este însărcinat cu analizarea, consilierea și elaborarea de recomandări asupra aspectelor apărării antiaeriene care constituie sistemul integrat de apărare antiaeriană al NATO.

Organizația NATO de coordonare a sistemului (ACCS) de comandă și control aerian (NACMO)

Organizația NATO de coordonare a sistemului de comandă și control aerian oferă structura pentru planificarea și aplicarea sistemului de comandă și control în sprijinul operațiunilor aeriene ale NATO. Înlocuiește fostul Sistem terestru pentru apărarea antiaeriană, cunoscut ca NADGE. Sediul său este la Bruxelles, Belgia. (vezi și Capitolul 8).

Informații suplimentare:

Agenția NATO de coordonare a sistemului de comandă și control aerian (ACCS)

NACMA

8 rue de Genève

1140 Bruxelles, Belgia

Tel.:32 2 707 4111

Fax:32 2 707 8777

SUPRAVEGHEREA AEROPURTATA INDEPARTATA

Programul inițial AEW a implicat achiziționarea, de către NATO, a unei flote proprii de aparate, operate și întreținute colectiv, ca și modificarea și perfecționarea a 40 de baze terestre pentru apărarea anti-aeriană ale NATO (NADGE), pentru a le face capabile să interopereze cu Sistemul de supraveghere aeropurtată îndepărtată. Aceste baze terestre sunt localizate în nouă țări diferite, din nordul reprezentat de Norvegia, până în est, în Turcia.

Cel mai extins element al programului a constat în achiziționarea, de către NATO, a 18 aparate E-3A, în perioada 1982-1985. Aparatul E-3A a fost bazat pe Sistemul de supraveghere aeropurtată și control (AWACS) al forțelor aeriene ale SUA, activ încă din 1977. Având ca model structura aparatului Boeing 707-320B, se distinge printr-un rotodom cu diametrul de circa 9 metri, amplasat în vârful fuselajului, care adăpostește radarele IFF și de supraveghere.

Ulterior, au fost întreprinse programe de modernizare atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu. Programul pe termen mediu va acoperi cerințele AEW ale NATO pentru perioada 1998-2000.

Organizația NATO de gestionare a programului sistemului aeropurtat de supraveghere îndepărtată și control (NAPMO)

NAPMO este răspunzătoare pentru totalitatea aspectelor de coordonare și aplicare a programelor AEW&C ale NATO și raportează direct Consiliului Nord-Atlantic. Organizația cuprinde: un Birou de directori (BOD), sprijinit de o Agenție pentru coordonarea programului (NAPMA), situată la Brunssum, Olanda și de un Comitet pentru probleme legale, contractuale și financiare (LCF), un Comitet pentru operațiuni, tehnică și sprijin (OTS), și un Grup director pentru întreținerea depozitelor (DLM).

Fiecare țară participantă este reprezentată în Biroul de directori și comitetele sale. Reprezentanții Secretarului General al NATO, Inalții Comandanți NATO, Comandanții forței AEW a NATO și alte organisme ale NATO, participă, de asemenea, la reuniunile Biroului de directori și ale Comitetului. Biroul de directori se reunește, în mod obișnuit, bianual.

Coordonarea curentă a programului este responsabilitatea Directorului general al NADGE. Cartierul general al Comandamentului forțelor AEW ale NATO se află la sediul Inaltului Comandament al puterilor aliate din Europa (SHAPE), la Mons, Belgia. Atât NAPMA, cât și Comandamentul forțelor armate sunt deservite de personal aparținând țărilor participante.

Baza principală de operații este la Geilenkirchen, în Germania, și este deservită tot de personal aparținând țărilor participante la NAPMO. Bazele aeriene din Norvegia, Italia, Grecia și Turcia au fost major modificate, pentru a oferi sprijin pre-operatoriu pentru operațiunile aparatelor E-3A ale NATO.

Cele 12 țări membre actuale ale NAPMO, Belgia, Canada, Danemarca, Germania, Grecia, Italia, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Portugalia, Turcia și Statele Unite, pun la dispoziția Forței AEW a NATO șapte aparate E-3D. Franța participă la reuniunile NAPMO cu rol de observator, motivul fiind achiziționarea a patru aparate naționale E-3F. Spania participă la NAPMO din 1998.

Din august 1990 până în martie 1991, ca reacție la invazia Irakului în Kuweit, aparatele componente E-3A a NATO au fost desfășurate în estul Turciei pentru a întări flancul sudic al Alianței, în scopul monitorizării traficului aerian și naval din zona estică a Mediteranei și al asigurării supravegherii aeropurtate permanente de-a lungul frontierei dintre Turcia și Irak.

Din iulie 1992 forța NAEW, alcătuită din componenta E-3A și componenta britanică E-3D, a fost desfășurată extensiv în zona fostei Iugoslavii, pentru a sprijini acțiunile NATO de monitorizare și aplicare a rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU și, ulterior, pentru a sprijini operațiunile Forței de implementare (IFOR) și Forței de stabilizare (SFOR) (vezi Capitolul 5). La aceste operații au participat și aparatele forței franceze E-3F.

Informații suplimentare:

Agenția NATO de gestionare a programului sistemului aeropurtat de supraveghere îndepărtată și control (NAPMA)

Akerstraat 7

6445 CL Brunssum

Olanda

Tel.:31 45 526 + Ext.

Fax:31 45 525 4373

SISTEMELE DE COMUNICATII SI INFORMATICA

Organizația C3 a NATO

Creată în 1996, Organizația NC3 este supravegheată de un Birou C3 al NATO (NC3B), care se întâlnește de două ori pe an cu reprezentanții din capitalele țărilor NATO. Biroul este sprijinit de reprezentanții naționali C3 (NC3REPS), în mod obișnuit atașați ai delegațiilor lor naționale sau ai reprezentanților lor militari la NATO. Biroul supervisează activitatea a două agenții, și anume Agenția C3 a NATO, care este o agenție pentru planificare, proiectare, inginerie avansată, tehnologie și achiziții și Agenția NATO pentru funcționarea și sprijinirea CIS (NACOSA). Personalul de sprijin pentru NC3 și substructurile sale este selectat din cadrul personalului C3 de la Cartierul General al NATO, care este un element integrat format din personal civil și militar, aflat atât în subordinea asistentului Secretarului General pentru sprijinirea apărării, cât și a Directorului Statului Major militar internațional (vezi Capitolul 11).

Agenția NATO de consultare, comandă și control (NC3A)

Agencia NC3 oferă planificare centrală, integrare sistemică, proiectare, inginerie de sistem, suport tehnic și gestionarea structurii pentru sistemele și instalațiile C3 ale NATO. Agenția realizează proiectele ce-i sunt repartizate, și sprijină și oferă consiliere științifică și tehnică, în special Inaltelor Comandamente NATO, dar și altor sectoare ale NATO. Agenția operează din locuri diferite, de la Cartierul General al NATO și de la Haga, în Olanda. Agenția C3 NATO numără aproximativ 450 de angajați, o parte la fostul sediu STC din Haga și o parte la Bruxelles.

Consultarea, comanda și controlul (C3) sunt funcții esențiale pentru executarea misiunilor politice și militare ale Alianței. În iulie 1996, a luat

ființă Agenția C3 a NATO, ca parte a strategiei NATO de a sistematiza structurile și procedurile politice și militare ale NATO. Formarea Agenției a fost realizată prin amalgamarea și raționalizarea fostei Agenții NATO pentru sisteme de comunicații și informatică (NACISA) și a Centrului tehnic al SHAPE (STC). Această acțiune a îmbinat funcțiile de planificare, cercetare și dezvoltare, precum și achiziție ale Sistemelor NATO de comunicații și informatică, întărind, astfel, capacitatea Alianței de a-și îndeplini noile sarcini din domeniul gestionării crizelor, în același timp menținându-și capacitățile de apărare colectivă.

Informații suplimentare pot fi obținute de la:

NATO HQ C3 Staff,	NC3A Bruxelles,	NC3A Haga,
NATO,	8 rue de Geneve,	P.O. Box 174,
1110 Bruxelles,	1140 Bruxelles,	Oude Waalsdor-
Belgia,	Belgia,	perweg 61,
Tel.: 32 2 707 4358,	Tel.: 32 2 7078267,	2501 CD,
Fax: 32 2 708 8770	Fax: 32 2 708 8770	Haga,
		Olanda
		Fax: 31 70 3142111

Personalul Cartierului General al NATO pentru consultare, comandă și control (NHQC3S)

Personalul C3 de Cartierul General al NATO oferă sprijin asupra aspectelor C3, Consiliului Nord-Atlantic, Comitetului militar, Biroului NC3, Conferinței directorilor naționali asupra armamentelor, Inaltului Oficiu pentru resurse, altor comitete cu responsabilități legate de aspectele C3 și Departamentelor și Diviziilor din cadrul Statului Major internațional și Secretariatului internațional (vezi și Capitolele 10 și 11).

Serviciul sistemelor de informatică de la Cartierul General al NATO (ISS)

Serviciul sistemelor de informatică de la Cartierul General al NATO face parte din Departamentul pentru sistemele de informatică din cadrul Secretariatului executiv. Cel din urmă se află sub autoritatea Biroului Secretarului General. Deși este un organism coordonator al Secretariatului internațional, personalul ISS este format atât din angajați ai Secretariatului internațional, cât și ai Statului Major militar internațional. Oferă sprijin, în domeniul sistemelor informatice,

Consiliului Atlanticului de Nord, Comitetului pentru planificarea apărării și Comitetului militar, precum și comitetelor subordonate și personalului de sprijin. În plus, ISS furnizează proiectare sistemică, dezvoltare și suport de întreținere Secretariatului internațional și Agenției militare pentru standardizare. Oferă sprijin pentru sarcini ca gestionarea crizelor, precum și servicii de înregistrare și control al documentelor, sisteme informatice pentru coordonarea personalului și administrarea financiară și planificarea forțelor armate. Răspunde de funcționarea echipamentelor computerizate centralizate de la Cartierul General al NATO, de dezvoltarea și întreținerea sistemului soft pentru aplicații specifice ale utilizatorului, de furnizarea instruirii și asistenței utilizatorilor, întreținerea sistemelor informatice de la sediile NATO și de consilierea funcționarilor superiori asupra problemelor privind sistemele informatice.

COORDONAREA FRECVENTELOR RADIO

Subcomitetul NATO pentru coordonarea frecvențelor (FMSC)

Organismul specializat al NATO în acest domeniu este Subcomitetul NATO pentru coordonarea frecvențelor (FMSC). FMSC acționează ca autoritate a NATO în domeniul frecvențelor, fiind organismul succesor al Agenției aliate pentru frecvențe radio sau ARFA.

Cooperarea privind coordonarea frecvențelor în cadrul NATO

Prin intermediul FMSC țările Alianței cooperează în multe sfere ale coordonării frecvențelor. Aceasta include stabilirea unei politici generale pentru toate fragmentele spectrului de frecvențe radio utilizate de armată și elaborarea unei politici specifice pentru coordonarea militară a benzii de 225-400 MHz, care este larg utilizată pentru comunicațiile aparatelor de zbor, navale și prin satelit ale armatei, fiind, prin urmare, o responsabilitate specială a FMSC. Sunt menținute legături strânse și cu reprezentanții aviației civile, prin intermediul Comitetului NATO pentru coordonarea traficului aerian (fostul Comitet pentru coordonarea spațiului aerian european (CEAC)). În plus, FMSC se întâlnește regulat cu reprezentanții administrațiilor civile din țările membre, pentru a asigura accesul corespunzător al armatei la segmentele comune și rezervate ale spectrului. În acest context, un Acord comun civil/militar asupra frecvențelor a fost încheiat în 1995.

La nivel de comandament, cele două Inalte Comandamente ale NATO, și anume Comandamentul aliat din Europa (ACE) și Comandamentul aliat al Atlanticului (ACLANT), sunt responsabile pentru detalierea aspectelor militare bilaterale, în domeniul frecvențelor radio, cu țările gazdă, precum și pentru elaborarea planurilor bazate pe frecvențele radio acceptate.

Din 1994, cooperarea în domeniul coordonării frecvențelor radio cu țările partenere a fost extinsă, în cadrul Parteneriatului pentru Pace.

FMSC colaborează activ cu țările partenere asupra necesității de armonizare. Acordul NATO comun civil/militar asupra frecvențelor a fost utilizat ca bază pentru armonizare, atât în cadrul FMSC, cât și la Conferința administrațiilor europene de poștă și telecomunicații, la care au participat și țările partenere.

Informații detaliate:

Subcomitetul NATO de coordonare a frecvențelor

Personalul C3 de la Cartierul General al NATO

1110 Bruxelles

Belgia

Tel.: 32 2 707 5528

RAZBOIUL ELECTRONIC

Comitetul consultativ NATO pentru războiul electronic (NEWAC)

Comitetul consultativ NATO pentru războiul electronic a luat ființă în 1966, în scopul sprijinirii Comitetului militar, Înaltilor Comandanți NATO și a țărilor ce acționau ca un organism multinațional, integrat pentru promovarea unei capacități eficace a NATO în domeniul războiului electronic (EW). Inregistrează progresul realizat la nivel național și în cadrul structurii militare integrate de comandă, în domeniul aplicării măsurilor acceptate privind EW. Este răspunzător pentru dezvoltarea politicii, doctrinei, operațiunilor și cerințelor educaționale în domeniul EW și contribuie la elaborarea conceptelor de comandă și control. Capacitățile privind războiul electronic constituie un factor principal pentru protejarea forțelor militare și pentru monitorizarea respectării acordurilor internaționale, fiind esențiale pentru menținerea păcii sau pentru alte sarcini asumate de Alianță. NEWAC ajută și la adoptarea

conceptelor NATO privind EW de către țările partenere, în cadrul Parteneriatului pentru Pace.

NEWAC este alcătuită din reprezentanți ai fiecărei țări membre NATO și ai Înălților Comandanți NATO. Membrii sunt ofițeri superiori din cadrul organizațiilor naționale ce activează în domeniul războiului electronic. Președintele și Secretarul comitetului sunt angajați permanenți ai Departamentului pentru operațiuni din cadrul Statului Major militar internațional. Există și un anumit număr de grupuri subordonate, care se ocupă de susținerea bazei de date, instruirea și doctrina, toate legate de războiul electronic.

Informații suplimentare:

Comitetul consultativ NATO pentru războiul electronic (NEWAC)
Departamentul Operațiuni
Statul Major militar internațional
1110 Bruxelles
Belgia
Tel.:32 2 707 56 27

METEOROLOGIE

Grupul meteorologic al Comitetului militar (MCMG)

Grupul meteorologic al Comitetului militar este un forum specializat, compus din reprezentanți naționali și ai Înălților Comandanți NATO, care are sarcina de a informa Comitetul militar, Înălții Comandanți NATO și țările membre NATO asupra problemelor meteorologice. Este responsabil pentru asigurarea unei cât mai eficiente și eficace utilizări a echipamentelor naționale și ale NATO, pentru oferirea informațiilor meteorologice operative și în timp util și pentru asistarea forțelor NATO. MCMG este ajutat de două grupuri permanente de lucru, și anume Grupul de lucru pentru operațiuni, planificare și comunicații și Grupul de lucru pentru sistemele meteorologice și sprijinirea pe câmpul de luptă.

Grupul de lucru pentru operațiuni, planificare și comunicații tratează problemele operaționale și de planificare pentru sprijinul meteorologic al exercițiilor și operațiunilor NATO și dezvoltă capacitățile de comunicare în domeniul meteorologic, precum și procedurile standard pentru comunicații și schimbul de date meteorologice.

Grupul de lucru pentru sistemele meteorologice și sprijinirea pe câmpul de luptă încurajează eforturile de cooperare în domeniul cercetării și dezvoltării și în cel al interoperabilității și dezvoltării capacităților operaționale, utilizând echipamente noi, tehnici și sisteme electronice în domeniul meteorologiei. Oferă consiliere tehnică asupra problemelor meteorologice altor grupuri NATO și întreprinde studii asupra aspectelor cum ar fi prognozarea inundațiilor și răspândirea ceții artificiale. Prognozele meteorologice de bază sunt, adesea, insuficiente pentru sprijinirea planificării tactice sau a executării misiunilor. Pentru a depăși acest neajuns, grupul dispune un inventar al liniilor ajutoare pentru luarea deciziilor tactice (TDA) în domeniul meteorologiei, elaborate de țările membre. Pentru o standardizare mai extinsă a utilizării TDA și pentru întărirea interoperabilității, grupul organizează o bibliotecă a tuturor TDA acceptate, care va fi pusă la dispoziția tuturor țărilor NATO.

MCMG se reunește anual cu țările partenere, în contextul programului Parteneriatului pentru Pace, elaborând pentru acestea și un manual pentru sprijin meteorologic. De asemenea, a inițiat și un program de schimburi între meteorologii din țările NATO și partenere în timpul exercițiilor NATO/PpP, în scopul dezvoltării unor relații de lucru mai apropiate, la nivel operațional.

Informații suplimentare:

MCMG

Departamentul Operații (IMS)

NATO

1110 Bruxelles,

Belgia

Tel.: 32 2 707 5538

Fax: 32 2 707 5988

CERCETARE SI TEHNOLOGIE

Organizația pentru cercetare și tehnologie (RTO)

Organizația NATO pentru cercetare și tehnologie (RTO) este responsabilă pentru integrarea direcției și coordonării cercetării și tehnologiei de apărare a NATO, conducerea și promovarea cooperării în domeniul cercetării și a schimbului de informații tehnice între activitățile de cercetare a apărării naționale, elaborarea unei strategii NATO pe

termen lung privind cercetarea și tehnologia, și consilierea asupra problemelor privind cercetarea și tehnologia.

RTO continuă cooperarea inițială în domeniul cercetării și tehnologiei de apărare, întreprinsă sub autoritatea fostului Grup consultativ pentru cercetare și realizări aerospațiale (AGARD) și a vechiului Grup pentru analiza apărării (DRG), ambele unindu-se pentru a forma noua Organizație. Misiunea RTO este de a conduce și coordona, în cooperare, cercetarea și schimbul de informații în scopul sprijinirii dezvoltării și utilizării eficiente a cercetării și tehnologiei naționale de apărare, pentru îndeplinirea cerințelor militare ale Alianței, menținerea unei direcții tehnologice și consilierea factorilor decizionali ai NATO sau naționali. Este sprijinită de o rețea extinsă de experți naționali și își coordonează activitățile cu alte organisme NATO implicate în cercetare și tehnologie.

RTO raportează atât Comitetului militar, cât și Conferinței directorilor naționali pentru armamente. Cuprinde un Birou pentru cercetare și tehnologie (RTB) și o Agenție pentru cercetare și tehnologie (RTA), având sediul la Neuilly, în Franța. Intreaga gamă de activități privind cercetarea și tehnologia este acoperită de șase grupuri de lucru, tratând următoarele teme:

- Studii, analiză și simulare (SAS),
- Concepte și integrarea sistemelor (SCI),
- Senzori și tehnologie electronică (SET),
- Tehnologia sistemelor informatice (IST),
- Tehnologia aplicată de transport (AVT),
- Factor uman și medicină (HFM).

Fiecare grup este alcătuit din reprezentanți naționali, incluzând experți științifici înalt calificați. Grupurile mențin legătura cu utilizatorii militari și cu alte organisme NATO. Activitatea științifică și tehnologică a RTO este îndeplinită de echipe tehnice, create pentru activități specifice și cu o durată determinată. Echipele tehnice organizează ateliere de lucru, simpozioane exerciții de teren, seminarii și cursuri de instruire și asigură continuitatea rețelelor de experți. Ele dețin un rol important și în formularea planurilor pe termen lung.

În scopul facilitării contactelor cu utilizatorii militari și cu alte activități NATO, o parte a personalului RTA se află la Biroul pentru coordonare și studii de tehnologie de la Cartierul General al NATO din Bruxelles. Acest personal asigură legătura cu Statul Major militar

internațional și cu Departamentul pentru sprijinirea apărării, al Secretariatului internațional. Coordonarea eforturilor direcționate spre țările partenere este efectuată, în principal, tot din Bruxelles.

Coordonarea activităților privind cercetarea și tehnologia cu alte părți ale structurii NATO este facilitată prin participarea reprezentanților RTO în cadrul Birourilor importante și la întâlnirile organismelor coordonatoare, cum ar fi Biroul C3 al NATO și Comitetul NATO pentru știință. În mod similar, Directorul general al Agenției C3 a NATO și Directorul Centrului pentru cercetări subacvatice al SACLANT, pentru a oferi un alt exemplu, sunt membri colaboratori ai Biroului pentru cercetare și tehnologie. Coordonarea activităților privind cercetarea și tehnologia cu țările membre este realizată prin intermediul coordonatorilor naționali, care ajută și la organizarea activităților cum ar fi simpozioanele, reuniunile Biroului, seminariile și misiunile de consultare.

În contextul programului Parteneriatului pentru Pace, contactele cu țările partenere NATO, inițiate prin vechiul program de ajutorare al AGARD, sunt extinse, o atenție specială fiind acordată țărilor care se așteaptă să devină membre NATO într-un viitor apropiat.

Informații suplimentare:

Agenția pentru cercetare și tehnologie (RTA)

7 rue Ancelle

92200 Neuilly sur Seine

Franța

Tel.: 33 1 5561 22 00

Fax: 33 1 5561 22 99

33 1 5561 22 98

Centrul SACLANT pentru cercetări subacvatice (SACLANTCEN)

Centrul SACLANT pentru cercetări subacvatice are sediul la La Spezia, în Italia și oferă sprijin și asistență științifică și tehnică pentru SACLANT, în domeniul luptei antisubmarine și al luptei împotriva minelor. Centrul efectuează cercetări și lucrări limitate de dezvoltare (fără a ajunge la industrializare sau fabricație) în aceste domenii, incluzând oceanografia, cercetarea și analiza operațională, activități de expertiză și consultanță, precum și cercetări exploratorii.

Activitățile Centrului au la bază un program științific de lucru, elaborat de directorul Centrului după analizarea propunerilor primite de la țările membre și de la autoritățile militare ale NATO. Evaluarea are loc pe baza Bilanțului de cerințe operaționale privind războiul subacvatic, care este revizuit anual și pe baza deliberărilor Atelierului anual de lucru asupra războiului subacvatic. Un comitet științific al reprezentanților naționali, alcătuit din oameni de știință și ingineri cu responsabilități naționale în domenii conexe de cercetare și dezvoltare, se reunește bianual și consiliază SACLANT asupra conținutului Programului științific de lucru. Astfel, programul de lucru este girat de SACLANT și supus Consiliului Nord-Atlantic spre aprobare.

Programul științific de lucru este structurat pe șase subiecte majore, și anume: măsurile anti-mine, evaluarea rapidă a mediului, sonar tactic activ, supraveghere subacvatică mobilă, sprijinirea comenzii și cercetare exploratorie. Aproximativ 70% din activitățile Centrului sunt îndreptate spre războiul antisubmarine și 30% în direcția aspectelor luptei împotriva minelor. Sprijinirea directă a Comandamentelor NATO este oferită sub forma unor proiecte specifice de studiu întreprinse pentru acestea, desemnate să consilieze și să asiste comandanții operaționali asupra utilizării eficiente a resurselor.

În ultimii ani, ca o consecință a transformării situației militare și politice din Europa și potrivit noului Concept strategic al Alianței, o atenție specială a fost acordată dezvoltărilor cu impact asupra mobilității și flexibilității forțelor militare. Alte noi dezvoltări au inclus vizite în porturile din Bulgaria și România întreprinse, în cadrul programului Parteneriatului pentru Pace, de vasul de cercetare al Centrului, «Alianța», în timpul unei croaziere recente de cercetare oceanografică în estul Mediteranei. Sunt programate și vizite ale oficialilor pentru discuții asupra cercetării oceanografice asociate, în contextul Dialogului mediteranean al NATO (vezi Capitolul 4).

Centrul dispune de un personal științific interdisciplinar, format din peste 40 de oameni de știință specializați în acustică, oceanografie, matematică, fizică și inginerie. Posturile sunt ocupate printr-un algoritm de rotație, de către cercetători din țările NATO, fiind reprezentate 13 naționalități diferite. Asistența tehnică este oferită de personalul permanent al Departamentului pentru tehnologie și inginerie al Centrului.

Centrul deține și un Departament pentru cercetarea mediului, format dintr-un Grup pentru transformările de mediu, un Grup pentru oceanografie și acustică în bandă largă și un Grup similar în bandă fină,

un Departament pentru cercetarea sistemelor, compus din Grupul pentru lupta împotriva minelor, un Grup pentru războiul antisubmarine și un Grup pentru cercetare operațională. Centrul desfășoară cercetări marine extinse prin experimente marine combinate, în domeniul oceanografiei fizice și acusticii subacvatice, în cooperare cu țările NATO. Singurul echipament pentru această muncă experimentală este vasul de cercetare al NATO, «Alianța», care a fost proiectat special pentru cercetări în domeniul acusticii subacvatice.

Informații suplimentare:

Centru SACLANT pentru cercetări subacvatice al NATO

Viale San Bartolomeo 400

19038 La Spezia

Italia

Tel.:39 0 187 540 111

Fax.:39 0 187 524 600

E-mail:library@saciantc.nato.int

<http://www.saciantc.nato.int>

EDUCATIE SI INSTRUIRE

Colegiul de apărare al NATO (NDC)

Colegiul de apărare al NATO de la Roma se află în subordinea Comitetului militar, ajutat de un Birou consultativ independent. Colegiul conduce cursurile la nivel strategic asupra problemelor politico-militare, desemnate să pregătească personalul selectat, pentru funcții în cadrul NATO sau în instituții conexe. Ofițerii și funcționarii civili din țările partenere de cooperare ale Alianței, participă la programul Colegiului. Comandantul Colegiului este un ofițer cu rang echivalent sau superior celui de general-locotenent, care este numit de Comitetul militar pentru o perioadă de trei ani. Este ajutat de un comandant adjunct civil și de doi comandanți adjuncți mitari. Președintele Comitetului militar prezidează Biroul academic consultativ al Colegiului. Facultatea colegiului este compusă din ofițeri și funcționari civili, în mod normal, ai ministerelor Afacerilor Externe și de Apărare din țările membre.

Colegiul a luat ființă în 1951 la Paris, apoi transferat la Roma, în 1966. Organizează nouă sau zece cursuri și seminarii diferite anual, asupra problemelor de securitate, care prezintă interes pentru securitatea euro-atlantică, formând o varietate largă de ofițeri superiori ai forțelor

armate, înalți funcționari guvernamentali, academicieni și parlamentari. Practic, toate activitățile Colegiului sunt accesibile atât participanților din țările NATO, cât și celor din țările Parteneriatului pentru Pace. Participanții sunt selecționați și finanțați de autoritățile naționale respective. A fost inițiat și un număr de activități pentru participanții din țările care iau la parte la Dialogul mediteranean al NATO.

Un Curs superior, organizat de două pe an, cu durata de două săptămâni jumătate, este urmat de circa 72 de studenți, selecționați de către guvernele țărilor lor printr-un algoritm național. Membrii cursului sunt fie ofițeri cu grad de colonel sau locotenent-colonel, fie funcționari civili de rang echivalent, din cadrul ministerelor Afacerilor Externe sau de Apărare și alte departamente guvernamentale sau instituții naționale importante. Majoritatea participanților va primi funcții în cadrul Comandamentelor NATO sau în instituții naționale conexe din țările lor.

Programa cursului face referire la dezvoltările în politica internațională în general și problemele politico-militare privind securitatea și stabilitatea, care pot afecta țările membre și parteneri. La începutul fiecărui curs participanții sunt repartizați Comitetelor multinaționale, multifuncționale conduse de un membru al Facultății colegiului. Conferințe zilnice sunt susținute de academicieni, politicieni, ofițeri de rang înalt și funcționari civili invitați. Lucrările și discuțiile la care contribuie participanții se concentrează asupra realizării consensului.

În 1991 Colegiul a inițiat un curs pentru ofițeri superiori și civili din țările OSCE, cu durata de două săptămâni. În anul următor, cursul a fost inclus într-un Curs superior regulat, ca un curs PpP/OSCE integrat. Obiectivul său este de a analiza misiunile, politicile și funcțiile de securitate ale Alianței Nord-Atlantice, precum și structurile și organizarea sa, și de a discuta problemele curente de securitate în contextul situației fluctuante a securității euro-atlantice.

Două Cursuri pentru ofițerii cu grad de general cu patru stele sunt organizate în fiecare an. Obiectivul lor este de a mări înțelegerea problemelor politico-militare actuale ale Alianței. Unul dintre acestea se desfășoară atât la Colegiul de apărare, cât și la Bruxelles, pe o perioadă de două săptămâni, în octombrie, fiind deschis ofițerilor și funcționarilor din țările NATO și PpP. Cel de-al doilea curs a fost inițiat în aprilie 1998, pentru participanți din țările membre NATO și reprezentanți ai țărilor Dialogului mediteranean al NATO. Cursul este desemnat să contribuie la întărirea stabilității regionale, prin promovarea dialogului, înțelegerii și clădirea încrederii.

O Conferință a comandanților este organizată anual, reunind comandanții colegiilor superioare de apărare națională din țările NATO și PpP, vizând schimburile de opinii asupra conceptelor academice și metodelor educaționale. Conferința este prezidată de comandantul Colegiului de apărare al NATO.

Tot anual se desfășoară și cursul pentru ofițerii de rezervă ai NATO. Scopul cursului este de a familiariza ofițerii de rezervă din țările NATO și parteneri cu recente dezvoltări organizaționale, structurale și procedurale, de importanță pentru Alianță și de a spori înțelegerea cadrului politico-militar în care operează NATO.

Colegiul organizează anual un Seminar internațional de cercetare asupra securității euro-atlantice, în cooperare cu o instituție academică dintr-una din țările PpP. Scopul său este de reuni experții pe probleme de securitate din țările NATO și parteneri și de a dezbate teme de interes pentru starea de securitate euro-atlantică.

Un al doilea seminar internațional de cercetare este organizat, tot anual, împreună cu țările Dialogului mediteranean.

De două ori pe an, Colegiul oferă și câte o bursă de cercetare, în domeniul studiilor de securitate, pentru cetățenii din țările Parteneriatului pentru Pace. Până acum, zece burse au fost acordate candidaților din Rusia, Polonia, Bulgaria, România, Ucraina, Lituania, Uzbekistan și Ungaria.

Aceste burse urmăresc să promoveze cercetarea avansată individuală, pe teme ce prezintă un interes particular pentru țările PpP, în principal legate de problemele de securitate euro-atlantică și eurasiatică. Lucrările sunt prezentate și dezbătute ca parte integrantă a Seminarului internațional de cercetare, iar lucrările de documentare ale bursierilor sunt publicate frecvent în seriile monografice ale Colegiului de apărare al NATO.

Colegiul generează un puternic spirit de asociere între absolvenți și organizează un seminar anual pentru studenții săi. În 1999 Colegiul de apărare urmează să-și schimbe sediul, noua clădire fiind în construcție la Roma, proiectată pentru a putea fi organizate cursuri mai largi și pentru a dota Colegiul, corespunzător cu sarcinile sale extinse.

Informații suplimentare:

Colegiul NATO de apărare

Viale della Civiltà del Lavoro 38

Scoala NATO (SHAPE) - Oberammergau, Germania

Scoala NATO (SHAPE) este unul dintre principalele centre de formare a personalului civil și militar al Alianței Atlantice și al țărilor partenere. Cursurile sale sunt continuu revizuite și actualizate pentru a reflecta dezvoltările actuale din cadrul Comandamentului aliat din Europa și al Comandamentului aliat al Atlanticului. În fiecare an sunt predate diverse cursuri, pe teme cum ar fi: utilizarea armelor, apărarea nucleară, biologică și chimică, războiul electronic, comandă și control, forțele mobilizabile, forțe multinaționale, menținerea păcii, protecția mediului, gestionarea crizelor și pregătirea de bază NATO. Scoala se află sub controlul operațional al Comandantului suprem aliat din Europa (SACEUR), dar funcționează ca facilitate operațională bi-MNC, pentru ambii Inalți Comandanți NATO. Un birou de consilieri, format din membri ai personalului Scolii și SACEUR, oferă asistență și consiliere. Germania și SUA contribuie cu echipamente și sprijin logistic, dar Scoala se bazează pe taxele de școlarizare încasate de la studenți, pentru a-și acoperi cheltuielile de funcționare, fiind autonomă financiar pentru majoritatea activităților sale.

Scoala NATO (SHAPE) își are originile în primii ani ai istoriei Alianței, dar a adoptat Carta proprie și numele actual în 1975. Pentru mulți ani, s-a concentrat, în special, asupra problemelor legate de apărarea colectivă a NATO. Mai recent, după lansarea noului Concept strategic al NATO în 1991, rolul Scolii a fost fundamental modificat, incluzând și cursuri, instruire și seminarii în sprijinul strategiei și politicilor actuale și viitoare ale NATO, precum și în sprijinul cooperării și dialogului cu personalul militar și civil din țările non-membre NATO. În plus, începând cu inițierea operațiunilor NATO în Bosnia-Herțegovina prin intermediul IFOR și SFOR (vezi Capitolul 5), Scoala oferă sprijin indirect pentru operațiunile militare curente ale NATO.

În 1998, în calendarul academic al Scolii au fost programate 47 de cursuri, pentru mai mult de 5500 de studenți din peste 50 de țări. Cursurile sunt structurate pe cinci domenii operaționale fundamentale ale NATO, și anume: proceduri tehnice, pregătirea ofițerilor de la sediile NATO, proceduri operaționale NATO, proceduri operaționale multinaționale sub comanda NATO, foruri curente pentru politică operațională. Facultatea

include personal din țările NATO, completat de conferențieri invitați, de la comandamentele și cartierele generale ale NATO, din țările NATO și ale Parteneriatului pentru Pace, precum și din cadrul organizațiilor mondiale umanitare și comerciale. Obiectivul central al tuturor cursurilor este de a pregăti personalul multinațional interarme, format din ofițeri ai țărilor membre și ne-membre NATO, care pot să lucreze împreună mult mai eficient.

Participarea la cursuri a personalului civil a crescut semnificativ în ultimii ani, după cum s-au intensificat și contactele sale cu organizațiile internaționale, cum ar fi Comitetul internațional al Crucii roșii (ICRC), Inaltul Comisariat al ONU pentru refugiați (UNHCR) și Banca Mondială, ca și cu jurnaliștii și agențiile de știri internaționale.

În 1994 Școala a introdus un curs pentru forțele de rezervă și cele mobilizabile, care este urmat de ofițeri de rezervă din țări NATO și PpP.

Aria căreia i s-a acordat cea mai mare atenție în cadrul activităților programei școlare a fost cea de sprijinire a programului Parteneriatului pentru Pace. Un curs de inițiere privind Cooperarea de securitate europeană a fost organizat în 1991. Între 1993-1994 au fost adăugate cursuri auxiliare în domeniile: Proceduri de escortă/Inspector de verificare a controlului armelor CFE, responsabilitățile ofițerilor militari în protecția mediului, mobilizare și menținerea păcii.

Între 1995-1996 au fost dezvoltate și cursurile pentru pregătirea ofițerilor NATO și PpP, în scopul conlucrării în cadrul personalului asociat interarme. Acestea includ: gestionarea reurselor, pregătirea de bază NATO, planificarea în situații de urgență civilă/cooperarea civilo-militari și gestionarea multinațională a crizelor.

În 1997 primul curs tehnic în domeniul avertizării NBC asupra apărării și proceduri privind sistemul de raportare a fost deschis țărilor PpP. În același an, Școala a inițiat două cursuri, finanțate de NATO, pentru conducătorii militari și civili din țările semnatare ale cadrului general al Acordului de pace din Bosnia-Herțegovina (Acordul de la Dayton). Cursurile se concentrează asupra rolului ofițerilor profesioniști într-un sistem democratic și asupra aspectelor și procedurilor operaționale relevante pentru aplicarea acordului. În 1998 a fost introdus și un curs pentru ofițerii personalului operațional din țările partenere NATO. Acesta este destinat să instruiască ofițerii personalului operațional din țările NATO și parteneri asupra doctrinei și procedurilor NATO utilizate în cadrul centrelor multinaționale interarme coordonate de NATO, pentru

operațiuni de sprijinire a păcii. Si funcțiunile centrale ale NATO continuă să primească atenție, de exemplu prin introducerea, în 1998, a unui nou curs de planificare a campaniei aeriene.

Au fost introduse în programa școlară și dezvoltări noi, care să ia în considerare lecțiile învățate în contextul Forței de stabilizare sub comanda NATO din Bosnia-Herțegovina, ca și alte transformări din cadrul Alianței. De exemplu, țările participante la Dialogul mediteranean al NATO trimit periodic studenți pentru a lua parte la cursurile multinaționale ale Scolii.

Privind spre noul mileniu, Scoala a fost planificată să suporte un program major de extindere, triplându-și capacitatea și dotându-se cu tehnologia educațională necesară.

Informații suplimentare:

Scoala NATO (SHAPE)

Am Rainenbichl 54

82487 Oberammergau

Germania

Tel.: 49 8822 4477

Fax: 49 8822 1035

E-mail: postmaster@natoschool-shape.de

Scoala NATO pentru sisteme de comunicații și informatică (NCISS)

Scoala NATO pentru sisteme de comunicații și informatică oferă pregătire de nivel înalt pentru personalul militar și civil, care le va permite să obțină calificările necesare pentru exploatarea și întreținerea sistemelor de informatică și comunicare (CIS) ale NATO. Scoala mai propune ofițerilor și cursuri și stagii de formare și orientare în domeniul sistemelor de comunicații și informatică ale NATO și conduce cursuri de pregătire CIS pentru țările partenere.

Inițiată în 1959, Scoala a suferit o serie de transformări, adoptând numele actual în 1989. În 1994 au fost introduse noi cursuri, în domeniul Parteneriatului pentru Pace. Din 1995 Scoala oferă și cursuri de sprijin pentru forțele NATO din fosta Iugoslavie (IFOR/SFOR).

În prezent, școala conduce peste 50 de cursuri, cu durata de una până la 10 săptămâni și primește aproximativ 1650 de studenți pe an.

Scoala este divizată pe două ramuri, Instruire și Sprijin. *Ramura Instruire* este, la rândul său divizată pe două secțiuni: *Domeniul Rețele*, responsabil pentru cursurile preocupate de sistemele de transmisii,

sistemele de comutare și controlul rețelei și *Domeniul Utilizator*, responsabil pentru cursurile ce se preocupă de sistemele de comandă și control al informațiilor, planificarea și coordonarea proiectelor de inginerie a programării, și un *Domeniu Infosec*, responsabil pentru cursurile legate de operaționalizarea, întreținerea și repararea echipamentului criptografic. Ramura Instruire conduce și cursurile de orientare și de formare pentru ofițeri în domeniul CIS, cursuri privind coordonarea frecvențelor și cursuri CIS destinate țărilor partenere.

Ramura Sprijin este răspunzătoare pentru sprijinul logistic și administrativ al Ramurii Instruire.

Comandantul școlii este un ofițer activ dintr-o țară membră NATO, cu grad de colonel sau echivalent. Un inginer specialist în telecomunicații îndeplinește funcția de consilier pe probleme tehnice. Un Birou de coordonare a instruirii este însărcinat cu gestionarea aspectelor cum ar fi elaborarea unui program anual de cursuri și documentația de instruire, precum și cu monitorizarea statistică.

Scoala servește drept centru de instruire pentru ambele Comandamente Supreme ale NATO și primește sprijin administrativ din partea AFSOUTH. Scoala CIS a NATO se află în subordinea Agenției NATO pentru susținerea și exploatarea sistemelor de telecomunicații și informatică (NACOSA). (vezi mai sus).

Scoala beneficiază de sprijinul Ministerului italian al Apărării, prin intermediul Brigăzii de instrucție a forțelor aeriene italiene din Latina, pe lângă care funcționează.

Informații suplimentare pot fi obținute de la :

Scoala CIS a NATO
04010 Borgo Piave
Latina, Italia
Tel.: 39 0 773 6771
Fax: 39 0 773 662467

Grupul NATO pentru instruire (NTG)

Grupul NATO pentru instruire este însărcinat cu consolidarea instruirii multinaționale. Obiectivul său este ameliorarea și extinderea aranjamentelor de instruire existente între țările membre, precum și inițierea unor activități noi în domeniul instruirii. Se află în subordinea

Comitetului militar și menține contacte strânse cu Agenția militară pentru standardizare (MAS).

Grupul facilitează schimbul de informații între țările membre și autoritățile militare ale NATO cu privire la capacitățile naționale de instruire, constituindu-se și ca forum pentru dezbateri și schimburi de opinii asupra aspectelor instruirii individuale. Prin identificarea și încurajarea aplicării proiectelor de instruire care duc la cooperare bilaterală și multilaterală, grupul promovează îmbunătățirea calitativă a instruirii, precum și reducerea costurilor umane și financiare, standardizarea și interoperabilitatea. Participarea națiunilor individuale la proiectele comune de instruire se realizează diferit, de la caz la caz, și nu este o copiere sau substituie a programelor naționale de instruire. Grupul încurajează țările să-și asume responsabilitatea pentru proiecte specifice de instruire, la cererea Alianței ca întreg sau a țărilor membre ale Alianței, cu necesități comune. Activitățile Grupului au fost extinse pentru a include proiecte comune de instruire pentru țările partenere.

Informații suplimentare:

Grupul NATO pentru instruire

IMS

NATO

1110 Bruxelles, Belgia

COMITETELE DIRECTOARE PENTRU PROIECTE/BIROURILE PENTRU PROIECTE

Apărarea teritorială

Sistemul de colectare și exploatare a informațiilor de pe câmpul de luptă (BICES)

Interoperabilitatea rețelei sistemelor de comunicații

Centralizarea datelor

Aparatele de vânătoare F-16

Supraveghere terestră (Birou provizoriu de proiect)

Sisteme de navigație autopropulsată pentru vase

Sistemul de arme anti-tanc MILAN

Distribuirea informațiilor multifuncționale (Terminal de frecvență joasă)

Sistemul lansatoarelor multiple de rachete

Achiziții și sprijinirea permanentă a existenței NATO (CALS)
(Oficiu de coordonare)

Legătura II de îmbunătățire a NATO

Centrul NATO de informare asupra muniției insensitivă (NIMIC)

Aparatele NATO pentru patrulă maritimă

Bazele NATO de verificare a acurateții armelor și senzorilor forțelor navale (FORACS)

Proiectilele NATO de apărare SEA SPARROWAT

Sistemul NATO SEA GNAT

Armele compacte OTO MELARA 76/62

Sistemele de apărare antiaeriană de întindere scurtă și foarte scurtă

Informații suplimentare asupra proiectele de mai sus pot fi obținute de la Departamentul pentru sprijinul apărării, NATO, 1110 Bruxelles sau de la următoarele Birouri de proiecte:

Capacitatea Alianței de supraveghere terestră

Biroul provizoriu de proiecte (AGS/PPO)

NATO, 1110 Bruxelles

Tel.: 32 2 707 + Ext.

Fax: 32 2 707 7962

Sistemul de colectare și exploatare a informațiilor de pe câmpul de luptă (BICES)

8 rue de Geneve

1140 Bruxelles

Tel.: 32 2 707 + Ext.

Fax: 32 2 707 8811

Biroul NATO pentru achiziții și sprijinirea permanentă a existenței (CALS)

NATO

1110 Bruxelles

Tel.: 32 2 707 + Ext.

Fax: 32 2 707 4190

Biroul NATO FORACS

NATO

1110 Bruxelles

Tel.: 32 2 707 4244

Fax: 32 2 707 4103
E-Mail: Foracs@hq.nato.int

Centrul NATO pentru informare asupra muniției nedetectabile
(NIMIC)

NATO
1110 Bruxelles
Tel.: 32 2 707 + Ext.
Fax: 32 2 707 5363
E-Mail: idnnim@hq.nato.int

Capitolul 14

UN CADRU INSTITUTIONAL MAI LARG PENTRU SECURITATE

Organzația Națiunilor Unite

Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa

Uniunea Europeană

Uniunea Europei Occidentale

Consiliul Europei

UN CADRU INSTITUTIONAL MAI LARG PENTRU SECURITATE

ORGANIZATIA NATIUNILOR UNITE

Carta Națiunilor Unite a fost semnată la San Francisco, la 26 iunie 1945, de către 50 de națiuni. La 24 octombrie 1945, Organizația Națiunilor Unite a intrat oficial în funcțiune.

Articolul 51 al Cartei ONU stabilește dreptul inalienabil la apărare, individuală sau colectivă, a tuturor statelor membre ONU. Acesta sancționează acțiunile care ar putea interveni în exercitarea acestui drept înainte ca, Consiliul de Securitate al ONU să fi luat măsurile necesare în vederea menținerii păcii și securității internaționale. De asemenea, se prevede că măsurile luate de către statele membre în termenii articolului 51 trebuie să fie imediat aduse la cunoștința Consiliului de Securitate și să nu afecteze nicidecum autoritatea și responsabilitatea Consiliului de a întreprinde acțiunile necesare menținerii sau restaurării păcii și securității internaționale.

Carta ONU are pentru Alianța Nord-Atlantică o dublă importanță. În primul rând acesta constituie jurământul juridic pentru crearea Alianței, în al doilea rând, stabilește întreaga responsabilitate a Consiliului de Securitate ONU pentru pacea și securitatea internațională. Aceste două principii fundamentale sunt incluse în Tratatul Nord-Atlantic semnat la Washingthon la 4 aprilie 1949.

Preambulul Tratatului întărește ideea că Carta ONU reprezintă cadrul în care Alianța operează. În frazele introductive, membri Alianței își reafirmă loialitate față de obiectivele și principiile Cartei.

Preambulul Tratatului întărește ideea că Carta ONU reprezintă cadrul în care Alianța operează. În frazele introductive, membri Alianței își reafirmă loialitate față de obiectivele și principiile Cartei.

În Articolul 1 ei își exprimă angajamentul pentru soluționarea conflictelor internaționale prin mijloace diplomatice în concordanță cu obiectivele Cartei și abținerea de la amenințarea sau utilizarea forței în orice situație neconformă cu principiile ONU. Articolul 5 al Tratatului face referire explicită la Articolul 51 al Cartei afirmând dreptul semnatarilor de a întreprinde individual sau colectiv acțiunile pe care le consideră necesare pentru propria apărare, incluzând utilizarea forțelor armate, totodată acesta obligă statele membre să utilizeze forța pentru

instaurarea și menținerea securității spațiului Nord-Atlantic când Consiliul de Securitate al ONU a luat de asemenea măsurile necesare în vederea restaurării păcii și securității internaționale.

O referire și mai accentuată la Carta ONU se regăsește la Articolul 7 al Tratatului Atlanticului de Nord, care reamintește semnatarilor drepturile și obligațiile ce le revin în conformitate cu Carta și reafirmă responsabilitatea primară a Consiliului de Securitate al ONU pentru menținerea păcii și securității. (În sfârșit, la articolul 12, a fost introdusă o clauză ce urmează a fi revizuită după 10 ani, la solicitarea uneia dintre Părți. Aceasta stipulează că revizuirea se poate face în lumina unei noi dezvoltări care afectează pacea și securitatea în spațiul nord-atlantic, incluzând dezvoltarea aranjamentelor universale sau regionale sub auspiciile Cartei ONU.

Tratatul Atlanticului de Nord a intrat în vigoare la 24 august 1949. Nici unul din statele participante nu a cerut revizuirea tratatului în baza Articolului 12, cu toate că în fiecare etapă a dezvoltării sale, Alianța a permis revizuirea implementării tratatului cu scopul apărării obiectivelor sale. Relația directă între Tratat și Carta ONU este și va rămâne un principiu fundamental al Alianței.

Din 1949 până în zilele noastre, legătura formală dintre ONU și Alianța Nord-Atlantică a rămas constantă și s-a manifestat mai întâi în relațiile dintre documentele fondatoare. Contactele dintre instituțiile Națiunilor Unite și cele ale Alianței au fost, de cel mai multe ori, extrem de limitate, atât ca formă cât și în conținut. În 1992, în contextul conflictului dintre fosta Iugoslavie, situația s-a schimbat.

În iulie 1992, în ciuda accentuării conflictului, navele NATO au început monitorizarea operațiunilor din Adriatică în sprijinul Națiunilor Unite pentru impunerea respectării embargoului pe armament instituit de Națiunile Unite împotriva tuturor republicilor fostei Iugoslavii. NATO și Uniunea Europei Occidentale au inițiat, în noiembrie 1992, operațiuni de forță pentru respectarea rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU destinate prevenirii escaladării conflictului datorată traficului de arme în regiune.

Hotărârea Alianței de a sprijini operațiunile de menținere a păcii sub autoritatea Consiliului de Securitate a fost declarată formal de către Miniștrii Afacerilor Externe ai țărilor membre NATO în decembrie 1992. Măsurile deja întreprinse de către țările NATO, individual sau în cadrul Alianței, au fost revizuite și Alianța a precizat că era pregătită să răspundă

pozitiv și altor inițiative pentru care Secretarul General al Națiunilor Unite ar putea solicita asistența Alianței în domeniu.

Un număr de măsuri au fost luate ulterior cuprinzând operațiuni maritime sub autoritatea Consiliilor NATO și UEO, operațiuni aeriene NATO pentru sprijinirea Forței de Protecție a Națiunilor Unite (UNPROFOR), lovituri aeriene pentru protejarea «Zonelor de Siguranță» ONU, planificarea contingentelor pentru alte opțiuni pe care ONU le-ar putea lua. Aceste măsuri și bazele pe care le presupun sunt descrise în Capitolul 5.

În decembrie 1995, ca urmare a semnării Tratatului de Pace din Bosnia, la Paris, la 14 decembrie, NATO a primit mandat din partea ONU, în baza Rezoluției Consiliului de Securitate 1031, să implementeze aspectele militare ale Tratatului de Pace. Forța de Implementare a NATO (IFOR) și-a început îndeplinirea mandatului la 16 decembrie. Detaliile privind activitatea IFOR și continuarea ei ulterioară cu Forța de Stabilizare a NATO (SFOR) în decembrie 1996, sunt de asemenea descrise în capitolul 5. Conform mandatelor lor, cele două forțe multinaționale au colaborat strâns, în Bosnia și Herțegovina, cu alte organizații internaționale și agenții umanitare, inclusiv cele ale Națiunilor Unite, precum Inaltul Comisariat pentru Refugiați (UNCHR) și Forța Operativă de Poliție Internațională a ONU (IPTF).

În februarie 1998, după discuțiile cu participanții la SFOR, alții decât cei ai NATO, Consiliul Atlanticului de Nord anunță că, în conformitate cu mandatul primit din partea Consiliului de Securitate al ONU, NATO era pregătită să organizeze și să coordoneze o forță multinațională care să continue activitatea în Bosnia-Herțegovina ca urmare a încetării mandatului SFOR în iunie 1998. Noua forță își menținea denumirea «SFOR», ce reflectă necesitatea continuă de stabilitate în Bosnia și de instaurare a fundamentelor unei păci permanente în regiune.

Dincolo de situația din fosta Iugoslavie, în fața altor amenințări la adresa păcii în lume, statele membre NATO, chiar dacă nu în cadrul Alianței și-au oferit sprijinul și vocea pentru eforturilor Consiliului de Securitate și Secretarului General al ONU pentru prevenirea conflictelor și restaurarea regulilor dreptului internațional. În prima parte a anului 1998, în contextul implementării rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU cu privire la situația din Irak, și la regimul de supraveghere internațională instituit pentru a garanta identificarea și eliminarea armelor de distrugere în masă și a capacităților de producție a unor astfel de arme,

Alianța a îndemnat la încheierea unui acord cu Irakul. La 25 februarie 1998, Secretarul General al NATO a făcut o declarație ca urmare a încheierii acordului între Secretarul General al Națiunilor Unite și Irak și a soluționării pe căi diplomatice a crizei din Irak. El a felicitat eforturile diplomatice susținute ale comunității internaționale, precum cele ale aliaților NATO și a accentuat necesitatea îndeplinirii tuturor Rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU. Când Consiliul Atlanticului de Nord a readus în discuție situația din Irak, la 4 martie 1998, acesta a felicitat adoptarea în unanimitate a Rezoluției 1154 a Consiliului de Securitate al ONU privind implementarea acordului între Secretarul General al Națiunilor Unite și Irak. Consiliul și-a declarat sprijinul pentru deciziile ONU și a subliniat importanța stabilității în regiunea Golfului pentru securitatea spațiului euro-atlantic.

Între Carta Națiunilor și Tratatul Atlanticului de Nord, pe de o parte, și între instituțiile Națiunilor Unite și cele ale Alianței, pe de altă parte, există legături puternice, atât juridice cât și practice. Aceste două elemente contribuie la lărgirea cadrului instituțional în care acționează Alianța. Alte relații instituționale care contribuie la lărgirea acestui cadru sunt descrise în cele ce urmează.

ORGANIZATIA PENTRU SECURITATE SI COOPERARE IN EUROPA

Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), fosta Conferință asupra Securității și Cooperării în Europa (CSCE) era, la început, un proces de consultare politică la care participau țări din Europa, Asia Centrală și America de Nord. A devenit Organizație începând cu ianuarie 1995.

Lansat în 1972, procesul CSCE a dus la adoptarea în 1975, a Actului Final de la Helsinki. Acest document enunța o serie largă de modele de comportament internațional și de angajamente asupra principiilor destinate să stea la baza relațiilor între statele participante, asupra măsurilor vizând creșterea încrederii între aceste state, în special în domeniul politico-militar² asupra respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și asupra cooperării în domeniile economic, cultural, tehnic și științific.

² Măsuri de Instituire a :Securității și Încrederii

Instituiționalizarea OSCE

La 21 noiembrie 1990, reuniunea la vârf a șefilor de stat și de guvern ai celor 34 de țări participante adoptau Carta de la Paris pentru o nouă Europa. Această carte institua Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe ai CSCE, ca forum principal pentru consultări politice regulate. Ea mai stabilea și existența unui Comitet al înalților funcționari însărcinat să organizeze problemele de actualitate, să pregătească lucrările Consiliului și să-i pună în aplicare hotărârile, se creau alte trei organe permanente ale CSCE un Secretariat la Praga (mai târziu subordonat Secretariatului General de la Viena), Centrul pentru Prevenirea Conflictelor din Viena, și Biroul pentru alegeri libere, numit mai apoi Biroul pentru instituții democratice și drepturile omului la Varșovia.

La 19 iunie 1991, Consiliul miniștrilor Afacerilor Externe, la prima reuniune ținută la Berlin, iniția un mecanism de consultare și cooperare destinat să facă față situațiilor de criză în zona CSCE. Acest mecanism a fost declanșat în cazul situației din fosta Iugoslavie și în cea din Nagorno-Karabakh.

La finalul reuniunii de analiză ce a avut loc pe 9 iulie 1992 la Helsinki, șefii de stat și de guvern din țările participante la CSCE adoptau Declarația Summitului de la Helsinki intitulată "Provocările schimbării". Acest document reflecta acordul la care ajunseseră asupra întăririi instituțiilor CSCE, asupra creării unui post de Înalt Comisar pentru minorități naționale, precum și asupra elaborării unei structuri de alarmare rapidă, de prevenire a conflictelor și de gestionare a crizelor.

Cu ocazia reuniunii de la Stockholm a Consiliului Miniștrilor Afacerilor Externe, la 14 decembrie 1992, a fost adoptată o Convenție asupra Concilierii și arbitrajului în cadrul CSCE. Cu același prilej, s-a decis crearea postului de Secretar General al CSCE.

Miniștrii Afacerilor Externe, reuniți în Consiliu la Roma, pe 1 decembrie 1993, au aprobat noi schimbări structurale, și, în primul rând, stabilirea la Viena a Comitetului permanent de consultare politică și de decizie al CSCE, precum și crearea unui Secretariat General unic, situat și el la Viena. Pe de altă parte, miniștrii s-au mai declarat preocupați de numărul și amploarea conflictelor regionale și și-au reafirmat atașamentul pentru rezolvarea acestor conflicte, mai ales cel care izbucnise în fosta Iugoslavie. Ei au luat măsuri pentru a ameliora capacitățile CSCE de gestionare a crizelor și de prevenire a conflictelor și au căzut de acord

asupra necesității dezvoltării relațiilor de între CSCE și alte organizații europene și transatlantice.

La summitul de la Budapesta au fost luate câteva decizii de ordin instituțional pentru întărirea CSCE. Ele cuprind schimbarea de nume a CSCE, devenită, de la 1 ianuarie 1995, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), fixarea datei pentru următoarea întâlnire a șefilor de stat și de guvern din OSCE, care va avea loc la Lisabona în 1996, schimbarea Comitetului Înaltilor Funcționari cu Consiliul superior, care reuște de cel puțin de două ori pe an, precum și înaintea de întâlnirea Consiliului ministerial, și care are reuniuni și în calitate de Forum economic crearea Consiliului permanent (fostul Comitet permanent) care se reunește la Viena, ca organism ordinar de consultare și decizie politică, organizarea analizei aplicării tuturor angajamentelor CSCE cu ocazia unei întâlniri care să aibă loc la Viena înaintea fiecărui summit.

La Summitul de la Budapesta, statele OSCE și-au exprimat voința politică de a constitui o forță multinațională OSCE, de menținere a păcii după încheierea unui acord între părți pentru încetarea conflictului armat din Nagorno Karabah.

Securitatea prin dialog, controlul armamentelor, dezarmare și măsuri de încredere și securitate (CSBM)

Unul din jaloanele cele mai importante în evoluția CSCE este Documentul Stockholm, din 1986, care a fost dezvoltat și îmbunătățit prin Documentele Viena din 1990 și 1992. La finalul reuniunii de analiză din iulie 1992, de la Helsinki, statele participante au decis să creeze un Forum al CSCE pentru cooperare în domeniul securității (FSC) la Viena, sub auspiciile căruia dialogul, pe teme de securitate va fi promovat, și sub egida căruia se vor desfășura de acum înainte negocieri în problema controlului armamentelor, dezarmării și creșterii încrederii reciproce. Forumul a fost inaugurat pe 22 septembrie 1992. În următorii doi ani, în conformitate cu mandatul acordat la Helsinki intitulat «Programul de Acțiune Imediată». au fost negociate în Forum o serie de documente. În noiembrie 1993, FSC a adoptat patru documente importante reglementând Stabilirea Măsurilor pentru situațiile de criză locale, principiile care guvernează transferul armelor convenționale, planificarea apărării, cooperarea și contactele militare. Două elemente esențiale ale acestui Program au fost acceptate în decembrie 1994, cu ocazia summit-

ului de la Budapesta o nouă versiune a Documentului Viena (Documentul Viena 1994), rezumând recente Documente Stockholm și Viena, și incluzând Planificarea Militară și Cooperarea și Contactele Militare, adoptate în 1993, de asemenea, a fost inclus un Document asupra schimbului global de la informația militară. Documentul final rezultat după Summitul de la Budapesta conține de asemenea și noi principii care guvernează neproliferarea și face pași importanți în adoptarea unui Cod de conduită asupra aspectelor politico-militare ale securității, care cuprinde noi angajamente importante în privința Controlului democratic și utilizării forțelor armate.

În domeniul controlului armelor convenționale, la deschiderea întâlnirii la vîrf a CSCE de la Paris, din 19 noiembrie 1990, 22 de membri ai NATO, și ai Pactului de la Varșovia au semnat importantul Tratat asupra Forțelor Convenționale în Europa (CFE) care limitează forțele convenționale în Europa, de la Atlantic la Urali. Acest Tratat a intrat în vigoare pe 9 noiembrie 1992. Semnarea sa a fost urmată de negocierea actului final asupra CFE care instaura o limitare a efectivelor militare, precum și noi măsuri suplimentare de stabilizare. Acesta a fost semnat în cadrul Summit-ului de la Helsinki din 10 iulie 1992.

Acordul de Pace de la Dayton, din 1995, permitea negocierea CSBM între entitățile Bosniei-Herțegovinei și instaurarea unui Regim de control al armelor între părțile semnatare ale acordului de la Dayton. Acestea au fost negociate sub auspiciile OSCE în 1996. Reprezentanți ai Președintelui OSCE (CIO) au condus negocierile și au asistat la implementarea acestora.

O structură din cadrul Secretariatului OSCE de la Viena este însărcinată cu organizarea controalelor necesare, la care iau parte diferite state membre ale OSCE

Prevenirea conflictelor și managementul crizelor

În conformitate cu Declarația reuniuni la vîrf de la Helsinki din 1992, OSCE a întreprins mai multe misiuni oficiale și a trimis reprezentanți ai Președintelui OSCE în misiuni de anchetă, de raport, de monitorizare și de «bune oficii», pentru a-și întări capacitățile de management al crizelor și prevenire a conflictelor. În ultimii câțiva ani, astfel de misiuni ale OSCE au fost întreprinse în Kosovo, Sandjak, Voivodina, Skopje, Georgia, Estonia, Tadjikistan, Molodova, Letonia, Nagorno-Karabah și Cecenia. Din septembrie 1992, au început să

funcționeze misiuni de ajutor pentru aplicarea sancțiunilor în Albaia, Bulgaria, Croația, în fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, în România și în Ungaria, pentru aplicarea sancțiunilor aprobate de ONU împotriva Republicii Federative a Iugoslaviei (Serbia și Muntenegru)

În 1996, OSCE a organizat alegeri generale în Bosnia-Herțegovina conform Acordului de pace de la Dayton, iar în septembrie 1997, au urmat alegeri municipale. În 1997, Reprezentantul Președintelui OSCE a participat la găsirea unei soluții politice pentru criza din Albania. OSCE a monitorizat alegerile ce au urmat.

Modelul de securitate al OSCE

La summit-ul de la Budapesta din 5-6 decembrie 1994, șefii de stat și de guvern ai statelor membre OSCE au lansat o dezbatere amplă asupra tuturor aspectelor securității cu scopul de a găsi un model de securitate pentru secolul 21, luând în considerare dezbaterile pe această temă, ce aveau loc la nivelul statelor participante.

Declarația ce a urmat summit-ului de la Lisabona din 1996 asupra unui Model de Securitate Comun și Complet pentru Europa secolului XXI reafirma că securitatea europeană necesită o mai largă cooperare și coordonare între statele participante și organizațiile europene și transatlantice și califică OSCE drept drumul cel mai potrivit pentru relansarea cooperării și complementării, între astfel de organizații și instituții. Declarația exprimă, de asemenea, intenția OSCE de a întări cooperare și cu alte organizații similare de securitate, a căror membri individual sau colectiv dovedesc transparență în acțiunile lor, aderă la principiile și angajamentele OSCE și a căror calitate de membru este bazată pe angajament voluntar și deschis.

Următorul pas în direcția dezvoltării Modelului de Securitate a fost reuniunea ministerială a OSCE la Copenhaga, în decembrie 1997, ocazie cu care au fost adoptate liniile generale ale Documentului-Cartă OSCE asupra Securității Europene. Documentul-Cartă trebuie să fie dezvoltată prin elaborarea unei Platforme pentru Securitatea Cooperativă, al cărui scop să fie întărirea cooperării între «instituții de sprijin reciproc» într-un mod mai ierarhic, orientat și operațional. La reuniunea ministerială de la Copenhaga s-a decis, ca punct de plecare în acest proces, că un Concept Comun pentru Dezvoltarea Cooperării între «instituțiile de sprijin reciproc» ar trebui să constituie baza pentru dezvoltarea Platformei. Căutările continuă.

Interacțiunea Alianței cu OSCE

Fiind singurul forum în care se regăsesc toate țările Europei, alături de Canada și Statele Unite, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa reprezintă un element cheie al arhitecturii europene de securitate. OSCE s-a dovedit a fi un cadru lărgit pentru cooperare în domenii precum drepturile omului, libertățile fundamentale, democratice, preeminența dreptului, securitate și cooperare economică.

Alianța a sprijinit activ procesul CSCE/OSCE încă de la creare sa, și a fost unul din susținătorii instituționalizării procesului CSCE din 1990. La reuniunea la vârf din noiembrie 1991 de la Roma, Alianța și-a reafirmat sprijinul pentru procesul CSCE și a definit rolul ce revenea celor două structuri, CSCE și Alianța, în dezvoltarea dialogului și cooperării în Europa, ca fiind complementar. Recunoscând că securitatea Alianțelor nu putea fi separată de cea a celorlalte state din Europa, Alianța consideră dialogul și cooperarea între diferite instituții din domeniul securității ca un factor important în eliminarea crizelor și prevenirea conflictelor.

Importanța pe care NATO o acordă CSCE a fost mai puternic subliniată la Oslo, în iunie 1992. Miniștrii Afacerilor Externe ai Alianței și-au declarat disponibilitatea de a sprijini activitățile de menținere a păcii întreprinse sub responsabilitatea OSCE, inclusiv prin punerea la dispoziție a resurselor și expertizei Alianței. Această decizie importantă a deschis calea pentru cea mai amplă interacțiune între NATO și OSCE mai ales în contextul noilor sarcini ale Alianței, precum și a operațiunilor de menținere a păcii.

Din decembrie 1991, dialogul și cooperarea NATO cu țările partenere din Centrul și Estul Europei, și din fosta Uniunea Sovietică s-au desfășurat în cadrul Consiliului de Cooperare Nord-Atlantică (NACC). NACC a dat rezultate vizibile într-un număr important de domenii, precum promovarea relațiilor de bună vecinătate, dezarmare și cooperare pentru menținerea păcii. Procesul și-a adus o contribuție substanțială la întărirea cooperării dintre Alianța NATO și țările Partenere, sprijinind astfel rolul CSCE/OSCE în aceste domenii.

Un parteneriat mai puternic și mai operațional a început între NATO și partenerii săi în 1997 când locul NACC a fost luat de Consiliul pentru Parteneriat Euro-Atlantic (EAPC). EAPC a devenit cadrul complet pentru cooperare între NATO și țările partenere, incluzând Parteneriatul pentru Pace (PpP), pe care a condus-o spre un nivel calitativ nou. O nouă structură denumită Comitetul de cooperare politico-militară/ Grupul ad-

hoc pentru cooperare în menținerea păcii, funcționând în cadrul EAPC, s-a dovedit a fi o legătură importantă cu OSCE. Un reprezentant al Președinției OSCE participă regulat la reuniunile acestui Comitet făcând o prezentare în linii mari a preocupărilor curente ale OSCE care prezintă relevanța pentru grup. Aceste întâlniri formale prezintă o importanță deosebită în domeniul menținerii păcii. Ele sunt dovada evidentă a complementărității și transparenței ce caracterizează dezvoltarea cooperării în domeniul menținerii păcii, care se regăsește în cadrul preocupărilor EAPC și PpP.

De la Summit-ul de la Budapesta din decembrie 1994, OSCE a fost implicată într-o dezbatere amplă și completă asupra tuturor aspectelor securității cu scopul de a elabora un concept de securitate pentru secolul XXI.

În decembrie 1996, în Declarația făcută după summit-ul de la Lisabona asupra unui model complet și comun de securitate pentru Europa sec. XXI șefii de stat și de guvern ai OSCE au reafirmat că securitatea europeană solicită cooperarea și o coordonare mai strânsă între state participante și între organizațiile europene și transatlantice. Ei și-au exprimat, de asemenea, intenția de a întări cooperarea cu alte organizații de securitate. În acest sens, Alianța a contribuit la debaterile din cadrul OSCE asupra modelului de securitate.

În declarația de la Madrid din 1997 asupra securității și cooperării euro-atlantice, șefii de stat și guvern ai NATO au calificat OSCE drept cea mai completă organizație europeană de securitate. Ei au subliniat rolul esențial pe care OSCE îl are în crearea unui mediu de securitate, pace și stabilitate în Europa și au evidențiat importanța principiilor și angajamentelor adoptate de către OSCE ca fondator al dezvoltării structurilor de securitate cooperativă și cuprinzătoare din Europa.

La Madrid, NATO și-a exprimat de asemenea sprijinul susținut față de activitatea OSCE în elaborarea unui model comun de securitate pentru Europa secolului XXI și pentru ideea dezvoltării unei Carte europene de securitate în conformitate cu deciziile luate cu ocazia Summit-ului OSCE de la Lisabona din 1996.

Conceptul comun pentru dezvoltarea cooperării între instituțiile de sprijin reciproc, așa cum a fost acceptat la reuniunea ministerială de la Copenhaga din decembrie 1997 a trasat o listă de principii și angajamente pentru dezvoltarea cooperării între organizațiile și instituțiile de susținere reciprocă în cadrul Platformei pentru securitate cooperativă. În cadrul

organizațiilor și instituțiilor din care fac parte, statele participante s-au angajat să acționeze pentru asigurarea adesiunii organizațiilor și instituțiilor respective la Platformă. Ca o primă categorie de măsuri luate în vederea dezvoltării cooperării dintre OSCE și organizațiile și instituțiile respective, conceptul comun sugerează păstrarea unor contacte periodice, inclusiv întâlniri, în vederea creării unui cadru de dialog permanent, a unei transparențe mai mari și a unei cooperări mai practice. Aceasta implică apariția unor funcționari de legătură sau a unor puncte de contact, reuniunile adecvate și alte contacte destinate unei mai bune familiarizări instrumentale de prevenire a conflictelor specifice fiecărei organizații. NATO și OSCE și-au dezvoltat relațiile de cooperare pe baza Conceptului comun.

În cadrul Forumului OSCE pentru Securitate și Cooperare (FSC), țările membre NATO, împreună cu alte state participante, au prezentat mai multe propuneri fundamentale privind probleme cum ar fi schimbul de informații asupra planificării apărării, neproliferarea și transferul de arme, cooperarea și relațiile militare, schimbul global de informații militare și măsurile de stabilizare ce trebuie luate în situații de criză locală. Între 1993 și 1995, toate aceste propuneri au contribuit la dezvoltarea unui număr important de documente ale OSCE. Alianța a mai făcut propuneri pentru revizuirea măsurilor pentru crearea încrederii și securității (CSBM) conținute în Documentul Viena al OSCE și aceasta a contribuit la completarea unei versiunii revăzute și îmbunătățite a acestui document, adoptat în Decembrie 1994 (Documentul Viena 1994).

Domenii de cooperare practică

În Bosnia-Herțegovina Forța de Implementare a NATO (IFOR) și succesoarea acesteia, SFOR, au cooperat strâns cu OSCE pentru implementarea Acordului de pace de la Dayton. IFOR a sprijinit OSCE în pregătirile alegerilor din septembrie 1996 și și-a oferit suportul logistic și de securitate pe timpul alegerilor, care s-au desfășurat fără ca vreun incident major să aibă loc. SFOR a sprijinit, de asemenea, OSCE în planificarea și coordonarea alegerilor municipale din 1997.

Atât IFOR, cât și SFOR au sprijinit OSCE într-un mod mult mai practic în contextul implementării Articolului II (CSBM) și Articolului IV (aranjamente sub-regionale de control al armamentelor) din Acordul de la Dayton. Cele două structuri, IFOR și SFOR au asistat OSCE prin informarea despre depozitele de arme. SFOR a oferit, de asemenea,

sprijin logistic pentru implementarea controlului armamentelor, având exemplu transportul armelor grele din depozite în locurile de reducere.

Cu toate că rolul OSCE, al Alianței Nord-Atlantice și a altor organizații interguvernamentale ce contribuie la un cadru mai largit de securitate euro-atlantică este destul de clar, cooperarea practică și sprijinul reciproc între acestea devine tot mai necesar. Exemple concludente în acest sens sunt oferite în cele ce urmează.

Pentru orice informație suplimentară privind OSCE, puteți contacta OSCE Secretariat, Karntner Ring 5-7, - 1010 Viena, Austria. Tel: 43/1514360, fax: 43/15143696. Secretariatul OSCE are și un birou la Praga, cu următoarea adresă: OSCE Secretariat, Rytirska 31, 11000 Praga, Republica Cehă, (<http://www.osceprag.cz>, E-mail: webmaster@osceprag.cz)

UNIUNEA EUROPEANA

Uniunea Europeană a fost înființată în baza Tratatului de la Roma semnat la Roma în 25 martie 1957 de către Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Olanda. În 1973 s-au alăturat Danemarca, Marea Britanie și Irlanda, cărora li s-au adăugat, în 1981, Grecia, în 1986, Spania și Portugalia, iar în 1995 Austria, Finlanda și Suedia. Negocieri fructuoase asupra aderării au avut loc și cu Norvegia dar, cu ocazia unui referendum național organizat pe 27 și 28 noiembrie 1994, 52,5% dintre participanți și-au manifestat opoziția față de intrarea Norvegiei în Uniunea Europeană. Cereri de aderare pentru obținerea calității de membru al Uniunii Europene au fost depuse de către Turcia și Cipru, precum și din cele 10 țări asociate din Europa Centrală (Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia și Slovenia).

La reuniunea de la Maastricht a Consiliului European, pe 9-10 decembrie 1991, șefii de stat și de guvern din țările comunității au adoptat un tratat de uniune politică, precum și unul de uniune economică și monetară care, împreună, formează Tratatul asupra Uniunii Europene. Acest tratat a intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993, după ce a fost ratificat de toate părțile semnatare.

Între 16 și 16 iunie 1997, la Amsterdam, șefii de stat și de guvern ai UE au adoptat un număr de revizuiți ale Tratatului de la Maastricht cu implicații pentru politica externă și de securitate comune a Uniunii. În mod particular s-a hotărât că:

- Secretarul General al Consiliului European va asuma rolul de Inalt Reprezentant al politicii externe și de securitate comune,
- va fi creată sub responsabilitatea sa, o Unitate de planificare politică și de prevenire timpurie,
- Uniunea Europeană, împreună cu Uniunea Europei Occidentale, vor trasa planuri pentru o cooperare mai strânsă între ele, la un an de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam,
- în Tratatul revizuit vor fi incluse (Art. J.7) misiuni umanitare și de salvare, de menținere a păcii, misiunile forțelor combatante în managementul crizelor, cuprinzând și operațiunile de instaurare a păcii (așa numitele «Misiuni tip Petersburg» ale UEO: vezi capitolul 3).

Utilizarea condiționată a votului majorității calificate a fost mai larg admisă în contextul Politicii externe și de securitate comune. În conformitate cu noua structură a Tratatului Consiliul European va decide asupra strategiilor comune ce urmează a fi implementate de către UE în domenii în care statele membre au interese importante comune. Consiliul European le va implementa în special prin întreprinderea unor acțiuni comune și adaptarea unor poziții comune. Aceste decizii vor fi luate prin votul majorității calificate, sub rezerva dreptului oricărui stat membru la «abținerea constructivă». Aceasta înseamnă că statul în cauză a hotărât să nu participe la această decizie, dar nu împiedică acțiunea celorlalte state membre. În paralel, dacă apar în joc probleme importante, ținând de securitatea națională, un stat membru poate opta pentru blocarea votului majorității calificate, lăsând deschisă posibilitatea de apel celorlalte state membre ale Consiliului European.

Rolul Uniunii Europene în relațiile internaționale trec dincolo de pozițiile și acțiunile adoptate în cadrul Politicii externe și de securitate comune. UE este cea mai mare sursă de fonduri pentru dezvoltarea statelor, unul dintre cei mai importanți contribuabili financiari în Orientul Mijlociu și unul dintre cei mai importanți susținători financiari ai eforturilor internaționale destinate creării unei păcii durabile în fosta Iugoslavie. Multe alte politici ale UE precum cea a agriculturii și a pescuitului, au de asemenea dimensiuni externe importante. Rolul Uniunii în relațiile internaționale va fi mult mai intensificat după instituirea Uniunii Monetare și Economice Europene și introducerea monedei unice.

O importanță particulară este dată asigurării concordanței Politicii externe și de securitate comune a Uniunii cu celelalte politici externe ale acesteia. Consiliul de Miniștri și Comisia Europeană au responsabilitatea, conform mandatului lor, să se asigure că ansamblul activităților externe ale Uniunii corespund cu relațiile sale externe, cu politicile de securitate, economice și de dezvoltare.

Această abordare a caracterizat politica Uniunii cu privire la lărgirea, strategia de pre-aderare la UE cu țările candidate din Europa Centrală, relațiile UE, Rusia și la relațiile UE cu țările mediterane. Fundamentul pentru constituirea unui Parteneriat Euro-Mediteranean, cuprinzând relațiile politice și economice a fost pus cu ocazia Conferinței de la Barcelona din noiembrie 1995 (vezi capitolul 4).

Atât aspectele politice, cât și cele economice au fost incluse la lansarea dialogului UE și în martie 1996, cu ocazia Summit-ului de la Bangkok a șefilor de stat și de guvern a celor 15 state membre ale Uniunii și a celor 10 națiuni asiatice. La ultima revizuire a Convenției de la Lome între UE și țările din Africa, Caraibe și Pacific, aspectele politice ale convenției au fost întărite. Uniunea Europeană menține de asemenea o cooperare strânsă cu țările latino-americane (în contextul EU-Rio Grup și cu țările MERCOSUR). Mai mult, Uniunea menține un dialog continuu pe probleme politice și economice de interes reciproc și este angajată în negocieri directe pe probleme comerciale și de interes reciproc și de investiții cu Statele Unite, în contextul Acordului General asupra Tarifelor și Comerțului (GATT), și în contextul Planului de acțiune UE-SUA.

De la începutul crizei care a izbucnit în fosta Iugoslavie, ducând la dezintegrarea statului federal iugoslav, Uniunea Europeană și-a adus o largă contribuție la eforturile vizând reinstaurarea păcii în zonă și acordarea unui ajutor umanitar pentru populațiile afectate de acest conflict. Conferința de la Londra asupra Iugoslaviei, ținută în august 1992, și coprezidată de Secretarul General al ONU și de primul-ministru al Marii Britanii, pe atunci președinte în exercițiu al Consiliului European, constituia o noutate pentru UE în domeniul politicii externe, precum și primul exemplu de operațiune internațională întreprinsă împreună de UE și Organizația Națiunilor Unite. Noul trimis european în Bosnia, ambasadorul Carlos Westendorp (Spania) a fost desemnat în mai 1997, ca urmare a demisiei predecesorului său, Carl Bilt, fost prim ministru al Suediei. În calitate de Înalt Reprezentant desemnat la Conferința asupra Iugoslaviei, ambasadorul Westendorp este responsabil cu implementarea aspectelor civile ale Acordului de Pace Bosniac.

Structura Uniunii Europene

Uniunea Europeană este compusă din trei «pilonii»:

- Comunitatea Europeană constituie cadrul legal pentru politicile comunitare privind piața unică, comerțul internațional, asistența dezvoltării, politica monetară, agricultura, pescuitul, mediul înconjurător, dezvoltarea regională, energia, etc,
- Politica externă și de securitate comună (PESC),
- Justiția și afacerile interne, cuprinzând cooperarea din cadrul Uniunii în domenii precum dreptul civil și penal, emigrarea și politica de azil politic, controlul granițelor, traficul de droguri, poliție și schimbul de informații.

Toate trei componente majore al Uniunii Europene sunt guvernate în parte de către o serie de obiective fundamentale și principii de bază, și de către un cadru instituțional unic, pe de altă parte.

Obiectivul intern principal al Uniunii Europene este promovarea progresului economic și social, în special crearea unui spațiu fără frontiere, prin promovarea coeziunii economice și sociale, prin crearea uniunii economice și monetare și a monedei unice. Din perspectiva dimensiunii externe, obiectivul principal al Uniunii este afirmarea identității sale pe scena internațională în special printr-o Politică externă și de securitate comună, incluzând dezvoltarea unei politici de apărare comune. Principiile fundamentale care guvernează Uniunea sunt respectul identităților naționale, democrația și drepturile fundamentale ale omului.

Constituite într-un singur cadru instituțional al Uniunii, principalele cinci instituții ale UE sunt:

- Comisia este însărcinată să propună și să elaboreze noile politici și noile acte legislative, precum și să supravegheze aplicarea acestor legislații: În afară de aceasta, este păstrătoarea valorilor dreptului comunitar european, fiind abilitată să prezinte cazuri în fața Curții de Justiție a Uniunii. Comisia este organul executiv al Uniunii, este alcătuit din douăzeci de comisari desemnați de statele membre pentru o perioadă de cinci ani. După Tratatul de la Maastricht, Comisia a devenit partener cu drepturi depline și cu drept de inițiativă în contextul Politicii externe și de securitate comune
- Consiliul UE acționează la propunerea Comisiei și este principalul organ decizional al Uniunii. Cei trei piloni ai Uniunii se află sub

competența sa. Consiliul este alcătuit din miniștrii guvernelor statelor membre. Reuniunile ministeriale sunt pregătite de către reprezentanți permanenți ai statelor membre.

- Parlamentul European, compus din 626 membri. Până în 1979, membrii Parlamentului European (MEP) erau desemnați de către structurile legislative naționale dintre proprii membri. Alegerile directe ale membrilor Parlamentului au debutat în iunie 1979. Cele mai importante prerogative ale Parlamentului European se împart în trei categorii. Prima, puterea legislativă, în cadrul căreia puterea Parlamentului a fost extinsă, permițând acestuia să amendeze și să adopte legislația propusă de Comisie. În consecință, Parlamentul și Consiliul, împart acum puterea de decizie în mai multe domenii. O a doua putere este cea bugetară, prin care Parlamentul European aprobă anual bugetul Uniunii. A treia îi permite supravegherea brațului executiv al Uniunii, prin dreptul de a numi Președintele și membrii Comisiei. Parlamentul European poate interoga comisarii (membrii Comisiei) și, în final, are puterea de a dizolva Comisia. Cetățenii europeni, individual sau în grup, au dreptul să adreseze cereri Parlamentului. Un «Ombudsman» (avocat al poporului) a fost numit pentru investigarea cazurilor de administrație deficitară sesizate de către cetățeni.
- Curtea de Justiție, care este arbitru suprem în materie de drept comunitar. Judecătorii săi (unul pentru fiecare stat membru, unul dintre aceștia fiind numit președinte) veghează la rezolvarea diferendelor provenite din interpretarea și aplicarea dreptului comunitar și sunt abilitați să caseze hotărârile pe care le estimează a fi contrare reglementărilor conținute în Tratatul de la baza Comunității. Hotărârile Curții de Justiție au caracter obligatoriu pentru Comisia, pentru guvernele naționale, pentru întreprinderi ca și pentru indivizi,
- Curtea de Conturi încheie lista principalelor instituții ale UE. Misiunea sa este de a controla aspectele financiare ale funcționării comunității, de a verifica dacă creditele au fost folosite așa cum trebuie și de a semnaliza cazurile de fraudă.

În afara instituțiilor și a structurilor lor permanente, Consiliul European, compus din șefii de stat și guvern ai statelor membre, se reunește cel puțin de două ori pe an pentru trasarea liniilor politice generale de dezvoltare a Uniunii.

Înainte de Tratatul de la Maastrich, cea mai importantă realizare a Uniunii Europene a fost crearea Pieței Unice Europene în 1986 (Actul Unic European). Actul a intrat în vigoare la începutul anului 1993. Scopul său este de a permite libera circulație a bunurilor, serviciilor, capitalurilor și persoanelor pe teritoriul statelor aparținând Uniunii.

Politica externă și de securitate comună (PESC)

Între 1970-1986, cadrul pentru dezvoltarea politică a Uniunii a fost cunoscut sub denumirea formală de Cooperarea Politică Europeană sau «EPC». Crearea unei Politicii externe și de securitate comune (PESC) în cadrul Tratatului Uniunii Europene care a intrat în vigoare în 1993 a reprezentat un pas înainte important în această direcție. Principalele obiective ale PESC, așa cum sunt prevăzute în Tratat sunt următoarele:

- salvagardarea valorilor comune, a intereselor fundamentale și a independenței Uniunii,
- întărirea pe toate căile a securității Uniunii și statelor membre,
- prezervarea păcii și întărirea securității internaționale,
- promovarea cooperării internaționale,
- dezvoltarea și consolidarea democrației și a preeminenței dreptului, respectul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Procedurile decizionale din cadrul Uniunii în domeniul politicii externe și de securitate sunt în principal interguvernamentale. Consiliul European definește liniile generale pentru PESC, și cu excepția unor decizii de implementare a unor acțiuni comune, descrise mai înainte în acest capitol, toate deciziile subsecvente luate de către Consiliul UE (fostul Consiliu de Miniștri n.tr.) sunt votate prin unanimitate.

În cadrul procesului de dezvoltare a PESC, UE a stabilit o procedură de nominalizare a trimișilor speciali însărcinați cu sarcini specifice ca reprezentanți ai Uniunii. Această procedură a fost utilizată, spre exemplu pentru desemnarea trimisului special al UE în Bosnia, în Regiunea Marilor Lacuri din Africa și în Orientul Mijlociu.

PESC este astfel concepută încât să acopere toate domeniile politicii externe și de securitate. În Tratatul Uniunii Europene precum și în declarația comună a statelor membre UE și a celor membre ale Uniunii Europei Occidentale s-a decis ca UEO să devină o parte integrată a dezvoltării Uniunii și că UE ar trebui să fie abilitată să ceară UEO să elaboreze și să implementeze deciziile și acțiunile PESC care au implicații asupra apărării. Pentru a asigura coerența între UE, UEO și

NATO , membri Uniunii Europene au fost invitați să adere la UEO sau să devină observatori, iar alți membri europeni ai NATO au fost invitați să devină membri asociați ai UEO.

La încheierea Conferinței interguvernamentale a UE care s-a desfășurat în 1996 și 1997, șefii de stat și guvern au încheiat un nou Tratat la Amsterdam (17 iunie 1997). Implicațiile acestuia asupra viitorului politicii externe și de securitate comună a Uniunii și asupra relațiilor UE-UEO sunt descrise în următoarea secțiune despre UEO.

Mai multe informații pot fi obținute de la birourile diferitelor instituții ale Uniunii Europene descrise mai jos, de la birourile regionale de informații ale Uniunii, precum și de la Comisia Europeană.

Comisia Europeană
73, rue Archimede
1040 Bruxelles
Belgium
Tel: 3222953844
Fax: 3222950166
Web site : [http// www.europa.eu.int](http://www.europa.eu.int)

UNIUNEA EUROPEI OCCIDENTALE

Uniunea Europei Occidentale există din 1954 și cuprinde astăzi 10 țări europene: Belgia, Franța, Germania, Grecia, Italia, Luxemburg, Olanda, Portugalia, Spania și Marea Britanie. dispune de un Consiliu și de un secretariat, transferate în ianuarie 1993 de la Londra la Bruxelles, și de o Adunare parlamentară care se reunește la Paris. Uniunea Europei Occidentale își are originile în Tratatul asupra colaborării economice, sociale și culturale și privind autoapărarea colectivă, semnat la Bruxelles, în 1948, de către Belgia, Franța, Luxemburg, Olanda și Marea Britanie. Odată cu semnarea, în 1949, a Tratatului Atlanticului de Nord, exercitarea răspunderilor militare ale Organizației Tratatului de la Bruxelles sau Uniunea Occidentală, a fost transferată Alianței Atlanticului de Nord. În termenii Acordurilor de la Paris, din 1954, Republica Federală Germania și Italia au aderat la Tratatul de la Bruxelles, și organizația a fost rebotezată Uniunea Europei Occidentale. Ea și-a continuat acțiunea conform condițiilor și scopurilor enunțate în Acordurile de la Paris.

Uniunea Europei Occidentale a fost reactivată în 1984, cu misiunea de a elabora o identitate europeană de apărare, pe baza cooperării între

membrii săi în domeniul securității și de a întări pilonul european al Alianței Atlanticului de Nord.

În luna august 1987, în timpul războiului dintre Iran și Irak, Uniunea Europei Occidentale s-a reunit la Haga, la nivel de experți, pentru a discuta luarea unor măsuri comune în Golf, pentru a asigura libertatea de navigație în culoarele maritime ale regiunii, rezervate transportului de petrol, în luna octombrie aceluiași an, țările UEO s-au întâlnit din nou pentru a-și coordona prezența militară în Golf, în urma atacurilor lansate în zonă împotriva unor nave comerciale.

Reunit la Haga în octombrie 1987, Consiliul Uniunii Europei Occidentale, alcătuit din miniștrii Afacerilor Externe și ai Apărării din țările membre, a adoptat o "Platformă asupra intereselor europene în materie de securitate", în care și afirma în mod solemn hotărârea de a întări pilonul european al NATO, oferind, în același timp, o dimensiune de securitate și apărare pentru o Europă integrată. Această platformă definea relațiile între Uniunea Europei Occidentale și NATO, precum și cu alte instanțe, prevăzând și lărgirea UEO și condițiile propice asigurării întăririi rolului său ca forum unde vor avea loc, cu regularitate, dezbateri asupra problemelor de apărare și securitate care afectează Europa.

O dată cu ratificarea Tratatului de aderare semnat în noiembrie 1988, Portugalia și Spania au devenit membre ale Uniunii Europei Occidentale, conform hotărârilor luate în anul precedent în favoarea facilitării procesului de extindere. O etapă suplimentară a acestui proces a fost marcată în noiembrie 1989, atunci când Consiliul a decis înființarea unui Institut de studii de securitate, al cărui sediu să fie la Paris, însărcinat să ajute la elaborarea unei indentități europene de securitate și la aplicarea platformei de la Haga.

La reuniunea ținută la Maastricht din 9-10 decembrie 1991, Consiliul European a adoptat câteva hotărâri privind mai ales politica externă și de securitate comună a Uniunii Europene, iar statele membre au decis asupra rolului UEO și a relațiilor sale cu Uniunea Europeană și cu NATO. Aceste decizii, deosebit de apreciate de Consiliul Atlanticului de Nord reunit pe 19 decembrie în sesiune ministerială, pot fi rezumate astfel: invitarea membrilor Uniunii Europene să adere la UEO sau să ceară statutul de observator la această organizație și să încurajeze statele europene membre NATO să devină membri asociați ai UEO, întărirea progresivă a acestei organizații, ca o componentă a apărării Uniunii Europene și ca organism însărcinat să concretizeze și să aplice hotărârile și măsurile adoptate de Uniune și care au implicații în domeniul apărării,

transpunerea în viață a obiectivului constând în întărirea pilonului european al Alianței atlantice, precum și a rolului, responsabilităților și contribuțiilor statelor membre ale UEO care aparțin Alianței, afirmarea de către UEO a intenției sale de a acționa conform pozițiilor adoptate de Alianță și întărirea rolului operativ al UEO, transferarea Consiliului și Secretariatului UEO de la Londra la Bruxelles. Au mai fost examinate și alte propuneri, mai ales cele asupra rolului pe care l-ar putea avea UEO în cooperarea în domeniul armamentelor.

Miniștrii de Externe și ai Apărării din statele membre ale UEO s-au reunit în apropiere de Bonn, în ziua de 19 iunie, pentru a întări rolul UEO, și au dat publicității "Declarația de la Petersberg" care enunța, pe baza hotărârilor de la Maastricht, liniile directe pentru dezvoltarea viitoare a Organizației. Statele membre ale UEO își declarau disponibilitatea de a pune unități militare din toate categoriile de forțe armate convenționale în slujba misiunilor militare sub autoritatea UEO. Aceste misiuni, denumite «Misiuni Petersberg» constau în operațiuni umanitare și de salvarea, de menținere a păcii și de forțe de intervenție în managementul crizelor, inclusiv în operațiuni de impunere a păcii. În Declarația de la Petersburg, membri UEO se angajează să susțină acțiunile de prevenire a conflictelor și de menținere a păcii efectuate în cooperare cu CSCE și Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite.

Prima aplicare a prevederilor Tratatului de la Maastricht cu privire la UEO (Articolul J.4.2. din Tratatul Uniunii Europene) s-a produs în noiembrie 1996. La vremea respectivă, Consiliul Uniunii Europene a adoptat o decizie care cerea UEO examinarea de urgență a posibilităților prin care aceasta ar putea contribui la eforturile umanitare ale UE în sprijinul refugiaților și persoanelor dislocate din regiunea Marilor Locuri din Africa. Cooperarea între UE și UEO s-a concretizat și în privința planificării operațiunilor de evacuare de sprijinire a eforturilor africane de menținere a păcii și de deminare.

Prevederile stabilite în Tratatul de la Maastricht au fost ulterior re-examinate cu ocazia Conferinței Interguvernamentale (IGC) în 1996/1997. La reuniunea ministerială de la Madrid din 1995, UEO a decis care va fi «Contribuția UEO la Conferința Interguvernamentală a Uniunii Europene din 1996». Acest document aprecia dezvoltarea organizației după Maastricht, stabilea mai multe variante pentru viitorul relațiilor UE-UEO, enumera un număr de principii și liniile generale pentru a asista IGC în privința aranjamentelor de apărare europeană. Documentul a fost supus atenției Consiliului Uniunii Europene de către UEO.

Ca urmare a Conferinței Interguvernamentale, în 16-17 iunie 1997, la Amsterdam, șefii de stat și guvern ai UE au aprobat modificările la Tratatul de la Maastricht cu implicații pentru viitorul Politicii externe și de securitate comune a Uniunii și relațiilor UE-UEO. Misiunile de tip Petersburg, în mod special, așa cum au fost ele definite de către UEO la reuniunea ministerială din iunie 1992, au fost incluse în Tratatul de la Amsterdam.

Tratatul de la Amsterdam stipulează că UEO reprezintă o parte integrantă a dezvoltării Uniunii Europene, dispunând de capacitate operațională, în special în contextul Misiunilor de tip Petersburg. UEO ar trebui să sprijine UE în identificarea aspectelor politicii de apărare în cadrul politicii externe și de securitate comune, UE ar trebui, în consecință, să dezvolte relații instituționale mai strânse cu UEO «în scopul de a integra UEO în UE, dacă Consiliul European ia o asemenea decizie». Tratatul de la Amsterdam statuează de asemenea că «Uniunea va beneficia și ea de UEO în elaborarea și implementarea deciziilor și acțiunilor Uniunii, cu implicații asupra apărării». Consiliul European are competența de a stabili linii generale pentru UEO în domeniile în care Uniunea Europeană ar putea beneficia și ea de UEO. În astfel de situații, toate statele Uniunii Europene, inclusiv cele care nu sunt membre cu drepturi depline ai UEO, sunt abilitați să participe la astfel de activități. În același sens, Consiliul Uniunii Europene, în acord cu instituțiile UEO, va adopta măsurile necesare pentru a permite tuturor statelor membre ale UE să contribuie și să implice efectiv și în mod egal în planificarea și procesul de decizie din cadrul UEO.

Protocolul asupra articolului J.7 din Tratatul de la Amsterdam stipulează că UE va elabora, împreună cu UEO, măsurile pentru întărirea cooperării între ele la un an după intrarea în vigoare a Tratatului. UEO, în «Declarația sa asupra rolului Uniunii Europei Occidentale și relațiile ei cu Uniunea Europeană și cu Alianța Nord-Atlantică», adoptată de către miniștrii UEO la 22 iulie 1997, a luat notă de părțile Tratatului de la Amsterdam referitoare la UEO precum și definiția mai veche a rolului și relațiilor sale cu UE și NATO. În preambul declarația stipulează că UEO reprezintă o parte integrantă a dezvoltării Uniunii Europene, contribuind la aceasta cu accesul la capacitățile sale operaționale, în special în contextul misiunilor de la Petersburg, și constituie un element esențial al dezvoltării identității europene de securitate și apărare din cadrul Alianței, în conformitate cu Declarația de la Paris și cu deciziile luate de către miniștrii NATO la Berlin, în iunie 1996.

De la semnarea Tratatului de la Amsterdam și Declarației UEO din 22 iunie 1997, au fost făcuți pași mai importanți pentru dezvoltarea relațiilor UE-UEO. În septembrie 1997, Consiliul UEO a introdus măsuri de armonizare pe cât posibil a exercitării, prin rotația statelor membre, președinției semestriale atât a UEO cât și a UE. La întâlnirea lor de la Erfurt din noiembrie 1997, miniștrii UE au susținut o hotărâre referitoare la intensificarea rolului operațional al statelor UEO cu statut de observator, în conformitate cu prevederile conținute în articolul J.7(3) din Tratatul de la Amsterdam. Aceste măsuri, destinate să faciliteze cooperarea dintre UE și UEO în domeniul managementului crizelor, vor deveni efective odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam.

Din 1991, UEO a dezvoltat un cadru în care un număr tot mai mare de țări europene au devenit parteneri la activitățile sale. În a doua declarație de la Maastricht din 1991, UEO invita statele membre UE să adere la UEO, în condițiile stipulate în Articolul XI al Tratatului de la Bruxelles modificat sau să devină observatori. În paralel, alte state europene membre NATO au fost invitate să devină membri asociați ai UEO «astfel încât să li se ofere posibilitatea de a participa complet la acțiunile UEO». Declarația de la Petersberg definea drepturile și obligațiile statelor membre UE și NATO, ca viitori membri, observatoriu sau membri asociați. La reuniunea ministerială care a avut loc la Roma, pe 20 noiembrie 1992, membrii UEO au hotărât să lărgescă Organizația și au invitat Grecia să devină cel de-al zecelea membru, această aderare urmând a fi supusă ratificării de către Parlamentul Greciei. Oficial, în 1995, Grecia a devenit membru UEO. Irlanda, Norvegia și Turcia, în calitate de țări membre NATO, au primit statutul de membru asociat, Danemarca și Irlanda, ca membri ai UE, au devenit observatori. Ca urmare a aderării lor la UE, începând cu 1 ianuarie 1995, și după finalizarea procedurilor parlamentare, Austria, Finlanda și Suedia au devenit și ele observatori în cadrul UEO.

La 9 mai 1994, la reuniunea din Luxemburg, Consiliul de miniștri al UEO a dat publicității «Declarația de la Kirchberg», care acordă celor 9 țări din Europa Centrală și de Est care au semnat "Acordul european" cu UE statutul de "partener asociat"⁵ (spre deosebire de statutul de membru asociat al Islandei, Norvegiei și Turciei). Slovenia a devenit cel de-al zecelea partener asociat în 1996.

⁵ Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Republica Cehă, România, Slovacia și Ungaria.

Astfel, reuniunea de la Kirchberg a creat un sistem cu geometrie variabilă, cuprinzând trei niveluri diferite de participare, plus un statut de observator. Uniunea Europei Occidentale cuprinde astfel următoarele categorii de membrii:

- membri (toți membri UEO sunt și membri NATO și UE),
- membri asociați (membri NATO dar nemembri UE),
- parteneri asociați (state nemembre NATO și nici UE),
- observatori (membri NATO sau/și UE).

În sprijinul hotărârilor luate la Maastricht și Petesburg, au mai fost luate măsuri pentru dezvoltarea capacităților operaționale, în vederea dotării organizației cu instrumentele necesare în vederea îndeplinirii misiunilor de la Petersburg. În acest context a fost creată Celula de Planificare a UEO, sub autoritatea Consiliului UEO, care să elaboreze planificarea posibilelor operațiuni ale UEO și să modernizeze Forțele de Reacție ale UEO (FAWEU). UEO nu deține forțe stabile sau structuri de comandă proprii. Drept urmare, pot fi puse la dispoziția sa pentru diverse misiuni, unități militare și structuri de comandament desemnate de către statele membre și asociate. Este vorba despre unități naționale și despre formațiunile multinaționale precum Corpul european, Divizia multinațională (centru), Forța amfibie anglo-olandeză, Eurofor-ul și Euromarfor-ul, Cartierul general al corpului I armată germano-olandez, precum și Forța amfibie hispano-italiană.⁶

Printre alte măsuri destinate să dezvolte capacitatea operațională a UEO figurează înființarea unui Centru de sateliți la Torrejon, inaugurat în aprilie 1993 și destinat să interpreteze și să analizeze datele transmise prin satelit pentru verificarea acordurilor de controlul armamentelor, monitorizarea crizelor și gestionarea sprijinului operațiilor UEO, crearea unui Centru de situații (devenit operațional în iunie 1996) însărcinat să supravegheze zonele de criză desemnate de către Consiliul UEO și de a monitoriza progresul operațiunilor UEO, crearea unui Grup de delegați militari și reorganizarea structurii militare de la sediul UEO, în 1998, în conformitate cu deciziile luate de către miniștri UEO cu ocazia reuniunilor de la Paris și Erfurt, din mai respectiv noiembrie 1997.

⁶ Corpul european: Germania, Belgia, Spania, Franța, Luxemburg. Divizia multinațională (centru) face parte din forțele de reacție rapidă puse la dispoziția Comandantului suprem al forțelor aliate din Europa, în cadrul structurii militare integrate a NATO. Eurofor (forța de desfășurare rapidă) și Euromarfor (forțele maritime) cuprind forțe spaniole, franceze, italiene și portugheze.

Cooperarea între UEO și NATO a stat la baza procesului de reactivare a UEO și a devenit din ce în ce mai strânsă și mai frecventă. La 21 mai 1992, la sediul NATO, s-a ținut prima reuniune oficială comună a Consiliului UEO și a Consiliului Atlanticului de Nord. Secretarul General al UEO asistă de atunci, în mod regulat, la reuniunile ministeriale ale Consiliului Atlanticului de Nord, iar Secretarul General al NATO este invitat la reuniunile ministeriale ale UEO. Consiliile Atlanticului de Nord și UEO se reunesc de patru ori pe an și de câte ori este nevoie. Un Acord de securitate a fost încheiat între cele două organizații în scopul facilitării schimbului de informații secrete. Alte exemple de întărire a acestei cooperări: UEO are acces la sistemul integrat de telecomunicații al NATO în virtutea unui memorandum de înțelegere NATO-UEO, iar secretariatele și statele majore ale celor două organizații se consultă în mod regulat.

Un pas important spre o cooperare mai stânsă între NATO și UEO a fost făcut cu ocazia summit-ului NATO desfășurat la Bruxelles în ianuarie 1994, atunci când cele 16 state membre ale Alianței și-au anunțat sprijinul pentru dezvoltarea unei Identități europene de securitate și apărare, pe care-l consideră pilonul european al Alianței ce consolidează legătura transatlantică și permite aliaților europeni să-și asume responsabilități mai mari în domeniul securității și apărării lor comune. Aceste țări au exprimat sprijinul lor pentru întărirea pilonului european al Alianței prin intermediul UEO, ce se va dezvolta și în calitate de componentă de apărare a Uniunii Europene. În scopul de a evita o dublă utilizare a capacităților, NATO a acceptat să pună la dispoziție mijloacele sale colective, pe baza consultărilor Consiliului Atlanticului de Nord, pentru operațiuni UEO efectuate de aliații europeni în aplicarea politicii lor externe și de securitate comune. În plus, șefii de stat și de guvern au fost de acord cu conceptul Forțelor operative interarmate multinaționale, care reprezintă un instrument de facilitare a operațiunilor determinate de anumite circumstanțe. Acest concept trebuie să fie pus în practică în așa fel încât să fie constituite capacități militare separabile dar nu separate, ce pot fi desfășurate de NATO sau UEO, care răspund cerințelor europene și contribuie concomitent la securitatea Alianței. În același timp, șefii de stat și de guvern au reafirmat că Alianța este forumul principal de consultare între membrii săi și locul unde aceștia cad de acord asupra politicilor referitoare la angajamentele de securitate și apărare ale aliaților ce decurg din Tratatul de la Washington.

Cu ocazia reuniunilor din luna iunie 1996, miniștrii Afacerilor Externe și cei ai Apărării au afirmat necesitatea creării unei identități

europene de securitate și apărare în interiorul NATO, ca element esențial al procesului de adaptare internă a Alianței. Aceasta va permite tuturor aliaților europeni să-și aducă o contribuție mai coerentă și mai eficientă la misiunile și activitățile Alianței, ca expresie a responsabilităților împărțite, să acționeze conform cerințelor, să întărească parteneriatul transatlantic. Valorificând la maximum conceptul CJTF, această identitate va fi bazată pe principii militare, va fi sprijinită de o planificare militară adecvată și va permite crearea unor forțe militare coerente și eficiente, capabile să acționeze sub controlul politic și orientarea strategică a UEO. Cu ocazia summit-ului de la Madrid, din iulie 1997, șefii de stat și guverni ai țărilor membre NATO au salutat progresele importante înregistrate în privința creării unei identități europene de securitate și apărare în cadrul Alianței, implementării deciziilor politice importante luate de miniștrii de Externe și ai Apărării în iunie 1996, și au cerut Consiliului Atlanticului de Nord să se întrunească în Sesiunea Permanentă pentru a-și definitiva, într-un timp util, misiunile în cooperarea cu UEO. Dezvoltarea ESDI în cadrul NATO a fost descrisă în detaliu în capitolul 3.

UEO a contribuit și la eforturile întreprinse de către comunitatea internațională în contextul crizelor din Albania și Iugoslavia atât prin derularea unui număr important de operațiuni, cât și prin coordonarea unei operațiuni comune cu NATO, cu scopul de a sprijini eforturile Națiunilor Unite de a pune capăt conflictului din fosta Iugoslavie.

În iulie 1992, țările membre UEO au decis să pună la dispoziție forțe navale pentru monitorizarea respectării rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU în Adriatică, rezoluții îndreptate împotriva Republicii Federale Iugoslavia (Serbia și Muntenegru). Măsurile similare au fost luate de către Consiliul Atlanticului de Nord într-o sesiune ministerială ținută pe marginea summit-ului OSCE de la Helsinki din 10 iulie 1992, în colaborare cu UEO.

Într-o sesiune comună din 8 iunie 1993, Consiliul Atlanticului de Nord și Consiliul Uniunii Europene Occidentale au aprobat conceptul de operațiuni combinate NATO/UEO de impunere a embargoului sub autoritate celor două organizații. Un singur comandant a fost însărcinat să dirijeze forțele combinate NATO/UEO în Adriatică. Implementarea acestei decizii este descrisă mai detaliat în Capitolul 5.

La 5 aprilie 1993, Consiliul de Miniștri al UE a decis să acorde asistență Bulgariei, Ungariei și României în încercările acestora de a înțări embargoul impus de ONU pe Dunăre. Asistența UEO a îmbrăcat forma unei poliții civile și a unor operațiuni vamale acordate cu sprijinul

altor organizații precum UE și CSCE. După încetarea sancțiunilor ONU, atât operațiunea din Adriatică cât și cea de pe Dunăre, au fost desființate.

La începutul lunii iulie 1994, UEO a răspuns solicitării de a acorda sprijin Administrației UE instaurate la Mostar prin expedierea unui contingent de poliție. Scopul acestuia era de a asista părțile bosniacă și croată din Mostar în crearea unei forțe de poliție unice în Mostar. După încheierea mandatului Administrației UE în iulie 1996, un trimis special al UE a fost stabilit în Mostar până la sfârșitul anului. Detașamentul de poliție UEO și-a continuat o activitate până la transferul puterilor executive ale trimisului special autorităților locale, la 15 octombrie 1996.

În 1997, Consiliul UEO a decis, în contextul crizei din Albania, desfășurarea unei Structuri multinaționale de consiliere a poliției (MAPE) pentru a sprijini acțiunea Forței multinaționale de protecție, creată și desfășurată de mai multe țări europene sub autoritatea Consiliului de Securitate ONU (Rezoluția 1101). Misiunea MAPE, prima operațiune UEO condusă de Consiliul UEO cu sprijinul Celula de planificare și Secretariatul UEO era să informeze și să consilieze autoritățile de ordine albaneze în privința modalităților adecvate de restaurare a ordinii, precum și despre responsabilitățile ce le reveneau în derularea procesului electoral. Desfășurarea a început în mai 1997, cu membri UEO, membri asociați, observatorii și partenerii asociați, toți participanți la această misiune. La solicitarea guvernului albanez, mandatul MAPE a fost ulterior prelungit în septembrie 1997 și din nou în aprilie 1998, apoi până în aprilie 1999, subiect care va fi reanalizat la jumătatea termenului, în octombrie 1998.

UEO menține relații și cu un număr de alte țări și regiuni. Există astfel un dialog cu Rusia prin consultare politică și cooperare practică în probleme de interes reciproc. Un exemplu de cooperare practică este furnizarea de imagini rusești pentru centrul de sateliți ai UEO. UEO dezvoltă, de asemenea, relații cu Ucraina pe baza unui comunicat comun UEO/Ucraina din septembrie 1996. UEO menține dialogul și cu cele 6 state mediteraneene care nu sunt membre UEO (Algeria, Egipt, Israel, Mauritania, Maroc și Tunisia). Astfel se crează oportunitatea de a informa aceste țări pe marginea subiectelor de interes comun, precum experiența câștigată în operațiunile de menținere a păcii. În contextul eforturilor întreprinse de comunitatea internațională, UEO este însărcinată și cu asistența țărilor africane în dezvoltarea efectivelor și capacităților de menținere a păcii.

Mai multe informații despre Uniunea Europei Occidentale pot fi obținute de la:

Uniunea Europei Occidentale

Secretariatul General

4 rue de la Régence

1140 Bruxelles, Belgique

Tel: 32 2 500 44 55

Fax: 32 2 511 35 19

E-Mail:

uco.presse@skynet.be

Web site: <http://www.weu.int>

Western European Union Assembly

43 Avenue du President Wilson

75775 Paris Cedex 16,

France

Tel: 33 1 53 67 22 00

Fax: 33 1 47 20 45 43

E-Mail:

100315.240@compuserve.com

Web site: <http://www.weu.int/assembly>

WEU Institute for Security Studies

43 Avenue du President Wilson

75775 Paris Cedex 16

France

Tel: 33 1 53 67 22 00

Fax: 33 1 47 20 81 78

E-Mail: weu.iss@csi.com

Web site: <http://www.weu.int/institut>

WEU Satellite Centre

Avenida de Cadiz - Edificio 457

288 Torrejon de Ardoz

Madrid, Espagne

Tel: 34 1 677 79 99

Fax: 34 1 677 72 28

CONSILIUL EUROPEI

Consiliul Europei a fost creat la 5 Mai 1949, cu scopul de "a crea o mai strânsă unire între membrii săi, pentru salvagardarea și promovarea idealurilor și principiilor care alcătuiesc patrimoniul lor comun și de a favoriza progresul lor economic și social"⁷. Consiliul are ca misiune generală să vegheze la respectarea principiilor fundamentale privind drepturile omului, democrația pluralistă și respectarea dreptului, ameliorarea calității vieții cetățenilor europeni.

Consiliul Europei este alcătuit din 40 state membre, cei mai noi membrii ai săi fiind: Ungaria (1990), Polonia (1991), Bulgaria (1992), Estonia, Lituania, Slovenia, Cehia, Slovacia și România (1993), Andora (1994), Letonia, Albania, Moldova, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei⁸ și Ucraina (1995), Rusia și Croația (1996).

Consiliul Europei este compus dintr-un Comitet de Miniștri, însărcinat să convină asupra măsurilor care vor fi întreprinse în comun de către guverne, și dintr-o Adunare Parlamentară alcătuită din 239 de membrii ce formulează propuneri pentru noi activități și servicii, la un mod general, ca un forum parlamentar. Unele activități ale Consiliului Europei sunt deschise și țărilor care nu sunt membre. Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Bosnia-Herțegovina și Georgia au un statut special de invitați la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei iar Sfântul Scaun, Statele Unite, Canada și Japonia au statut de observatori în cadrul Comitetului de Miniștri al Consiliului.

Au fost încheiate 165 de convenții și înțelegeri de către Consiliul Europei, cele mai importante fiind Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și a Drepturilor Fundamentale, Convenția Culturală Europeană și Carta Socială Europeană. La summitul de la Viena din 1993, Consiliul Europei a subliniat contribuția sa la securitatea democratică a Europei. Acest concept de securitate democratică are două aspecte: primul, insistența absolută asupra democrației pluraliste și parlamentare, pe indivizibilitatea și universalitatea drepturilor omului, și pe puterea absolută a legii și a moștenirii comune culturale îmbogățite datorită diversității sale, ca o condiție fundamentală pentru securitate iar al doilea aspect, un accent important pe cooperarea europeană pe baza acestor valori ca o metodă de a construi canale de încredere de-a lungul continentului, ceea ce poate preveni totodată conflictele și un ajutor în a

⁷ Statutul Consiliului Europei, capitolul I, articolul 1

⁸ Turcia recunoaște Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei sub numele constituțional

găsi soluții la problemele comune. Promovarea securității democratice contribuie la îndeplinirea sarcinilor cu un grad ridicat de risc în Europa. Departe de se diminua riscurile de reîntoarcere la legea totalitară, răspunde la provocări produse din: violări serioase ale libertăților fundamentale și a drepturilor omului, incluzând discriminarea împotriva unei părți din populație, deficite mari în structura legii, naționalism agresiv, rasism și intoleranță, ca și tensiunile și conflictele interetnice, terorismul și crima organizată și dezintegrarea socială, tensiunile și diferențele la nivel local și regional.

Consiliul Europei și-a ținut al doilea summit la Strasbourg în 10-11 Octombrie 1997, adoptând un Plan de Acțiune ca principală sarcină a consiliului, în perioada rămasă până la a 50-a aniversare din mai 1999 și ulterior aceste date. Planul de Acțiune vizează probleme privind democrația și drepturile omului, relațiile sociale, securitatea cetățenilor, valorile democratice și diversitatea culturală. La 1 februarie 1998, Convenția cadru a Consiliului Europei pentru Protecția Minorităților Naționale a intrat în vigoare. Începând cu 1 Noiembrie 1998, Consiliul Europei a aprobat înființarea Curții europene permanente pentru drepturile omului pe temeiul Protocolului Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

De asemenea, Planul de Acțiune cuprinde dispoziții pentru desemnarea unui Comisar pentru drepturile omului al Consiliului Europei. În final, a fost înființată o procedură de monitorizare cu scopul de a se asigura faptul că obligațiilor asumate de statele membre sunt efectiv onorate. Un dialog constructiv, confidențial și nondiscriminatoriu este desfășurat la nivel guvernamental atât în Comitetul de Miniștri cât și la nivel parlamentar de către Adunarea Parlamentară.

Extinderea Consiliului Europei după sfârșitul Razboiului Rece și creșterea numărului convențiilor instituite demonstrează hotărârea guvernelor membre de a edifica structuri de cooperare concepute să evite noi rupturi pe continent și să construiască o civilizație comună europeană formată din națiuni democratice. Eforturile Consiliului Europei în aceste sfere sunt astfel complementare celor din Alianța Nord-Atlantică. Consiliul Europei caută implementarea Planului de Acțiune în cooperare cu alte organizații europene sau internaționale cu precădere Uniunea Europeană și OSCE.

Statele Membre ale Consiliul Europei

Albania	Andora	Austria	Belgia
Bulgaria	Croația	Cipru	Cehia

Danemarca	Estonia	Finlanda	Franța
Germania	Grecia	Ungaria	Islanda
Irlanda	Italia	Letonia	Lichtenstein
Lituania	Luxemburg	Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei*	Malta
Moldova	Olanda	Norvegia	Polonia
Portugalia	România	Rusia	San Marino
Slovacia	Slovenia	Spania	Suedia
Elveția	Turcia	Ucraina	Marea Britanie

*Turcia recunoaște Fosta Republică Iugoslava a Macedoniei cu numele său constituțional

Statele Candidate

Armenia Azerbaijan Belarus Bosnia Georgia

Tările Invitate Special

Armenia Azerbaidjan Belarus Bosnia Georgia

Tările cu statut de observatori

Canada Japonia Statele Unite Vatican

Pentru alte informații:

Consiliul Europei

67075 Strasbourg,

Franța

Tel.: 33 3 88 41 20

Fax: 33 3 88 41 27 81/82/83

Web site: <http://www.coe.fr>

Capitolul 15

ORGANIZATII PARLAMENTARE SI NON-GUVERNAMENTALE

Adunarea Atlanticului de Nord

Asociația Tratatului Atlantic

Confederația interaliată a ofițerilor în rezervă

ORGANIZATII PARLAMENTARE SI NON-GUVERNAMENTALE

ADUNAREA ATLANTICULUI DE NORD (NAA)

Spiritul de coeziune care caracterizează Alianța este considerabil întărit prin sprijinul parlamentarilor aleși liber.

Adunarea Atlanticului de Nord este instanța parlamentară care din 1995 dă posibilitatea parlamentarilor din America de nord și Europa să aibă un schimb de vederi și să analizeze împreună problemele ce răspund unor preocupări sau puncte de vedere comune. În acești ani, ținând cont de schimbările politice care au avut loc în fosta Uniune Sovietică și Europa Centrală și de Est (CEE), Adunarea și-a mărit semnificativ numărul membrilor și mandatul.

15 țări partenere au statutul de delegație asociată la NAA, ceea ce le permite să participe la lucrările și dezbaterile Adunării. Acestea sunt axate pe securitatea întregii Europe. Precum și pe problemele economice, politice, de mediu și culturale ale Europei Centrale și de Est.

Tările care beneficiază de statutul de delegație asociată la NAA sunt Albania, Bulgaria, Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Moldova, Polonia, România, Federația Rusă, Slovacia, Slovenia, Fosta Republică Iugoslavă Macedonia și Ucraina.

Adunarea este independentă de NATO care se constituie o verigă între parlamentele naționale și Alianță, care încurajează guvernele să țină cont de preocupările acestora atunci când se elaborează legile. O altă funcție a Adunării este aceea de a aminti în permanență că hotărârile interguvernamentale luate în cadrul NATO trebuie să fie imperativ omologate la nivel politic în acord cu prevederile constituționale referitoare la parlamentele alese în mod democratic. Adunarea a fost preocupată cu ratificarea Protocolului de aderare la sfârșitul anului 1997 cu privire la integrarea în Alianță a Cehiei, Ungariei și Poloniei, în 1999.

Delegații la Adunarea Atlanticului de Nord sunt numiți de parlamentele respective urmând procedurile naționale în vigoare, în funcție de numărul de parlamentari ai fiecărui partid. Astfel, în Adunare este reprezentat un larg evantai de opinii politice.

Adunarea se reunește în sesiune plenară de două ori pe an, în capitala unuia dintre țările membre, la invitația parlamentului acestei țări.

Adunarea funcționează prin 5 comitete: Comitetul politic, Comitetul pentru apărare și securitate, Comitetul economic, Comitetul pentru știință și tehnologie și Comitetul pentru relații externe. Acestea sunt grupuri de studiu dar și importante forumuri de discuții. Comitetele studiază și examinează în profunzime toate marile probleme de actualitate care se pun în respectivele domenii de competență. Ele se reunesc în mod regulat, tot anul și fac un raport asupra activității lor cu ocazia sesiunilor plenare ale Adunării. Un secretariat format din 30 de persoane, cu sediul la Brussels, este însărcinat cu elaborarea rapoartelor NAA.

Prima misiune a Adunării este de a informa și de a apropia punctele de vedere. Oferă parlamentarilor Alianței, posibilitatea să prezinte subiectele care interesează sau care preocupă țările lor, să se informeze reciproc despre posibilitățile foarte diverse care există, la scară regională sau internațională asupra a numeroase probleme importante de interes comun. De asemenea, membrii Adunării pot, atunci când își exercită funcția parlamentară în țările lor să valorifice experiența câpătată și informațiile culese în cadrul Adunării, punând astfel în lumină interesele și preocupările Alianței cu ocazia unor dezbateri pe plan național. Adunarea are un rol important și în sensul că permite evaluarea opiniei parlamentarilor și celei a publicului asupra problemelor legate de Alianță și pentru că furnizează, grație deliberărilor ce au loc în cadrul său, o situație precisă asupra așteptărilor unora sau altora privind diferitele linii de acțiune ale Alianței. În acest sens Adunarea poate juca un rol indirect dar important în elaborarea politicii Alianței. Recomandările și rezoluțiile pe care le formulează sunt transmise guvernelor și parlamentelor naționale, unor organizații importante și Secretariatului General al NATO, care-și face cunoscută poziția după consultarea Consiliului Atlanticului de Nord.

Coordonarea relațiilor cu țările din Centrul și Estul Europei au fost angajate în cadrul așa numitei Inițiative «Rose-Roth», lansată în 1990 de doi membrii ai Congresului American, dl. Charlie Rose, pe atunci Președinte al Adunării, devenit mai apoi șef al delegației Camerei Reprezentanților a Statelor Unite ale Americii pe lângă NAA și senatorul Bill Roth.

Această inițiativă are trei componente:

- Participarea activă a parlamentarilor din țările CEE la reuniunile semestriale ale Adunării,

- Tinerea de seminarii speciale «Rose-Roth» la intervale regulate, pentru a trata subiecte interesând cu deosebire parlamentarii din țările CEE. Aceste seminarii sunt organizate în cooperare cu parlamentele țărilor membre sau ale țărilor CEE, astfel încât să fie stabilit un dialog regulat între parlamentari pe probleme de interes comun. De la lansarea acestei inițiative au fost ținute mai mult de 30 de astfel de seminarii;
- Programul mai sprijină și perfecționarea personalului parlamentar prin intermediul programelor de formare cu durată de două săptămâni, în cadrul Secretariatului Adunării, la Bruxelles. Acest program este destinat personalului parlamentar care lucrează pentru Comisiile de politică externă sau de securitate, ori în alte domenii ale relațiilor internaționale.

Obiectivele «Inițiativei Rose-Roth» sunt:

- De a-i integra și de a-i determina pe parlamentarii din țările CEE să participe la activitățile Adunării;
- Promovarea spiritului de parteneriat și de cooperare la nivel parlamentar;
- Favorizarea, în cazul parlamentarilor, a unei mai bune înțelegeri reciproce a diferitelor probleme și puncte de vedere;
- Informarea parlamentarilor din țările CEE asupra problemelor de actualitate.
- Promovarea dezvoltării unor relații apropiate cu civilii și militarii din țările CEE, ajutând parlamentarii din aceste țări să capete o mai bună cunoaștere a problemelor de securitate și prezentându-le bunele raporturi care există în țările din Alianță între parlamentari, funcționarii civili și responsabili militari;
- Să permită parlamentarilor din țările CEE să capete cunoștințe și o experiență corectă a practicilor parlamentare;
- Să ajute la formarea unui personal parlamentar pentru parlamentele din țările CEE, astfel încât parlamentarii să poată să dispună de același tip de asistență ca și colegii lor occidentali.

Rolul pe care-l joacă Adunarea în dezvoltarea relațiilor cu parlamentele țărilor Europei Centrale și de Est au fost recunoscute în Actul Fondator NATO-Rusia și Carta NATO-Ucraina, amândouă semnate în 1997. Aceste documente îndeamnă la extinderea dialogului și

cooperării între NAA și Adunarea Federală a Federației Ruse, pe de-o parte, și între NAA și Rada Supremă a Ucrainei, pe de altă parte.

Programul de deschidere al NAA este distinct, însă complementar, față de activitățile efectuate în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și de inițiativa Parteneriatului pentru Pace. Acesta urmărește, în special, să contribuie la realizarea unui obiectiv cheie al PpP, respectiv aplicarea controlului democratic ale forțelor armate. Activitățile Adunării au ca menire de a oferi parlamentarilor din țările CEE o serie de cunoștințe, experiență și elementele de informare care-I vor ajuta să intervină de o manieră mai eficace în elaborarea politicilor de apărare națională și să facă astfel încât controlul forțelor armate să se exercite în țările lor într-un mod pe deplin democratic.

Pentru informații suplimentare asupra Adunării Atlanticului de Nord adresați-vă Secretariatului internațional al Adunării:

Place du Petit Sablon, 3

1000, Bruxelles, Belgique

Tel. 32 2 513 28 65

Fax. 32 2 514 18 47

E-mail: secretariat@naa.be

Site web: <http://www.nato./related/naa>

ASOCIATIA TRATATULUI ATLANTIC (ATA)

ATA reunește organizații voluntare naționale din toate cele 16 țări membre ale Alianței, care sprijină activitatea NATO și a guvernelor țărilor membre în promovarea obiectivelor Tratatului Atlanticului de Nord.

Un număr de asociații din țările partenere ale Alianței sunt membrii asociați în Asociația Tratatului Atlantic. În conformitate cu constituția Asociației Tratatului Atlantic, membrii asociați pot deveni membrii cu drepturi depline, cu același statut ca și membri fondatori, când țările lor devin membri NATO și această nouă poziție le-a fost recunoscută de Asociația Tratatului Atlantic la propunerea Consiliului Asociației.

Obiectivele ATA sunt următoarele:

- informarea publicului asupra scopurilor Organizației Tratatului Atlanticului de Nord;

- efectuarea unor cercetări privind diversele domenii și activități ce interesează NATO și extinderea lor spre țările Europei Centrale și de Est, precum și avansul Dialogului Mediteranean;
- promovarea solidarității între popoarele din zona Atlanticului de Nord și cele din țările participante la Parteneriatul pentru Pace;
- promovarea democrației;
- dezvoltarea relațiilor și a cooperării permanente cu comitetele sau asociațiile membre în vederea realizării obiectivelor de mai sus.

Organizații afiliate la Asociația Tratatului Atlantic din țările membre NATO

Belgia
Asociația Atlantică Belgiană
12 rue Bruyn
1120 Bruxelles
Tel: 32 2 264 40 17
Fax: 32 2 268 52 78
E-mail: aabav.ata@skynet.be

Canada
Consiliul Atlantic al Canadei
6 Hoskin avenue (Trinity College)
Toronto-Ontario M5S 1H8
Tel: 1 416 979 1875
Fax: 1 416 979 0825
E-mail: atlantic@idirect.com

Danemarca
Asociația Atlantică Daneză
Ryvangs Alle 1
Postboks 2521
2100 Copenhagen O
Tel: 45 39 27 19 44
Fax: 45 39 27 56 26
E-mail: schulz@harderslev.dhl.dk

Franța
Asociația Atlantică Franceză
10 rue Crevaux
75116 Paris
Tel: 33 1 45 53 15 08
Fax: 33 1 47 55 49 63
E-mail: afca@club/internet.fr

Germania
Societatea Atlantică Germană

Am Burgweiher 12
53123 Bonn
Tel: 49 228 62 50 31
Fax: 49 228 61 66 04

Grecia
Asociația pentru Cooperare
Atlantică și
Europeană din Grecia
160 a Ionnaou Drossopoulou Str.
112 56 Atena
Tel: 30 1 865 5979-865 0786
Fax: 30 1 865 4742

Islanda
Asociația de Cooperare Vestică
PO Box 28
121 REXKJAVIK
Tel: 354 56 100 15
Fax: 354 55 100 15

Italia
Comitetul Atlantic Italian
Piazza di Firenze 27
00186 Roma
Tel: 39 0 6 687 37 86
Fax: 39 0 6 687 33 76
E-mail: italata@iol.it

Luxemburg
Comitetul Atlantic din
Luxemburg
BP 805
2018 Luxembourg
Tel: 352 37 93 01
Fax: 352 37 93 01

Olanda
Comitetul Atlantic din Olanda
Laan van Meerdervoort 96
2517 AR Haga
Tel: 31 70 36 39 495
Fax: 31 70 36 46 309
E-mail: atlantis@bart.nl

Norvegia
Comitetul Atlantic Norvegian
Fridtjof Nanssens Plass 6
0160 oslo 1
Tel: 47 22 42 85 70
Fax: 352 37 93 01
E-mail: atlantcom@online.no

Portugalia
Comitetul Atlantic Portughez
Av. Infante santo 42, 6c
1300 Lisabona
Tel: 351 1 397 59 06
Fax: 351 1 397 84 93
E-mail: cpa@mail.telepac.pt

Spania
Asociația Atlantică Spaniolă
Paseo de la Castellana 61
28046 Madrid
Tel: 34 1 441 4992
Fax: 34 1 442 9283

Turcia
Comitetul Atlantic Turc
G.O.Pasa Kuleli Sokak 44/1
06700 Ankara
Tel: 90 312 446 34 23
Fax: 90 312 446 50 11

Marea Britanie
Consiliul Atlantic al Marii Britanii
8A Lower Grosvenor Place
London SW1W 0EN
Tel: 44 171 828 10 12
Fax: 44 171 828 10 14

Statele Unite
Consiliul Atlantic al Statelor Unite
Suite 1000-910 17th Street, N.W.
Washington DC 20006
Tel: 1 202 463 7226
Fax: 1 202 463 72 41
E-mail: info@acus.org

Organizații afiliate la Asociația Tratatului Atlantic din țările partenere

Albania
Asociația Atlantică Albaneză

Bul. Deshmoret e Kombit
Pallati I Kongreseve, Kati I Dyte
Tirana
Tel: 355 42 62 995-64 659
Fax: 355 42 64 659-28 325

Belarus
Asociația Euro-Atlantică
din Belarus
77 Varvasheni Street
Suite 602
Minsk 220002
Tel: 375 17 234 68 47
Fax: 375 17 234 6988

Cehia
Comisia Atlantică din Cehia
P.O. Box 159
110 01 Praga 1
Tel: 420 2 24 81 14 17
Fax: 420 2 24 81 12 39

Ungaria
Consiliul Atlantic Ungar

Margit Krt. 4345
1024 Budapesta
Tel: 36 1 326 8791-326 8792
Fax: 36 1 326 8793
E-mail: mat@hac.hu

Polonia
Asociația Euro-Atlantică

Azerbaijani
Asociația de Cooperare
Atlantică din
Azerbaijani
Azerbaijani Avenue 37
Baku 370000
Tel. 994 12 983 176
Fax: 994 12 983 165

Bulgaria
Clubul Atlantic din Bulgaria
29 Slavyansk Street
Sofia 1000
Tel: 359 2 981 0699
Fax: 359 2 981 5782
E-mail: passy@bulnet.bg

Georgia
Asociația Georgiană pentru
colaborare atlantică
Machabeli Str. 8
Tbilisi 380005
Tel: 995 32 99 75 84
Fax: 995 32 23 72 57
E-mail: atlantic@gaac.org.ge

Lituania
Asociația Tratatului Atlantic
Lituanian
Pylimo 36/2
2001 Vilnius
Tel: 370 7 721 541
Fax: 370 2 227 387
E-mail: vareikis@lkpd.viltis.ln.lt

Polonia
Clubul Atlantic Polonez

Al. Ujazdowskie 33/35
00-540 Varşovia
Tel: 48 22 622 12 81
Fax: 48 22 622 12 80

Ul. Hoza 57 @C» 1p
00-682 Varşovia
Tel: 48 22 622 30 91
Fax: 48 22 622 30 92

România
Centrul Euro-Atlantic
Atlantică
Rue Grigore Mora 10
Bucureşti 1
Tel: 40 1 230 68 27
Fax: 40 1 230 12 80

Federația Rusă
Asociația pentru Cooperarea Euro-
3 Prechistenca St.
119034 Moscova
Tel: 7 095 203 30 91
Fax: 7 095 230 22 29

Slovenia
Comisia Atlantică Slovacă
Drotarska cesta 46
811 04 Bratislava
Tel/Fax: 421 7 580 14 54
Fax: 386 61 189 22 90
E-mail: bozica.matic@guest.arnes.si

Slovenia
Consiliul Atlantic al Sloveniei
Kardeljeva pl. 16
1000 Lubliana
Tel: 386 61 189 23 27

Suedia
Consiliul Atlantic al Suediei
Box 4594
203 20 Malmo
Tel: 46 40 12 40 59
Fax: 46 40 12 60 77
E-mail: asdahl@sbbs.se

Fost Republică Iugoslavă
Macedonia*
Clubul Euro-Atlantic
Parliament-Kancelarija 10020
91000 Scopje
Tel: 389 91 11 16 75
Fax: 389 91 11 16 75

Ucraina
Consiliul Atlantic al Ucrainei
36/1 Melnikova Str.
Kiev 252090
Tel: 380 44 211 45 26
Fax: 380 44 211 45 39
E-mail: vvdr@acu.freenet.kiev.ua

Un Comitet Atlantic pentru Educație (AEC) și o Asociație Atlantică a Tinerilor Lideri Politici (AAYPC) sunt active pe domeniile lor. În interiorul ATA, în 1997, s-a format Asociația Tratatului Atlantic pentru tineret (YATA).

Pentru alte informații, în ceea ce privește Asociația Tratatului Atlantic, pot fi obținute de la:

ATA	sau ATA
10 rue Crevaux	C/o Centrul de Relații Strategice
75116 Paris	Internaționale
Franța	ULB
Tel: 33 145 53 28 80	50 avenue Franklin Roosevelt-CP135
Fax: 33 145 55 49 63	1050 Bruxelles, Belgia
	Tel: 32 2 650 27 63
	Fax: 32 2 650 39 92

CONFEDERATIA INTERALIATA A OFITERILOR DE REZERVA, (CIOR)

CIOR a fost înființată în 1948 de către Asociațiile ofițerilor de rezervă din Belgia, Franța și Olanda. Din confederație fac parte toate asociațiile existente de ofițeri în rezervă din cadrul NATO, 50 în total. Membrii săi exercită profesiuni comerciale, industriale, universitare și politice în țările lor, pe lângă rolul lor de ofițeri de rezervă. Ei contribuie la mai buna înțelegere a cunoștințelor despre securitate și apărare obținând astfel sprijinul opiniei publice pentru majore ale Organizației.

Numele de CIOR vine din franceză «Confederation Interalliee des Officiers de Reserve». Organizația este nonguvernamentală, apolitică, cu scop nonlucrativ dedicată cooperării dintre țările ce fac parte din Asociația Ofițerilor de Rezervă a NATO.

Obiectivul principal al CIOR include munca pentru a sprijini politica NATO și ajutorul său pentru îndeplinirea obiectivelor Alianței, ținând contactul cu autoritățile militare NATO și comandamentul acestora, dezvoltarea contactelor internaționale între ofițerii de rezervă pentru a îmbunătăți cunoștințele comune și a se înțelege între ei.

Delegații CIOR sunt aleși de Organizația Națională a Ofițerilor de Rezervă. Șeful fiecărei delegații este vicepreședinte CIOR iar Secretarii Generali sunt aleși de un Comitet Executiv. Ei au un mandat de doi ani și sunt membrii ai aceleiași asociații naționale.

Comitetul Executiv este format din 15 vicepreședinți și până la 4 membrii din fiecare asociație națională. Votul se face pe baza unui singur vot dat de fiecare vicepreședinte în numele fiecărei delegații. Comitetul Executiv este corpul politic al CIOR și decide care țară își va asuma Președenția CIOR, unde se va ține congresul, ce proiecte vor primi diferite comisii și acțiunea finală ce trebuie luată de către acestea.

CIOR este finanțat din cotizațiile anuale vărsate de asociațiile naționale, în funcție de numărul membrilor din fiecare asociație, din subvenții, cadouri și donații. Sunt patru comisii permanente și un comitet juridic ce lucrează în numele Comitetului Executiv, sub îndrumarea Președintelui.

Comisiile sunt următoarele:

- prima comisie - Strategii de apărare și probleme de securitate
- a doua comisie - Cooperarea Civili-Militari
- a treia comisie - Comunicații
- a patra comisie - Competiții

Din când în când, Comitetul Executiv poate numi o subcomisie sau subcomitet pentru probleme speciale în afara problemelor permanente de care se ocupă comisiile și comitetele permanente.

Pentru a-și îndeplini obiectivele CIOR se reunește anual în una din statele membre. Iarna, de obicei în prima săptămână din luna februarie, se ține o conferință a Comitetului Executiv și a Comisiilor la sediul NATO în Bruxelles în Belgia.

CONFEDERATIA INTERALIATA A OFITERILOR MEDICI IN REZERVA (CIOMR)

CIOMR s-a înființat în 1947 la Bruxelles, ca organizație oficială a ofițerilor medici din forțele de rezervă ale NATO. La origini a fost fondată de Belgia, Franța și Olanda, iar acum cuprinde toate țările membre CIOR. Obiectivul CIOMR include stabilirea de relații profesionale strânse cu serviciile medicale și doctorii din rezerva de ofițeri ale NATO, studiind probleme importante pentru forțele medicale de rezervă, inclusiv instrucția medico-militară și promovând colaborarea efectivă cu forțele active ale Alianței.

CIOR și CIOMR sunt organizații asociate. CIOMR își ține ședințele în același timp și loc cu CIOR-ul la congresul din vară și la sesiunea de iarnă, dar își urmărește agenda proprie, pentru discuțiile pe temă medicală.

Alte informații despre CIOR și CIOMR pot fi obținute de la:

Biroul de legătură al CIOR	Consilier pe probleme de
la NATO, NATO/IMS/PP/CIOR	rezerve
NATO HQ	Oficiul de informare publică
B-1110 Bruxelles	B-7010 SHAPE
Belgia	Belgia
Tel: 32 2 707 52 95	Tel: 32 65 44 33 89

Secretariatul General al CIOMR
6 Boterdorpse
Verlaat
3054 XL Rotterdam
Olanda
Fax. 31 10 4635307

Alte informații în ceea ce privește asociațiile Ofițerilor de Rezervă pot fi obținute la următoarele adrese:

Uniunea Regală Națională a Ofițerilor de Rezervă din Belgia
Belgia (URNOR-KNVRO)
24 rue des Petits Carmes
B-1000 Bruxelles, Belgia
Tel: 32 2 701 38 15

Conferința asociațiilor pentru apărare din Canada (CDA)
P.O.Box 893
Ottawa, Ontario K1P5P9, Canada
Tel. 1 613 992 33 79

Reserveofficersforeningen I
Danemarca (ROID)
GI Hovedvagt
Kastellet 1
2100 Copenhaga- Danemarca
Tel. 45 33 14 16 01

Uniunea Națională Ofițerilor de Rezervă a Franței (UNOR)
12 rue Marie Laurencin
F-75012 Paris
Tel: 33 1 43 47 40 16

Verband der Reservisten der Deutsche
Bundeswehr. V.(VdRBw)
P.O.Box 14361
5300 Bonn 1, Germania
Tel.49 228 25 90 90

Federația Supremă Pănelenă a Ofițerilor de Rezervă (SPFRO)
100 Solonos Street
10680 Atena, Grecia
Tel: 30 1 362 50 21

Uniunea Națională a Ofițerilor de Rezervă din Italia (UNUCI)
Via Nomentana 313
00162 Roma, Italia
Tel: 39 6 85 487 95

Amicale des Ancienes Officiers de Reserve Luxembourgeois
(ANORL)
124 A. Kiem
8030 Strassen, Luxemburg

Koninklijke Vereniging van nederlandse Reserve
Officieren(KVNRO)
Postbus 95395
2509 CJ's-Gravenhage, Olanda
Tel:31 70 316 29 40

Norke Reserveoffiseres Forbund (NROF)
Oslo Mil. Akershus
0015 Oslo 1, Norvegia
Tel: 47 23 09 32 38

Asociația Forțelor de Rezervă ale Marii Britanii- Blocul Central
Duke of York's Headquarters
Chelsea

Londra SW3 4SG, Marea Britanie

Tel: 44 171 730 61 22

Asociația Forțelor de Rezervă ale Statelor Unite (ROA)

1 Constitution Avenue, N.E.

Washington, D.C. 20002, Statele Unite

Tel: 1 202 479 22 00

ANEXE

- 1. Membrii Consiliului Atlanticului de Nord**
- 2. Secretarii Generali ai NATO**
- 3. Membrii Comitetului Militar**
- 4. Sefii Misiunilor Diplomatice și ai Birourilor de Legătură din țările partenere**
- 5. Principalii Oficiali ai Secretariatului Internațional NATO**
- 6. Comandanții Supremi ai NATO**
- 7. Abrevieri uzuale**
- 8. Surse de Informații**

ANEXA 1

MEMBRII CONSILIULUI NORD-ATLANTIC¹

Președinte de Onoare²

Joschka Fischer (Germania)

Președinte

Lord Robertson (Marea Britanie) (Secretarul General al NATO)

Vicepreședinte

Sergio Balanzino, Italia – Locțiitor al Secretarului General Adjunct

Reprezentanți Permanenți ai Consiliului Atlantic de Nord

Belgia	Ambasador Thierry de Gruben
Canada	Ambasador David Wright
Danemarca	Ambasador Niels Egelund
Franța	Ambasador Philippe Guelluy
Germania	Ambasador Gerhardt von Moltke
Grecia	Ambasador George Savvaides
Islanda	Ambasador Gunnar Palsson
Italia	Ambasador Amedeo de Franchis
Luxemburg	Ambasador Jean-Jacques Kasel
Olanda	Ambasador Dr. Nicolaas H. Biegman
Norvegia	Ambasador Hans Jakken Biorn Lian
Polonia	Ambasador Andrzej Towpik
Portugalia	Ambasador Fernando Andresen-Guimaraes
R. Ceha	Ambasador Karel Kovanda
Spania	Ambasador Javier Conde de Saro
Turcia	Ambasador Onur Oymen
Marea Britanie	Ambasador Sir John Goulden
Statele Unite	Ambasador Alexandre R. Vershbow
Ungaria	Ambasador Andràs Simonyi

¹ Situația la data de 1 Octombrie 1999

² Poziție de onoare deținută prin rotație, anual, de către unul dintre miniștrii de externe ai țărilor membre NATO

ANEXA 2

SECRETARII GENERALI AI NATO

1952-1957	Lord Ismay (Marea Britanie)
1957-1961	Paul-Henri Spaak (Belgia)
1961-1964	Dirk U. Stikker (Olanda)
1964-1971	Manlio Brosio (Italia)
1971-1984	Joseph M.A.H. Luns (Olanda)
1984-1988	Lord Carrington (Marea Britanie)
1988-1994	Manfred Wörner (Germania)
1994-1995	Willy Claes (Belgia)
1995-1999	Javier Solana (Spania)
1999-	Lord Robertson (Marea Britanie)

ANEXA 3

MEMBRII COMITETULUI MILITAR

(Reprezentanții militari permanenți)

Președinte

Amiral Guido Venturoni – Italia (Marina)

Locțiitor al Președintelui

General locotenent M.J. Byron – Statele Unite, (Corpul de Infanterie Marină)

Reprezentanții militari ai Comitetului Militar NATO în Sesiune Permanentă

Belgia	Gen. lt. W. Simons (trupe de uscat)
Canada	Vice-Amiral J.A. King (marină)
Danemarca	Gen. lt. L. Tophøj (trupe de uscat)
Franța	Gen. E. Sabathe (aviație)
Germania	Gen. lt. K. Wiesmann (trupe de uscat)
Grecia	Vice-Amiral A. Vennis (marină)
Italia	Gen. G. Marraffa (aviație)
Luxemburg	Lt. col. G. Reinig (trupe de uscat)
Olanda	Gen. lt. A.J.G.M. Blomjous (trupe de uscat)
Norvegia	Gen. lt. P. Bothun (aviație)
Polonia	Gen. bg. H. Tacik (trupe de uscat)
Portugalia	Vice-Amiral A.J. Sarmiento (marină)
R. Ceha	Gen. mr. J. Hudec (aviație)
Spania	Vice-Amiral J. Poblaciones Porta (marină)
Turcia	Gl. lt. O. Ataman (trupe de uscat)
Marea Britanie	Vice-Amiral P. K. Haddacks (marină)
Statele Unite	Gen. lt. D. S. Weisman (trupe de uscat)
Ungaria	Gen. mr. J. Czekus (aviație)

Islanda este reprezentată de oficiali civili.

Statul major militar internațional

Director Gen. lt. O. L. Kandborg (Norvegia) (trupe de uscat)

ANEXA 4

SEFII MISIUNILOR DIPLOMATICE SI A BIROURILOR DE LEGATURA DIN TARILE PARTENERE

Tările partenere

Albania	Ambasador Artur Kuko
Armenia	Ambasador Vegeun Titchitetchian
Austria	Ambasador Winifried Lang
Azerbajan	Ambasador Mir-Gamza Efendiev
Belarus	Ambasador Vladimir Labunov
Bulgaria	Ambasador Konstantin Dimitrov
Estonia	Ambasador Juri Luik
Finlanda	Ambasador Leif Blomqvist
Georgia	Ambasador Zurab Abashidze
Kazahstan	Ambasador Akhmetzhan Yesimov
Republica Kirghiz�	Ambasador Tchinguiz Aitmatov
Letonia	Ambasador Imants Liegis
Lituania	Ambasador Linas Linkevicius
Moldova	Ambasador Ion C�p�t�na
România	Ambasador Lazăr Comănescu
Rusia	Ambasador Sergei Ivanovici Kislyak
Slovacia	Ambasador Emil Kuchar
Slovenia	Ambasador Matjaz Sinkovec
Suedia	Ambasador Anders Oljelund
Elvetia	Ambasador Pierre-Yves Simonin
Tajikistan	
Macedonia	Ambasador Jovan Tegovski
Turkmenistan	Ambasador Niyazklych Nurklychev
Ucraina	Ambasador Kostyantyn Gryshenko
Uzbekistan	Ambasador Alisher A. Faizullaev

ANEXA 5

PRINCIPALII OFICIALI AI SECRETARIATULUI INTERNATIONAL AL NATO

Locțiitor al Secretarului General

Ambasador Sergio Balanzino (Italia)

Adjunct al Secretarului General pentru Afaceri Politice

Dr. Klaus-Peter Klaiber (Germania)

Adjunct al Secretarului General pentru Planificarea Apărării și Operații

Dr. Edgar Buckley (Marea Britanie)

Adjunct al Secretarului General pentru Sprijinul Apărării

Robert Beel (Statele Unite)

*Adjunct al Secretarului General pentru Investiții de Securitate, Logistică și Planificare
pentru urgențe civile*

Dl. Oivind Bækken (Norvegia)

Adjunct al Secretarului General pentru Probleme Științifice și de Mediu

Yves Sillard (Franța)

Secretar executiv

Leo Verbruggen (Olanda)

Director de cabinet

Dl. Desmond Bowen (Marea Britanie)

Director de informații și presă

Dr. Jamie Shea (Marea Britanie)

ANEXA 6

INALTHII COMANDANTI AI NATO

Comandantul Suprem al Forțelor Aliate din Europa, SACEUR
General Joseph Ralston¹

Comandantul suprem al Forțelor din Zona Atlanticului, saclant
Amiral Harold W. Gehman, Jr.¹

¹ Amiralul Gehman este și Comandantul șef al Comandamentului SUA în Atlantic

ANEXA 7

ABREVIATIIUZUALE

AAP	AIRCENT
Publicație Administrativă a aliaților	Forțele Aliate Aeriene din Europa Centrală
ABM	AIRNORTHWEST
Racheta Anti-Balistică	Forțele Aliate Aeriene din Europa de Nord Vest
AC	AGARD
Comitetul Alianței	Grupul consultativ pentru cercetare și realizări aero-spațiale (Reorganizat sub coordonarea Organizației pentru Cercetare și Tehnologie a NATO-RTO)
ACCHAN	AJP
Comandamentul aliat pentru Canalul Mânecii	Publicația interarme a aliaților
ACCIS	ALMC
Sistemul Automatizat de Comandă și Control Informațional	Rachete de croazieră cu lansare aeriană
ACCS	ALP
Sistemul de Comandă și Control Aerian	Publicația Logistică a aliaților
ACE	AMF
Comandamentul aliat din Europa	Forța Mobilă a ACE
ACLANT	AOR
Comandamentul aliat al Atlanticului	Domeniul de Responsabilitate
ADP	AP
Procesarea Automată a datelor	Publicația aliaților
AEW	APAG
Sistem aeropurtat de supraveghere îndepărtată	Grupul consultativ pentru politica atlantică
AFCENT	AQAP
Forțele Aliate din Europa Centrală	Publicația aliaților pentru asigurarea calității
AFNORTH	ARRC
Forțele Aliate din Europa de Nord	Grupurile de Reacție Rapidă ale ACE
AFNORTHWEST	
Forțele Aliate din Europa de Nord-Vest	
AFSOUTH	
Forțele Aliate din Europei de Sud	

ARW	CAPS
Seminarul de Cercetare Avansată (Programul științific NATO)	Sistemul de Planificare pentru Armamentele Convenționale
ASG	CAS
Secretarul General Adjunct	Sprijin aerian nemijlocit
ASI	CBC
Institutul de Studii Avansate (Programul științific NATO)	Comitetul pentru buget civil
ASR	CBM
Exigențele de standardizare ale Alianței	Măsurile de realizare a încrederii
ASW	CCMS
Măsurile de protecție împotriva submarinelor	Comitetul pentru provocările societății moderne
ATA	CCPC
Asociația Tratatului Atlanticului	Comitetul de Planificare a Comunicațiilor Civile
AWACS	CDE
Sistem aeropurtat de supraveghere și de control	Conferința asupra măsurilor în favoarea încrederii și securității și asupra dezarmării în Europa
BALTAP	CCC
Forțele Aliate pentru Baltica	Celula de coordonare pentru capabilități
BICES	CEE
Sistemul culegere [i de exploatare a informațiilor privind câmpul de luptă	Europa Centrală și de Est
BMEWS	CENTAG
Sistemul de detectare la distanță a rachetelor balistice	Grupurile de armate Centru, Europa Centrală
BTWC	CEOA
Convenția asupra Armelor Toxice și Biologice	Agenția Central-Europeană de exploatare
CALS	CEP
Achiziționarea continuă și dezvoltarea sistemelor de salvare	Planificarea pentru situații de urgență civilă
CAPC	CEPMO(A)
Comitetul de Planificare al Aviației Civile	Organizația (Agenția) pentru managementul oleoductelor din Europa Centrală

CEPS	Comandantul Suprem al Forțelor aeriene ale Marii Britanii
Rețeaua central-europeană de oleoducte	
CFE	CINCVESTLANT
Forțele armate convenționale din Europa (Tratatul CFE din 1990)	Comandantul Suprem al zonei Atlanticului de Vest
CFE-IA	CIO
Actul Final al negocierilor asupra efectivelor, Tratatul asupra forțelor armate convenționale în Europa (1992)	Președintele OSCE în exercițiu
CFSP	CIS
Politica Comună Externă și de Securitate	Comunitatea Statelor Independente
CHANCOM	CIS
Comitetul pentru Canalul Mânecii	Sisteme de comunicații și informare
CIMIC	CJTF
Cooperarea Civili-Militari	Forțe operative interarmate multinaționale
CINCEASTLANT	C-M
Comandantul Suprem al Zonei Atlanticului de Est	Memorandumul Consiliului
CINCENT	CNAD
Comandantul Suprem al Forțelor Aliate din Europa Centrală	Conferința directorilor naționali pentru armamente
CINCHAN	COMEDS
Comandamentul Suprem Aliat (poziție desființată în 1994)	Comitetul șefilor serviciilor medicale militare din cadrul NATO
CINCIBERLANT	CONMAROPS
Comandantul Suprem al Zonei Iberio-Atlantice	Conceptul operațiilor maritime
CINCNORTH	CP
Comandantul Suprem al Forțelor Aliate din Nordul Europei	Pachetul de măsuri
CINC SOUTH	CPC
Comandantul Suprem al Forțelor aliate din Europa de Sud	Comitetul pentru protecția civilă
CINCUKAIR	CPC
	Centrul pentru prevenirea conflictelor
	CPSU
	Partidul Comunist al Uniunii Sovietice
	CPX
	Exercițiu de Stat Major
	CRG

Grupul de decizie a colaborării în domeniul cercetării	DRG
CSBM	Grupul de cercetare a apărării (intrat în Organizația NATO de Cercetare și Tehnologie-RTO)
Măsuri pentru creșterea încrederii și securității	DS
CSCE	Divizia pentru sprijinul apărării
Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa (din ianuarie 1995 ,n umită Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa –OSCE-)	EADRCC
CST	Centrul Euro-Atlantic de coordonare a gestionării dezastrelor
Discuții asupra stabilității convenționale	EADRU
CUSRPG	Centrul Euro-Atlantic de gestionare a dezastrelor
Grupul de planificare regională Canada-Statele Unite	EAPC
C3	Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic
Consultarei, Comandă și Control	EC
CWC	Comunitatea Europeană
Convenția asupra armele chimice	ECCM
DCA	Contra contramăsuri electronice
Avion cu dublă capacitate	ECM
DGP	Contramăsuri electronice
Grupul militar principal pentru proliferare	EDP
DIMS	Procesarea electronică de date
Director de Stat major militar internațional (IMS)	EF 2000
DPAO	Avionul de luptă european 2000
Secția de planificarea apărării și operații	EFA
DPC	Trupe de luptă europene
Comitetul de planificarea apărării	EMP
DPQ	Impuls electromagnetic
Chestionare de planificare a apărării	ESA
DRC	Agenția Spațială Europeană
Comitetul pentru analiza apărării	ESDI
	Identitatea europeană de securitate și apărare

EU	HLTF
Uniunea Europeană	Forța operativă la nivel înalt
EUROGRUP	HNS
Grupul informal al miniștrilor europeni ai Apărării din NATO (dizolvat în 1993)	Sprrijinul țării gazdă
EV	IATA
Vizită la nivel de experți (NATO –Program științific)	Asociația Internațională de Transport Aerian
EW	ICAO
Masuri de protecție pentru echipament electronic	Organizația Internațională a Aviației Civile
EWG	ICB
Grupul Executiv de Lucru	Licitații internaționale competitive
FAWEU	ICBM
Forțele relevante ale Uniunii Europene Occidentale	Rachete Balistice intercontinentale
FORACS	ICRC
Senzori marini ai forțelor NATO și eficacitatea controlului armelor	Comitetul Internațional al Crucii Roșii
FRP	IEPG
Reguli și Proceduri Financiare	Grupul european independent de programe
FSC	IGC
Forumul pentru cooperare în domeniul securității (OSCE)	Conferința Inter-Guvernamentală
FSU	IISS
Fosta Uniune Sovietică	Institutul Internațional pentru Studii Strategice
GLCM	IMS
Rachete cu lansare terestră (sol-sol)	Statul Major militar Internațional
GNW	INF
Grupul responsabil cu armele nucleare	Forțele nucleare cu rază medie de acțiune (Tratatul din 1987)
HCNM	IO
OSCE Înaltul Comisar pentru minorităților naționale	Obiectiv Interoperabil
HLG	IPP
Grup la nivel înalt	Programul Individual de Parteneriat(PAP)

IPTF

Forțele internaționale de poliție ale
Națiunilor Unite

IRBM

Rachete balistice cu rază medie de
acțiune

IRF

Forțele de Reacție Imediată

IS

Secretariatul Internațional

JCP

Comitetul comun pe probleme de
proliferare

JSB

Poliția de frontieră comună (MAS)

JWG

Grupul Unit de Lucru (NATO-
Ucraina, Grupul Unit de Lucru pe
Reforma Apărării)

LANDCENT

Forțele Terestre Aliate ale Europei
Centrale

LANDSOUTH

Forțele Terestre Aliate din Sudul
Europei

LANDSOUTHCENT

Forțele Terestre Aliate din Sudul și
Centrul Europei

LANDSOUTHEAST

Forțele Terestre Aliate din Sudul și
Estul Europei

LCC

Centrul de Coordonare Logistică

LG

Biroul de legătură (Programul științific
al NATO)

LTDP

Programul de Apărare pe Termen Lung

LANDSOUTH

Forțele Terestre Aliate ale Europei de
Sud

LANDSOUTHCENT

Forțele Terestre Aliate ale Europei de
Sud-Centrale

LANDSOUTHEAST

Forțele Terestre Aliate ale Europei de
Sud-Est

MAG

Grupul de consiliere pe probleme de
transporturi și deplasări

MARAIMED

Forțele Maritime [și Aeriene din
Mediterraneană]

MAREQ

Cereri de ajutor militar

MAS

Agencia militară pentru standardizare

MBC

Comitetul pentru bugetul militar

MBFR

Reduceri reciproce și echilibrate de forțe

MC

Comitetul Militar

MCD

Bunuri militare și de protecție civilă

MCG

Grupul de Cooperare Mediteraneană

MCM

Lupta anti-mine

MDF

Forțele de apărare principală

MEADS	NAC
Sistemul de apărare antiaeriană extinsă cu rază medie	Consiliul Atlanticului de Nord
MILREP	NACC
Reprezentanții Militari (de la MC)	Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic
MLM	NACMA
Misiunea de legătură militară	Agenția NATO a Sistemului de Control și Comandă Aeriană (ACCS)
MLRS	NACOSA
Sistemul de Lansare Multiplă a Rachetelor	Agenția NATO operațională și de suport
MNC	NADC
Comandamentul Major al NATO/Comandant	Comitetul NATO de Apărare Antiaeriană
MOB	NADEFCOL
Baza Operațională Principală	Colegiul de Apărare al NATO
MOD	NAEWF
Ministerul Apărării	Forța aeropurtată a NATO de supraveghere îndepărtată
MOU	NAFAG
Memorandum de înțelegere	Grupul NATO de Armament a Forțelor Aeriene
MRCA	NAHEMA
Avion de Luptă Multifuncțional (Tornado)	Agenția NATO pentru gestionarea concepției, dezvoltării, producerii și logisticii elicopterelor NATO al anilor 1990 (NH90)
MTRP	NAMEADSMA
Plan de Resurse pe Termen Mediu	Agentia de gestionare NATO a Sistemului de apărare antiaeriană extinsă de rază medie
MSC	NAMFI
Comandamentul Suprem Subordonat /Comandant	Poligonul NATO pentru trageri cu rachete
MSU	NAMMA
Unitatea de securitate mutinațională	Agenția NATO pentru gestionarea proiectării și producerii unui avion de luptă polivalent
NAA	
Adunarea Atlanticului de Nord	
NAAG	
Grupul NATO de Armament al trupelor de uscat	

NAMMO	NBC
Organizația NATO pentru gestionarea proiectării și producerii unui avion de luptă polivalent	Arme Nucleare, Biologice și Chimice
NAMP	NCARC
Planul Anual NATO	Comitetul NATO de Revizuire a Armelor Convenționale
NAMSA	NCCIS
Agencia NATO pentru aprovizionare și întreținere	Sistemul NATO de informatică, control și comandă
NAMSO	NICSS
Organizația NATO pentru aprovizionare și întreținere	școala NATO de sisteme informatice și comunicații
NAPMA	NC3A
Agencia NATO de gestionare a programului sistemului aeropurtat de supraveghere îndepărtare și control	Agencia NATO pentru consultare, comandă și control
NAPMO	NC3B
Organizația NATO de gestionare a programului sistemului aeropurtat de supraveghere îndepărtată și control	Consultări, comandă și control NATO la nivel înalt
NAPR	NC3O
Analiza NATO a planificării armamentelor	Organizația NATO de consultare, comandă și control
NATO	NDC
Organizația Tratatului Atlanticului de Nord	Colegiul de Apărare al NATO
NAU	NDMC
Unitatea Contabilă a NATO	Comitetul NATO a resurselor de apărare
NAVNORTHWEST	NDMP
Forțele Navale Aliate din Europa de Nord-Vest	Planul NATO asupra resurselor de apărare
NAVOCFORMED	NEFMA
Forțele de Urgență ale Marinei din Mediterana	Agencia NATO de gestionare pentru dezvoltarea, producția și logistica avionului de vânătoare european
NAVSOUTH	NEFMO
Forțele Navale Aliate din Europa de Sud	Organizația NATO de gestionare pentru dezvoltarea, producția și logistica avionului de vânătoare european

NEPS	NMR
Sistemul de oleoducte nord-european	Reprezentantul militar național (la SHAPE)
NETMO (A)	NNAG
Organizația NATO pentru managementul dezvoltării, producției și logisticii avionului de luptă TORNADO și Eurofighter 2000	Grupul NATO de înzestrare navală
NFR	NORAD
Regulamentul financiar al NATO	Sistemul de apărare antiacriană al Americii de Nord
NGO	NORTHAG
Organizații non-guvernamentale	Grupul nordic al armatei din Europa Centrală
NHMO	NPC
Biroul de gestionare NATO HAWK	Comitetul de oleoducte al NATO
NHPLO	NPG
Organizația NATO pentru producția și logistica HAWK	Grupul de planificare nucleară
NHQC3S	NPLO
Cartierul general al NATO pentru consultări, comandă și control	Organizația NATO pentru producție și logistică
NIAG	NPT
Grupul consultativ al NATO pe probleme industriale	Tratatul asupra nonproliferării armelor nucleare (1968)
NICS	NSC
Sistemul integrat al NATO pentru comunicații și informatică	Centrul NATO pentru aprovizionare
NIDS	NSIP
Baza de date a NATO	Programul NATO de investiții în securitate
NIG	NSLB
Subvenție pentru realizarea unei infrastructuri de rețea (Programul științific al NATO)	Standartizarea NATO la nivel înalt
NIMIC	NSN
Centrul de informații NATO asupra muniției cu risc scăzut	Stocurile NATO
NMA	NSO
Autoritatea Militară NATO	Organizația NATO de standartizare
	NTG
	Grupul de instrucție NATO

NUC	PC
Comisia NATO-Ucraina	Comitetul Politic
ODIHR	PCC
Oficiul pentru instituții democratice și drepturile omului	Celula de coordonare a Parteneriatului
OECD	PCG
Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică	Grupul de coordonări politice
OHR	PREM REP
Oficiul Înaltului Reprezentant (Bosnia)	Reprezentantul Permanent (în cadrul NAC)
ONS	PtP
Oficiul pentru Standartizarea NATO	Parteneriatul pentru Pace
OPEC	PIC
Organizația țărilor exportatoare de petrol	Consiliul de implementare pentru pace
OSCE	PJC
Organizația pentru securitate și cooperare în Europa (fosta CSCE)	Consiliul Comun Permanent (NATO-Rusia)
OTAN	PMSC
Organizația Tratatului Atlanticului de Nord	Comitetul director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace
PA	PMSC/AHG
Departamentul pentru afacerilor politice	Comitetul director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace/Grupul ad-hoc pentru cooperare în domeniul menținerii păcii
PAPS	PNET
Sistem de planificare eșalonată a armamentelor	Tratat asupra exploziilor subterane în scopuri pașnice(1976)
PARP	PO
Sistemul periodic de planificare a armamentelor	Oficiul Privat
PBEIST	PPCG
Biroul de planificare pentru transport terestru european	Grupul provizoriu de coordonare politică
PBOS	PSC
Biroul de planificare pentru transport oceanic	Comandamente subordonate principale

PTBT	SCG
Tratat asupra interzicerii parțiale a experiențelor nucleare (1963)	Grupul consultativ special
PWP	SCMM
Programul de lucru al Parteneriatului	Comitetul pentru probleme militare (Acordul de Pace din Bosnia)
R&D	SDI
Cercetare și Dezvoltare	Inițiativa de apărare strategică
RRF	SFOR
Forța de reacție rapidă	Forța de stabilizare
R&T	SfP
Cercetare și Tehnologie	știință pentru Pace
RTO	SG
Organizația pentru cercetare și tehnologie	Secretar General
SAC	SGP
Comandament Strategic Aerian	Grupul politico-militar la nivel înalt pe probleme de proliferare
SACEUR	SHAPE
Comandantul suprem al forțelor aliate din Europa	Marele Cartier General al Puterilor aliante din Europa
SACLANT	SHARE
Comandantul suprem al forțelor aliate din Atlantic	Schimbul de acțiuni și bunuri
SACLANTCEN	SLBM
Centrul SACLANT pentru cercetări submarine	Rachete balistice lansate de pe submarine
SALT	SLCM
Tratative pentru limitarea armelor strategice	Rachete lansate de pe nave marine
SAM	SIWPG
Rachete aer-sol	Grup la nivel înalt asupra protecției armamentelor
SATCOM	SNF
Telecomunicații prin satelit	Forțe nucleare cu rază scurtă de acțiune
SCEPC	SNLC
Înaltul Comitet pentru planificare în situații de urgență civilă	Conferința NATO a responsabililor cu logistica

SO	TTBT
Obiective de standardizare	Tratat asupra limitării testelor cu arme nucleare (1974)
SOFA	UN
Convenția asupra statutului forțelor	Națiunile Unite
SPC	UNCTAD
Comitetul politic la nivel ;nalt	Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare
SPC(R)	UNESCO
Comitetul politic la nivel ;nalt (;ntărit)	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, știință și Cultură
SRB	UNHCR
Biroul principal pentru resurse	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
STANAG	UNOCHA
Acord de standardizare	Biroul Națiunilor Unite pentru coordonarea problemelor umanitare
STANAVFORCHAN	UNPROFOR
Forța navală permanentă din Canalul Măneei	Forțele de protecție ale Națiunilor Unite
STANAVFORLANT	UNSC
Forța navală permanentă din Atlantic	Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite
STANAVFORMED	VCC
Forța navală permanentă din Mediterana	Comitetul de coordonare a verificării
START	WEAG
Tratat asupra reducerii armamentelor strategice	Grupul de armamente al Europei occidentale
STC	WG
Centrul tehnic SHAPE	Grup de lucru
STRIKFORSOUTH	WHO
Forțele navale aliate de atac și sprijin din Europa	Organizația Internațională a Sănătății
TDA	WMD
Decizii tactice (Meteorologie)	Arme de distrugere în masă
TLE	WP
Tratatul asupra reducerii echipamentelor	Partidul Muncitoresc
TNF	
Forțe nucleare operative	

ANEXA 8

SURSE DE INFORMATII SUPLIMENTARE

Sediul central al NATO

Biroul de Informații și Presă al NATO

NATO-OTAN

1110 Buxelles-Belgia

Tel.32 2 704 41 11

Fax.32 2 707 12 52

E-mail:natodoc@hq.nato.int

Web site:<http://www.nato.int>

Birouri regionale de informații

Biroul de informații NATO

Box 28

121Reykjavik

Islanda

Tel: 354 561 00 15

Fax: 354 551 00 15

E-mail:infonato@islandia.is

Biroul de informații NATO

c/o Ambasada Germaniei

Mosfilmovskaja 56

19285 Moscova

Federația Rusă

Tel: 7 095 234 9198

Fax: 7 095 234 9196

Biroul de Informații NATO

36/1 Melnikov St.

Kiev, 254119

Ucraina

Tel: 380 44 246 86 16

Fax: 380 44 246 86 22

Birourile militare de informații publice

SHAPE

7010 SHAPE/Mons-Belgia

Tel: 32 65 44 71 11

Fax: 32 65 44 35 44/74 42

E-mail:shapepio@shape.nato.int

Web site:<http://www.shape.nato.int>

SACLANT

7857 Blandy Road-suite 100

Norfolk VA 23551-2490,USA

Tel: 1 757 445 3400

Fax:1 757 445 3234

E-mail:pio@saclant.nato.int

Web site: <http://www.saclant.nato.int>

Adunarea Atlanticului de Nord

Asociația Tratatului Atlantic (ATA) și Asociațiile atlantice naționale afiliate, Consiliile și Comitetele Atlantice

Confederația inter-aliată a ofițerilor de rezervă (CIOR)

Adresele și punctele de contact pentru Adunarea Atlanticului de Nord (ATA), Asociațiile atlantice naționale afiliate, Consiliile și comitetele atlantice, precum CIOR, sunt prezentate în capitolul 15.

Baza de date a NATO (NIDS)

NIDS facilitează accesul prin computer la comunicatele de presă ale NATO, comunicate și declarații oficiale, discursuri, publicații de referință și alte documente. Subiectele tratate cuprind probleme politice, militare, economice și științifice, precum și informații la zi despre rolul NATO în implementarea Acordului de pace din Bosnia. Publicația periodică a NATO (NATO Review), oferind informații și analize despre problemele amintite, este de asemenea publicată prin NIDS. NIDS oferă de asemenea accesul la informații și documentația elaborată de către Agențiile civile și militare ale NATO și de către alte organizații de profil, cum ar fi Adunarea Atlanticului de Nord, Consiliile și comitetele atlantice naționale afiliate la Asociația Tratatului Atlantic.

Rețeaua de contacte electronice creată de NIDS în colaborare cu ministerele apărării și afacerilor externe, parlamente și instituții academice din țările membre NATO, respectiv EAPC, a fost permanent dezvoltată. Un exemplu în acest sens îl constituie schimburile de informații în domeniul electronicii cu alte organizații internaționale.

Informația disponibilă prin NIDS poate fi accesată prin rețeaua de internet a NATO și prin email.

Pentru a subscrie la distribuire prin email, puteți adresa o cerere la listserv@listserv.cc.kuleuven.ac.be, specificând una din următoarele opțiuni:

- SUBNATODATA (ultimele informații oferite de NATO și de Agențiile NATO și Comandamentele militare, precum și prin alte organizații internaționale importante),
- SUBNATOPRES (informații adresate în primul rând jurnaliștilor, cuprinzând discursuri, comunicate ministeriale și comunicate de presă),
- SUBNATOSC (informații privind programele NATO, științifice și asupra mediului).

Cei care subscriu trebuie să-și dea numele și prenumele.

Un inventar complet al documentelor distribuite prin SUBNATODATA este, de asemenea distribuită și prin NATO Gopher (gopher.nato.int)

Adresa NIDS
Sediul central NATO
1110 Bruxelles
tel 32-2 707 45 99
fax: 32 2 707 54 57
e-mail: natodoc@hq.nato.int
website: <http://www.nato.int>

TRATATUL ATLANTICULUI DE NORD

Washington DC, 4 aprilie 1949

Statele care sunt parte la prezentul Tratat, reafirmându-și încrederea în scopurile și principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite, precum și dorința lor de a trăi în pace cu toate popoarele și toate guvernele.

Hotărâte să apere libertatea popoarelor lor, moștenirea comună și civilizația lor, bazate pe principiile democrației, libertățile individuale și supremația dreptului.

Doritoare să favorizeze bunăstarea și stabilitatea în regiunea Atlanticului de Nord.

Hotărâte să-și unească eforturile pentru apărarea colectivă și pentru apărarea păcii și securității.

Au căzut de acord asupra prezentului Tratat al Atlanticului de Nord:

ARTICOLUL 1

Părțile se angajează, așa cum se stipulează în Carta Organizației Națiunilor Unite, să reglementeze pe cale pașnică toate diferendele internaționale în care ar putea fi implicate, astfel încât pacea și securitatea internaționale, precum și justiția, să nu fie primejduite, și să se abțină în relațiile lor internaționale să recurgă la amenințarea sau la folosirea forței în vreun mod incompatibil cu scopurile Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 2

Părțile vor contribui la dezvoltarea relațiilor internaționale pa[nice și prietenești, întărind instituțiile lor libere, asigurând o mai bună înțelegere a principiilor pe care sunt fondate aceste instituții și dezvoltând condiții propice pentru asigurarea stabilității și bunăstării. Ele vor face eforturi pentru eliminarea oricăror opoziții în politicile lor economice internaționale și vor încuraja colaborarea între fiecare dintre ele, precum și, deopotrivă, între toate.

ARTICOLUL 3

Pentru a asigura realizarea într-un mod mai eficace a obiectivelor prezentului Tratat, părțile, acționând separat sau în comun, continuu și eficient, prin dezvoltarea propriilor lor mijloace și oferindu-și asistență

mutuală, vor menține și vor crește capacitatea lor individuală și colectivă de rezistență împotriva unui atac armat.

ARTICOLUL 4

Părțile se vor consulta între ele de fiecare dată când, după părerea uneia dintre ele, va fi amenințată integritatea teritorială, independența politică sau securitatea uneia dintre părți.

ARTICOLUL 5

Părțile convin asupra faptului că un atac armat împotriva uneia sau mai multora dintre ele, petrecut în Europa sau America de Nord, va fi considerat drept un atac îndreptat împotriva tuturor părților semnatare și, în consecință, convin asupra faptului că, dacă se petrece un asemenea atac, fiecare dintre ele, în exercitarea dreptului de legitimă apărare individuală sau colectivă, recunoscută de articolul 51 din Organizația Națiunilor Unite, va acorda ajutor părții sau părților astfel atacate, întreprinzând imediat, individual sau în acord cu celelalte părți, orice acțiune pe care o va crede de cuviință, inclusiv folosirea forței armate pentru a restabili și asigura securitatea în regiunea Atlanticului de Nord.

Orice atac armat de această natură și orice măsură luată în consecință vor fi aduse imediat la cunoștința Consiliului de Securitate. Aceste măsuri vor înceta atunci când Consiliul de Securitate va fi luat măsurile necesare pentru restabilirea păcii și a securității internaționale.

ARTICOLUL 6¹

Pentru aplicarea articolului 5, se consideră drept atac armat împotriva uneia sau mai multora dintre părți, un atac armat:

- împotriva teritoriului uneia dintre ele în Europa sau America de Nord, împotriva departamentelor franceze din Algeria², împotriva teritoriului Turciei sau a insulelor plasate sub jurisdicția uneia dintre părți în regiunea Atlanticului de Nord, la Nord de Tropicul Racului,
- împotriva forțelor terestre, navale sau aeriene ale uneia dintre părți, care se află pe aceste teritorii sau în oricare altă zonă din

¹ Redactare nouă rezultând din articolul 2 al Protocolului de aderare la Tratatul Atlanticului de Nord a Greciei și Turciei, semnat la 22 octombrie 1951.

² La 16 ianuarie 1963, Consiliul a constatat că orice dispoziție a acestui tratat referitoare la fostele departamente franceze din Algeria au devenit fără obiect începând cu 3 iulie 1962.

Europa în care forțele de ocupație ale uneia dintre părți se află staționate la data intrării în vigoare a acestui Tratat, sau aflându-se în Marea Mediterană sau în regiunea Atlanticului de Nord, la nord sau la sud de Tropicul Racului.

ARTICOLUL 7

Prezentul Tratat nu afectează și nu va fi interpretat ca afectând în nici un fel drepturile și obligațiile decurgând din Cartă pentru părțile care sunt membre ale Organizației Națiunilor Unite, sau responsabilitatea primordială a Consiliului de Securitate în menținerea păcii și securității internaționale.

ARTICOLUL 8

Fiecare dintre părți declară că nici unul dintre angajamentele internaționale actualmente în vigoare între state nu este în contradicție cu dispozițiile prezentului Tratat și își asumă obligația de a nu subscrie nici unui angajament internațional în contradicție cu acest Tratat.

ARTICOLUL 9

Părțile formează prin prezenta dispoziție un Consiliu în care fiecare dintre ele va fi reprezentată pentru a examina problemele privitoare la aplicarea acestui Tratat. Consiliul va fi organizat astfel încât să se poată reuni rapid, în orice moment. Consiliul va constitui organisme subsidiare care ar putea fi necesare și, mai ales, va stabili imediat un comitet de apărare care va recomanda măsurile ce trebuie luate pentru aplicarea articolelor 3 și 5.

ARTICOLUL 10

Prin acord unanim, părțile pot să invite să adere la Tratat orice alt stat european susceptibil de a favoriza dezvoltarea principiilor prezentului Tratat și să contribuie la securitatea regiunii Atlanticului de Nord. Orice stat astfel invitat poate să devină parte la Tratat, depunând instrumentul de aderare pe lângă guvernul Statelor Unite ale Americii. Acesta va informa pe fiecare dintre părți despre depunerea documentului.

ARTICOLUL 11

Acest Tratat va fi ratificat și dispozițiile sale vor fi aplicate de către părți conform respectivelor lor reguli constituționale. Instrumentele de ratificare vor fi depuse imediat ce este posibil pe lângă guvernul Statelor Unite ale Americii, care-i va informa pe toți ceilalți semnatari despre depunerea instrumentului de ratificare. Tratatul va intra în vigoare între

statele care l-au ratificat după ratificarea de către majoritatea semnatarilor, inclusiv Belgia, Canada, Statele Unite, Franța, Luxemburg, Olanda și Marea Britanie, va fi depus și va intra în aplicare față de ceilalți semnatori în ziua când își vor depune ratificarea.³

ARTICOLUL 12

După ce Tratatul va fi în vigoare, timp de zece ani sau la orice dată ulterioară, părțile se vor consulta la cererea uneia dintre ele, în vederea revizuirii Tratatului, luând în considerare factorii ce afectează în acel moment pacea și securitatea în regiunea Atlanticului de Nord, inclusiv ajungerea la acorduri, atât universale cât și regionale, convenite conform Cartei Organizației Națiunilor Unite, pentru menținerea păcii și securității internaționale.

ARTICOLUL 13

La douăzeci de ani după intrarea în vigoare a Tratatului, oricare dintre părți va putea înceta a mai fi parte a Tratatului după ce a anunțat denunțarea guvernului Statelor Unite, care va informa guvernele celorlalte țări despre depunerea instrumentului de denunțare.

ARTICOLUL 14

Acest tratat, ale cărui texte în franceză și în engleză sunt în mod egal valabile, va fi depus în arhivele guvernului Statelor Unite ale Americii. Copii certificate conforme vor fi transmise de către acesta tuturor guvernelor celorlalte state semnatare.

³ Tratatul a intrat în vigoare pe 23 august 1949, după ce toate statele semnatare au depus ratificările lor